

ქველმოქმედების კულტურის მიღწევათა მწვერვალებიდან

ქველმოქმედება მოსყალბა მსახურება

ოსმან ნური თოფბაზი

ბათუმი - 2022

თარგმნა:
ნინო ჩოგაძემ

სარედაქციო კოლეგია:

ზურაბ მიქელაძე
მიხეილ გელაძე
დანიელ ბოლქვაძე

თეოლოგიური რედაქტორი:

ზებურ ხოზრევანიძე

კორექტორი:

დონარი ტუნაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა:

უშანგი ბოლქვაძე

ISBN: 978-9941-0-0373-8

თარგმნილია:

Osman Nuri Topbaş

MEDENİYETİMİZİN FAZİLET ZİRVELERİNDEN
VAKIF-İNFAK-HİZMET

*წიგნი გამოცემულია საქართველოს ახალგაზრდებზე დახმარების
ასოციაციის მიერ, სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს
რეკომენდაციით.*

გამომცემლობა ერქამი: 2022 - წელი

ქველმოქმედება მონყალაბა მსახურება

II - გამოცემა

ბათუმი - 2022

XXI საუკუნის ცივილიზებულ კაცობრიობას, გლობალურ პროცესებზე გამკლავებასა თუ დროსა და სივრცეში პრობლემური სიტუაციების დაძლევისას, მნიშვნელოვან დახმარებას გაუწევს სულიერი განათლება.

მონყალება, ქველმოქმედება, ალლაჰის კანონებისადმი მორჩილება და მის სამსახურში დგომა ნებისმიერი მორწმუნის მორალური, ჰუმანური და კეთილშობილური თვისებების გამოვლინებაა.

საზოგადოებაში მდიდრებისა და ღარიბების, ძლიერებისა და სუსტების, ჯანმრთელებისა და ავადმყოფების მშვიდობიანი თანაარსებობა უზრუნველყოფს ზოგადსაკაცობრიო განვითარების ჰარმონიზაციას. სამყაროში განსხვავება ძლიერსა და სუსტს, ჯანმრთელსა და ავადმყოფს, ჭკვიანსა და სულელს, მდიდარსა და ღარიბს შორის მართლაც ემსახურება საზოგადოებრივი წესრიგის დამყარებას.

სწორედ, ამ სულიერი ფასეულობების სწორი აღქმით, მაღალი ზნეობრივი კულტურით შეიძლება მიაღწიოს ადამიანმა განვითარებისა და კულტურის უმაღლეს დონეს რაშიც, მხოლოდ ალლაჰი დაეხმარება.

ღმერთო, ძლიერო და ყოვლისშემძლევ! მიეც ადამიანებს ჭკუა და გონება სულიერი სინმინდის, ურთიერთდაფასების, ქველმოქმედების, მონყალებისა და უანგარო მსახურებისთვის!

ამინ!

მიხეილ გელაძე

წინასიტყვაობა

ქება-დიდება უდიდეს ალლაჰს, რომელიც ჩვენ, უძლურ ადამიანებს, რწმენის მაღლით გვაჯილდოებს!

ლოცვა და სალამი სამყაროს წყალობად მოვლენილ წმინდა მუჰამედ შუამავალს! (ს.ა.ს).

ისლამის სულიერების გამოხატულება რწმენით, ეს არის ალლაჰის ერთადერთობის რწმენა, საქმით კი — მოკრძალება, გულწრფელობა და გულისხმიერება. გულისხმიერება რწმენის პირველი ნაყოფია. გული, რომელსაც ეს გრძნობა არა აქვს, მკვდარია. „ბესმელე“ (რომელიც ყველა სიკეთის სათავეა) და ყურანის პირველი სურა — „ფათიჰა“ „რაჰმანი“ და „რაჰიმი“ სიტყვებით იწყება, რომლებიც ალლაჰის მონყალების გამომხატველი სახელებია. შუამავლებისა და სხვა წმინდანების წყალობით გაჯერებული ცხოვრების შესახებ უამრავი თქმულება არსებობს. თანაგრძნობის, გულისხმიერების ყველაზე სრულყოფილ გამოვლინებათაგან ერთ-ერთი — „მონყალებაა.“

რწმენის ძირითად მიზანთაგან ერთ—ერთი მომხიბვლელი, კარგი და ღრმა გრძნობების მქონე ადამიანის აღზრდა და ამგვარად მშვიდი საზოგადოებრივი გარემოს ჩამოყალიბებაა. ამ სრულყოფილებამდე მიღწევა კი თანაგრძნობით გამსჭვალული გულების წყალობითაა შესაძლებელი. ამის ყველაზე ლამაზი გამოვლინება — ზეჟათი, მონყალების გაცემა და ადამიანებზე მომსახურებაა, ვინაიდან, თითოეული მათგანის შესრულება აუცილებელია ალლაჰის წინაშე მაღლიერების გამოსახატავად.

ქველმოქმედი ადამიანი საყვარელი საქმისადმი იჩენს ხელგაშლილობას, რითაც ტკბება და წვდება მოვალეობის არსს. აქედან გამომდინარე, ყველა მორწმუნემ, დიდი შემოქმედის პატივსაცემად, ნებისმიერი არსება თანაგრძნობითა და გულისხმიერებით უნდა ჩაიკრას გულში.

ჩვენს დროში, როცა შესუსტებულია ადამიანებს შორის თანადგომა, დაკარგულია საზოგადოებრივი სიმშვიდე, გამეფებულია შური და მტრობა, სერიოზული მონყალების მობილიზაციაა საჭირო. მაგრამ ყველაზე სამწუხაროა ის რომ ჩვენს საზოგადოებაში, სადაც ერთი მხრივ სოციალურ-ეკონომიკური ქაოსია, მეორე მხრივ ადამიანები მოქცეული არიან მატერიალიზმის ჩარჩოებში, რის გამოც სწამთ მხოლოდ იმიტომ, რომ მიიღონ მატერიალური საზღაური. საქველმოქმედო ორგანიზაციები არიან ის დანესებულებები, რომლებიც მიზანმიმართულად გასცემენ შემოწირულობებითა და ზექათით შევსებულ ფონდებს.

ისლამი - არეგულირებს მორწმუნე ადამიანის ცხოვრებას აკვნიდან საფლავამდე. რიგი საკითხები ისლამის პრინციპებიდან გამომდინარე დროის ცვლილებასთან ერთად საზოგადოებას ხელახლა უნდა განემარტოს. თუკი ეს, ასე არ მოხდება, ჩვენდაუნებურად ყოველდღიურ ცხოვრებაში ისლამს ისე დავშორდებით და გულებში ამაღლებული გრძნობები ისე შეგვისუსტდება, ვერც კი შევამჩნევთ. ამის მაგალითად ჩვენი წიგნის მომდევნო ფურცლებზე მოკლედ მოთხრობილია „ოშურის“ შესახებ.

დღესდღეობით ჩვენ ვგრძნობთ იმის საჭიროებას, რომ შეგახსენოთ ჩვენი რწმენის ზოგიერთი ძირითადი პრინციპი, როგორცაა — ქველმოქმედება და ზექათი. ეს კი საჭიროა იმისათვის, რომ საზოგადოების ფასეულობების შეფასება მოხდეს რწმენის პრინციპების შესაბამისად. სწორედ ამიტომ, გთავაზობთ ამ ნაწარმოებს. ჩვენი მიზანია ამ კრი-

ტიკულ სიტუაციაში, როცა ჩვენი საზოგადოება იმყოფება მატერიალური და მორალური წნეხის ქვეშ, ქველმოქმედების, ზექათისა თუ მოწყალების მობილიზების საშუალებით ვეცადოთ გაჩნდეს სიხარული, ერთუზიაზმისა და ურთიერთგაგების გრძნობა, რაც ყველა ჭრილობას მალამოდ დაედება.

ჩვენი ჰუმანური მორალიდან გამომდინარე, ქველმოქმედების საზომად გვინდა გამოვიყენოთ ის ისტორიული სინამდვილეები, რომლებიც ჩვენი წიგნის თემასთანაა დაკავშირებული. მართლაცდა, საუკუნეთა განმავლობაში ისლამით გაჯერებულმა მორწმუნეებმა საკუთარ ქვეყნებსა თუ ოჯახებში მშვიდობა და მშვიდი სულიერი გარემო შეინარჩუნეს. მაგალითად, ისლამური კულტურის მიერ დაარსებულ საქველმოქმედო ფონდებში სულიერ ავადმყოფებს, რომელთაც „საცოდავ ავადმყოფებს“ უწოდებდნენ, ნანადირევი ხორციით კვებავდნენ და მუსიკით მკურნალობდნენ.

კეთრით დაავადებულებს, რომელთაც საზოგადოება რიყავდა იმის გამო, რომ ეს დაავადება გადამდებ და საშიშ დაავადებად ითვლებოდა, ისლამური ქველმოქმედების ცივილიზაციამ თანაგრძნობის ხელი გაუწოდა. მათთვის ჩამოაყალიბეს საქველმოქმედო ორგანიზაცია — „შრომისუუნაროთა თავშესაფარი“. იქ მათ ყოველმხრივ უწევდნენ მოვლა-პატრონობას.

ძალიან მნიშვნელოვანია, ჩვენი თავი შევაფასოთ იმ ადამიანების საზომით, ვინც გააკეთა „ფრინველთა სახლები“ იმ ფრინველებისთვის, რომლებიც სახლების სახურავებს აფარებდნენ თავს და ასევე იმ ყარყატებისთვის, რომლებმაც ცხელ ქვეყნებში გადაფრენა ვერ შეძლეს.

მეორე მხრივ, ის ადამიანები, რომლებიც იყვნენ ყველაზე უფრო იდეალური წყალობის, სიყვარულის, ქველმოქმედებისა და სიკეთის მოქმედი, იმისათვის, რომ დაეცვათ სა-

ცოდავების, ღარიბების, ქვრივების პატივი და ღირსება, მაქსიმალურ ყურადღებასა და თავაზიანობას იჩენდნენ. მონყალების გამცემსა და ამღებს ერთმანეთი რომ არ ენახათ, ამისათვის მეჩეთებში შექმნეს „მონყალების ქვეები“, გაჭირვებულთა თავმოყვარეობა რომ არ შელახულიყო, საჭმელს ღამით არიგებდნენ. ყველაფერი ეს, გულისხმიერებისა და სიყვარულის იდეალური საზომი და მისაბაძი მაგალითია. მოსამსახურეებს გული არ ეტკინოთო, რაიმე შემთხვევის გამო დამსხვრეული ან დაზიანებული ნივთების ზარალის ასანაზღაურებლად საქველმოქმედო ორგანიზაციების შექმნა რაოდენ საოცარი, წარმოუდგენლად ღრმა გრძნობების არსებობის ნიშანია. დღეს, როცა არ ხდება ადამიანის პატივისა და ღირსების დაფასება, ამ საკითხზე ყურადღების გამახვილება ყველაზე მნიშვნელოვანია. ეს საკითხი ცხოვრების მთავარ წესად უნდა იქცეს.

ეს ცნობები გადმოგვცემს იდეალური გულისხმიერებითა და მგრძნობელობით გაჯერებულ ამბებს. ჩვენ იმდენად შევძლებთ ამ ღამაზი ფასეულობების გაგებას, რამდენადაც შევძლებთ ჩვენს ცხოვრებაში, ქცევასა და გრძნობებში მათ დანერგვას. ესენი ის გამოსაფხიზლებელი საშუალებებია, რაც დღეს ასე საჭიროა.

დღევანდელი ადამიანისთვის საოცარი გამოფენაა ქველმოქმედი ადამიანების მხრიდან საზოგადოების მიმართ ასეთი სიყვარულის, თანაგრძნობისა და ნყალობის გამოჩენა. ჩვენ ამ ნაწარმოებში მკითხველთან ერთად ვაპირებთ ისტორიის ფურცლებზე გაბნეული მონყალების გამოფენის დათვალიერებას. ღმერთო, წილად გვარგუნე ამ გამოფენისგან სარგებელი მივიღოთ!

რა თქმა უნდა, ყველა იმ ადამიანის ღირსეული საქციელი, ვინც ქველმოქმედება წინა პლანზე დააყენა, სხვა ადამიანთათვის მაგალითად იქცევა და შესაბამის ნაყოფს გა-

მოიღებს. ამ ნაყოფის მოცემა იმაზეა დამოკიდებული, ამა თუ იმ ადამიანს როგორი გული აქვს. თუმცა, დღემდე ასეთი მხოლოდ რამდენიმე მაგალითი შეგვიძლია მოგანოდოთ. როცა საქმე გადაეცემა გაგებულ, კარგად აღზრდილ ადამიანს, ამ საქმეს კარგი დასასრული აქვს, ხოლო თუკი პირიქით, მოხდება ძალიან სამწუხარო შედეგი შეიძლება მოყვეს. ამ რეალობის გათვალისწინებით, ჩვენს წიგნს სამსახურისა და გიდობის განევის შესახებ ერთი ნაწილი დავუმატეთ. იმისათვის, რომ აქ მაგალითად მოყვანილმა ადამიანებმა ღირსეული გიდობა გასწიონ, შევეცადეთ ისინი აუცილებელი ზნეობრივი ნორმებისა და კრიტერიუმების შესაბამისად შეგვეჩინა.

ეს ზნეობრივი ნორმები და კრიტერიუმები, რომლებიც მსახურ ადამიანს უნდა ახასიათებდეს, თორმეტ მუხლად იყოფა და შემდეგია: გარე და შიდა მხარე, ცოდნა და გაგება, ჭკუა და გული, სააქაო და საიქიო. როგორც ვხედავთ, ეს მუხლები არის მატერიალურისა და არამატერიალურის შერწყმა. ჩვენი მიზანია მივალწიოთ იმ უმაღლეს სრულყოფილებამდე, სანამდეც ადამიანს შეუძლია მივიდეს.

ღმერთო ჩვენო, წილად გვარგუნე ეს ბედნიერება!

ჩემო ალლაჰო, ყველაფრის ნამდვილო ბატონ-პატრონო! ჩვენი გული იქცეს უშრეტ ხაზინად შენს გზაზე მონყალების გაღების, სამსახურის განევის, გულისხმიერებისა და თანაგრძნობის გამომჟღავნებისთვის!

ამინ!

ოსმან ნური თოფაზი

ქველმოქმედების კულტურის მიღწევითა მწვერვალებიდან

საქველმოქმედო ფონდების კულტურა

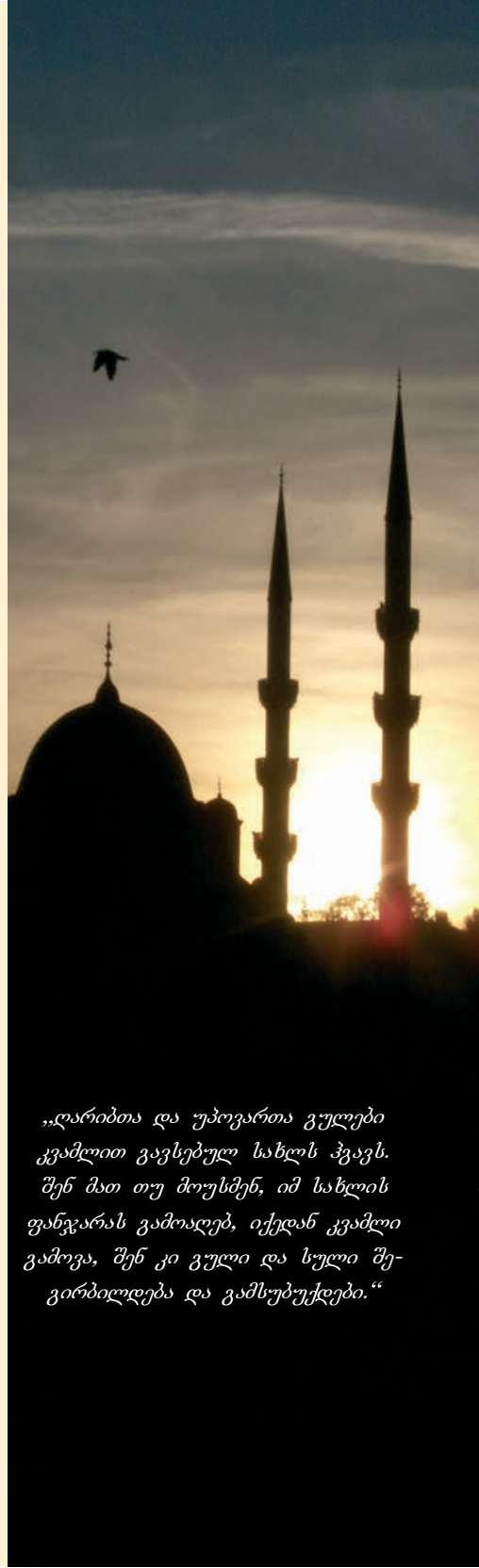
ნაწილი 1

საქვემოქედო ფონდები

სამყაროს შემოქმედის მიერ ამქვეყნად შექმნილი ყველა არსებისთვის, მუდმივად მოწყალების გაცემის სურვილით, საქველმოქედო ფონდები ფუნდება. მოწყალეა კი, როგორც მოგეხსენებათ, გულისხმიერების, თანაგრძნობისა და სიყვარულის გამოძღვანებაა. ეს ქონების ალლაჰისთვის მიძღვნას, სხვაზე გადაცემას, და მარადიული მიზნებისთვის გამოყენებას ნიშნავს. ქველმოქედების მიზანი ყველა არსების გულუხვად დასაჩუქრება, მათზე ალერსითა თუ თანაგრძნობით მოპყრობა და ამგვარად ღმერთის კმაყოფილების მოპოვებაა. ამის საფუძველზე, ქონებისა და, თუ საჭირო განდება, სიცოცხლის ალლაჰის გზაზე მსხვერპლად გადაება, — ყველა მორწმუნის წმინდათაწმინდა მოვალეობაა. ყურანში ნაბრძანებია:

„მორწმუნეები მხოლოდ ისინი არიან, რომელთაც ირწმუნეს ალლაჰი და შუამავალი მისი. მერე არ ჩავარდნილან ეჭვში და იბრძოლეს თავიანთი ქონებითა და თავიანთი სულით ალლაჰის გზაზე. სწორედ ეგენი არიან მართალნი.“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 15)

„რომელთაც სწამთ უხილავის, ლოცვას აღავლენენ ჭეშმარიტად და რაც ვუწყალობეთ, გაიღებენ იქიდან (ღვთის გზაზე).“ (სურა ბაყარა, აიათი 3)

*„ღარიბთა და უბოვართა გულები
კვამლით ვავსებულ სახლს ჰკავს.
შენ მათ თუ მოუსმენ, იმ სახლის
ფანჯარას გამოაღებ, იქედან კვამლი
გამოვს, შენ კი გული და სული შე-
ვირბილდება და გამსუბუქდება.“*

„როგორც კი ადამიანი კვდება, მას სამი ქმედების გარდა, ყველა ქმედების სიკეთე უწყდება. ეს ქმედებებია: 1. მოწყალება, რომელიც მუდმივად სიკეთის წყაროა; 2. მისვან გამოყენებული ცოდნა; 3. კარგად აღზრდილი შვილი რომელიც მისთვის ვედრებას აღავლენს“ (მუსლიმი, ვასიე 14)

„ადამიანთაგან არის ისეთიც, ვინც ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვების სურვილით საკუთარ სულსაც არ დაიშურებს. და ალლაჰი შემბრალება მსახურთა მიმართ“ (სურა ბაყარა, აიათი 207)

ისლამი მოგვიწოდებს, რომ სააქაო საიქიოსთვის მოსამზადებელი ადგილია და საიქიო სააქაოს გაგრძელებაა. მან ამ ორ სამყაროს შორის, სხეულისა და სულის, მატერიისა და აზრის გადასახედიდან, ყველაზე ლამაზი და სრულყოფილი წონასწორობა დაამყარა.

ამგვარად, მშვიდი, ზნეობრივად ამაღლებული და განვითარებული საზოგადოების არსებობისთვის ყველაზე ჯანსაღი ფონი შექმნა.

საქველმოქმედო ფონდები, რომლებიც ძალიან ფართოდ გავრცელდა და ხალხის სამსახურს ეწევა, ისინი მოწყალების ყველაზე ლამაზი ინსტიტუტებია. საქველმოქმედო ფონდი ყველაზე ლამაზი გამოხატულებაა ისლამის ლოზუნგისა: – თანაგრძნობა და გულისხმიერება ღვთის მიერ შექმნილი ყველა არსებისადმი. როგორც ყურანშია ნაბრძანები, იმისათვის, რომ ვიყოთ ჩამოყალიბებული მორწმუნენი და შევძლოთ ღვთის კმაყოფილების მოპოვება, მოწყალებად ჩვენთვის ყველაზე საყვარელი რამ უნდა გავიღოთ.

ადამიანისთვის ამქვეყნად ყველაზე მნიშვნელოვანი და ძვირფასი ორი რამ არის – „სიცოცხლე“ და „ქონება“. სამოთხის დამსახურება და ღმერთის კმაყოფილების მოპოვება, მათი ალლაჰის გზაზე გაღებითაა შესაძლებელი. ამის გამოა რომ ქონებისა და სიცოცხლის, ე. ი. ამქვეყნად ყველაზე ძვირფასის ალლაჰის გზაზე გულუხვად გამცემ ადამიანებს „ქველმოქმედი“ ეწოდებათ მართლაცდა, ადამიანებს, რომლებსაც მთელი თავისი არსება სიკეთის კეთებისთვის აქვთ მიძღვნილი, იმსახურებენ, რომ ასე მოვიხსენიოთ.

ასეთი ადამიანები საზოგადოების სულიერი წონასწორობისა და სიმშვიდის უზრუნველსაყოფად უაღრესად დიდ პასუხისმგებლობას კისრულობენ. ვინაიდან, მათი საქმიანობა და მოღვაწეობა წარმავალი ქვეყნის ცხოვრებით არ შემოიფარგლება, მათ მიერ დაარსებული ორგანიზაციები მომავალშიც იარსებებენ. ამგვარად ისინი მომავლის მომცველებიცაა. ქველმოქმედ ადამიანებს შორის მწვერვალზე შუამავლები, და მათ მიერ აღზრდილი, სრულყოფილებას მიღწეული მორწმუნენი დგანან. რადგანაც მათ გულში არსებული რწმენა სამყაროს ოთხივე მხარეს გაავრცელებს და ისტორიაში ყველაზე გამორჩეული, ოქროს ფურცლები ჩაწერეს.

დღეს სოციალურ-ეკონომიკური მიზეზებით გამოწვეული სხვადასხვა პრობლემების გამო ძველი და მდიდარი საქველმოქმედო ფონდები თითქმის განადგურდა, ახლად შექმნილები კი, ყველა უპოვარის მოთხოვნილებებს ვერ აკმაყოფილებს. იმისათვის, რომ მოხდეს ამ უკმარისობის კომპენსირება, საჭიროა ჩვენი დროის შეძლებული ადამიანების მონდობა, ვინაიდან, ამ საკითხზე პასუხისმგებლობა უპირველესად მათ აკისრიათ.

ჰადისში ნაბრძანებია: „როგორც კი ადამიანი კვდება, მას სამი ქმედების ვარდა, ყველა ქმედების სიკეთე უწყდება. ეს ქმედებებია: მოწყალება, რომელიც მუდმივად სიკეთის წყაროა, მისგან გამოყენებული ცოდნა და შვილი, რომელიც მისთვის ილოცებს“ (მუსლიმი, ვასიე 14).

ისლამის მეცნიერები აცხადებდნენ, რომ მუდმივი სიკეთის წყაროდ წოდებულ მოწყალებაში, უმრავლესად, ქველმოქმედება იგულისხმება. ალლაჰის კმაყოფილებისათვის მოწყალების გაცემა ისეთი კი მუდმივად სიკეთის მომტანია.

„ქონების მფლობელი, მიწათმფლობელი, სადღა არიან მათი ძველი მეპატრონეები?!

ქონებაც ტყუილია და მიწაც, ნურც ერთს ნუ ენდობი!“
(იუნუს ემრე)

*„იმათი მდგომარეობა, რომელნიც თავის ქონებას ხარჯავენ ალლაჰის გზაზე, იმ მარცვლის მდგომარეობას ჰგავს, რომელმაც შვიდი თავთავი გამოიღო, თითო თავთავში კი ასი მარცვალია. და ალლაჰი გაუმრავლებს, ინებებს სხვისაც. ალლაჰი ყოვლისმომცველია, ყოვლის შემძლეა.
(ყურანი 2/261)*

არსებობს ზოგიერთი მდინარე და წყარო, რომლებიც დედამიწის შექმნის დღიდან მოყოლებული სუფთად და შინაგანი მელოდიურობით მოედინებიან. ისინი გრილ და ტკბილ წყლებად მორაკრაკებენ, ისე, რომ მოწყურებულ მკერდს – სიცოცხლეს, დამწუხრებულ გულებს – სიხარულსა და იმედს, შეყვარებულ სულებს კი შთაგონებას ანიჭებენ და ასე ქვეყნიერების დასასრულამდე ირაკრაკებენ. ალლაჰის გზაზე, ალლაჰის შუამავლის გაკეთებული ზოგიერთი სიკეთე ამ დინებას ჰგავს. ალლაჰის შუამავლის ნათქვამი კი სულ სხვაა. ვინაიდან, ის არის წყარო, რომელიც არა მარტო ქვეყნიერების აღსასრულამდე იარსებებს, არამედ მარადისობაშიც გადავა. ის არის სიკეთის წყარო, რომელიც შეუჩერებელი მოედინება და ადამიანებისთვის ლოცვა და ჯილდო მოაქვს. ამ დინებით თავისი პატრონის ქმედებათა წიგნსა და სიკეთის აუზს გაავსებს, რაც მას მარადიული ნათელით შემოსავს.

უდიდესმა ალლაჰმა სამყარო და იქ არსებული ყველაფერი ადამიანს დაუქვემდებარა. ამით ის პასუხისმგებელი გახდა. სწორედ, ამ შინაარსის ქვეშ მისთვის ნანდობი ანაბრებია: შვილი, ქონება, მიწა, ჯანმრთელობა და სხვა დანარჩენიც. ადამიანი ვალდებულია მათ გაუფრთხილდეს, ისე მოექცეს, როგორც ანაბარს შეეფერება, რათა შემდეგ შეძლოს მათი ნამდვილი პატრონისთვის უვნებლად ჩაბარება და ამგვარად მოიპოვოს მისი კმაყოფილება, რათა ღმერთმა მას ყოველმხრივ მოწყალე თვალთ გადმოხედოს. ესე იგი, ის მოწყალეა, რომელიც სხვისთვის მაგალითად იქცევა.

„ქონების მფლობელი, მიწათმფლობელი,

სადღა არიან მათი ძველი მეპატრონეები?!

ქონებაც ტყუილია და მიწაც, ნურც ერთს ნუ ენდობი!“ (იუნუს ემრე)

როგორც ცნობილი მწერალი იუნუს ემრე ბრძანებს, ყველაფრის ნამდვილი ბატონ-პატრონი მხოლოდ ალლაჰია. ადამიანს მათი გამოყენების უფლება მხოლოდ გაურკვეველი დროით მიეცა. ამის გამოა, რომ სრულყოფილ მორწმუნედ ჩამოყალიბების ერთ-ერთი პირობა არის იმის ცოდნით ცხოვრება, რომ „სიმდიდრე ანაბარია“. აქედან გამომდინარე, სიმდიდრის სხვა მიმართულებით გამოყენება და მოწყალეების საზომების დავიწყება ანაბრისთვის ზიანის მიყენებად ითვლება. ისევე როგორც ამ ზიანისთვის საიქიოში მძიმე სასჯელია, ამქვეყნადაც პიროვნებისა და საზოგადოებისთვის უამრავი კრიზისის მიზეზი ხდება. ამის მიხედვით, მოწყალეობა ყველაზე უფრო შესაფერისი გამოსავალია, რომ კაპიტალი არ იქცეს საზოგადოების სიმშვიდის დარღვევის, პიროვნებებს შორის შუღლისა და მტრობის საბაბად.

მდიდარმა ადამიანებმა არასდროს არ უნდა დავიწყონ, რომ ღარიბ-ღატაკი ადამიანების ადგილზე შესაძლოა თავადაც აღმოჩნდნენ. ამ გადასახედიდან თავიანთი შესაძლებლობის ფარგლებში უნდა ეცადონ, რომ მოწყალეების მობილიზაციას შეუერთდნენ. ვინაიდან, ეს ქცევა საუკეთესო საშუალებაა, რომ უდიდეს ალლაჰს მადლობა გადაუხადონ მათთვის ბოძებული სიკეთისთვის.

ალლაჰის გზაზე მისი კმაყოფილების მოსაპოვებლად სიკეთე სუფთა გულითა და ღვთისმოშიშობით უნდა შესრულდეს, ვინაიდან უდიდესი ალლაჰი, მისი კმაყოფილების მოსაპოვებლად შესრულებული სულ მცირე სიკეთისთვისაც კი ბარაქას გვიწყალობებს. აიათში ნაბრძანებია:

საქველმოქმედო ფონდი არის შენი შექმნის გამო სხვა არსებების მიმართ წყალობის, თანაგრძნობისა და სიყვარულის გამოხატვის ფორმა.

საქველმოქმედო ქონების არ-ამიზნობრივად დახარჯვის შემთხვევაში უმეტესწილად არ არსებობს შესაძლებლობა, რომ ვინც სიკეთეს თესავს, მოვიტევოს, ამიტომაც, განსჯა და სამართალი ღვთიური სამართლოსკან გელოდება.

„იმათი მდგომარეობა, რომელნიც თავის ქონებას ხარჯავენ ალლაჰის გზაზე, იმ მარცვლის მდგომარეობას ჰგავს, რომელმაც შვიდი თავთავი გამოიღო, თითო თავთავში კი ასი მარცვალია. და ალლაჰი გაუმრავლებს, ინებებს ვისაც. ალლაჰი ყოვლისმომცველია, ყოვლისშემძლეა.“ (სურა ბაყარა, აიათი 261)

მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) ბრძანებს:

„ვინც ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებლად მჩუქნის ააშენებს, ალლაჰი სამოთხეში კოშკს გაუმზადებს.“ (მუსლიმი, მესაჯიდ, 24)

საქველმოქმედო ფონდების კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი სარგებელია ის, რომ სიმდიდრის მფლობელები აარიდოს უსარგებლო ადგილზე ფულის ხარჯვასა და გართობას.

საქველმოქმედო ფონდების დაარსების უმთავრესი მიზანი ალლაჰის უდიდესი კმაყოფილების მოპოვებით საიქიო ცხოვრების უზრუნველყოფაა. საქველმოქმედო ფონდები დასაწყისშივე ამ გზით შეიქმნა და დღესაც ამ გზით აგრძელებს საქმიანობას. ეს არის ალლაჰთან მიახლოების საშუალება და რა თქმა უნდა, მთავარი მიზანიც.

აქედან გამომდინარე, საქველმოქმედო ფონდების საკითხში ღრმა მგრძობელობით შემოსვა და ამ ღვთიური ანაბრის მიმართ სხვებზე უფრო მეტი პატივისცემის გამოჩენაა აუცილებელი. ისტორიის მანძილზე ამ საკითხს ძალიან დიდი მნიშვნელობა ექცეოდა და ამ ანაბრის დაზარალების დროს სამწუხარო დასასრული დგებოდა, სწორედაც, წმინდა შუამავლისთვის სასწაულად გამოგზავნილი აქლემი არავის არ მიეკუთვნა და უდიდესმა ალლაჰმა შუამავლის საშუალებით ის საქველმოქმედო ფონდს არგუნა, რათა მისით ადამიანებს ესარგებლათ. მისი რძე ხალხს ურიგდებოდა, პატრონი

კი უდიდესი ღმერთი იყო. მაგრამ ბოროტმა ტომმა აქლემი მოკლა და ამგვარად ანაბარს ზიანი მიაყენა. შედეგად ისინი განადგურდნენ.

ძალიან საოცარია ხალხური თქმულება, რომელიც წმინდა სულიმანსა და ბელურა ჩიტს შორის გამართულ საუბარს შეეხება. ეს თქმულება შემდეგია:

ერთ დღეს სულიმანმა ბელურას დასცინა, რაზეც ბელურა სულიმანს დაემუქრა:

„შენს სასულთნოს გაგანადგურებ!“

„შენ რა შეგიძლია, რომ მეუბნები შენს სასულთნოს გაგანადგურებო!“ – უთხრა სულიმანმა.

იმ პატარა ჩიტმა ასე უპასუხა:

„ფრთებს დავისველებ და საქველმოქმედო ფონდისთვის განკუთვნილ მიწას გადავუსვამ, შემდეგ კი, ამ ფრთებზე მიკრულ მიწას შენი სასახლის სახურავზე ავიტან. ჩემს მიერ ატანილი მიწა შენი სასახლის ჩამოქცევას ეყოფა!“

თქმულებაში მოთხრობილი ეს ამბავი ნათლად, აჩვენებს, თუ საქველმოქმედო ფონდისთვის განკუთვნილ ქონებას რაოდენი ყურადღების მიქცევა ესაჭიროება.

სწორედაც, დიდი ადამიანები ბრძანებდნენ: „ერიდეთ „ღმერთმანის“ უადგილოდ წარმოთქმასა და ამგვარად დაფიცებას, უპასუხისმგებლო და უგრძნობ სახელმწიფო მოხელედ ქცევას, როცა ამის უფლება არა გაქვთ, ობლისა თუ ჭკუასუსტი ადამიანის ქონების მართვას და საქველმოქმედო ფონდის ქონების არამიზნობრივად ხარჯვას, თქვენი პასუხისმგებლობის გეშინოდეთ!“

აქ გამოხატული აზრი, არასწორად არ უნდა გავიგოთ. მაგალითად, იმ ადამიანს, ვისაც შეუძლია მოვალეობის შესრულება და ამის მიუხედავად ქველმოქმედების სამსახურისგან თავს შორს დაიჭერს, ამის გამო პასუხისმგებელია. ყოველივეს მიზანი კი არის ის,

„ალლაჰის, შუამავლების, ანგელოზების, ადამიანებისა და ყველა ქმნილების წველა მს, ვინც ქველმოქმედების პირობებს დაარღვევს ან შეცვლის.“ (ფათიჰის კაჭყვიდან)

„დედაში-
წაზე მყოფებო!
მოწყალება
გაიღეთ, რათა
ზეცაში მყოფე-
ბი თქვენც
მოწყალებდ
მოგექცნენ.“
(თირმიზი,
ბირრ, 16)

რომ დიდი ყურადღება მიექცეს იმათ უფლებებს, ვინც ამ დაწესებულებებზეა დამოკიდებული და სათანადოდ იქნას დაცული ამ ფონდების ქონება.

საქველმოქმედო ფონდისთვის მფლობელობის მხრიდან უდიდესი ალლაჰისთვის ერთმორწმუნეთა სასარგებლოდ გადაცემული ქონება შეიძლება იყოს როგორც უძრავი, ასევე მოძრავი. ქველმოქმედებისთვის შეწირული ქონება პატრონის მფლობელობიდან გამოდის და მისი გაყიდვა, ჩუქება ან მემკვიდრეობით დატოვება არ შეიძლება. ამიტომ მუდმივად გვანსოვდეს ამ ქონების დანიშნულებისამებრ გამოყენება. ქველმოქმედებისთვის გამოყოფილი ქონების დოკუმენტების დასაწყისში დალოცვაცაა განთავსებული და დაწვევაც. დალოცვა განკუთვნილია მათთვის, ვინც საქველმოქმედო ფონდში სამსახურისას მასზე დაკისრებულ მოვალეობას უნაკლოდ ასრულებს, წყევლა კი იმათთვის, ვინც საქველმოქმედო ფონდს დააზარალებს, ამ სამსახურს ბოროტად გამოიყენებს და საკუთარ თავზე დაკისრებულ მოვალეობას პირნათლად არ შეასრულებს. ასეთი პიროვნებების მისამართით უმეტესწილად შემდეგი წყევლა გამოიყენება:

„ალლაჰის, შუამავლების, ანგელოზების, ადამიანებისა და ყველა არსების წყევლა მათ, ვინც ქველმოქმედების პირობებს დაარღვევს ან შეცვლის.“

ფათიჰ სულთან მეჰმეთ ჰანმაც აიასოფიასთან დაკავშირებულ დოკუმენტში სწორედ ეს წყევლა გამოიყენა.

საქველმოქმედო ფონდების დოკუმენტებში ამგვარი წყევლის გამოყენება მორალური მუქარაა. იმიტომ, რომ ნამდვილ მორწმუნეებს მარადიული მომავლის შიში აქვთ. მათ ეშინიათ იმის, რომ საიქიო განსასჯელის შედეგი მარადიული სატანჯველი არ იყოს. მათ არ

მოუნდებათ, მუდმივად ასეთი წყველის ზემოქმედების შიშის გრძნობით იმოქმედონ.

საქველმოქმედო ფონდის მართვისა და დაცვის საკითხში პასუხისმგებლობის გრძნობამ ისლამში ისეთი მნიშვნელობა შეიძინა, რომ კანონად იქცა.

მას ცხადყოფს შემდეგ ნათქვამი: « شَرُّهُ الْوَأَفْبِ كَنْصٍ » «الشَّارِعِ» „პირობა, რომელსაც ქველმოქმედების გამღების აწესებს, უდიდესი ღმერთის დაწესებული კანონის მსგავსია.“ ისე, როგორც არ შეიძლება ვიფიქროთ აიათის შეცვლაზე, ასევე არ შეიძლება ფიქრი ქველმოქმედის პირობის შეცვლაზე. საუკუნეების წინ დაარსებული საქველმოქმედო ფონდების უმრავლესობის საკუთარი არსის შეუცვლელად ჩვენამდე მოღწევა, სულ ამ წესისადმი პატივისცემის შედეგია.

საქველმოქმედო ფონდი თავდაპირველად იყო ადგილი, სადაც ადამიანებს ღვთისმსახურების ერთიანად შესრულება შეეძლოთ. შემდეგ ის გაფართოვდა და ბევრი სოციალური სფერო მოიცვა.

გადმოცემის მიხედვით, წმინდა იბრაჰიმი ალაფრთოვანა ჯებრაილის მიერ ღმერთის სამჯერ ხსენებამ და მას მთელი ცხვირის ფარა აჩუქა. მას შემდეგ, რაც გაიგო, რომ ის ანგელოზი იყო, ფარა გაყიდა და საკმაოდ დიდი მიწის ფართობი შეიძინა, რომელიც მუსლიმებს გადასცა სარგებლობისათვის. ამგვარად, ქველმოქმედება პირველმა — წმინდა იბრაჰიმმა დაიწყო. (იხ. ისმილ ჰაქი ბურსევი, რუჰულ ბეიან, II, 293)

სამყაროს წყალობად და უბადლო მაგალითად მოვლენილი შუამავალი ბრძანებდა:

„ნამდვილი მეგობრობა სხეულით სხვადასხვა ორი არსების ერთი გულით ცხოვრებაა, მუჰაჯირებისა და ანსარების მსგავსად. წმინდა ჯაბირი ამბობდა, „მუჰაჯირებსა და ანსარებს შორის არ ვიცი არც ერთ პიროვნებას, რომელსაც შეუძლია და ქველმოქმედებას არ ეწევა.“

საზოგადოებისთვის სიმშვიდის გარემოში ცხოვრების ძალის მინიჭება მხოლოდ ქველმოქმედ ადამიანებს ხელეწიფებათ. ამგვარადვე, საზოგადოების დიდება და ბრწყინვალეობა უმეტესწილად გრძელდება იმდენ ხანს, რამდენხანსაც ეს ქველმოქმედი ადამიანები ცოცხლობენ.

„დედემიწაზე მყოფებო! მოწყალება გაიღეთ, რათა თქვენც ზეცაში მყოფები მოწყალედ მოვექცნენ.“ (თორბიზი ბირი, 16)

წმინდა შუამავალი ქველმოქმედების მაგალითებს თავისი ცხოვრებით და მოღვაწეობით წარმოაჩენდა. როგორც ცნობილია, ის თავისი მიმდევრებისთვის ყველა სფეროში არაჩვეულებრივი მაგალითია. მართლაცდა, მან ჯერ მედინაში თავის მფლობელობაში არსებული ხურმის ბაღი, შემდეგში ფედექსა და ჰაიბერში არსებული ხურმის ბაღების თავისი წილი ალლაჰის გზაზე გასცა. ამის შემხედვარე, მისი თანამიმდევრების ელიტარული ნაწილი თავიანთი შესაძლებლობების ფარგლებში ძალიან უხვშემოსავლიან უძრავ ქონებას სიხარულით გასცემდნენ, მათ სესახებ წმინდა ჯაბირი ამბობდა:

„მუჰაჯირებსა და ანსარებს შორის არ ვიცი არც ერთ პიროვნებას, რომელსაც შეუძლია და ქველმოქმედებას არ ეწევა.“ (იბნუ ჭუღამე, ელ-მუენი, V, 598)

წმინდა ომარს ჰაიბერში მოპოვებული სამხედრო ნადავლისგან წილად ხურმის ბაღის ტერიტორია ერგო. სამ ღამეს ზედიზედ სიზმარში მიანიშნებდნენ, რომ ეს ტერიტორია მოწყალებით გაეცა. ისიც წმინდა შუამავალთან მივიდა და უთხრა:

„ალლაჰის შუამავალო! ისეთი ძვირფასი ხურმის ბაღის მფლობელი ვარ, რომლის ღირებულების დღემდე არაფერი მქონია. ამ საკითხთან დაკავშირებით, რასაც მიბრძანებთ, ისე მოვიქცევი.“

ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა:

„თუ სურვილი გაქვს, ეს ხურმის ბაღი ალლაჰისთვის საქველმოქმედოდ გაეცი! ამის შემდეგ, მისი ყიდვა-გაყიდვა, ჩუქება და მემკვიდრეობით გადაცემა არ შეი-

ძლება. მისი ნაყოფის მხოლოდ მოწყალეობად გაცემა შესაძლებელი.“

ამის შემდეგ, თავის მფლობელობაში არსებული ეს ბალი წმინდა ომარმა საქველმოქმედოდ გასცა. ალლაჰის გზაზე მებრძოლები, ტყვეობისგან თავის დაღწევის მსურველი მონები, სტუმრები და სხვა გაჭირვებულები ამ ბალით სარგებლობდნენ. (იხ. ბუჰარი, ვესაია, 22, 28)

ალლაჰის გზაზე მოწყალეების გაცემისას ძალიან მნიშვნელოვანია ისეთი რამის მოწყალეობად გაღება, რაც შენთვის საყვარელია, ასევე ძალიან მნიშვნელოვანია, მოწყალეების გულითადად გაღება.

ერთ დღეს ალლაჰის შუამავლის თანამიმდევრები მესჯიდი ნებევის ეზოში შეკრებილიყვნენ და მას გულისყურით უსმენდნენ. ალლაჰის შუამავალმა შემდეგი აიათი წაიკითხა:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تَحِبُّونَ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

„ვერასდროს მიაღწევთ ღვთისნიერებას, თუ არ გაიღებთ იმას, რაც გიყვართ. და რაც უნდა გაიღოთ, უეჭველად, ალლაჰმა უწყის იგი!“ (სურა ალი-იმრანი, აიათი 92)

თანამიმდევრებმა, რომლებიც შუამავალს გულისყურით უსმენდნენ, ეს აიათიც მთელი სიღრმით შეიგრძნეს და ამ ქადაგების შესასრულებლად დაიწყეს იმის ანგარიში, თუ მოწყალეობად რისი გაღება შეეძლოთ. მათ შორის ერთი აბუ თალჰა იყო.

აბუ თალჰას „მესჯიდი საღეთთან“ ახლოს ძალიან ძვირფასი ბალი ჰქონდა, რომელშიც ექვსასი ძირი ხურმის ხე იდგა. მას იქაურობა ძალიან უყვარდა. ალლაჰის შუამავალს ხშირად პატიუბდა და უმასპინძლდებოდა. ბალი ძალიან ბარაქიანი იყო.

ღვთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად, კვიღდოსა და ბარაქის მისაღებად, ყველაზე მნიშვნელოვანი საშუალება უდიდესი ღმერთის მიერ ჩვენთვის ნაწყობობევ უძრავ-მოძრავ ქონებას, შვილსა და მსვავს ანაბრებს ისე მოვექცეთ, როგორც ამას მათი ნამდვილი პატრონი – ალლაჰი გვიბრძანებს!

ტრადიციულად
საქველმოქმედო
ფონდები იყო
ორგანიზაციე-
ბი, რომლე-
ბიც ხალხის
მოპოვებულ
სიმდიდრეს
ისევ ხალხის
სამსახურს ახ-
მარდა.

აბუ თალჰამ ასე თქვა:

„აღლაჰის შუამავალო! ღვთის წიგნში ნაბრძანებია: „ვერ მოიპოვებთ სიკეთეს, მანამ, სანამ არ გასცემთ მას, რაც გიყვართ და თქვენთვის ძვირფასია, როგორც მოგეხსენებათ, ჩემს სიმდიდრეს შორის, ყველაზე ღირებული და ჩემთვის ყველაზე საყვარელი, ამ ქალაქში მდებარე ჩემი ბაღია. ამ წუთიდან აღლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად მას აღლაჰის შუამავალს ვუტოვებ. თქვენი სურვილის მიხედვით გამოიყენეთ!“ (იხ. ბუჰარი, ვესაია, 17)

ამ გადაწყვეტილებით მიღებული სიამოვნების შესაგრძნობად, სიტყვების წარმოთქმისთანავე ბაღში წავიდა. ბაღთან მისულმა აბუ თალჰამ დაინახა, მისი ცოლი ერთი ხის ჩრდილში იჯდა. ის ბაღში არ შევიდა. ცოლმა ჰკითხა:

„აბუ თალჰა, გარედან რას იყურები, შიგნით შემოდი!“

აბუ თალჰამ უთხრა:

„მე შიგნით არ შემოვალ, შენც შენი ნივთები შეაგროვე და გამოდი!“

მოულოდნელი პასუხით გაოცებულმა ცოლმა ჰკითხა:

„რატომ აბუ თალჰა, რა, ეს ბაღი ჩვენი არ არის?“

აბუ თალჰამ უთხრა:

„არა, ახლა უკვე მეღინელი ღარიბებისაა!“. შემდეგ სინარულით მოუთხრო აიათით ნამახარობლევისა და მისი გაცემული მოწყალების ღირსების შესახებ.

ცოლის კითხვაზე: „ორივეს სახელით გააკეთე ეს, თუ მხოლოდ საკუთარი ნება გამოხატეო?“ „ორივეს სახელითო,“ – უპასუხა. ამჯერად აბუ თალჰამ ცოლისგან შემდეგი სიტყვები მოისმინა:

„ალლაჰი შენგან კმაყოფილი იყოს, აბუ თალჰა! ჩვენს გარშემო ღარიბებს რომ ვუყურებდი, იგივეს ვფიქრობდი და ამის თქმას ვერაფრით ვიბედავდი. ალლაჰმა ჩვენი სიკეთე მიიღოს, აი, მეც ბალზე უარს ვამბობ და მოვდივარო!“

აბუ თალჰას ეს თავგანწირვა ნათლად წარმოაჩენს, რომ სულაც არ არის ძნელი ამქვეყნად დაისადგუროს ბედნიერების საუკუნის კლიმატმა.

მუსლიმებმა რომლებიც მიჰყვნენ წმინდა შუამავლის, მისი რჩეული თანამიმდევრების გზას და ამგვარად დიდ გამჭვირახობასა თუ მგრძობელობას იჩენდნენ, მათ გარკვეული კრიტერიუმებით მოქმედ საქველმოქმედო ორგანიზაციების საქმიანობის მწვერვალს მიაღწიეს. მართლაცდა, საქველმოქმედო ფონდებმა რაოდენობისა თუ ხარისხის მიხედვით ყველაზე დიდ განვითარებას მიაღწიეს. საქველმოქმედო ფონდები არის ორგანიზაციები, რომლებიც ხალხის მოპოვებულ სიმდიდრეს ისევე ხალხის სამსახურს ახმარენ. ეს იყო ორგანიზაციები, სადაც შეჰქონდათ საკუთარი თავისა თუ ოჯახის საჭიროებებს მორჩენილი ქონება და ის აუცილებლად მოპოვებული იყო შარიათით დაშვებული გზებით.

ეს დაწესებულებები იმდენად გაფართოვდა, რომ ისინი უკვე არა მარტო ადამიანების მოთხოვნილებებს, არამედ ცხოველებისა და მცენარეების მოვლასაც ხმარდებოდა.

საზოგადოებამ, რომელმაც ღრმა გრძობის წყალობით ისლამი ყველაზე ღამაზი ფორმით გაიგო, მუსლიმანის გულში ჩაბუდებული უსაზღვრო გულისხმიერება მთელ ქვეყანას გამოუფინა. ისინი ათასობით საქველ-

სიმდიდრის გემოს გასინჯვა იწყება იმით, რომ ის დავიკვთ მცდარ აღვილზე გამოყენებისაგან. ეს ხელმოკლეებსა და მარტოხელებზე ფიქრს, მათთან ახლო ყოფნას ნიშნავს. საზოგადოება, რომელიც ღარიბებს უგულბეღუყოფს, ბედნიერებას ვერ აპოვის. სინდისის ქანჯრით მშვიდად ვერ იქნება. ამიტომ წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „აღამიანებს შორის ყველაზე კეთილმოქმედა ის, ვისაც ადამიანებისთვის ყველაზე მეტი სარგებელი მოაქვს.“ (სუიუთი, ელ ჯამიუს საღირი, II, 8)

დღევანდელი და ხვალისდელი ადამიანების მოთხოვნები - ბებების დაკმაყოფილებისა და მათი სამსახურისთვის დაარსებული საქველმოქმედო ფონდები, რომლებიც მოიცავს მეჩეთებს, სკოლებს, საავადმყოფოებს, სასადილოებს, იმის ნიშანია, რომ წინაპრები პატივსაცემი, დიდგვაროვანი და მორწმუნე ადამიანები იყვნენ, ხოლო მათ მიერ ჩადენილი ყველა სიკეთე მუდმივმოქმედი გამოდგა.

მოქმედო ფონდის საშუალებით საზოგადოებას ობობას ქსელივით მოედვენენ, ვისთვისაც გადაუხვეველი ჭრილობა არ დაუტოვებიათ.

წმინდა ჰადისში ნაბრძანებია: „ადამიანებს შორის ყველაზე კეთილმოქმედია ის, ვისაც მათთვის ყველაზე მეტი სარგებელი მოაქვს“ (სუიუთი, ელ ჯამიუს საღირი, II, 8), მუსლიმებმა ეს ჰადისი გაითავისეს და ქველმოქმედების გზით უთვალავი გრანდიოზული და უკვდავი საქმე განახორციელეს.

ისლამურ სამყაროში შექმნილი საქველმოქმედო ფონდების მოღვაწეობა მდიდარი შინაარსის მომცველია. იმისათვის, რომ მათ საზოგადოებისთვის სარგებელი მოეტანათ, დროის, ფონისა და გარემოს შესაბამისად, მათი საქმიანობა მრავალგვარი იყო. ეს იმის მაჩვენებელი კი არ არის, რომ ეს სისტემა არის სტატიკური და უცვლელი, არამედ იმის წარმოდგენაა, რომ ეს არის დინამიური სტრუქტურის მქონე სისტემა.

ისლამის დაარსებიდან დღემდე შექმნილი საქველმოქმედო ფონდების სახეობებისა და მათ მიერ მომსახურების სფეროების ჩამოთვლა – დაანგარიშება შეუძლებელია, მაგრამ იმისათვის, რომ მათი მნიშვნელობის შესახებ შეგვექმნას ზოგადი წარმოდგენა, რამდენიმე მნიშვნელოვან მაგალითს შემდეგი თანმიმდევრობით ჩამოვთვლით:

- მეჩეთების და სავანეების მშენებლობა და მოვლა-პატრონობა;
- მეღრესეების, ყურანის, ჰადისების შემსწავლელი და სხვა საგანმანათლებლო დაწესებულებები;

– საქველმოქმედო დაწესებულებების, ქარვასლების, ფუნდუკების, აბანოებისა და საავადმყოფოების მომსახურება.

– ლოცვის ადგილები, ბიბლიოთეკები და სასტუმროები;

– ჭები, წყალსადენები, წყალსატევები და წყლის დასანაწილებელი ნაგებობები;

– სასადილოები, ძუძუმწოვარი ბავშვების აღსაზრდელი თავშესაფრები;

– ტყვეებისა და მონების განთავისუფლება;

– ღარიბების გათბობის უზრუნველყოფა;

– მოსამსახურეების მიერ გატეხილი ფინჯნებისა და ჭურჭლის ნაცვლად ახლის ყიდვა იმისათვის, რომ მათ ბატონები არ გასწყრომოდნენ;

– ობოლი გოგონებისთვის მზითვის გამზადება;

– მოვალეთა ვალის გადახდა;

– ქვრივი ქალებსა და გაჭირვებულებზე დახმარება;

– სკოლის მოსწავლეებზე საკვებითა და ტანსაცმლით დახმარება.

– ღარიბი და უპატრონო გარდაცვლილების დასაფლავება;

– დღესასწაულებზე ბავშვებისა და უპატრონოებზე დახმარება;

– მოხუცი და უპატრონო ქალების დაცვა.

გარდა ამისა, მუსლიმები ყველა სფეროში, რაც კი შეიძლება აზრად მოსვლოდათ, საქველმოქმედო ორგანიზაციებს აარსებდნენ. მათ თავიანთ ცივილიზაციაში სიკეთის ქმნა იმ ზომამდე აიყვანეს, რომ საკუთარი კულტურისთვის ეწოდებინათ – „ქველმოქმედების ცივილიზაცია.“ მართლაც, საქველმოქმედო ფონდები შეიძლება ისლამის ცივილიზაციის მარკად ჩაითვალოს.

ოსმალებმა, რომლებიც მბრძანებლობდნენ დედამიწის დიდ ნაწილზე და ისტორიული მოვლენები მათთვის სასურველი კალაპოტით მიჰყავდათ, თავიანთ საზოგადოებაში სიმშვიდე საქველმოქმედო ფონდების მეშვეობით უზრუნველყვეს. იმ პერიოდში მდიდარსა და ღარიბს, ავადმყოფსა და ჯანმრთელს, სუსტსა და ძლიერს – ყველას ერთმანეთთან სულიერი ძმობა აკავშირებდა და ამ განცდილი ცხოვრობდა.

ბრძენი ადამიანის გულში ღვთისმსახურება, სიკეთის ქმნა და სამსახური დადლილობას კი არ იწვევს, არამედ მისი სიამოვნებისა და სიმშვიდის საშუალებაა.

ძალიან საყურადღებოა მოხუცი და უპატრონო ქალების დასაცავად შექმნილი საქველმოქმედო ორგანიზაციები. იმისათვის, რომ მოხუცი ადამიანების თავმოყვარეობა და გრძნობები არ შელახულიყო, ეს დაწესებულება მათ მოვლა-პატრონობას უზრუნველყოფდა.

ამგვარად, ეს ორგანიზაციები იმ მოხუცებსაც უწევდა დახმარებას, ვინც ცდილობდა არავისზე არ ყოფილიყო დამოკიდებული და საკუთარი შრომით ერჩინა თავი.

საქველმოქმედო ორგანიზაციების საქმიანობამ ისეთ მწვერვალს მიაღწია, რომ ისინი მხოლოდ ადამიანების დახმარებით აღარ შემოიფარგლებოდა და ცხოველებსა და მცენარეებსაც უწევდა მოვლა-პატრონობას. მუსლიმებმა შექმნეს დაწესებულებები, სადაც მკურნალობდნენ დაჭრილ ჩიტებს, ავადმყოფ ცხოველებს და უვლიდნენ იმ ყარყატებს, რომლებმაც ვერ შეძლეს თბილ ქვეყნებში გადაფრენა. მომსახურების ყველა ხარჯს კი საქველმოქმედო ფონდები ფარავდა.

იმის გამო, რომ საქველმოქმედო ორგანიზაციების შექმნა სულიერი სრულყოფილების გამოხატულებაა, ეს მოღვაწეობა ყველაზე ფართოდ წარმოდგენილია საზოგადოებაში, რომელსაც გზას სულიერად ამაღლებული ბელადები აჩვენებენ. ამის შედეგად, ეს საზოგადოებაც სულიერად ამაღლებულია, რადგანაც ალტრუიზმი, გულუხვობა და გულწრფელობა სულიერი სრულყოფის შედეგია.

ამ წყაროსგან ამოხეთქილი სულიერი ქველმოქმედება იყო ის ეფექტური საშუალება, რომელმაც საქველმოქმედო ორგანიზაციების საქმიანობა და საზოგადოებრივი ურთიერთთანადგომა თუ ურთიერთდახმარება უმაღლეს საფეხურზე აიყვანა. ამ საქველმოქმედო ორგანიზაციებში სულიერად აღზრდილმა ბევრმა ადამიანმა მოიპოვა „ქველმოქმედის“ სახელი და სხვა ადგილებში დააარსა

სტაბილური საქველმოქმედო ორგანიზაციები. ისტორიაში ამის არა ერთი მტკიცებულებაა.

ისინი იმდენად სტაბილური იყო, რომ მათმა უმრავლესობამ დღევანდლობამდე მოაღწია და საზოგადოების ჭრილობების მოშუშების ყველაზე ეფექტურ საშუალებათაგან ერთ-ერთს წარმოადგენს. მართლაც, მჩრეთები, წყალსაცავები, სამხედრო ყაზარმები, საავადმყოფოები, დასალევი წყლები და სხვა საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტები, რომლებიც სრულად ვერ ჩამოვთვალეთ, მათგან დარჩენილი პატივსაცემი ანაბარი და მოსავონარია.

ისლამის ცივილიზაციის საქველმოქმედო ფონდების საშუალებით დათესილი სიკეთის საკითხთან ყველაზე მნიშვნელოვანი არის ის, რომ დამხმარე და ის, ვისაც დაეხმარნენ, ერთმანეთს არ იცნობენ. ამგვარად სიკეთის მომქმედნი პირფერობასაც ერიდებიან და მიღებულის დაუსწრებლად დალოცვის მეწილენიც გახდებიან.

იმის დანახვა, რომ ისლამურ საზოგადოებაში, სადაც ისლამი ყველაზე კარგად იქნა გაგებული და გამოყენებული, წარმოუდგენელი თანაგრძნობა და სოლიდარობა სუფევდა. მის დასანახად საქველმოქმედო დაწესებულებებზე ერთი თვალის გადავლებაც კი საკმარისია. საქველმოქმედო დაწესებულებები თავისი შინაარსით ის ადგილებია, სადაც ღრმა ფიქრებისა და გრძნობების გამოფენაა, ეს კი ქველმოქმედების კულტურის ღირსეული თავისებურებაა.

დაფიქრდით, რომ იმ სახლის ფანჯრის რაფაზე, სადაც ავადმყოფი იყო, წითელი ყვავილი იღო. ამის დამნახავი გამყიდველები და ბავშვებიც კი ცდილობდნენ სიჩუმე დაეცვათ, ავადმყოფი არ შეეწუხებინათ. ამგვარი სრულყოფისა და კეთილშობილების ამსახველი ამ-

როგორც ალ-ლაჰის შუამკალი გვამცნობს, ერთმა ცოდვილმა სამოთხე მოიპოვა იმით, რომ მოწყალეობა გამოიჩინა და მწყურვალ ძალს წყალი დააღვინა. ხოლო ქალს, რომელიც კატას უმოწყალოდ მოექცა, მშვირი დატოვა, ჯოჯოხეთი ერგო წილად. (იხ. მუსლიმი, სალამი, 153, 151)

ვინც ალლაჰისკენ მოუხმო, ჰქმნა სიკეთე და თქვა: უეჭველად, მე მუსლიმთავანი ვარ, ვანა არის მასზე უკეთესი ვინმე სიტყვით? არ არის თანასწორი სიკეთე და სიკეთე. დახვდი იმით, რომელიც საუკეთესოა. მაშინ იგი მტრობა, რაც შენსა და მას შორის იყო, გაქცევა გულითად მეგობრად.

ბების ჩამოთვლას რომ მივყევთ, ამ წიგნის ფურცლები არ იქნება საკმარისი, ამიტომაც იმას დავჯერდებით, რაც აქამდე გვიამბეთ.

საქველმოქმედო ფონდების მიერ შესრულებული მისია უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს სახელმწიფოების რყევისა და გარე, თუ შიდა პრობლემების დასუსტების პერიოდში.

მაშინაც კი, როცა სახელმწიფო მოვალეობას შესაბამისად ასრულებს და ერი კეთილდღეობაში ბედნიერად ცხოვრობს, მუდმივად იარსებებენ უმწეო ადამიანები, რომელთაც ყოველთვის დასჭირდებათ ამ ფონდების დახმარება. ამის უარყოფა შეუძლებელია.

ჰუმანურობის მოყვარულმა მიუკერძოებელმა ქველმოქმედმა წინაპრებმა, განურჩევლად ეროვნებისა და აღმსარებლობისა, ყველა ადამიანის დასახმარებლად შექმნეს ისეთი საქველმოქმედო დაწესებულებები, რომ ამით გააოცეს ყველა. მდიდრები დადიან და ათავისუფლებენ იმ პატიმრებს, რომლებიც დაპატიმრებული არიან ვალის გადაუხდელობისთვის. იმ ადამიანებს კი, რომლებიც თავიანთ გაჭირვებაზე არ საუბრობენ, ეძებენ და ფარულად ეხმარებიან.“

დე ლა მოტრაიე ასე ამბობს:

„მუსლიმებში ვინმეს სახლი რომ დაეწვას და ოჯახის ყველა წევრის ნებისმიერი ამქვეყნიური ნივთი ნაცრად იქცეს, ვერ გაიგონებ ქალის კივილსა და ბავშვის ტირილსაც კი, რაც სხვა საზოგადოებისთვის დამახასიათებელია. მთელი სიმდიდრის ნაცრად ქცევას, ეს ადამიანები ალლაჰის დაწერილ ბედს, მორჩილად, თვინიერად ხვდებიან. სიკეთის მთესავი ხალხი მათთვის მაშინვე სახლს ახალად აშენებს და თავისი შესაძლებლობების ფარგლებში, ზოგიერთი მეტადაც კი ეხმარება.“

კორნელიე ლე ბრუინი კი თავის ნანახს ასე გად-
მოსცემს:

„შეუძლებელია იმის უარყოფა, რომ მუსლიმებში სიკეთის თესვის გრძობა ძალიან ღრმაა და ისინი ქრისტიანებზე უფრო მეტად კეთილები არიან. ესაა უპირველესი მიზეზი იმისა, რომ ისლამურ საზოგადოებაში ძალიან ცოტა მათხოვარია.“

მუსლიმებს, რომელთაც არ შეუძლიათ ღარიბებს თავიანთი ყულაბიდან დაეხმარონ, ეხმარებიან იმით, რაც ხელიდან გამოუვათ, საკუთარი შრომით. არემონტებენ დაზიანებულ გზებს, ავსებენ გზის გასწვრივ თანაბარი ინტერვალით განლაგებულ წყლის ხაზინას, აჩვენებენ გზებს კალაპოტიდან ნიაღვრად გადმოსული მდინარეების პირას შეჩერებულ მგზავრებს, საიდანაც გასვლა შეიძლება და ამგვარად ბევრ სიკეთეს სჩადიან. ყველაფერ ამის სანაცვლოდ კი არავითარ საფასურს არ ელოდებიან. რამდენიმე გროში თუგინდ შესთავაზონ, უარს იტყვიან და დასძენენ, რომ ეს ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად ჩაიდინეს.“

ასევე საყურადღებოა დესსონის ეს დახასიათება:

„ერის ყველა ფენა, დედ-მამა და ნათესავები ბავშვებისთვის სამაგალითონი არიან, მათ პატარაობიდანვე აჩვენებენ სიკეთის ქმნას. სიკეთე ადამიანის პიროვნებას ამაღლებს და ამგვარი მოღვაწეობა მასში აქრობს ისეთ უარყოფით გრძობებს, როგორიცაა ეგოისტობა და სიძუნწე. ამის ნაცვლად კი მათ გულში თავსდება ადამიანების დახმარების გრძობა. ამის შემდეგ მუსლიმებისთვის სიკეთის ქმნა სირთულეს აღარ წარმოადგენს. ისინი ამ საკითხში სხვა ერებთან შედარებით ძალიან მაღლა დგანან.“

დასავლელი მოგზაურის ჰუნკეს მიერ მუსლიმების საავადმყოფოში მწოლიარე ერთ-ერთი ახალგაზრ-

ის, ვინც ვერ გაიგებს და ვერ იგრძნობს ყვირილს – „შეგვიბრალეთ!“ – ცხოვრების გზაბნეული მგზავრები არიან. თუკი ყველა წარმატალსიყვარულზე მაღლა არ დავაყენებთ თანაგრძნობისა და სხვების მოვლა-პატრონობის სიყვარულს, სამწუხაროდ მდგომარეობაში ჩავცვივებით.

„ალლაჰის შუამავალს მისმა თანამიმდევრებმა ჰკითხეს:

„რომელი საქმეა უფრო მაღლიანი?“

შუამავალმა უპასუხა:

„უცნობ-ნაცნობისთვის საჭმლის ჭმევა და მისაღმება.“ (ბუჰარი იმანი 6)

დღის მამისთვის მიწერილი წერილიდან აღებული ეს ნაწილი, საქველმოქმედო ფონდების მიერ ღარიბების მოვლა-პატრონობის საკითხში გამოჩენილი პასუხისმგებლობის ლამაზი მაგალითია:

„მაჰა! მეკითხები ფული მჭირდება თუ არა. საავად-მყოფოდან რომ გამოვეწერები, იმ დროისთვის, აქ ერთი ხელი ახალი ტანსაცმელი და ხუთი ოქრო მომცეს, თუკი მაშინვე მუშაობა დამჭირდეს, ამიტომაც არ არის საჭირო, საქონელი გაყიდო.

აქედან წამოსვლა არ მინდა... საწოლი – რბილი, თეთრეული – გაქათქათებული, ადეალები – ბარხატის მსგავსი. ყველა ოთახში წყალია. ცივ ღამეებში ყველა ოთახში გათბობაა. ჩვენი მკურნალები ძალიან ალერსიანი და მოწყალე ადამიანები არიან. ყოველდღე ფრინველისა და ცხვრის შემწვარ ხორცს გვაჭმევენ. ჩემმა მეზობელმა იმისათვის, რომ რამდენიმე დღე კიდევ შესძლებოდა წიწილის მკერდის გასინჯვა, ისეთი სახე მიიღო, თითქოს გამოჯანმრთელებული არ იყო. მთავარი ექიმი დაეჭვდა და მისი ჯანმრთელობის დასამტკიცებლად ერთი მთელი პურისა და ქათმის შეჭმის ნება დართო, შემდეგ კი სახლში გაგზავნა. მანამ მოდი, სანამ ბოლო შემწვარ ქათამს მომიტანენ!“

ქველმოქმედებმა ეს ფონდები შექმნეს გულწრფელობითა და დალოცვით, რომ მათ ქვეყნიერების აღსასრულამდე ეარსებათ. ეს ფონდები დღევანდელი და ხვალინდელი ადამიანების მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად შეიქმნა და ბევრი მათგანი დღესაც ფეხზე დგას. ამათგან თითოეული ქველმოქმედ წმინდა წინაპრის სულის გამაბედნიერებელი დაწესებულება და

ნიშანია იმისა, რომ ის ადამიანები იყვნენ დიდგვაროვანი, მორწმუნე და სამაგალითო სიკეთის მომქმედნი.

ჩემო ალლაპო! ჩვენთვის მობარებული ანაბრების ღირსეულად მოვლა შეგვაძლებინე და წილად გვარგუნე ჩავეწერთ ქველმოქმედი ადამიანების სიაში!
ამინ!

„ალლაპი
კრძალავს
მევას შეობას
და ამრავლებს
მოწყალების
გალებას. და
ალლაპს არ
უყვარს არც
ერთი ურწმუნო
და ცოდვილი.“
(სურა ბაყარა,
აიათი 276)

ქველმოქმედების კულტურის ღირსეული მნიშვნელობიდან

მონეალების სახეები

ნაწილი 2

- ორივე სამყაროში წყალობისა და
ბარაქის საშუალება -

ზეჰათი და მოწყალეა

ა - ზეჰათი

ადამიანი ამქვეყნად მოვლენილ არსებებს შორის ყველაზე პატივცემულ არსებად იშვა. არსებითი განსხვავება ძლიერსა და სუსტს, ჯანმრთელსა და ავადმყოფს, ჭკვიანსა და სულებს, მდიდარსა და ღარიბს შორის, ნამდვილად ემსახურება საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვასა და ჰარმონიზაციას. მათ შორის მმნიშვნელოვანი ადგილი სიმდიდრესა და სიღარიბეს უჭირავს, რომლებიც წარმოადგენენ ურთიერთსაპირისპირო ორ ეკონომიკურ საფეხურს. კაცობრიობის გამოცდილებიდან გამომდინარე, სიმდიდრე და სიღარიბე შეიცავს დიდ სიბრძნეს. მაგალითად, სიმდიდრე არ არის პატივისცემის ნიშანი ისევე, როგორც სიღარიბე-სიმდაბლისა. მათი ამ საფეხურებად დაყოფა დაუწერე-

„ღარიბებს, რომელთაც ღვთის გზაზე თავი გადადეს, არ შეუძლიათ შოვნა-სარეწაოდ იარონ დელამიწაზე. უვიცი მათ თავიანთი თავდაჭერილობის გამო მიიჩნევენ მდიდრებად. შენ (კი) გამოიცნობ მათ მათივე იერით. ისინი არ თხოვენ ადამიანებს უტიფრად (არ მთხოვრობენ). რასაც სიკეთეთაგან უწყალობებთ, უეჭველად ალლაჰმა უწყის ის.“ (სურა ბაყარა, აიათი 273)

გულუხვი მდიდრები, მოთმინებისა თუ ღირსების მქონე ღარიბები, ადამიანურ პატივსა და ღვთიურ კმაყოფილებაში ერთად არიან.

ლი სიბრძნისა და თავისებურების გამოვლინებაა. უღიღესი ალლაჰი ბრძანებს:

„განა ისინი ანაწილებენ წყალობას შენი ღმერთისას? ჩვენ გაუუნაწილეთ მათ საარსებო მათი ამქვეყნიურ ცხოვრებაში და უპირატესვყავით ერთიმეორეზე ხარისხებად, რათა ერთ ნაწილს მბრძანებლობაში მოექცია მეორე ნაწილი.“ (სურა ზუჰრუფი, აიათი 32)

როგორც ამ აიათშია გამოხატული, დაყოფა სხვადასხვაგვარია, ვალდებულებებიც იმის მიხედვითაა მოწესრიგებული და საზოგადოებრივი წონასწორობა ყველაზე მშვენიერი ფორმითაა უზრუნველყოფილი.

იმისათვის, რომ შეძლებული ადამიანები სიმდიდრის მონებად არ იქცნენ, გაჭირვებულებს კი მდიდრების მიმართ არ გაუჩნდეთ სიძულვილისა და შურის გრძნობა, დაცული იყოს საზოგადოებრივი წესრიგი და პიროვნებები ერთმანეთს სიყვარულით დაუკავშირდნენ, ფარმად დაწესდა „ზექათი“ (ქონების გადასახადი). ისლამისაზოგადოებრივი მოწესრიგებული სისტემაა ღარიბსა და მდიდარს შორის წონასწორობისა და სიყვარულის უზრუნველსაყოფად. „ზექათი და მოწყალება“ - როგორც ღვთისმსახურება ძალიან მნიშვნელოვანია.

მდიდარი იმის მიხედვით განისჯება ალლაჰის წინაშე, თუ ქონებას საიდან მოიპოვებს და სად დახარჯავს, მისი მონაპოვარი ჰალალი იქნება თუ ჰარამი. ზექათს, მოწყალებას გაიღებს თუ არა, სიკეთეს იქმნ თუ არა, რომ ის ვალდებულია თავისი ქონების გარკვეული ნაწილი ღარიბებს მისცეს, ნიშნავს იმას, რომ მას გამოცდა მოუწყეს. ხოლო თუკი შეძლებს, რომ სხვებთან ერთად ეს გამოცდაც ჩააბაროს, მოიპოვებს ღმერთის კმაყოფილებასა და სამოთხის სიკეთეებს.

ღარიბიც განისჯება თავისი სიღარიბის მოთმენა-მოუთმენლობის, ჩივილ-არჩივილის, ადამიანებისთვის

ტვირთად ქცევა-არქცევის, აუცილებლობის გაუძლებლობისას სურვილის, სიძულვილის, შურის, შეთქმულების მსგავსი საკითხების, სინდის-ნამუსის დაცვა-დაუცველობის მიხედვით. თუკი, ამათი შედეგი ალლაჰის კმაყოფილებისთვის შესაბამისი იქნება, მისი ამქვეყნიური ტანჯვა იმქვეყნად მარადიულ ბედნიერებად შემობრუნდება.

ზექათი - ყურანში ლოცვასთან ერთად 27-ჯერაა ნახსენები. ასე ბევრჯერ მისი ხსენება მისთვის მინიჭებული მნიშვნელობის მაჩვენებელია. მხოლოდ ერთ ადგილზეა ლოცვა მარტოდ მოხსენიებული „მუმინუნ“ სურის მე-2 და მე-4 აიათებში. იქაც კი აღნიშნულია მლოცველების ზექათის შესახებ. ამის მიზეზია „სხეულისა“ და „ქონების“ ორ ჯგუფად გაყოფილი ღვთისმსახურებები. ღვთისმსახურებებს დიდი და მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია. მართლაც, ქმედებები ერთმანეთზეა დამოკიდებული, ერთის შეუსრულებლობისას, მიუხედავად იმისა, რომ მეორე ხმარებიდან ამოღებული არ არის. შეხედეთ, ზექათს როგორი მნიშვნელობა აქვს მინიჭებული ჩვენს რწმენაში. შუამავალი იმ ადამიანის ლოცვას, რომელიც ზექათს არ იხდიდა, თვლიდა როგორც შეუსრულებელს. ის ერთ-ერთ წმინდა ჰადისში ბრძანებს:

„მას, ვინც ლოცულობს, მაგრამ ზექათს არ იხდის, ლოცვის მაღლი არა აქვს!“ (ჰეისემი, მეჯმაუზ ზეჰაიდ, III, 62). უეჭველია, რომ ეს მორწმუნეების წაქეზებაა, რათა გადაიხადონ ზექათი და თანაც მიუთითებს ასეთი ღვთისმსახურების დიდ მნიშვნელობაზე.

ამ მიზეზით, მორწმუნეთა მბრძანებელი აბუ ბაქრი, მათ, ვინც ლოცულობდა, მაგრამ ზექათს არ იხდიდა,

ჭეშმარიტი სიმდიდრე ქონების სიმრავლითა და საფულის სისქიით არ იზომება, არამედ მრწამსითა და გულით გაცემული მოწყალებით.

უარყოფილებს უწოდებდა, მათ ისლამის რჯულიდან გამოსულად თვლიდა და ომს უცხადებდა, ვინაიდან, ზე-ქათი ალლაჰის მხრიდან დაწესებული მდიდრისგან ღარიბისათვის გადასახდელი ვალია. აიათში ნაბრძანებია:

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

„და მათ ქონებაში წილია, მთხოვნელთათვის და ღატაკთათვის,“ (სურა ზარიათი, აიათი 19)

ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„როცა ქონების ზექათს იხდით, დროთა განმავლობაში, ქონების დაგროვებისას, ღარიბების უფლებების შელახვით დაგროვებულ ვალს იხდით.“ (თირმიზი, ზექათი, 2)

აქედან გამომდინარე, ზექათი, ქონების საკმარისზე მეტი რაოდენობის მფლობელთათვის, ღმერთის მხრიდან ღარიბებისთვის მისაცემი გადასახდელია. ამ შემთხვევაში უკან დარჩენილი ქონება ჰალალია. თანაც, ზექათად გადახდილ ქონებას ნაწილ-ნაწილ საზოგადოება დაზარალებისას ერთი მდგომარეობიდან მეორეში გადაჰყავს. ამგვარად, ის საზოგადოებაში წონასწორობას, სამართალსა და ზნეობას ამკვიდრებს. მდიდრის სიმდიდრეს აკეთილშობილებს, რაც ქონების პატრონისთვის სრულიად ჰალალი იქნება.

როცა ქონებას ცნობილი გზებით მოიპოვებს, მის პატრონს სჭირდება, რომ ის ჰალალი იყოს, ხოლო თუკი არ გადაუხდის ღარიბებს იმ წილს, რომელზეც უფლება აქვთ, ის სრულყოფილად ჰალალი ვერ იქნება. მეორე მხრივ, ჰარამი, გზით მოპოვებულ ქონებაზე ზექათის გადახდა, მას ჰალალს ვერ გახდის. მაგალითად, ყუძმართა და სხვა მსგავსი გზებით მოპოვებულ ქონებას.

„ნამდვილი სიმდიდრე, ქონების სიმრავლე კი არა, სულის გაძღობაა.“ (ბუჰარი, რიქაჟი, 15)

ზექათის მნიშვნელობა პიროვნებისა და საზოგადოებისთვის

საზოგადოების დაზარალებული ფენის გასახარად ზექათს მისი გადამხდელისთვის უფრო დიდი მოგება მოაქვს. სინამდვილეში, „სისპეტაკისა“ და „უბრალოების“ მნიშვნელობის მატარებელი ზექათი, ადამიანების გულებს ავადმყოფობისა და ბოროტებისგან წმენდს ან მათი ქონების გაწმენდას უზრუნველყოფს. ამგვარად, გულის გაწმენდა, სულის სისპეტაკის მოპოვება, მისი რეაბილიტაცია და ლტოლვის დაოკება შუამავლის მოვლენის საოცრებათაგან ერთ-ერთია.

„ზექათისა“ და „მოწყალების“ მნიშვნელობას კარგად თუ ვაგაანალიზებთ, დავინახავთ, რომ ეს ღვთისმსახურება ადამიანის სულს, პიროვნებასა და ხასიათს მატერიალიზმის ტყვეობისგან ათავისუფლებს.

ამავე დროს, ზექათი გადამხდელ და მიმღებ პიროვნებებს შორის პატივისცემასა და სიყვარულს განამტკიცებს. ზექათი გადამხდელის მიერ გაჭირვებულისთვის მისაცემი მინიმალური გადასახადია. სრულყოფილი მორწმუნეები თავიანთ სიმდიდრეს გულუხვი მოწყალებით ამკობენ.

ამქვეყნად, უძველესი დროიდან მოყოლებული, ყოველთვის არსებობს მდიდარსა და ღარიბს შორის უთანხმოება. უმეტესწილად, ღარიბები მდიდრებს სიძულვილითა და შურით უტყქერიან, მდიდრები კი ღარიბებს უბრალო ან საცოდავ ადამიანებად თვლიან და მათ სიამაყით ზემოდან დაჰყურებენ და არარაობად მიაჩნიათ. ამათგან გამონაკლისია ის პერიოდები, როცა საზოგადოება ღმერთის რწმენის ქადაგების შედეგად იყო ალტრუისტი, მოწყალე, გულისხმიერი, ძმობით შთა-

„აღლაჰი ამ ერთმორწმუნეთ სუსტების ვედრების, ნამაზისა და პატიოსნების მიზეზით ეხმარება.“ (ესაი, ჯიჰადი. 43)

„ღმერთო ჩემო! ვანა არ შეიძლებოდა გადაგვეადებინა ჩემთვის მცირე ხნით. ამგვარად, მოწყალებას ვაგიღებდი და ვიქნებოდი საუკეთესოთაგანი.“ (სურა მუნაფიყუნი, აიათი 10)

ამის თქმამდე დახარჯეთ იმ სარჩოდან, რაც გეპოძათ!

გონებული და ყოველივე ამის გამო იხდიდა ზექათსა თუ მოწყალებას. ისლამის მიხედვით, ღარიბები ცუდად მოსაპყრობი ადამიანები არ არიან, პირიქით, ისინი არიან ადამიანთა ის ნაწილი, რომელიც საზოგადოებამ უნდა გამოკვებოს და სიყვარული აჩვენოს. ასე რომ, ისინი საზოგადოებისთვის ბარაქისა და წარმატების წყარო არიან. უდიდესი ალლაჰი შუამავალს უბრძანებს ღარიბ თანამიმდევრებთან იყოს და მათ მეთვალყურეობა გაუწიოს.

„დაიმორჩილე სული შენი მათთან ერთად, რომელნიც ევედრებიან თავიანთ ღმერთს დილიდან საღამომდე და ილტვიან მისი წყალობისაკენ. და არ აარილო თვალი მათ ამქვეყნიური ცხოვრების სიტკბოების სურვილით და არ მოუხარო ქედი მათ, ვისი გულიც უგულისხმო ვაქციეთ ჩვენი ხსოვნისადმი; და ვინც საკუთარ სურვილებსაა აყოლილი, ისედაც ის თავის საქმეში ზღვარს გადასულა!“ (სურა ქეჰფი, აიათი 28)

უძეიე იბნ ჰალიდეს გადმოცემის მიხედვით, ალლაჰის შუამავალი ღარიბი მუჰაჯირების პატივისცემისთვის მუსლიმების წარმატებასა და დახმარებას თხოვდა ღმერთს. (იხ. თაბერანი, მუჯეჰმულ ქებირ, III, 292)

დღეისთვის ზექათი სრულყოფილად რომ გაიცეს, ღარიბ-ღატაკი ადამიანების რიცხვი იმდენად შემცირდება, რომ შეიძლება ითქვას, ისინი აღარ იარსებებენ.

ომარ იბნ აბდულაზიზის პერიოდში გუბერნატორებმა ხალიფას რჩევა თხოვეს იმის გამო, რომ „ვერ იპოვეს ადამიანი, ვისთვისაც ზექათის გადახდა შეიძლებოდა.“ ყველა შეძლებული იყო და ყველა იხდიდა ზექათს. ამის გამო, ომარ იბნ აბდულაზიზის პერიოდი ოთხი დიდი ხალიფის პერიოდის შემდეგ, ყველაზე ბრწყინვალე ხანად ითვლება. სწორედ ასეთი კარგი

მდგომარეობა უდიდესი ღმერთის გამო ქონებრივი და სულიერი სარჩოს გაცემით მოპოვებული ღვთიური წყალობის გამოვლინებაა.

„სად არიან მოვალეები, გაჭირვებულები, ობლები, ღარიბები, რომელთაც დაქორწინება სურთ, დაჩაგრულები სად არიან? უფლებამოსილებო და გაჭირვებულებო, მოდიეთ და აიღეთ, რაც გეკუთვნით!“

უნდა ვიცოდეთ რა ედო საფუძვლად ოთხი დიდი ხალიფის შემდეგ ისლამური სამყაროს ბრწყინვალეების პერიოდში მცხოვრებ ომარ იბნ აბდულაზიზის აღმატებულ კეთილშობილებას. არ არის საიდუმლო, რომ ამ პიროვნების მაღალი სული, ხელს უწყობდა იმ ეპოქაში ისლამის აყვავებასა და საზოგადოების სულიერი ბრწყინვალეების აღმავლობას.

მისი ცოლი ფატიმა მოგვითხრობს:

„ერთ დღეს ომარ იბნ აბდულაზიზთან მივედი. სალოცავზე დამჯდარიყო, ხელი შუბლზე შემოეღო, გაუჩერებლივ ტიროდა და ცრემლები ჩამოსდიოდა. ვკითხე:

„რა მოგივიდა?“

„ფატიმა! ამ ერთმორწმუნეთა ყველაზე მძიმე ტვირთს მხრებით ვატარებ. ერთმორწმუნეთა შორის მყოფი მშვიდობა, ღარიბები, ავადმყოფები, რომელნიც წამალს ვერ შოულობენ, გაჭირვებულები, რომლებსაც ტანსაცმელი არა აქვთ, ობლები, მარტოდ დარჩენილი ქვრივი ქალები, უფლებამწიკნი დაჩაგრულები, ურწმუნოთა და უცხო ქვეყნებში მუსლიმი ტყვეები, მოხუცები, რომლებსაც არ შეუძლიათ, მაგრამ იძულებული არიან იმუშაონ, რათა თავი ირჩინონ, მრავალსულიანი ღარიბი ოჯახის უფროსები, ჩემთან ახლოსა თუ შორს მყოფი ჩემი ძმების ფიქრი, ტვირთად მაწევს. ხვალ, განკითხვის დღეს, ღმერთის წინაშე მათ გამო რომ გან-

„თუ ვინდა გული შევიბრბილდეს, ღარიბი დააპურე, ობოლს თავზე ხელი გადაუსვი!“
(აჰმედ ბინ ჰანბელი, II, 263)

ღმერთი ჩვენ, მის მსახურებს, ჩვენი ძალის შესაბამის კალღებულებებს ვკაკისრებს. ეს ნიშნავს, რომ ჩვენი ძალის შესაბამისად პასუხისმგებელი ვართ. ე. ი. განვისჯვებით იმისათვის, თუკი არ ჩავიდნით იმ სიკეთეს, რომლის ვაკეთებაც ძალგვიძს.

ვისჯვები, ალლაჰის შუამავალი რომ მისაყველურებს, რა პასუხი უნდა გავსცე?!“ (იბნ ქესირი, თეფსირი, IX, 201)

ომარ იბნ აბდულაზიზის ცოლის, ფატიმას გადმოცემული ეს გრძნობები სინამდვილეში ყველა მორწმუნის გულმა უნდა განიცადოს.

ყოველმა მორწმუნემ მატერიალური თუ სულიერი მოწყალეობა თანაგრძნობით, გულისხმიერებითა და ღმობიერებით აღსავსემ უნდა გაიღოს. სწორედაც, გულზე მომჩივან ერთ თანამიმდევარს ალლაჰის შუამავალმა უთხრა:

„თუ ვინდა გული შევირბილდეს, ღარიბი დააპურე, ობოლს თავზე ხელი გადაუსვი!“ (აჰმედ ბინ ჰანბელი, II, 263)

ქვემოთ მოცემულ აბზაცში ძალიან ლამაზად გამოხატულია თუ ღარიბებისა და დარდიანების მდგომარეობის გაზიარება, რა დიდი მონაპოვარია.

„სიღარიბესა და გაჭირვებაში ჩავარდნილი გულები კვამლით სავსე სახლს ჰგავს. შენ მათი დარდი გაიზიარე და დარდისთვის წამლად იქეცი, ამგვარად იმ დაკვამლული სახლის ფანჯარას გამოაღებ, იქედან კვამლი გამოვა და შენ გულს – მგრძნობელობა, სულს კი სინაზე დაუფლებ.“

აი, ისლამი, კაცობრიობის მდიდრებისა და ღარიბების ჭრილობებს, ასე წარმატებით მკურნალობს. ისლამის გარდა, სხვა სისტემებმა ამას ვერ მიაღწიეს და ორ უკიდურესობაში გადავარდნენ. ვიღაცისთვის რაიმეს მოთხოვნა სავსებით აიკრძალა, ვისთვის მოთხოვნა ჩვეულებრივ ამბად ითვლება. ისლამი კი, ზეჟათის გადახდითა და მოწყალეობის გაცემით ამ პრობლემას უკიდურესად ბრძნულად მოექცა და ყველაზე ღირსეული გამოსავალი მოუძებნა.

ზექათი - კაცობრიობისთვის ისლამის მიერ მოპოვებულ უმაღლეს ღირებულებათაგან ერთ-ერთია. ზექათი საზოგადოების ღარიბი, დაზარალებული, გზაში დარჩენილი, ობოლი და ქვრივი ადამიანების გაჭირვებას აღმოფხვრის. ამავე დროს, ადამიანზე დადებული მონობის ჯაჭვი კვლავ ისლამმა ახსნა. უეჭველია, რომ ისლამის მიერ მონებზე თავისუფლების მინიჭებისთვის ყველაზე ეფექტური გამოსავალი კვლავაც ზექათი და მოწყალეობაა. უეჭველია, რომ ისლამის მიერ მონებზე თავისუფლების მინიჭება, მათთვის დაწესებული მდგომარეობა, მათი ბატონებისთვის იყო იმის ბრძანება, რომ მათთვის უზრუნველყვით ცხოვრებისეული სტანდარტები. ამის შედეგად მონების ყოლას ბატონებისთვის სარგებელი აღარ ჰქონდა, პირიქით, სირთულედ იქცა. მიუხედავად ამისა მათ, ვისაც არ სურდათ მონები გაეთავისუფლებინათ და ამგვარად ამ ტვირთისგან თვითონაც გათავისუფლებულიყვნენ, სხვადასხვა საშუალებით ცდილობდნენ ამისთვის ხელი შეეშალათ. ზოგი მათგანი ცოდვების გამოსასყიდად მონებს ათავისუფლებდნენ.

ისლამმა ძნელ მდგომარეობაში ჩავარდნილ ადამიანებს ხელი ისე გაუწოდა, რომ სანაცვლოდ არაფერი მოუთხოვია, განსნილ ჭრილობას, რომლიდანაც სისხლი მოდიოდა, სათავეშივე უმკურნალა. ამავე დროს აიკრძალა პროცენტის აღება, რომელიც ჩანს როგორც ადამიანებისთვის დახმარების გაწევა და საქმის გაადვილება, სინამდვილეში კი, თავისუფლად შეიძლება ითქვას, რომ ის გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდნილი ადამიანების ექსპლუატაციაა და მეტი არაფერი.

ვინაიდან მევახშეს სურს სხვების დარღვისგან სარგებლის შოვნა, ხოლო ზექათის გამცემი ადამიანი კი გაჭირვებულებისა და სადარდებელში ჩავარდნილი ადამიანების დარღვის გამზიარებელია. მისი ერთადერთი

სრულყოფილი სულები იმისათვის, რათა მოწყალეებითა და სამსახურით მოიპოვონ მარადიული ხსნა, გარშემო ეძებენ არსებებს, რომელთა ხსნაც შეუძლიათ.

*ბრძენი გულები
არასდროს
დაივიწყებენ,
რომ „ჰალა-
ლისთვის –
ანგარიში,
ჰარამისთვის
კი ტანჯვა არ-
სებობს.“*

სურვილი უდიდესი ღმერთის კმაყოფილების მოპოვება და ამ მიზნით დარდიანი ადამიანების წამლად განდობაა.

ბუნწ ადამიანს, რამდენი ქონებაც უნდა ჰქონდეს, მცირედ ეჩვენება. ხოლო ადამიანები, რომლებიც ზეჰათის გადახდასა და მოწყალების გაცემას არიან მიჩვეული, მდიდარი გული აქვთ. ამქვეყნად ცოტა რამ ჰყოფნით. მევახშე იმდენად ბუნწი ადამიანია, რომ თავის ქონებას ზრდის სხვისი განადგურების ხარჯზე. მსოფლიოს სავაჭრო ცენტრების უმრავლესობაში ამის მაგვარი ბევრი შემთხვევის ნახვა შესაძლებელი. ამ ჭეშმარიტების გამომხატველ აიათში ნაბრძანებია:

يَمْحَقُ اللَّهُ الرَّبَّاءَ وَيُرِي الصَّدَقَاتِ

„ ალლაჰი კრძალავს მევახშეობას და ამრავლებს მოწყალების გაღებას...“ (სურა ბაყარა, აიათი 276)

ის, ვინც მევახშეობითაა დაკავებული, თავის ქონებას ბარაქას აცლის. ეს უბარაქობა იმქვეყნად გაკოტრებას ნიშნავს. გაკოტრება შეიძლება ამქვეყნადაც მოხდეს და უსამართლოდ მოპოვებული მთისოდენა სიმდიდრე უბედურების, ავადმყოფობის საშუალებით თუ მფლანგველი მემკვიდრის ხელით, ქარმა წაიღოს.

ზეჰათის გადახდისა და მოწყალების გაცემის ერთი საიდუმლო ისიც არის, რომ ჰიროვნების კაპიტალი ანომალურად არ გაიზარდოს და ამგვარად მან ეს სიმდიდრე შეუძლებელი ფენის მიმართ ბოროტად არ გამოიყენოს, ან მათ არ გაუჩინოს შურის გრძნობა.

ამგვარად, სიმდიდრე ქებისა და განდიდების საშუალება რომ ყოფილიყო, მდიდრისთვის სამწუხარო შედეგი ექნებოდა. ასე რომ, საზოგადოებაში ორივე მხარე – დამხმარეცაა და ის, ვისაც ეხმარებიან, მორალურად და მატერიალურად ერთმანეთზე არიან დამოკიდებული. ეს კი ღვთიური რეგულირების, სიბრძნისა და საოცრების გამოხატულებაა.

უნდა ვიცოდეთ, რომ ქონება ალლაჰის საკუთრებაა. ადამიანებისთვის ამქვეყნიური ქონება გადაბარების სისტემაა. ამქვეყნად მოსული ყოველი ადამიანი იბულებულია გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ თავისი ქონება სხვას გადააბაროს და ამქვეყნიდან წავიდეს. ყურანში ნაბრძანებია:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

„ჰეი, ხალხო! თქვენ ალლაჰის წინაშე დატაკნი ხართ, ხოლო ალლაჰი ყოვლადმდიდარია, ყოვლადქებულია!“ (სურა ფატირი, აიათი 15)

„ცათა და დედამიწის მეუფება ალლაჰს ეკუთვნის, და ალლაჰს ძალუმს ყველაფერი.“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 189)

როგორც აიათებშია მოცემული, ქონება არც ერთ პიროვნებას ეკუთვნის და არც საზოგადოებას, ის ალლაჰის საკუთრებაა... უდიდესი ღმერთის მამულში ვცხოვრობთ, მისი სარჩოთი ვსაზრდლობთ. პიროვნებებისთვის მიცემულია დროებით მფლობელობაში, მხოლოდ მცირე ნაწილი გარკვეული დროის განმავლობაში.

აქედან გამომდინარე, ფული, ადგილ-მამული და ქონება ყველაზე დიდი საგამოცდო კაპიტალია. დადგა მონენტი, რომ წმინდა სულეიმანს ყველა ენის ფლობა ერთ

„ადამიანებო! ალლაჰის წინაშე ყველა ღარიბი, გაჭირვებული ხართ! მდიდარი და საქებარი მხოლოდ ალლაჰია!“ (სურა ფატირი, აიათი 15)

„სარჩოს
კვალდაკვალ კი
არა, მისი მომცე-
მის კვალდაკვალ
იარე!“

წამში წაერთვა და მხოლოდ მას შემდეგ დაუბრუნდა, რაც ღმერთმა ცოდვები მიუტევა. ამ შემთხვევის შესახებ ერთი სწავლული ბრძანებს;

„სარჩოს კვალდაკვალ კი არა, მასა ზრდობლის კვალდაკვალ გაიქეცი!“

ზექათის გადაუხდელობისას სამწუხარო და-სასრული

სიმდიდრე ადამიანზე მიბარებული ამანათია. გამართლებული არ არის, ის ადამიანმა თავისი სურვილისამებრ გამოიყენოს. მან ის უნდა გამოიყენოს ისე, როგორც მისმა ნამდვილმა პატრონმა უბრძანა. თუკი სიმდიდრე ღმერთის ბრძანებების საწინააღმდეგოდ იქნება გამოყენებული, ადამიანი იქნება მრისხანე, ამაყი, მჩაგვრელი და უსამართლო. ამგვარი ადამიანების გულში, ადგილს ქონების სიყვარული დაიჭერს. უდიდესი ღმერთის ამქვეყნიურ წყალობებში მხოლოდ ქონებისა და შვილებისთვის „ინტრიგულად“ ხსენება წარმოადგენს იმის საფრთხეს, რომ ამ ორმა უკანასკნელმა მათ გულში დაიბუდა როგორც კერპებმა. ამ უბედურებებში ჩავარდნილებზე უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

„...და რომელნიც აგროვებენ ოქროსა და ვერცხლს, ხოლო არ გაიღებენ მას ალლაჰის გზაზე, მაშინ ამცნე მათ მწარე სასჯელი!“ (სურა თეგბე, აიათი 34)

„იმ დღეს გაშანთებული იქნება ჯოჯოხეთის ცეცხლზე მათი ზედაპირი, გაახურებენ და დაიდალება შუბლნი მათი, და ფერდნი მათნი, და ზურგნი მათნი: აი, ესაა, რაც მოაგროვეთ თქვენი სულისთვის. მაშ, ივემეთ ის, რასაც აგროვებდით!“ (სურა თეგბე, აიათი 35)

ალლაჰის შუამავალი ჰადისში ასე ბრძანებს:

„ყოველ დილას დედამიწაზე ორი ანგელოზი ჩამოდის ერთი ევედრება:

„ჩემო ალლაჰო! ქონების ღმერთის გზაზე დამხარჯავს შთამომავლობა (ახალი მოწყალეების გამცემი) უწყალობე!“

მეორე წყევლის: „ჩემო ალლაჰო! ტუნწს თავისი ქონება გაუნადგურე!“ (მუსლიმი, ზეჯათი 57)

ერთ სხვა ჰადისში შუამავალი ბრძანებს:

„გულუხეობა, სამოთხის ხეთაგან ის ხეა, რომელსაც ტოტები ამქვეყნად აქვს გამოწვდილი. ვინც იმ ტოტებისგან ერთს ჩაეჭიდება, ის მას სამოთხეში წაიყვანს. ტუნწობა კი იმ ხის ტოტია, რომელიც ჯოჯოხეთში დგას და ტოტები ამქვეყნად აქვს გამოწვდილი. ვინც ამ ტოტს ჩაეჭიდება, ის მას ცეცხლში (ჯოჯოხეთში) წაიყვანს!“ (ბეიჰაკი, შუაბულ-იმანი, VII, 435)

ამით მან ზეჯათის, მოწყალეების, ოშურის (გადამხდელებს) და შესაწირის მსგავს ქონებრივი ღვთისმსახურებების შემსრულებლებს უმახარობლა, ტუნწი ადამიანები გააფრთხილა და უთხრა მათზე რასაც ფიქრობდა.

ესე იგი, აიათებისა და ჰადისების მიხედვით, მაშინ, როცა მიითვისებ იმათ ქონებას, ვისაც ის ესაჭიროება, მხოლოდ იმიტომ რომ ქონებაზე ხარ შეყვარებული, სამწუხარო შედეგს მიიღებ. ამ ღვთიურ გაფრთხილებაზე კარგად უნდა დავფიქრდეთ და ზეჯათზე დამატებით მოწყალეობა და შესაწირი უნდა გადავიხადოთ. უნდა გავსცეთ 1/40 და თან უნდა ვეცადოთ, მას გადავუკარბოთ. უდიდესი ღმერთი ამ საკითხის შესახებ ბრძანებს:

وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ

ყველა მორწმუნეს მუღამ უნდა ახსოვდეს, რომ ალლაჰის სამფლობელოში ცხოვრობს და სარჩოს ალლაჰი აძლევს, ფინანსურ ღვთისმსახურებებს ყურადღებით უნდა მოეკიდოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში უნდა იცოდნენ, რომ ვანეკუთვნებიან იმ უყურადღებო ადამიანებს, რომელთაც არ იციან, ვისი ქონება ვისგან უნდა დაიცვან.

„შემდეგ თქვენ, იმ (განკითხვის) დღეს მადლისგან, რა თქმა უნდა, წარსდგებით სამსჯავროს წინაშე.“ (სურა თექასური, აიათი 8)

„...და გეკითხებიან, რა გასცენ. უპასუხე: საჭიროზე ზედმეტი. ასე განგიმარტავთ ალლაჰი თავის აიათებს, ეგებ დაფიქრდეთ“ (სურა ბაყარა, აიათი 219)

იმის გამო, რომ შუამავლის თანამიმდევრები მუდამ მობილიზებული იყვნენ, თებუქის ლაშქრობის დროს წმინდა ომარმა თავისი ქონების ნახევარი მოიტანა. წმინდა აბუ ბაქრმა კი მთელი თავისი ქონება შესწირა. როცა შუამავალმა ჰკითხა:

„აბუ ბაქრ, წვრილშვილს რა დაუტოვე?“

„ალლაჰი და მისი შუამავალიო,“ – უპასუხა.

აიშე გადმოგვცემს:

წმინდა შუამავლის ოჯახმა ცხვარი დაკლა. წმინდა შუამავალმა უცებ იკითხა:

„მისგან რაზე დარჩა?“

„მხოლოდ ერთი ბეჭი.“

ამაზედ ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა:

„უნდა გეთქვა, ერთი ბეჭის გარდა, ყველა ჩვენი გახდა.“ (თირმიზი, სივათულ-ქიაბე, 35)

ის წმინდა ადამიანი, ღამე სახლში რამდენიმე ოქრო და ვერცხლი რომ ეპოვა, ვერ მოისვენებდა მანამ, სანამ მათ მოწყალებად არ გასცემდა, მაგრამ ეს ყველა მუსლიმანისთვის სავალდებულოდ არ დაუწესებია. მისი თანამიმდევრები თავიანთ გულის ხმას უსმენდნენ და მოწყალებას ისე გასცემდნენ. მაშინ, როცა წმინდა აბუ ბაქრმა მთელი თავისი ქონება ალლაჰის გზაზე შესწირა, მეორე თანამიმდევარმა უთხრა:

„ქონების ერთი ნაწილი შენთვის შეინახე, ასე იქნება უკეთესი!“ (ბუჰარი, მედაზი, 79)

მოკლედ, ისლამმა იმასთან ერთად, რომ სავალდებულოდ დააწესა ზექათის გადახდა განსაზღვრული რაოდენობით, შეძლებულ ადამიანებს თავისი შეძლებისა და სურვილის მიხედვით მოწყალების გაცემის უფლებაც მიანიჭა. აბუ ზერი ამ საზომის მიხედვით იქცეოდა და მოგებული ფულის იმ დღესვე დაუხარჯელობასა და მეორე დღისთვის გადადებას ჰარამად თვლიდა. აბდურრაჰმან იბნ აფვი კი თვითონ მშვიერი რჩებოდა და სხვებს ანაყრებდა. თავისთავს მდგომარეობას ურთულებდა იმისათვის, რომ მუსლიმებისთვის გაეადვილებინა. ვინაიდან ისინი იყვნენ ადამიანები, რომელთაც გული ჰქონდათ შემკული იმ გრძნობითა და შეგნებით, რომ ისინი სიმდიდრის ამბარებლები არიან.

მარადიული ხსნის მოსურნე სიმდიდრის პატრონმა უნდა იცოდეს, რომ საკუთარ თავს ერთი დღის მანძილზეც კი ამ ყველაფრის ბატონ-პატრონად თუ ჩათვლის, ალლაჰის მხრიდან განიხილება. აიათში ნაბრძანებია:

„მერე იმ დღეს, აუცილებლად მოგეკითხებათ, რაც გებოძათ!“ (სურა თეჰასური, აიათი 8)

ეს ჭეშმარიტება გამჭრიახი ჭკუის პატრონმა არ უნდა დაივიწყოს..

„ჰალალს – ანგარიში, ჰარამს კი სასჯელი აქვს.“

ამის გამო, მდიდრები, რომლებიც ამქვეყნიური სურვილების ტყვედ არიან ქცეული და მოწყალებას არ გასცემენ, ჰკვანან იმ მუშებს, რომელნიც აბანოს ღუმელში დასაწვავ შემას ეზიდებიან.

მუშაობა, ჰალალი გზით ქონების მოპოვება, რა თქმა უნდა, ღირსებაა. სწორი გზაა, რომ ქონება არ გააკერპო და ღმერთის გზაზე მოწყალებად გასცე. წინააღმდეგ

„გულუხვობა, სამოთხის ხეთაგან ის ხეა, რომელსაც ტოტები ამქვეყნად აქვს გამოწვდილი. ვინც იმ ტოტებისგან ერთს ჩაეჭიდება, ის მას სამოთხეში წაიყვანს. მუნწობა კი იმ ხის ტოტია, რომელიც ჯოჯოხეთში დგას და ტოტები ამქვეყნად აქვს გამოწვდილი. ვინც ამ ტოტს ჩაეჭიდება, ის მას ცეცხლში (ჯოჯოხეთში) წაიყვანს!“ (ბეიჰაჟი, შუაბულ-იმანი, VII, 435)

„მეშინია, რომ ჩემს შემდეგ ამქვეყნიური ყვავილები (სიკეთეები) და მოსართავეები გაიშლება და თქვენ ამქვეყნი- ურობისთვის

შემთხვევაში, სიმდიდრე ამქვეყნად ტვირთად ქცევის, იმქვეყნად კი ტანჯვის მიზეზი იქნება.

სიმდიდრის სწორი მიზანია გავიგოთ ქვემოთ მოცემული ჰადისის ჭეშმარიტება:

„ადამიანებისგან ყველაზე კეთილი არის ის, ვინც სხვებისთვის ყველაზე სასარგებლოა.“ (სუიუთი, ელ-ჯამიუს-სალირ, II, 8)

ფულის ადგილი გულში კი არა—საფულეშია, — რა ლამაზად გადმოსცემს ამ ყველაფერს საზრიანი პოეტი შემდეგი სიტყვებით:

„გუშინ ეს ქვეყანა სასტუმრო იყო, კოშკიც, ნანგრევებიც წამიერია!“

უნდა ვიცოდეთ, რომ ღარიბებისა თუ უპოვართა ვედრებები, შეძლებულთათვის სიმშვიდის წყაროა და მათთვის ეს მორალური დახმარებაა. კვლავაც უნდა ვიცოდეთ, რომ სიღარიბე თუ გაჭირვება, სირცხვილი და უსუსურობა არ არის ის, შესაძლოა საიქიო მხარეს სინათლისა და საოცარი წყალობის გამოვლინება იყოს.

მაღლიერი, გულუხვი მდიდრები, მომთმენი თუ პატივსაცემი ღარიბები, ერთნაირად ღირსეულნი არიან და ღვთიურ კმაყოფილებასაც ერთად მოიპოვებენ. ისლამის მიხედვით, ამაყი და ძუნწი მდიდრები, ასევე შესაბამისი პირფერი ღარიბები, ერთად განისჯებიან. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„ღმერთო ჩემო! სიღარიბისა და სიმდიდრის ინტრიგებისგან შენ გეფარები!“ (მუსლიმი, ზიჯირი, 49)

ამ შემთხვევაში, ჭეშმარიტად მდიდარია ის, ვინც კმაყოფილია იმით, რაც გააჩნია, და ღმერთის იმედად ყოფნა და მორჩილება მისთვის მოვალეობაა.

ამისთვის, ყოველი ადამიანი, ვისაც სურს ჰქონდეს ღმერთისათვის მისაღები მორალი და დაიმსახუროს

ღვთის წყალობა, ვალდებულია, ის სიკეთე, რომელიც მას ამქვეყნად ეწყალობა და რომლისგანაც სარგებელს ნახულობს, გაჭირვებულებსაც ასარგებლოს. მიზანი კი არის ის, რომ იყო ნამდვილი მოწყალე, ადამიანებს ხელითა და ენით სარგებელი მოუტანო და ამით შეძლო ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვება.

ზექათი ქონებისა და სიმდიდრისთვის ალლაჰის წინაშე მადლიერების გამოხატვაა. იმისთვის კი, რომ ღმერთმა შეპირებული მოწყალეობა გაგიზარდოს, მადლობის გადახდა აუცილებლობაა.

უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„...თუ ნამდვილად მადლიერნი იქნებით, უთუოდ, წყალობას გიმრავლებთ...“ (სურა იბრაჰიმი, აიათი 7)

წმინდა შუამავალს მოწყალების გაცემა ძალიან უყვარდა. ერთ-ერთ ჰადისში ბრძანებს:

„*მოწყალეობა გაიღე, რათა შენც გეწყალობოს!*“ (ბუჰარი, თევჰიდი 35)

რაოდენ ცოლონი არიან ის ადამიანები, ვინც ნაცვლად იმისა, რომ თავიანთი შეცდომებს მინვდნენ და მიტევენ ითხოვონ, იმის გამო რომ გული ჩაშავებული აქვთ, ღმერთის საზომებს დაივიწყებენ; „მე ვიძუშავე, მე მოვიპოვეო“ – იფიქრებენ და ღარიბებს მოექცევიან როგორც არარაობებს. მათი განადგურება გარდაუვალია, ისინი ისევე განადგურდებიან, როგორც უბედური ყარუნია.

თავდაპირველად ღარიბი და ღვთისმომშიში ყარუნი, წმინდა მუსას ნასწავლები ალჰიმის მეცნიერების შედეგად ძალიან გამდიდრდა. მაგრამ იმის გამო, რომ ამქვეყნიური ვნებებისა და სიძუნწისაგან თავი ვერ დაიცვა, ყველა ლამაზი და კეთილი თვისება დაკარგა.

„ბავშვები თამაშის დროს ღუქსნ აკეთებენ, ვითომ ვაჭრობას აწყობენ, მაგრამ მოგება ხელში არ რჩებათ, მხოლოდ დროს ატარებენ. სათამაშო ღუქნის გამხსნელი ბავშვი საღამოს სახლში მშვიერი დაბრუნდება. ეს ქვეყანაც ასეთი გასართობის მსგავსია.“
(წმინდა მევლანა)

„გაიღე მოწყალეობა, რათა შენც გეწყალობოს!“ (ბუჰარი, თევჰიდი, 35)

უკიდურესმა სიმღიდრემ გააამაყა და ყურანში მოხსენებულ მრისხანეთაგანი გახდა. უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„უეჭველად, ყარუნი მუსას ხალხთაგან იყო, მაგრამ ავიწროებდა მათ. ჩვენ ვუბოძეთ მას იმდენი განძი, რომ მათი გასაღებიც კი ეძძიმებოდა რამდენიმე ღონიერ კაცს. მისმა ხალხმა უთხრა მას: „ნუ გათამამდები, რამეთუ ალლაჰს არ უყვარს მედიდურნი!“ (სურა ყასასი, აიათი 76)

ყარუნი აღარც ამ სიტყვებს ისმენდა და აღარც მუსას რჩევებს უგდებდა ყურს. მიუხედავად იმისა, რომ თავისი სიმღიდრით ნაწილობრივ მუსას მოვალე იყო, როცა წმინდა მუსამ უთხრა ქონების ზეჟათი გადაეხადა, უპასუხა:

„ჩემს ქონებას თვალი დაადგი? ეს ქონება მე მოვიპოვე!“ ეს ამბავი ყურანში ასეა გადმოცემული:

„იმით, რაც ალლაჰმა გიბოძა, ისწრაფე საიჟიო სამყოფელისკენ, და არ დაივიწყო შენი წილი დედამიწაზე. სიკეთე აკეთე ისეთივე, როგორც ალლაჰმა მოგმადლა და არ გაავრცელო უკეთურობა ქვეყნად, რამეთუ ალლაჰს არ უყვარს უკეთურნი!

მიუგო: „ყოველივე ეს მებოძა იმ ცოდნის წყალობით, რომელიც გამაჩნია.“ განა არ იცოდა, რომ მის უწინ ალლაჰმა დაღუპა მთელი თაობები, რომლებიც მჯობნი იყვნენ მასზე თავიანთი ძლიერებითა და რიცხოვნობით? ცოდვილებს არ ჰკითხავენ მათი ცოდვების გამო !

გამოვიდა თავის ხალხთან სამკაულებით. რომელთაც სურდათ ამქვეყნიური სიკეთენი, თქვეს: „ნეტავ, ჩვენც გვქონდეს ის, რაც ყარუნს ებოძა! უეჭველად, იგი უდიდესი წილის მფლობელია.“

და თქვეს, რომელთაც ებოძათ ცოდნა: „ვაი, თქვენ! ალლაჰის წყალობა უმჯობესი იქნება მათთვის, ვინც ირწმუნა და ჰქმნა სიკეთე. მაგრამ მას მხოლოდ მომთმენნი მიიღებენ!

ჩვენ ვუბრძანეთ მიწას შთაენთქა ის თავის სახლიანად. არ ჰყავდა მას შემწეები, რომლებიც დაეხმარებოდნენ ალლაჰის წინაშე, და ვერც საკუთარ თავს გადაირჩინდა!

ხოლო ისინი, რომელნიც წინადლით ნატრობდნენ მის ადგილზე ყოფნას, მეორე დღით ამბობდნენ: „ვაი! ალლაჰი უზრდის ან უმციერებს სარჩოს თავის მსახურთაგან იმას, ინებებს ვისაც! მოწყალება რომ არ მოელო ჩვენზე, უბრძანებდა შთავენტქეთ. ვაი! უეჭველად, ურწმუნონი ნეტარნი ვერ შეიქნებიან!“ (სურა ყასასი, აიათები 77-82)

აი, ეს მდგომარეობა, ამქვეყნის, ქონების სიყვარულის გამო, საიქიოდავიწყებულ ადამიანებისთვის ნაჩვენები სამწუხარო დასასრულის საშინელი სცენაა. რადგანაც სიმდიდრეს სამუდამოდ მოკლებული ყარუნი ახლა საიქიოს მათხოვარია, ვინაიდან საიქიო სიცოცხლის მანძილზე გულწრფელობითა და მოკრძალებით მცხოვრები, ღვთისმოშიში ადამიანების სამშობლოა. აიათში ნაბრძანებია:

„სწორედ ის უკანასკნელი სამყოფელი დავუდგინეთ მათ, რომელთაც არ სურთ გამედიღურება დედამიწაზე და უკეთურობის გავრცელება. კეთილი აღსასრული მოელოთ მხოლოდ ღვთისმოშიშებს!“ (სურა ყასასი, აიათი 83)

„... ვფიცავ ჩემს ძლიერებას, რომ თუკი მაღლიერნი იქნებით, ჩემს წყალობებს ვავამრავლებ და ვავამრავლებ!“ (სურა იბრაჰიმი, აიათი 7)

„მხოლოდ ეს
ორი ადამიანია
შესაშური:
ერთი, ალლაჰის
ძვირფასეს
ბოძებული
ფურანის დღე-
დაღამ მკითხველი,
მორე კი ის
ადამიანი, ვისაც
ალლაჰმა ქონება
უბოძა და მას
დღედაღამ ალლაჰ-
ის გზაზე ხარ-
ჯავს.“ (ბუჰარი,
ილიმი, 15)

წმინდა მევლანა გაცხადებდა ამქვეყნიურობით შეპყრობილი, საიქიოში გაკოტრებულად წასული ადამიანების მდგომარეობით და ასე ბრძანებს:

„ადამიანს რა მოსდის, რომ ოქროს, ამქვეყნიური ქონების მონაა? რა არის, რომ მას ღმერთის გზაზე არ ხარჯავენ? რას გამოხატავს? ადამიანის ამქვეყნიური ქონების ტყვედ ქცევის, წუთისოფლის კარებთან გველის მსგავსად დაკლაკინისა და მიწაზე ვართხმის, შერცხვენის, ცაში ხელცარიელი უბედურად გაგზავნის მიზეზი რა არის?“

ქონების ტყვედ ქცეული ყარუნის ამბავთან ერთად სულიერად გაღატაკებული სალებეს მდგომარეობაც ძალიან დამაფიქრებელია.

ერთი მედინელი მუსლიმი სალებე ფულსა და ქონებაზე უსაზღვროდ შეყვარებული იყო, სიმდიდრის ჟინი სწევდა. ამის გამო, ალლაჰის შუამავალს სთხოვა, ღმერთს შეევედრებოდა. მის ამ თხოვნაზე ალლაჰის შუამავალმა შემდეგი პასუხი გასცა:

„ცოტა ქონება, რომლისთვისაც ღმერთს მადლობას გადაუხდი, უფრო სასარგებლოა, ვიდრე ბევრი ქონება, რომლისთვისაც მადლობას არ გადაუხდი.“

ამის შემდეგ, სალებემ თხოვნას თავი დაანება, გაბრუნდა, მაგრამ ჟინმა არ გაურა, კვლავ ალლაჰის შუამავალთან მივიდა და უთხრა:

„ალლაჰის შუამავალო! ღმერთს შეევედრე, რომ გამამდიდროს!“ ამასედა ალლაჰის შუამავალმა უთხრა:

„მე შენთვის საკმარისი მავალითი არა ვარ? ალლაჰს ვფიცავ, რომ მომენდომებინა ეს მთები ოქროდ და ვერცხლად იქცეოდა და ჩემს ზურგს უკან ჩამოედინებოდა, მაგრამ მე გაჭირვებულად დავრჩი.“

სალებემ თხოვნა კვლავ შეწყვიტა, მაგრამ მასში გაჩენილი სურვილი არაფრით ცხრებოდა. თავისთვის ამ-

ბობდა: „მდიდარი რომ გავხდე, ღარიბ-ღატაკებს დავემარებოდი, უფრო მეტ ჯილდოს მოვიპოვებდი. ამ დიდი სურვილით შეპყრობილი, ვნების ცეცხლით ანთებული წმინდა შუამავალთან მესამედ მივიდა და უთხრა:

„შენ შუამავლად მომვლენელს ვფიცავ, თუკი გამამდიდრებ, ღარიბ-ღატაკებს დავიცავ, მათ ყველა შელახულ უფლებას აღუდგენ!“

საბოლოოდ, ამდენი დაჟინების შემდეგ, ალლაჰის შუამავალი ღმერთს შეევედრა:

„ღმერთო ჩემო! სალებეს მიეცი ის ამქვეყნიური, რისი სურვილიც აქვს!“

ამ ვედრებიდან დიდი დრო არ გასულა, უდიდესმა ალლაჰმა სალებეს დიდი სიმდიდრე უწყალობა. მისი ცხვრის ფარამ მთა და ბარი გაავსო. სალებემ, რომელსაც მანამდე მეჩეთის ჩიტს უწოდებდნენ, თავისი მამულით დაკავდა და ნელა-ნელა ჯგუფური ლოცვა შეწყვიტა, მხოლოდ ჯუმა ნამაზს ლოცულობდა. ხოლო რაღაც დროის შემდეგ ჯუმა ნამაზიც დაივიწყა.

ერთ დღეს მისი მდგომარეობის შესახებ ალლაჰის შუამავალმა იკითხა და როცა გაიგო, ბრძანა:

„საცოდავი სალებე!“

სალებეს უგულისყურობა და უვიცობა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლებოდა. მასთან ზექათის შესაგროვებლად მისულ მსახურებს უთხრა:

„ეს თქვენი ნამოქმედარი მთლად ხარკის შეგროვებაა!“

აღრე შეპირებული ღარიბ-ღატაკის დახმარება გვერდზე იყოს და აიათით ნაბრძანები, მინიმალურიც კი არ გადაიხადა. ურწმუნო გახდა. ამ მდგომარეობის შესახებ, აიათში ასეა ნაბრძანები:

ფულის ადვილი-
კულში კი არა,
საფულეშია.

ცოტა ქონებით არაა შესაძლებელი ბარაქაში ჩაბირვა. უდიდესი ალლაჰი უბრძანებს სააქოს, საიქოს იარეთ იმ მონასხურის უკან, ვინც მადლობელია იმისთვის, რაც აქვს. (რაჰმეთი)

„და მათგან , ვინც ალლაჰს აღუთქვა: თუკი ის გვიბოძებს თავისი წყალობიდან, აუცილებლად გავიღებთ მოწყალეობას და დიხსაც ვიქნებით მართალთაგანო,

და როცა მათ თავისი წყალობა მოჰმადლა, ბუნწობა დაიწყეს მისადმი და აქციეს ზურგი . სწორედ ეგენი არიან სახემიქცეულნი!“ (სურა თევბე, აიათები 75-76)

თავისი სისულელის გამო, წმინდა შუამავლის რჩევას ყური არ დაუგდო, ისე მოიქცა, რომ საცოდავ არარაობად იქცა სალებე, ამქვეყნიური, წარმავალი სიმდიდრით მოტყუვდა და მარადიულ ლატაკად იქცა. როცა კვლებოდა, ნანობდა და ყურში შუამავლის ეს სიტყვები ჩაესმოდა:

„ცოტა ქონება, რომლისთვისაც ღმერთს მადლობას გადაუხდი, უფრო სასარგებლოა, ვიდრე ბევრი ქონება, რომლისთვისაც მადლობას არ გადაუხდი!“ (იხ. თაბერი, ჯამიულ ბეიანი, XIV, 370-372)

მაგრამ სალებემ ამ რჩევას ყური არ დაუგდო და წარმავალი სიმდიდრის სიყვარულით შეპყრობილმა, რომელსაც მარადიული ტანჯვა-წამება მოაქვს, განუტევა სული. წამიერი ბედნიერებისა და ცოტაოდენი ქონების სანაცვლოდ მარადიული ბედნიერება გაიღო.

როგორც ვხედავთ, ადამიანის ბუნება წუთისოფლისკენ ილტვის. ამქვეყნიური ქონება სულს აჯადოებს. ის, ვინც წუთისოფლით ტყუვდება ვეღარ ძლება. ალლაჰის შუამავალი ამ ჭეშმარიტების შესახებ ბრძანებს:

„ადამიანს ორი ხეობა ქონებით რომ ჰქონდეს სავსე, მესამეს მოინდომებს. (ამის გამო) ადამიანის მუცელს მიწის მეტი ვერაფერი გააძღობს.“ (ბუჰარი, რიჰაჰი, 10)

რადგანაც ქონება მრავლდება, ადამიანი მიტომ ბუნწდება. ადამიანს მატერიალური სიმდიდრე თვალს უბნელებს და წყალობისა და გულჩვილობის გრძნობას უმცირებს. მოწყალეების გაცემა უძნელდება. ვნება მას

ჩასწორეულეს: „უფრო გაამდიდრე, მერე უფრო მეტს გააკეთებო!“. ამგვარად, ადამიანი სულიერად და ფიზიკურად ავადმყოფია. იმ ადამიანებზე, ვინც ეს ქვეყანა ვერ შეაფასეს, ნათქვამია:

„ხვალ გავაკეთებო!“ – მიქმელები გაანადგურა.“

ზემოთ მოცემული სალებეს ამბავი აჩვენებს, თუ ამქვეყნიურმა ქონებამ როგორ შეცდომაში შეიძლება შეგვიყვანოს, ადამიანი ამასთან ერთად, ის შესანიშნავი მაგალითია იმისაც, თუ ბედზე ზემოქმედებისა და ვედრების წესების უპატივცემულობას, როგორი ტრაგიკული დასასრული მოსდევს. მაშინ, როცა, უდიდესი ღმერთისგან რაღაცას ვითხოვთ, არ უნდა დავიჟინოთ, იმის ნაცვლად, რომ ჩვენს ჭკუას საჭიროზე მეტად ვენდოთ და განვსაზღვროთ, ეს სიკეთეა თუ ბოროტება, უნდა ვისურვოთ, რომ ჩვენი თხოვნა ღმერთის მხრიდან შესმენილ იქნას. წინააღმდეგ შემთხვევაში წყალობაში დამალულ ფარულ გამანადგურებლებს ვეღარ ვამჩნევთ და თავს გვატყდება დარდი, რომელსაც გამოსავალი არ მოეძებნება. ვედრება, ღმერთის ნებართვა, სიკეთეცაა და ბრძანებაც; მაგრამ მისმა შინაარსმა ადამიანის ჭკუა და შეგრძნება რომ შეავსოს, არ უნდა დავიჩემოთ, რომ ეს აუცილებლად სიკეთეა და ალლაჰს უნდა შევევედროთ:

„ღმერთო ჩემო, თუ სიკეთეა მიწყალობე!“

აქედან ნათლად ჩანს, რომ იმისთვის, რათა ქონება უზარალოდ იქცეს, აუცილებელია, ის გამოვიყენოთ ღმერთის ბრძანებების შესაბამისად.

ეს პიროვნებისა და საზოგადოების სააქაო და საიქიო ცხოვრების კეთილდღეობისთვისაა საჭირო.

*„ცოტა ქონება, რომლისთვისაც ღმერთს მადლობას გადაუხდი, უფრო სასარგებლოა, ვიდრე ბევრი ქონება, რომლისთვისაც მადლობას არ გადაუხდი.“
(თაბერი, ჯამიულ ბეიანი, XIV, 372)*

„ადამიანს ორი ხეობა ქონებით რომ ჰქონდეს საესე, მესამეს მონღლომეს. (ამის გამო) ადამიანის მუცელს მიწის მეტი ვერაფერი გაადღობს“ (ბუ-ჰარი, რიქაჟი, 10)

ისლამში სიმღიდრე თავისთავად გასაკიცხი არ არის. პირიქით, განსზღვრულ საფუძვლებზე დაქვემდებარების შემთხვევაში საქებაარია. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი ბრძანებდა:

„ღვთისმოსავი ადამიანის ხელში არსებული ჰალა-ლი და სასარგებლო ქონება რა ლამაზია!“ (აჰმედ იბნ ჰანბელი, მუსნედ, IV, 202)

ეს გამონათქვამი სიმღიდრის წაქეზებაა. ამავე დროს, იმისთვის, ვისაც შეუძლია თავისი შრომით იარსებოს, ხელის გაშვერა მოსაწონი არ არის.

ენეს ბინ მალიქი გადმოგვცემს, რომ ერთ დღეს ალლაჰის შუამავალთან ერთი ადამიანი მივიდა და მოწყალეა სთხოვა. ალლაჰის შუამავალმა ჰკითხა:

„შენ, სახლში სრულიად არაფერი გაქვს? კაცმა უპასუხა:

მხოლოდ ტანსაცმელი, რომელიც გვაცვია, ფარდავი და წყლის ჭურჭელი.

შუამავალმა მოატანინა ეს ნივთები, იყიდა ორ ღირ-ჰემად და უთხრა:

- ერთი ღირჰემით ოჯახისთვის საჭმელი იყიდე, მეორეთი კი - ცული, შეშას მოჭრი, გაყიდი და ასე იარსებებ!“ კაცი წავიდა, შეშა მოაგროვა, გაყიდა 10 ღირჰემი მოიგო. ამ ფულის ერთი ნაწილით – ტანსაც-მელი, მეორე ნაწილით კი საჭმელი იყიდა. ამაზედ წმინდა შუამავალმა ბრძანა:

„ეს მდგომარეობა უფრო სასიკეთოა, ვიდრე სახე-ზე მათხოვრობის, შავი ლაქის არსებობა განკითხვის ადგილზე მისვლისას. თხოვნა სამი ადამიანისთვისაა ნებადურთული: ამგვარად, ღარიბსა (და მშვიერს), ფეხზე დვომა რომ აღარ შეუძლია, ვინც ვალებიდან ვერაფრით ამოდის და ვისაც სისხლის საფასურის გადახდა არ შეუძლია.“ (აბუ ლაუდი, ზეჰათი, 26)

ილაშს გაჭირვებულებისთვის არ აუკრძალავს, რომ სხვებისგან რამე ეთხოვათ, მაგრამ ამასთან ერთად არც ზნეობის მხრივ გაუმართლებია. ალლაჰის შუამავალმა მასთან სამათხოვროდ მისული ერთ ცუდი ხასიათის მქონე პიროვნებას უთხრა:

„უდიდეს ღმერთს ზექათის, ქონების თავისი ნება-სურვილის მიხედვით განკარგვის უფლება ყოველი პიროვნებისთვის, თვით შუამავლისთვისაც კი არ მიუცია. მათი გაცემისთვის რვა ადგილია მითითებული. მენ თუ ამ რვიდან რომელიმეს განეკუთვნები, შეგიძლია ზექათის ქონებისგან წილი მიიღო.“ (ბეიჰაჟი, სუნენულ ქუბრა, VII, 6)

ზექათის შესაბამის ადგილებზე გადახდასთან დაკავშირებით სათუთი დამოკიდებულებაა. ვინაიდან ზექათი მხოლოდ აიათში მოცემულ ადგილებზე უნდა გადაიხადო. ყურანში ეს ადგილები ასეა გაცხადებული:

„უეჭველად, მოწყალეებანი სავალდებულოა ალლაჰისგან და განკუთვნილია: უპოვართათვის, ღატაკათათვის, ასევე იმათთვის, ვინც ამ საქმითაა დაკავებული, ვისი გულების მოგებაც შესაძლებელია, მონათათვის, ასევე ვინც ვალშია, ვინც ალლაჰის გზას ადგას და მგზავრთათვის. და ალლაჰი ყოვლისმცოდნეა, ბრძენია!“ (სურათებე, აიათი 60)

ზექათის გარდა გაცემულ შეწირულობას „ქველმოქმედება“ ეწოდება და საჩუქრის სახეობას წარმოადგენს. წმინდა შუამავალს ზექათს თუკი ისეთი პიროვნება თხოვდა, ვისაც ის არ ეკუთვნოდა, უარს ეუბნებოდა, მაგრამ სხვა მოწყალეების გაცემაზე უარს არასდროს ამბობდა, პირიქით აიათში ნაბრძანებია:

„რადაცის მთხოვნელს არ უსაყვედურო!“ (სურათ ღუჰა, აიათი 10). ამის მიხედვით მოქმედებდა და ასე ამბობდა:

„ღვთისმოსავი ადამიანის ხელში არსებული ჰალალი და სასარგებლო ქონება რა ღამაშია!“ (აჰმედ იბნ ჰანბელი, მუსნედ, IV, 202)

„ამდროთო ჩემო, სიღარიბისა და სიმდიდრის გამოცდისგან შენ გეფარები!“ (მუსლიმი, ზიქარი, 49)

„თქვენი კარგი მორალი თქვენთან რაიმეს სათხოვნელად მოსულ, ხელგამოწვდილ ადამიანს ერთ ხურმას მაინც მისცემს და ხელცარიელს უკან არ გააბრუნებს.“

(თირმიზი, ზუჰდი, 37)

ამ წმინდა ჰადისით შთაგონებული ბატონი მუსა თოფბაში მათხოვრებს, რომელთაც თხოვნა პროფესიად გაეხადათ, მოწყალეობას აძლევდა და ასე ბრძანებდა:

„იმისათვის რომ გადახდას არ გადაეჩვიო, მცირედიც რომ იყოს, მაინც უნდა გაიღო.“

უნდა ვიცოდეთ ის ჭეშმარიტებაც, რომ ისლამში თხოვნა მხოლოდ უკიდურესად გაჭირვებულთათვის არის ნებადართული. ვინაიდან ხელის გაწვდომა ადამიანისთვის უკიდურესად დამამდაბლებელი საქმეა. ამ მიზეზით ალლაჰის შუამავალმა თავის ბევრ იმ თანამიძღვერს, რომლებთანაც შეთანხმება დადო, პირობად წაუყენა „არავისგან არაფერი ეთხოვათ!“

აქედან გამომდინარე, ღარიბებს შორის უსირცხვილო, უსინდისო, მაწანწალა, ყველა შემხვედრისგან ფულის მომთხოვნი, სიღარიბისა და დარდის ამტანი ადამიანები ერთმანთისგან უნდა განვასხვავოთ!

ამ თემასთან დაკავშირებით წმინდა შუამავალი ასე ბრძანებდა:

„საცოდავი არ არის ადამიანი, რომელსაც ერთი-ორი ხურმა ან ლუკმაპური აქვს, საცოდავია ადამიანი, რომელიც მიუხედავად იმისა, რომ ესაჭიროება, ამას ხმამაღლა არ აცხადებს, რომელიც არავისგან არაფერს ითხოვს.“ (მუსლიმი, ზეჰათი, 102)

ყოველი მომსვლელისგან რაღაცის მთხოვნელები რაღაცას მაინც მიიღებენ. ადამიანები, რომლებსაც გულგრილად არ უნდა მოვექცეთ, არიან ისინი, ვინც თავიანთ მდგომარეობას მალავენ, მოთმინებითა და არსებულის დაკმაყოფილებით მორჩილად იტანენ სილა-

რიბეს. ამგვარი ადამიანებისთვის მოწყალეების გაცემის მნიშვნელობაზე ყურანში ნაბრძანებია:

„ლარიბთათვისაა, რომელთაც თავი მიუძღვნეს ალლაჰის გზას და არ შეუძლიათ შემოიარონ დედამიწა. უეცრად მდიდარნი ჰკონიათ ისინი მათი თავმდაბლობიდან გამომდინარე, შენ გამოიცნობ მათ მათივე სახეებიდან, მოწყალეობას არ სთხოვენ ხალხს დაჟინებით. და რა სიკეთესაც გაიღებთ, უეჭველად, იცის ის ალლაჰმა.“ (სურა ბაყარა, აიათი 273)

მიწისგან მიღებული მოსავლის გადასახადი: ოშური

მატერიალური ღვთისმსახურებებიდან ერთ-ერთი ოშურია, რომელიც მიწიდან აღებული მოსავლის ზეჯათია. ის, ვინც ოშურს არ იხდის ალლაჰის წინაშე ისევეა დამნაშავე, როგორც ის, ვინც ზეჯათს არ იხდის, რადგანაც ისინი, ამ შემთხვევაში, ღარიბების, გაჭირვებულებისა და ალლაჰის გზაზე უანგარო მებრძოლების უფლებებს არღვევენ.

გადმოცემის მიხედვით, ერთ იემენელ გულუზვ კაცს სანის ახლოს ყურმის, ხურმისა და ხორბლის ბაღები ჰქონდა. ეს გულუზვი კაცი მოსავალს რომ აიღებდა, ღარიბ-ღატაკებს ოშურის წილს ზედმეტადაც კი აძლევდა. ის კაცი რომ გარდაიცვალა, შვილები სიძუნწემ შეიპყრო და მოილაპარაკეს:

„ჩვენი ოჯახი მრავალრიცხოვანია, ქონება ცოტაა. ღარიბებს არაფერი არ უნდა მივცეთ! სანამ ისინი მოვიდოდნენ და მოგვთხოვდნენ, მოსავალი მანამდე ავიღოთ!“

„თქვენი კარგი მორალი თქვენთან რაიმეს სათხოვნელად მოსულ, ზღვაგმოწვდილ ადამიანს ერთ ხურმას მაინც მისცემს და ხელცარიელს უკან არ გააბრუნებს.“ (თირმიზი, ზუჰდი, 37)

*„მოწყალეების
გაცემით ქონება
არ შემცირდება,
უდიდესი ალლაჰი
მიმტევებელი
ადამიანების სა-
განძურს ზრდის.
ალლაჰის კმაყ-
ოფილეებისთვის
დამდაბლებულს,
ალლაჰი აამაღ-
ლებს.“ (მუსლიმი,
ბირრი 69)*

ალლაჰმა, მათ ამ ბოროტ განზრახვაზე, ბაღები გაანადგურა, სულ მთლად გააშავა. უზარმაზარ ბაღებს ველარ იცნობდი. ამ მდგომარეობამ ძუნწი შვილები გააოცა და თქვეს:

„ნეტავი, ადგილი შეგვეშალა?“

მათი მამის მიერ ოშურის გულუხვად დარიგება და გაჭირვებულების ვედრებები ბაღს ნაყოფიერებას აძლევდა. ყველა ღარიბ-ღატაკი იმ ბაღიდან სარგებლობდა. ხოლო შვილებმა მამის მიერ გაცემულ ოშურს დაადგეს თვალი და მისი გაცემა არ უნდოდათ. ისინი უეცილობამ დააბრმავა. ვერ წარმოედგინათ, ალლაჰი მათ ბაღს რატომ სწყალობდა და ბარაქას აძლევდა.

ამისათვის ბრძანებს უდიდესი ალლაჰი:

„...ნუ იქნებით უგუნურთავანი!“ (სურა არაფი, აიათი 205)

ყურანში ამ საკითხთან დაკავშირებით დარვანის თანამედროვის ამბავი ძალიან საოცარია:

„უეჭველად, ჩვენ გამოვცადეთ ისინი, ისევე როგორც გამოვცადეთ ბაღის მკვიდრნი, რომელთაც დაიფიცეს: „ხვალ ალიონზე დავკრეფთ მოსავალს“.

და არც გამონაკლისი დაუყოლებიათ.

მაგრამ ზედ შემოეხვია მას გრიგალი შენი ღმერთისგან, როცა მათ ეძინათ.

ამრიგად, გარდაიქცა შავ მიწად.

ბოლოს, როცა გათენდა, ერთმანეთს გადასძახეს:

დილიდანვე წამოდით თქვენ სამკალში, თუკი უნდა დაკრიფოთ!

მაშინვე გაეშურნენ და ერთმანეთში ბურტყულებდნენ:

არ შემოვუშვათ აქ დღეს არც ერთი ღატაკი.

და დილაადრიაანად წავიდნენ იმ განზრახვით, რომ მათ ძალუძდათ აღკვეთა.

ხოლო როცა დაინახეს, თქვეს: უეჭველად, ჩვენ ავცდით!

არა, ჩვენ გავლატაკდით!“ (სურა ყალემი, აიათები 17-27)

ამ აიათებით უდიდესი ღმერთი რა ლამაზად გვაჩვენებს იმ ბაღების პატრონების დასასრულს, რომელთაც ღარიბების უფლებები შელახეს. მათ უმოწყალოდ მოექცნენ და ოშური არ მისცეს, გულში არსებული ყველა განზრახვა ღმერთისთვის ცნობილია. მისი დიდებულება ყველაფრის მომცველია.

ალი (რ.ა) ამბობდა:

„ადამიანებს სძინავთ; სიკვდილის დროს გაიღვიძებენ.“

უდიდესი ღმერთიც ხომ გვამცნობს იმ ადამიანის სინანულს, რომელმაც სიზმრიდან გამოიღვიძა და მარადიულ სინანულში ჩავარდა:

„და გაიღეთ მოწყალეობა იქიდან, რაც ჩვენ მოგმალდეთ, ვიდრეღა სიკვდილი გეწეოდეთ თქვენგან რომელიმეს. მაშინ ასე იტყვის: ღმერთო ჩემო! განა არ შეიძლებოდა გადაგევალებინა ჩემთვის მცირე ხნით. ამგვარად, მოწყალეობას გავიღებდი და ვიქნებოდი საუკეთესოთაგანი.“ (სურა მუნაფიფუნ, აიათი 10)

მხოლოდ ამ შემთხვევაში, ეს რჩევა არ იქნა გათვალისწინებული და ასე ამიტომაც მოხდა. სწორედ, ასე რომ არ მოხდეს, როცა ღმერთი აიათში ამ ჭეშმარიტებას გვამცნობს, თან გვიბრძანებს, რომ ჩვენთვის ბოძებული სარჩოდან მოწყალეობა გავსცეთ.

ჩვენ ღმერთის სამფლობელოში ვცხოვრობთ, მისი სიკეთეებით ვსაზრდობთ. მატერიალურ ღვთისმსახურებებთან დაკავშირებით ფრთხილად უნდა ვიყოთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ისინი, ვინც არ იციან, ვისი ქონება ვისგან უნდა დაიცვან, უგულისყურონი იქნებიან.

ღმერთო ჩემო! წილად გვარგუნე შენი კმაყოფილება მოვიპოვოთ, იმის საშუალებით, რომ ჩვენი სიძლი-

„საქათო ცხოვრება მხოლოდ ერთი სიზმარია. სიძლიერე ივივია, რაც სიზმარში განძის პოვნა. საქათო ქონება თაობიდან თაობას გადაეცემა და საქათოში რჩება.“ (წმინდა მეგლანა)

სიყვარულის
თავისებურება –
თავგანწირვაა!
შეყვარებული
საყვარლის მი-
მართ მსხვერპლს
სიამოვნებით
იმდენად იღებს,
რამდენადაც
უყვარს და
ამას თავის
მოვალეობად ამ-
დენადვე თვლის.
ის, საყვარლისთ-
ვის, სიცოცხლის
გაწირვამდე უძ-
ლებს. ალლაჰის
ქმნილებებისადმი
გაცემული მოწყ-
ალეობა, შეყვა-
რებულის მიერ
საყვარლისადმი
გამოჩენილი
სიყვარულის
ყველაზე კარგი
მაგალითია.“

დრისგან მივსცეთ ის წილი, რაზეც უფლება აქვთ იმ
გაჭირვებულებს, რომელნიც ითხოვენ და იმათაც, ვინც
უმწიკვლობის გამო არ ითხოვენ. ამ ღვთისმსახურე-
ბას აღფრთოვანებით შევასრულებთ!
ამინ!

ბ-მოწყალეობა

ა-მნიშვნელობა

მოწყალეობა, რომელიც ყურანში 200 ადგილზეა
მოხსენიებული ქონებისა და სულის ალლაჰისთვის მი-
ძღვნაა. ამის მიხედვით, მუსლიმი არის ადამიანი, რო-
მელიც თავის სულსა და ყველაფერს, რაც გააჩნია,
ალლაჰს მიუძღვნის.

აქაბეს მეორე შეთანხმების დროს აბდულლაჰ იბნ
რევაჰამ თქვა:

„ალლაჰის შუამავალო! ღმერთისა და შენი პირო-
ბები რა არის?“

ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა:

„ღმერთის პირობაა, რომ მას უნდა ემსახუროთ, მას
მოზიარე არაფერი არ უნდა დაუწესოთ! ჩემი პირობა
კი, არის ის, რომ მეც ისევე დამიცვათ, როგორც საკუ-
თარ თავსა და ქონებას იცავთ!“

კვლავ ჰკითხეს:

„თუ ასე მოვიქცევით, ჩვენთვის მოგება რა არის?“

„სამოთხეაო!“ – ბრძანა.

ამაზე იქ მყოფებმა თქვეს:

„რა მომგებიანი გაცვლა—გამოცვლა! მისგან არ გადაუხვევთ და არც გვინდა გადახვევა!“ (იბნ ქესირი, თაფსირი, II, 406)

ამ საუბრის შემდეგ ეს აიათი მოველინა:

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ
وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

„უეჭველად, ალლაჰმა იყიდა მორწმუნეებისგან მათი სული და ქონება მათთვის სამოთხის სანაცვლოდ...“

(სურა თეგე, აიათი 111)

ამ აიათში მოცემულია, რომ სული და ქონება ალლაჰისთვის მიყიდული და შეწირულია.

სული გმირობითა და შეჰიდობით იყიდება!

ჩვენთვის რა კარგი გაკვეთილია ისლამის პირველი შეჰიდის სუმეიიე ჰათუნის მდგომარეობა. მან თავისი სული, დიდებული რწმენით აღსავსემ, სიხარულით გაიღო ალლაჰის გზაზე. სამოთხე- მორწმუნეებს, განკითხვის დღეს, მარადიული ჯილდოს მიღების სანუკვარი წამი ელოდებათ. ეს ნიშნავს, რომ ჩვენი სული და ქონება მოწყალეებისკენ უნდა მივმართოთ.

ქონების ალლაჰისთვის მიყიდვა მოწყალეებით შეიძლება. უდიდესი ღმერთი ღვთისმოსავეების დახასიათებისას ასე ბრძანებს:

„რომელთაც სწამთ უხილავის, ლოცვას ადავლენენ ჭეშმარიტად და, რაც ვუწყალობეთ, გაიღებენ იქიდან (ღვთის გზაზე)“. (სურა ბაყარა, აიათი 3).

„მორწმუნენი არიან მხოლოდ ისინი, ვისაც სწამთ ალლაჰისა და მისი შუამავლის, ეჭვი არასდროს ეპარებათ, ალლაჰის გზაზე თავიანთი ქონებითა და სულით ბრძოლობენ. აი, მართლები მხოლოდ ისინი არიან!“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 15)

*„სულიერ ძმას
თუ ვაუღიძმებ,
მოწყალების
გაცემა!“
(თირმიზი,
ბირი, 36)*

ალლაჰისთვის გაცემული მოწყალება და შესაწირი მრავალგვარია.

მოწყალებისა და შესაწირის გაცემა ყოფიერით იწყება. ამის მიხედვით ნახევარი ზურმაც კი შესაწირია. აქედან გამომდინარე, ალლაჰის შუამავალი ყოველ მორწმუნეს მდიდრად თვლიდა. ვინაიდან, ის წმინდა ჰადისში ბრძანებდა, რომ მორწმუნის მიერ ალლაჰის დიდება, მისი ერთადერთობის აღიარება, შარიათზე მორჩილება, ჩაგრული ადამიანების დახმარება, მორწმუნის დამშვიდება, ტანჯული გულების გახარება, გზიდან შემაწუნებელი რამეების ჩამოშორება, ავადმყოფის მონახულება და მრავალი სხვა საკითხი მოწყალებად ითვლება. ესენი ის მოწყალებებია, რომელთაც ფინანსური შესაძლებლობა არ სჭირდება.

სიკეთე, მხოლოდ მატერიალური არ არის. რაიმე საქმეში გზის ჩვენება, დამშვიდება, რჩევის მიცემა და ადამიანებისთვის გაღიმებაც მოწყალებაა, რადგან ეს ის ქმედებებია, რომლებიც საზოგადოებაში აღვიძებს ძმობისა და ურთიერთდახმარების გრძნობებს, ყოველივე კი, ამგვარად საზოგადოების სიმშვიდეს უზრუნველყოფს.

ამის გამო, საზოგადოების ღარიბი თუ დარდიანი პიროვნებების დასახმარებლად, მოწყალების ან შესაწირის გაცემა, საზოგადოებრივი ზნეობისა თუ მოწესრიგებული სისტემის უზრუნველყოფისთვის, სააქაოშიც და საიქიოშიც ბარაქის საშუალებაა. ქვემოთ მოცემული ამბავი, ამის ნათელი მაგალითია:

ერთ დღეს მათხოვარი წმინდა ალის წინ გადაუდგა და მოწყალეობა სთხოვა. წმინდა ალიმ შვილებს ჰასანსა და ჰუსეინს უთხრა:

„წადით სახლში, დედას ექვსი ღირჰემი გამოართვით და მოიტანეთ!“

ჰასანი და ჰუსეინი წავიდნენ, ექვსი ღირჰემი მოიტანეს და მამას გადასცეს. წმინდა ალიმ ის მათხოვარს მისცა, თუმცა, იმ დროისთვის, ის ფული, მას სჭირდებოდა, წმინდა ფატიმას ფქვილი უნდა ეყიდა.

ალი სახლში შესული არ იყო, რომ მასთან ერთი კაცი მივიდა, მისგან აქლემი ეყიდა, უთხრა, ფული მერე მომეციო. წმინდა ალის იმ კაცმა აქლემი ას ორმოც ღირჰემად მიჰყიდა, ცხოველი სახლის კარებზე მიაბა და წავიდა. აქედან დიდი დრო არ გასულა, სხვა კაცი მოვიდა, აქლემი ორას ღირჰემად იყიდა, ფული მაშინვე გადაიხადა და წავიდა.

წმინდა ალიმ ას ორმოცი ღირჰემი იმ კაცს გადაუხადა, ვისგანაც აქლემი იყიდა, დარჩენილი სამოცი ღირჰემი წმინდა ფატიმას გადასცა და ასე უთხრა;

„ეს ის შენაპირებია, რომელსაც ალლაჰი შუამავლის მეშვეობით შეგვპირდა: „ვინც წარსდგება კეთილი საქმით, იმას ათი იმდენი; და ვინც ავი საქმით წარსდგება, იმას მხოლოდ იმითვე მიეზღვევა. და ისინი არ დაიჩაგრებიან“

ამასთან დამატებით უდიდესი ღმერთის ნაბრძანებია:

„განა შეიძლება სხვა რამ იყოს სიკეთის საზღაური, თუ არა სიკეთე?“ (სურა რაჰმანი, აიათი 60)

„მათ სამი სახის უფლება აქვთ, რომელთა შესახებაც შემიძლია დავიფიცო. კარვად დაიმახსოვრეთ: მოწყალეების ვაცემით ადამიანის ქონება არ მცირდება. გადახდენილი უსამართლობის მოძიების პატივს ალლაჰი ზრდის, ხოლო ვინც მათხოვრობის კარს აღებს, ალლაჰი მათთვის სიღარიბის კარს აღებს.“ (თირმიზი, ზუჰდი, 17)

როგორი წყვილი-
ადიც არ უნდა
სუფევდეს,
ერთი ასანთის
ანთებაც საკმა-
რისია სიბნე-
ლის გასანათე-
ბლად. (წმინდა
მეკლანა)

ამ განცხადების მიხედვით, ზეჟათი და მოწყალების გაცემა, ადამიანს წყალობის კარებს უღებს, ბოროტების კარებს კი – უკეტავს.

ღარიბთა და უბოვართათვის დახმარების გაწევის, მათი დაშვილების ყველაზე კარგი მაგალითები, უეტყველია, რომ წმინდა შუამავლის სამაგალითო ცხოვრებაშია მოცემული.

მას სურდა, მუსლიმის ბუნებრივი ხასიათი ყოფილიყო გულუხვობა. ის ბრძანებდა:

„გამცემის ხელი, ამღებისაზე მაღლა დგას!“ (ბუჟარი, ზეჟათი, 18)

„მხოლოდ ორი ადამიანის უნდა შეგ შურდეს. ერთის, რომელსაც ალლაჰი ქონებას მისცემს და ის ამ ქონებას ღმერთის ვზაზე დახარჯავს, მეორეც, იმ ადამიანის, ალლაჰი ცოდნას რომ მისცემს და ის ამ ცოდნით იმოქმედებს, მას სხვებსაც შეასწავლის (ესე იგი ცოდნას სხვებს გადასცემს).“ (ბუჟარი ილიმ, 15)

ამ განცხადებით ის ადამიანებს მოწყალების გაცემისკენ მოუწოდებს, მეორე მხრივ კი ამბობს:

„ღმერთო ჩემო! მე ღარიბად მაცხოვრე, ღარიბად გამომკვებე, განკითხვის დღეს ღარიბებთან მიმიყვანე!“ (თირმიზი, ზუჰდი, 37)

ამგვარი ვედრება წარმთქვა და ამით წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს) თავისი ადგილსამყოფელის ერთ კუთხეში უბედურ, ღარიბ და უძლურ ადამიანებს თავშესაფარი გამოუყო. ისე, როგორც ღარიბები, „ჩარდახნის მკვიდრად“ (ასჰაბი სუფა) წოდებული ადამიანები უკიდურესად ახლო გაიცნო, ცდილობდა, მათი ყველა დარღვის წამლად ქცეულიყო და თავისი სამაგალითო ცხოვრებით ყველაზე ლამაზად დაემშვიდებინა.

ჭეშმარიტი ღირსებისა და ღიღების საზომი სიმდიდრე არ არის, ქველმოქმედებასა და ღვთისმოშიშობას მუდამ შთააგონებდნენ, ხოლო ღარიბებს, რომლებიც მოწყალეების გაცემის საშუალებას მოკლებული არიან, ეუბნებიან:

„ნახევარი ზურმაც რომ იყოს, ცეცხლისგან დაგიცავთ, ესეც თუ არ მოგეპოვებათ, ლამაზი და მოსაწონი სიტყვები დაგიცავთ!“ (ბუჰარი, ეღები, 34)

ამგვარად, მათ ამცნო, რომ მოწყალეობა უნდა გასცე იმ ფორმით, როგორც შევიძლია და გული გაუხალისა. იმ ადამიანის, რომელსაც მდიდარი გული აქვს, ერთი ღიმილიც კი მოწყალეების რანგში გადის, რადგანაც გულით მდიდარი ადამიანის ღიმილი სიყვარულითაა გაჟღერებული და გარშემოც სიყვარულს აფრქვევს. ეს დამადლებულ მოწყალეობაზე უფრო მაღლიანი ქმედებაა.

უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

„კეთილი სიტყვა და მიტევება უკეთესია ისეთ მოწყალეობაზე, რომელსაც თან ახლავს წყენა...“ (სურა ბაყარა, აიათი 263)

ზემთ მოყვანილი ალლაჰის შუამავლის განცხადებები არც სიმდიდრის მხარდაჭერაა და არც სიღარიბის. პირიქით, ისინი მაჩვენებელია იმისა, რომ აუცილებელია ორივე მხარისთვის დამახასიათებელი კარგი მხარეების დანახვა და მათ მიხედვით ქმედება. ორივე მხარის მიერ თავისი მდგომარეობით კმაყოფილება მნიშვნელოვანია. ადამიანი, მიუხედავად მისი სიმდიდრე-სიღარიბისა, ღმერთის კმაყოფილების მოპოვებას უნდა შეეცადოს.

წმინდა შუამავალი ყველა მორწმუნის მოვალეობად თვლიდა გულის სიმდიდრეს. მიუხედავად იმისა, რომ მის თანამიმდევართაგან აბუ ზერს ამქვეყნიური სრულიად არაფერი მოეპოვებოდა, უთხრა:

„ნახევარი ზურმაც რომ იყოს, ცეცხლისგან დაგიცავთ, ესეც თუ არ მოგეპოვებათ, ლამაზი და მოსაწონი სიტყვები დაგიცავთ!“ (ბუჰარი, ეღები, 34)

„აბუ ზერ! წვნიანს წყალი დაამატე და მოწყალეზად გაეცი!“ (მუსლიმი, ბირ, 142) როცა აბუ ზერს წვნიანზე დასამატებელი ერთი მუხუდოს მარცვალცი კი არ მოეპოვებოდა.

იმას, ვისაც მდიდარი გული აქვს, საფულის სიღარიბე ვერაფერს დააკლებს. ხოლო, გულის სიმდიდრესთან ერთად საფულის სიმდიდრეც თუ ექნება, ეს მისი გულის სიმდიდრეს უფრო გაზრდის. ვისაც ღარიბი გული აქვს, საფულის სიმდიდრე ვერანაირ სარგებელს ვერ მოუტანს. მისი გულის სიღარიბეს უფრო ზრდის. ხოლო ისინი, ვინც გულითაც ღარიბია და ფულითაც, ორივე სამყაროს უბედურნი არიან.

ეს იმას ნიშნავს, რომ ნამდვილი სიმდიდრე, მატერიალური კი არა, გულის სიმდიდრეა. (აჰმედ იბნ ჰანბელი, მუსნელი, II, 389). ყველა იმდენადაა მდიდარი, რამდენადაც სწამს. რწმენა კი, როგორც წმინდა ჰადისი გვამცნობს, უშრეტეი ზაზინაა. (ეიჰაჰი, ქითაბუზ ზუჰდ, II, 88) ჭეშმარიტი მორწმუნეები არიან ის ადამიანები, ვისაც ეს სიკეთე მოეპოვებათ და მოწყალენი არიან. მოწყალეზა და ალტრუიზმი (სხვის სასიკეთოდ უანგარო ზრუნვა, მზაობა სხვაზე ზრუნვისა საკუთარი ინტერესების საწინააღმდეგოდ, საპირისპიროდ. „ეგოიზმი“) კი მგრძნობელობის ყველაზე სრულყოფილი გამოვლინებებია, ორივე მათგანი, მორწმუნის ვალდებულებად ითვლება.

წმინდა ომარი, როცა დამასკოში მიდიოდა, აქლემზე მონის შეჯდომის რიგი რომ მოვიდა, უკვე ქალაქის კარებთან იყვნენ მიღწეული, მიუხედავად ამისა, ომარი ძირს ჩამოვიდა, მონა აქლემზე შესვა და თვითონ კი ფეხით შევიდა დამასკოში. ეს მოწყალეზის უდიდესი გამოვლინებაა.

„ყოველი ცნობილი თუ ლაბაზი საქმე მოწყალეზაა.“ (ბუჰარი, ეღები, 33)

იმის მოწყალეობად გაცემა, რაც თავადაც ესაჭიროებათ, დღევანდელ ჩვენს საზოგადოებაში ძალიან შემცირებულია, თითქმის აღარ არსებობს. შესაქმნელი სისტემა, რომელიც მოაწესრიგებს ზექათის გადახდისა და მოწყალეების გაცემის სისტემას, ადამიანებს წაახალისებს და მათ ცხოვრებაში მეტ ადგილს მიანიჭებს, ამ სისტემაში ადგილი უნდა დაიკავონ ადამიანებმა, რომლებიც ცდილობენ ისლამს ემსახურონ. დღევანდელი საზოგადოების ვალია, ზუსტად ისე, როგორც ეს წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს) გააკეთა, გააკეთონ საავადმყოფოები, დისპანსერები, უბატონოთათვის თავშესაფრები.

აუცილებელია, რომ მორწმუნის დამახასიათებელი ნიშან-თვისება იყოს მოწყალეების გაცემა. უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ
الْعَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

„რომლებიც გასცემენ ჭირშიც და ლხინშიც, იოკებენ მრისხანებას, პატიობენ ხალხს. და ალლაჰს უყვარს კეთილისმქმნელები!“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 134).

გადმოცემის მიხედვით, წმინდა ჯაფერ სადიყს ერთი მონა ჰყავდა. მას ემსახურებოდა. მონას ერთ დღეს ცხელი წვნიანით სავსე ჯამი ხელიდან გაუვარდა და საჭმელი წმინდა ჯაფერს თავზე გადაეხსა. გაცოფებული ჯაფერი ფეხზე წამოვარდა და მოსამსახურეს შეხედა. მოსამსახურემ უთხრა:

„ბატონო, ყურანში ნაბრძანებია, რომ არ უნდა განრისხდე!“ და თან ამ საკითხთან დაკავშირებული ყურანის აიათი წაუკითხა.

„(იმათთვის), რომელნიც მოწყალეობენ სიუხვეშიც და სიღუხვშიც, რომელნიც მრისხანებას იოკებენ და ადამიანებს მიუტევებენ, რადგან ალლაჰს სიკეთის მქმნელები უყვარს.“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 134)

მოწყალეების
გაცემა მორწ-
მუნის მთავარ
თვისებად უნდა
იქცეს.

მაშინ წმინდა ჯაფერმა თქვა:

„გაბრაზება გადავყლაპე!“

ამჯერად მოსამსახურემ უთხრა:

„ყურანში, იმავე ადგილზე, ისინიც არიან მოხსენიებული, ვინც ადამიანებს მიუტყევენ!“ და ამ საკითხთან დაკავშირებული აიათიც წაუკითხა.

წმინდა ჯაფერმა უთხრა:

„კარგი, გაპატიე!“

ამის შემდეგ მონამ უთხრა:

„ყურანში ამავე აიათის ბოლოში ნაბრძანებია: „ალლაჰს მიმტყეველი, სიკეთის მქმნელი ადამიანები უყვარს!“ აიათის ეს ბოლო სიტყვებიც წაუკითხა.

ამაზე წმინდა ჯაფერ სადიემა უთხრა:

„კარგი, წადი, თავისუფალი ხარ. შენ ალლაჰისთვის გაგათავისუფლეს!“

ეს მისი მიმდევრებისთვის მოწყალეების უბადლო მაგალითების გამოვლინებებია.

როგორც ალლაჰის შუამავალი გვამცნობს, ერთმა ცოდვილმა ქალმა სამოთხე მოიპოვა იმით, რომ მოწყალეობა გამოიჩინა და მწყურვალ ძაღლს წყალი დააღვინა. ხოლო ქალს, რომელიც კატას უმოწყალოდ მოექცა, მშვიერი დატოვა, ჯოჯოხეთი ერგო წილად. ეს მაგალითები მუსლიმებს გაკეთილშობილებისთვის გამოადგებათ.

მორწმუნე უნდა იყოს წყვილიად ღამეში მთვარის მკვეთრი შუქის მსგავსი, მგრძობიარე, სხვებზე მოფიქრალი, მოწყალე, ღმობიერი, გულისხმიერი, გულუხვი და წმინდა.

უნდა ვიცოდეთ, რომ გულუხვობა არის საჭირო ადგილზე ქონების გაცემა და მას ღვთის საფეხურებზე დიდი ძალა აქვს. მოწყალეების გაცემისას, ამ ღეტალებზე ყურადღების მიქცევა ადამიანს ღვთის კმაყოფილებას მოაპოვებინებს.

ბედნიერების საუკუნეში „სუფფე ასჰაბი“ (ჩარდახის მკვიდრნი), რომელთაც სიცოცხლე ალლაჰის გზაზე ჰქონდათ გადაღებული და ღვთისმსახურების გარდა არაფერზე ფიქრობდნენ, საარსებო საშუალების მოსაძიებლად დროს ვერ პოულობდნენ. ამ მიზეზით სხვა მუსლიმებს მათთვის ხურმა მოჰქონდათ. ზოგიერთებმა გაფუჭებული ხურმა მოიტანეს, რადგანაც ჩარდახის მკვიდრნი ძალიან მშვიდები იყვნენ, იძულებული გახდნენ გაფუჭებული ხურმა ეჭამათ. ამ შემთხვევის შემდეგ, ჩარდახის მკვიდრთა შესახებ, რომლებიც გაჭირვებულებს გაფუჭებულ საქონელს მისცემდა, უდიდესი ღმერთისგან ეს აიათი მოევლინა:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაეცით იმ საუკეთესოთაგან, რაც მოიხვეჭეთ და რაც მიწიდან აღმოვაცნეთ თქვენთვის. და არ განიზრახოთ მისგან ყველაზე ცუდი გასაცემად, რისი ამლებიც არ იქნებოდით თქვენ, გარდა თვალმოხუჭვისა. იცოდეთ, რომ ალლაჰი ყოვლადმდიდარია, ყოვლადქებულია!“ (სურა ბაყარა, აიათი 267)

იმისათვის, რომ ღმერთთან ახლოს ვიყოთ, საჭიროა მოწყალეობად გავსცეთ მისგან რაც გვიყვარს. ამას აიათი ასე გვაძნობს:

„ვეერასდროს მიაღწევთ ღვთისნიერებას, თუ არ გაიღებთ იმას, რაც გიყვართ. და რაც უნდა გაიღოთ, უეჭველად, ალლაჰმა უწყის იგი!“ (სურა ალი-იმრანი, აიათი 92)

ზემოთ მოცემულ აიათში ნახსენები სიტყვა „ბირ“ (სიკეთე) სრულყოფილი სიკეთის, ალლაჰის შეწყალების, ალლაჰის კმაყოფილებისა, და სამოთხის მოპოვების

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაეცით იმ საუკეთესოთაგან, რაც მოიხვეჭეთ და რაც მიწიდან აღმოვაცნეთ თქვენთვის. და არ განიზრახოთ მისგან ყველაზე ცუდი გასაცემად, რისი ამლებიც არ იქნებოდით თქვენ, გარდა თვალმოხუჭვისა. იცოდეთ, რომ ალლაჰი ყოვლადმდიდარია, ყოვლადქებულია!“ (სურა ბაყარა, აიათი 267)

„ვეერასდროს
მიაღწევთ ღვთის-
ნიერებას, თუ არ
გაიღებთ იმას,
რაც გიყვართ. და
რაც უნდა გაი-
ღოთ, უეჭველად,
ალლაჰმა უწყის
იგი!“ (სურა ალი-
იმრანი, აიათი
92)

მნიშვნელობის მატარებელია. ამასთან ერთად, უდიდესი ღმერთი მას სხვა აიათში სხვაგვარად იყენებს:

„ სიკეთე მარტოოდენ აღმოსავლეთის და დასავლეთის მხარეს სახის მოპყრობით არ შემოიფარგლება. არამედ სიკეთე ისაა, ვინც ირწმუნა ალლაჰი და დღე უკანასკნელი, ანგელოზები, წიგნი და შუამავლები; უყვარს ქონება, მაგრამ მაინც ურიგებს ახლობლებს, ობლებს, უპოვრებს, მოგზაურებს, მთხოვნელებსა და მონებს ; ლოცვად დგება, ზექათს არიგებს, და ასრულებს პირობას, თუკი დებს მას; მოთმინებით იტანს უბედურებას, გასაჭირსა და განსაცდელს. სწორედ ეგენი არიან ერთგულნი და (ალლაჰის სასჯელისგან) დაცულნიც სწორედ ეგენი არიან. “ (სურა ბაყარა, აიათი 177)

როგორც ვხედავთ, აქ სიტყვა „ბირ“ (სიკეთე) თავისთავში კრებს ყველა იმ მაღალ თვისებას, რომელიც ადამიანს უნდა ახასიათებდეს.

დღეს ჩვენს საზოგადოებაში სერიოზული მოწყალების მობილიზაციაა საჭირო, იმიტომ, რომ ძმობის გრძნობები შესუსტებულია, სიმშვიდე დაკარგულია და მხოლოდ სიძულვილი თუ ანტაგონიზმი მეფობს. მოწყალების მობილიზაცია მნიშვნელოვანია ისე როგორც ჩვენთვის, ასევე ჩვენი შვილებისათვის. ჩვენ, ისევე როგორც ვალდებული ვართ, ბავშვები პატარაობიდან მივაჩვიოთ ნამაზს, ასევე ვართ ვალდებული, მივაჩვიოთ მოწყალების გაცემასაც. თუკი მათ მოწყალების გაცემას პატარაობიდან არ მივაჩვევთ, ცოდონი დარჩებიან. ისინი უნდა გავზარდოთ იმ შეგნებით, რომ ქონების პატრონი ალლაჰია.

მას, ვისაც უნდა ისლამი ააღორძინოს, ვალდებულია, თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში გაჭირვებულებს მხარი დაუჭიროს, გული გაუნაწილოს, ილოცოს მათთვის. გაჭირვებული ადამიანის დარდის განაწილება კი მოწყალეაა.

გატეხილი გულის გამრთელება, ღმერთთან მიახლოების საშუალების გაგება, წმინდა მუსას მიერ ღმერთისთვის თავშესაფრის ამ თხოვნიდანაა შესაძლებელი:

„ღმერთო! შენ სად მოგძებნო?“

„მე გულგატეხილთა გვერდით მოძებნე!“ (აბუ ნუაიმ, ჰილიე, II, 364)

დღევანდლობის ყველაზე კარგი სამსახური იმ ინსტიტუტების აღორძინებაა, სადაც ხელმძღვანელი ადამიანების ჩამოყალიბება შეიძლება. ისე როგორც ერთი ბრძენი ამბობს:

„დომინანტ ერებსა და განწირულ ერებს შორის ყველაზე დიდი სხვაობა, ერთი მუჭა კარგად აღზრდილი ადამიანებია.“

მთელი მსოფლიო სწორედ ამის ნაკლებობას განიცდის, იმ ერთი მუჭა ადამიანების არსებობას. დღეს ისლამური სამყარო სოციალურად დამარცხებული თუა, ამის მიზეზი უნდა ვიპოვოთ იქ, რომ მუსლიმები იმყოფებიან იმ დესპოტების ზემოქმედების ქვეშ, ვინც მათი ჩამოშორება ვერ შეძლო. ამ ცუდი ხვედრის შესაცვლელად არასდროს არ უნდა იქნეს დავიწყებული, რომ მისი სიძლიერის პერიოდში უფრო მეტი რწმენა და კეთილსინდისიერება იყო, დღეს სწორედ მათი საჭიროებაა. უნდა გავიხსენოთ ღმერთის აიათი – „ყოველ სიძნელესთან აუცილებლად არსებობს სიადვილეც“ და უნდა ვეძებოთ გამოსავალი. ეს იმდენად მნიშვნელოვანი პასუხისმგებლობაა, რომ ყველა დროისთვის შარია-

არ ჩათვალო, რომ ფულის მოგროვებით ამაღლებით. დამდგარ წყალს ცუდი სუნი ასდის, გამდინარე წყალს ცა ეზმარება: წვიმას მოველენს, ნიაღვარს გამოუვზავნის, მას არ დააშრობს. (შეიკ სადი)

*„ღმერთის სიკეთის კარები არავისთვის ჩაუკეტავს. შენც იცოდე, რომ ყველა სიკეთე, მისი ძალის შესაბამისია. მდიდრის ზაზინიდან გაცემული 50 კვ. ოქრო, ღარიბის ნაშრომისგან გაცემულ ერთ შაურს ვერ უტოლდება. * კალიის ფეხი ჭიანჭველასთვის მძიმე ტვირთია.“ (შეიპ სადი)*

თით დაშვებულ მოუცლელობის დაშვებულობასაც კი უქმნის საფრთხეს. მაგალითად, დედა, რომელიც შვილს ტუტუს აწოვებს სახლში, ხანძრის გაჩენის შემთხვევაში თუ ამ საქმეს გააგრძელებს, პასუხისმგებელი იქნება. იმის გამო, რომ ხანძრის ჩაქრობა სასწრაფო საქმეა. მიუხედავად იმისა, რომ ბავშვისთვის ტუტუს მოწოვების გაგრძელება შარიათით დაშვებული და მიღებულია, ამ შემთხვევაში მისი პასუხისმგებლობის მიზეზი ხდება.

ამას ისლამში „დროისა და ადგილის შესაბამისად ქმედება“ ეწოდება. აქედან გამომდინარე, დღევანდელი დროისთვის საჭირო ქმედებანი კარგად უნდა იქნეს გამოკვლეული და მცდელობა არ უნდა დააკლდეს მათ გამოყენებას, რათა შესაძლებელი გახდეს ისლამური სამყაროს კრიზისიდან გამოყვანა.

ისე როგორც ადრეც აღენიშნეთ, დღეს ყველაზე მეტად არსებობს საჭიროება „საქველმოქმედო ფონდებისა“, რომლებიც ისლამური კულტურის დამახასიათებელი ნიშანია.

ის, რაც ადამიანის გულს ღმერთისგან აშორებს და საკუთარ თავთან მიაბამს, ქონება და შვილებია. ამის გამო უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„თქვენი ქონება და თქვენი შვილები ცდუნებაა მხოლოდ, რამეთუ ალლაჰთანაა დიდი საზღაური!“ (სურათეაბუნ, აიათი 15)

„ჰვი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! არ მოგაცდინოთ თქვენ თქვენმა ქონებამ და შვილებმა ალლაჰის მოხსენიებისაგან...“ (სურათეაფიყუნი, აიათი 9)

მოწყალეების გაცემის ყველაზე კარგი საშუალება საქველმოქმედო დაწესებულებებია. ეს დაწესებულებები ჩვეულებრივ მდიდრების ღარიბებთან მიღწევის საშუალება და მათ შორის გადებული ხიდებია. ამ დაწესებულებების საშუალებით მდიდრებს ღარიბებთან

მიღწევა და მათთვის დახმარების გაწევა სიკვდილის შემდეგაც შეუძლიათ.

ბ-მოწყალეებში დელიკატურობა

ზექათისა და მოწყალეების გაცემისას დელიკატურობა ძალიან მნიშვნელოვანია. განსაკუთრებით, გამცემი ამღების მადლიერი უნდა იყოს. რადგანაც ის ფარმად დაწესებული ვალისგან გაათავისუფლა და ჯილდოს მოპოვების საშუალება მისცა. გაცემული მოწყალეობა ამავე დროს გამცემი პიროვნებისთვის ავადმყოფობისა და უბედურების საწინააღმდეგოდ მუხამრიდია. უპოვარნი, ღარიბები და უბედურები მდიდრებისთვის დიდი წყალობაა, ვინაიდან სამოთხის კარები მათი ვედრებით იხსნება.

მოწყალეების გაცემისას დელიკატურობის გამოჩენის შესახებ ყურანში ასეა ნაბრძანები:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაცემული მოწყალეობა ამაოდ არ ჰქმნათ დაყვედრებითა და დამცირებით; იმის მსგავსად, რომელიც ხალხის დასანახად გაცემს თავის ქონებას, და არ სწამს ალლაჰი და დღე უკანასკნელი. მდგომარეობა მისი იმ კლდეს ჰგავს, რომლის ზემოდან მიწაა, ღვართქაფი დაეცა მას და ღარჩა სალი ქვა. ეგენი ვერაფერს განაგებენ რაც შეიძინეს, იქიდან. რამეთუ ალლაჰი არ დაადგენს ურწმუნოებს ჭეშმარიტ გზას.“ (სურა ბაყარა, აიათი 264)

ამ აიათში სიკეთის სტიმულირებასთან ერთად ნათლადაა გადმოცემული, რომ სიკეთის ქმნისას აუცილებელია დელიკატურობის გამოჩენა. მოწყალეობას, რომელიც ადამიანს გულს დაუმსხვრევს, ღარიბს დამცირებს, შეაწუხებს და დამადლებული იქნება, ამგვარ

ზექათი და მოწყალეობა ის საშუალებებია, რომლებიც ადამიანის სულს, პიროვნებასა და ხასიათს მატერიალიზმის ტყვეობისგან ათავისუფლებს და ამადლებს.

*„შენ შენი არსება, ქონება, ადგილ-მამული, ლამაზი ფორმით მოწყ-ალბად გაეცი, სხვების გული მოიგე! ის-გულის ვედრება საფლავში, იმ წყვილად ღამეში, შენ გზას გავინათებს, სინათლე იქნება!“
(წმინდა მევლანა)*

სიკეთეს ალლაჰის საფეხურებზე არავითარი ძალა არა აქვს.

წმინდა შუამავალი ბრძანებდა:

„სამი პიროვნება არსებობს, რომელთაც ალლაჰი განკითხვის დღეს არ დაელაპარაკება, არ შეხვდავს და არ გაამართლებს მათ სატანჯველი ელოდებთ.“

შუამავალმა ეს სიტყვები სამჯერ რომ გაიმეორა, აბუ ზერმა ჰკითხა:

„მათი სახელები ჩაიხიროს, იქამდე ვერ მიაღწიონ, რისი იმედიც აქვთ და იმედი გაუცრუვდეთ! ალლაჰის შუამავალო, ისინი ვინ არიან?“

ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა:

„ვინც ტანსაცმელს (სიამაყისა და თავმოწონების გამო მედიდურად) მიათრევს, ვინც ვაცემულს დაამ-დლებს და ტყუილი ფიცით საქონელს გაყიდის!“ (მუს-ლიმი, იმანი, 171)

ეს განცხადებები აჩვენებს, რომ დავედრებითა და ტკივილის მიყენებით ჩადენილი სიკეთე ის მძიმე დანაშაულებებია, რომლებიც მონა-მსახურებს ტანჯვას მოუტანს. ვინაღაც გული ის ადგილია, რომელსაც ღმერთი მეთვალყურეობს. წმინდა მევლანა ბრძანებს:

„შენ შენი არსება, ქონება, ადგილ-მამული ლამაზი ფორმით მოწყალეობად გაეცი, სხვების გული მოიგე! იმ გულის ვედრება საფლავში, იმ წყვილად ღამეში, შენ გზას გავინათებს, სინათლე იქნება!“

ღარიბ-ღატაკი ადამიანებისთვის მოწყალეობის გაცე-მა რომ უდიდესი ღმერთისთვის სამადლობელო ვალის გადახდის ყველაზე კარგი საშუალებაა, წმინდა მევლანა თავის სიბრძნით აღსავსე საოცარ ბეითებში ასე გა-მონათავს;

„ღარიბი ადამიანი ხელგაშლილობის სარკეა. ფრთხილად, სარკის წინ გულის დამამსხვრეველი სიტყვები არ თქვა და ის არ დააორთქლო.“

„ალლაჰის გულუხვობის გამოვლინება ღარიბებია. ის ღარიბები კეთილშობილ ადამიანებს მიმართავენ. დარდს იმათ უზიარებენ. ამგვარად პატრიოტი მდიდრებისთვის ბედნიერების გზას ამზადებენ. ამის მეორე ნაყოფი ის არის, რომ მდიდრის გულში ღარიბზე ფიქრის შესვლის შედეგად, სიყვარულისა და წყალობის ყლორტები კვირტებს გამოისხამს.“

„ამგვარად, ღარიბები ჭეშმარიტების გულუხვობის სარკეებია. შეძლებულები თავიანთ გულუხვობას ამ სარკეში უცქერიან. ღვთისმოსავი ღმერთზე შეწირული მდიდრები შეიძეცნებენ, რომ სიმდიდრე მათზე ანაბარია, ღმერთთან ერთად თავიანთ სულს სცნობენ და ღმერთის გულუხვობას ირეკლავენ. ღმერთის გულუხვობისგან წილს იღებენ და გულუხვად სწირავენ.“

„გარდა მათისა, ვინც ცოტა ან ბევრ არსებულს გულში არ უშვებენ ან გულის გარეთ ატარებენ, უბედურები და იმქვეყნის ღარიბები არიან. ამ ტიპის ადამიანები ღმერთის კარზე არ არიან სიმდიდრის თანაფარდობითად. ისინი მხოლოდ და მხოლოდ კარების გარეთა ფასადის მორთულობა და სურათები არიან.“

„მათი გულები ალლაჰისგან შორს დგანან. ისინი მართლაც საცოდავი არსებები და სულიერად ლატაკი არიან. მათი გარეგანი სიმდიდრე კი, უბედურების მოსართავი, უსულლო სურათია. ისინი, ჭეშმარიტად უსულლო ადამიანები არიან და არაფერი იციან. შენ მათ არ დაუახლოვდე! ფრთხილად ძაღლის სურათს ძვალს ნუ უჩვენებ!“

„ამგვარი ადამიანები გამორჩენის ტყვეები არიან. მათ არ იციან, რომ ღმერთის მწყურვალეები არიან.“

„ღარიბი ადამიანი ხელგაშლილობის სარკეა. ფრთხილად, სარკის წინ გულის დამამსხვრეველი სიტყვები არ თქვა და არ დააორთქლო! (წმინდა მეკლანა)

„რომელნიც გაიღებენ თავიანთ ქონებას ალლაჰის გზაზე, შემდეგ კი რასაც ვასცემენ უკან ყვედრებასა და დამცირობას არ მიაყოლებენ, მათი საზღაური თავიანთ ღმერთთანაა, მათ არც შიში ექნებათ და არც არასდროს დამწყურდებან.“ (სურა ბაყარა, აიათი 262)

„ყურადღებით იყავი, ამ მკვდრების წინ თეფშზე საჭმელი არ დადო! ესე იგი, მათ თავაზიანად არ მოექცე, სიახლოვე არ აჩვენო! ასეთი არსებები განკითხვის დღეს არარაობად ქცეულ მათხოვრებს დაემსგავსებიან.“

„თქვენ, ვისაც არ გინდათ რომ იმედი გაგიცრუვდეთ, თქვენი არსება გულუხვობაში გახვიეთ ბრძენნი იყავი!“

ზექათი, მოწყალეა და კეთილი საქმეები ყურადღებამისაქცევ საკითხთაგან ერთ-ერთი ფარული პატივისცემაა, ვინაიდან, სააშკარაოზე გაცემული მოწყალეობა, სირცხვილის გრძნობას ასუსტებს. დროთა განმავლობაში მიჩვევა იცის და მუშაობის მცდელობა და სურვილი საერთოდ ქრება. ამასთან ერთად, გამცემის სიამაყე და თავმოწონება წინ წამოიწევა და საკუთარი თავმოწონების მიზეზი ხდება.

მაგრამ ზოგჯერ, მოწყალეობის გაცემისა თუ სიკეთის გაცხადება და ხალხისთვის შეტყობინება შესაძლოა სასარგებლო გამოდგეს. ამგვარად, ხალხი წახალისდება ღარიბის დახმარებისთვის. ყურანში უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

„თუ აშკარად გაიღებთ თქვენსა მოწყალეებანსა, კარგია ეს. ხოლო თუ ფარულად გაიღებთ მას და მიაგებთ გლახაკებს, უკეთესია ეს თქვენთვის...“ (სურა ბაყარა, აიათი 271)

ყურანის კომენტატორები ამ აიათის განმარტებისას აცხადებენ, რომ საჭიროა ზექათი სააშკარაოზე იქნას გადახდილი, ხოლო მოწყალეობის გაცემა და სხვა სასიკეთო საქმეები ფარულად უნდა შესრულდეს.

მოწყალეების გაცემისას ყველაზე დიდი დელიკატურობაა, როცა მარჯვენა ხელის გაცემული მოწყალეების შესახებ, მარცხენამ არაფერი იცის. წმინდა ჰადისებში მოხსენიებული ღმერთის სამყოფელის ჩრდილქვეშ მყოფი ადამიანები სწორედ ასეთები არიან. ჩვენი წინაპრები ასეთი მოწყალეების გაღების უბადლო მაგალითები არიან.

მუსლიმ საზოგადოებაში, სადაც მორწმუნემ ასეთი დელიკატურობა გამოიჩინა, მდიდრები ზექათს კონვერტში დებდნენ და ჯამეში განთავსებული ზექათის ქვის ქვეშ ტოვებდნენ, ხოლო გაჭირვებულები მას იქიდან ისე იღებდნენ, რომ არავის შეემჩნიათ. აიათში ასეა ნაბრძანები:

„რომელნიც გაცემენ მოწყალეებს თავიანთი ქონებიდან ღამითა თუ დღისით, ფარულად თუ აშკარად, სწორედ, იმათ აქვთ საზღაური თავიანთ უფალთან. და არცა შიში ექნეთ და არცა დამწუხრდნენ ისინი.“ (სურა ბაყარა, აიათი 274)

ხალიფა აბუ ბაქრმა მისი კუთვნილი ორმოცი ათასი დინარიდან 10 ათასი—ღამით, 10 ათასი—დღისით, 10 ათასი—ფარულად, 10 ათასიც აშკარად მოწყალეებად გასცა. ამ აიათის მოვლინების ერთ-ერთი მიზეზი ესეც იყო.

მეორე მხრივ, წმინდა ალის ოთხი დირჰემი ვერცხლის გარდა არ გააჩნდა. მათგან ერთი—ღამით, ერთი—დღისით, ერთი—ფარულად, ერთი აშკარად მოწყალეებად გასცა. როცა წმინდა შუამავალმა ჰკითხა:

„ასე რატომ ვააკეთე?“

„იმისათვის, რომ ღმერთის შეპირებული დამემსახურებინაო.“

ამაზე წმინდა შუამავალმა ახარა:

„რომელნიც გაცემენ მოწყალეებს თავიანთი ქონებიდან ღამითა თუ დღისით, ფარულად თუ აშკარად, სწორედ, იმათ აქვთ საზღაური თავიანთ უფალთან. და არცა შიში ექნეთ და არცა დამწუხრდნენ ისინი.“ (სურა ბაყარა, აიათი 274)

„შენი იმედი გამართლდა!“ (ვაპიდი, ესბაბუ ნუზუილილ ყურანი, 95)

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაცემული მოწყალეობა ამაოდ არ ჰქმნათ დაყვედრებითა და დამკვირებით; იმის მსგავსად, რომელიც ზალხის დასანახად გასცემს თავის ქონებას, და არ სწამს ალლაჰი და დღე უკანასკნელი...“ (სურა ბაყარა, აიათი 264)

სიყვარულის შედეგი თავგანწირვაა. შეყვარებულნი საყვარელის მიმართ მსხვერპლს სიამოვნებით იღებს იმდენად, რამდენადაც უყვარს და ამას თავის მოვალეობად ამდენადვე თვლის. ის საყვარელი ადამიანისთვის სიცოცხლის გაწირვამდე უძლებს. ალლაჰის ქმნილებებისადმი გაცემული მოწყალეობა, შეყვარებულის მიერ საყვარელი ადამიანისადმი გამოჩენილი სიყვარულის ყველაზე კარგი მაგალითია. იმიტომ, რომ ზექათი და მოწყალეობა ალლაჰისთვის გაიცემა, რისი გამოხატულებაცაა გამონათქვამი: „მოწყალეობებს ალლაჰი იღებს“. აიათში ნაბრძანებია:

„ნუთუ არ უწყიან ეგენი, უეჭველად, ალლაჰი შეიწყნარებს მონანიებას თავის მსახურთაგან და მიიღებს მათგან მოწყალეობას?...“ (სურა თეგბე, აიათი 104)

ამ მახვილსიტყვაობის გამოსახატავად ალლაჰის შუამავალი ბრძანებდა:

„უეჭველია, რომ მანამ, სანამ მოწყალეობა გაჭირვებულაძდე მიაღწევდეს, ის ალლაჰის (ძლიერ) ხელში გაივლის (ესე იგი ზექათსა და მოწყალეობას თავდაპირველად ალლაჰი იღებს და შემდეგ გაჭირვებულს უბრუნებს)“ (მუნავი, ქუმუზულ ჰაჰაჰი, გვ. 34)

აქედან გამომდინარე, ზექათის გადახდისას და მოწყალეობის გაცემისას ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხია, განსაკუთრებული გულწრფელობით ჩავიფიქროთ, რომ ამას ალლაჰის კმაყოფილებისთვის ვაკეთებთ. მოწყალეობის გაცემისას თავმოწონება, მადლობის მოლოდინი და დამადლება სწორი არ არის. ამგვარი ფიქრი სიკეთეს

ყოველგვარ ფასსა და სარგებელს უკარგავს. პირიქით, გამცემი უნდა იყოს მაღლიერების გრძნობით აღსავსე ამლების მიმართ და არაფერზე არ უნდა ფიქრობდეს ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვების გარდა. ღმერთის საფეხურზე მხოლოდ ეს არის მისაღები. წმინდა ალისა და წმინდა ფატიმას მიერ გაცემული მოწყალეობა მოსაწონი, პატივსაცემია და მორწმუნე ადამიანებმა მათ უნდა მიბაძონ, ამასთან ერთად, უნდა გაიხსენონ აიათში ნაბრძანები:

„და სიამოვნებით აპურებენ უპოვრებს, ობლებს და ტყვეებს.

ჩვენ მხოლოდ ალლაჰის კმაყოფილების სურვილით გაპურებთ თქვენ, ჩვენ არ გვსურს თქვენგან სახლაური და არც მადლობა.

უეჭველად, გვემინია ჩვენი ღმერთისგან იმ მოქუფრული სახიფათო დღისა!

თუმცა დაიცვა ალლაჰმა ისინი ამ დღის სიავისგან და აზიარა ისინი უსაზღვრო სიხარულს.“ (სურა ინსანი, აიათები 8-11)

ამ აიათში მოწყალეობასთან დაკავშირებით რამდენიმე მახვილსიტყვაობა იკავებს ადგილს:

1. მიუხედავად იმისა, რომ თვითონ გჭირდება, სულერი ძმისთვის მიცემა უმაღლესი თვისების ნიშანია;

2. ვგამცნობს, რომ მოწყალეობა წარმავალი ამქვეყნიური მიზნებისთვის კი არა, ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად უნდა გაიცეს; განკითხვის დღის ტანჯვისგან ხსნისთვის გაღებულ მოწყალეობა ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვების მნიშვნელობის მატარებელია;

4. გვპირდება, რომ გულწრფელად გაცემული მოწყალეობა ღმერთის მიერ მიღებული იქნება და მისი პატრონის სახეს გაანათებს;

„ჯკვიან ადამიანებს თავიანთი ქონება და ფული საიქიო სამყაროში თან მიაქვთ. (ე.ი. წინასწარ ალლაჰის გზაზე მოწყალეობად გასცემენ), ტუნწები კი სამწუხაროდ აქ ტოვებენ და მიდიან.“ (შეიკ სადი)

„ისე როგორც უპოვარ ადამიანს ესაჭიროება გულუხეობა და სიკეთე, ასევე ესაჭიროება გულუხეობასა და სიკეთეს უპოვარი ადამიანი. ისე როგორც ლამაზები ეძებენ დაუმშვერავ, უნაკლო სარკეს თავიანთი სილამაზის დასანახად, ასევე ეძებს გულუხეობა ღარიბებსა და უპოვართ.“ (რუმი)

5. გვანიშნებს, რომ უდიდესი ალლაჰი მორწმუნეებს ღვთისმოსავობას ურჩევს.

თუკი მოწყალეების გამცემი ამ აიათით იხელმძღვანელებს, მისი ზნეობა ამის შესაბამისი იქნება, მის გულში არსებული სიწმინდე და სიყვარული თანამოსაუბრეზეც აირეკლება და ის ადამიანი თუნდ არ იყოს ის პიროვნება, ვისაც მოწყალეობა ეკუთვნის, ღვთის წყალობით გამოფხიზლდება.

გულწრფელად გაცემული მოწყალეობა თუნდ მიეცეს იმ ადამიანს, ვისაც არ ეკუთვნის, მაინც ჯილდოს მოპოვების საშუალებაა. ამ ჭეშმარიტების გადმოსაცემად ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„(ერთხელ) ერთმა კაცმა თქვა:

„მე აუცილებლად გავიღებ მოწყალეობას!“

შესაწირავი აიღო, სახლიდან გამოვიდა ისე, რომ არ იცოდა, ერთ ქურდს ჩაუღო ხელში. მეორე დღეს მთელი უბანი ლაპარაკობდა:

„საოცარია! ამ ღამით ერთი ქურდისთვის მოწყალეობა მიუციათ!“

კაცმა თქვა:

„დიდება ალლაჰს! მე აუცილებლად გავიღებ მოწყალეობას!“

კვლავ შესაწირავი აიღო, სახლიდან გამოვიდა და ის (ამჯერადაც ისე, რომ არ იცოდა), მეძავს მისცა. მეორე დღეს ხალხი ამბობდა:

„წარმოუდგენელია! ამ ღამით მეძავისთვის მოწყალეობა მიუციათ!“

კაცმა თქვა:

„დიდება შენ, ჩემო ალლაჰო! მეძავიც (რომ იყოს), მე აუცილებლად გავიღებ მოწყალეობას!“

(იმ ღამეს კვლავ) მოწყალეობა აიღო, სახლიდან გამოვიდა და ის (ამჯერადაც ისე, რომ არ იცოდა,) ერთ

მდიდარს ჩაუღო ხელში. მეორე დღეს ხალხი ამბობდა:

„ეს რა საქმეა! ამ ღამით ერთი მდიდრისთვის მიუციათ მოწყალეობა!“

კაცმა თქვა:

„გმადლობ, ალლაჰო! რომ საშუალება მომეცა, თუნდაც ქურდისთვის, მეძავისა და მდიდრისთვის მოწყალეობა მიმეცა!“

(ამ საქციელის გამო) ძილში იმ კაცს უთხრეს:

„ქურდისთვის მიცემულმა მოწყალეობამ შესაძლოა ის შეარცხენოს და ქურდობაზე ხელი ააღებინოს. მეძავმა შესაძლოა თავის ქმედებაზე ხელი აიღოს და პატიოსან ქალად იქცეს. მდიდარმაც შეიძლება ამისგან გაკვეთილი აიღოს და მისთვის ბოძებული ქონებისგან ღარიბებს დაურიგოს.“ (ბუჰარი, ზეჰათი 14; მუსლიმი, ზეჰათი 78, იხ. ნესაი, ზეჰათი 47)

ამ გადმოცემასთან ერთად შეიძლება გადმოვცეთ მაჰმუდ სამის შემთხვევა.

ანატოლიაში, ერთ-ერთი მგზავრობის დროს, ურგუფში ერთი კაცი სამისთან მივიდა და უთხრა:

„ბატონო ჰაჯი! ალლაჰის გულისთვის, სიგარეტის ფული მომეცი!“

ამ გულუხვმა ადამიანმა წმინდა სამი ეფენდიმ ფული დაუფიქრებლად ამოიღო და ამ კაცს გაუწოდა. გარშემომყოფებმა გაცევით შეხედეს. გახარებული, საცოდავი კაცი იქაურობას გაეცალა.

ამ შემთხვევამ წმინდა სამი ეფენდის გვერდით მყოფთაგან განსაკუთრებით ერთი კაცის ყურადღება მიიქცია. ინტერესი ვერ დაიკმაყოფილა და სიგარეტის ფული რომ წაიღო, იმ კაცს გამოედევნა. მისდა გასაოცრად აღმოაჩინა, რომ კაცმა იმ ფულით სიგარეტი კი არა, პური იყიდა.

ამჟვეწნად სამი
რამით მოიპოვება
სამოთხე:

1. ხელით, ენითა და გულით გაცემული მოწყალეობით;
2. ალლაჰის მონა-მსახურებისთვის მიტეგვებით;
3. უსამართლო ადამიანისთვის ჭეშმარიტი ვზის ჩვენებით.

აი, ალლაჰის სიყვარულით ჩადენილი სიკეთის მეორე პიროვნებაზე მოხდენილი ზეგავლენა. რა ბედნიერებაა, რომ ამ მოწყალებამ იმაზე მეტად, ვისაც მისცეს, ამ კაცის გულზე იმოქმედა.

ღმერთო ჩემო! ჩვენი გული ქცეულიყოს წყალობის გამოვლინების უშრეტ ხაზინად!
ამინ!

„უსჭველად,
რომელთაც ირ-
წმუნეს, ჰქმნეს
კეთილი საქმენი,
დადგნენ ლოც-
ვად და გაიდეს
ზეესთი, მათთვის
საზღაური თავი-
ანთ ღმერთთანაა,
და არცა შიში
ეწნეთ და არცა
დამწუხრდნენ
ისინი.“ (სურა
ბაყარა, აიათი
277)

ისლამის სამართლის ნორმებიდან

ზექათი

(ქონების გადასახადი)

პირობები, რომელთა მიხედვითაც ზექათი ფარმია

1. ზექათის გამცემი ადამიანი უნდა იყოს მუსლიმანი, სრულ ჭკუაზე მყოფი, სრულწლოვანი და თავისუფალი;

2. ვალის გარდა მინიმალური რაოდენობით მაინც უნდა მოეპოვებოდეს საარსებო საშუალებები. საარსებო სახსრები ის მატერიალური საშუალებებია, რომლებიც ადამიანის ცხოვრებისა და თავისუფლების უზრუნველსაყოფადაა აუცილებელი. ესენია: იმ ოჯახის წევრების რჩენისთვის, რომელთა მოვლაზეც პასუხისმგებელია ადამიანი, საჭირო საცხოვრებელი სახლი, სახლში არსებული ყოველგვარი ნივთი, რომელიც ოქრო და ვერცხლი არ არის, ტანსაცმელი, ერთი თვის (სხვა მოსაზრებით ერთი წლის) სამყოფი სარჩო, წასაკითხად ნაყიდი წიგნები, ხელოვნებასა და პროფესიასთან დაკავშირებული ინსტრუმენტები, მანქანა-დანადგარები და სხვა საჭიროებები.

აუცილებელი რაოდენობა („ნიხრი“) გამოხატავს სიმდიდრის იმ მინიმალურ რაოდენობას, რომელიც ზექათს საჭიროებს. ეს რაოდენობა აჩვენებს ქონების მიხედვით განსხვავებას;

3. ხელთარსებული ქონება ნამდვილად ან იურიდიულად უნდა იზრდებოდეს. ესე იგი, ქონება პატრონს მოგებასა და სარგებელს უნდა აძლევდეს. ტერმინი „გადასახადი“ გამოხატავს, რომ „მოგებას პროდუქცია

ზექათი ყველაზე კარგი გამოსავალი და წამალია იმისათვის, რომ კაპიტალი ავთვისებიან სიმსივნედ არ იქცეს.

*„ადამიანო! იმაზე მეტი ქონების, რაც არ გჭირდება მოწყალებით გალება შენთვის სასიკეთოა- თუ არ ვასცემ და დაიტოვებ შენთვის ცუდია. თუ საკმარისი ქონება გექნება, ალაჰის წინაშე პასუხისმგებელი არ იქნები. მოწყალეობის გაცემა დაიწყე იქიდან, საიდანაც შენი პასუხისმგებლობა იწყება!“
(თირმიზი, ზექათი, 32)*

ან შემოსავალი უზრუნველყოფს, ან ქონება თავისთვად იზრდება, მრავლდება.“ ნამდვილი ზრდა“ ზდება ბუნებრივად, ვაჭრობითა და სხვა მსგავსი საშუალებებით. „იურიდიული ზრდა“ კი იმ ქონების, რომლის გაზრდაც შეიძლება, პატრონის ან ვეჟილის ხელში არსებული გაზრდის შესაძლებლობაზე დაქვემდებარებით;

4. ზექათის გასაცემ ქონებაზე მთვარის ერთი წელიწადი უნდა გავიდეს;

ზექათი მთვარის წელიწადის მიხედვით, ესე იგი, 354 დღის მიხედვით 2,5 % გაციემა, მაგრამ დღეს, სავაჭრო დაწესებულებები ანგარიშს მზის წელიწადის მიხედვით ადგენენ. მზის წელიწადი კი, 365 დღეა, მათ შორის არსებული 11 დღის სხვაობის ზექათის დამატებაცაა საჭირო. თუკი მთვარის წელიწადის მიხედვით 2,5 %-ია, მზის წელიწადის მიხედვით, დაახლოებით 2,6 % იქნება.

5. ზექათი პიროვნების მთელ ქონებაზე უნდა გაციეს.

ზექათის გაცემის დროს დიდი ყურადღება უნდა მივაქციოთ მის ქონების სახით მიცემას, მიცემამდე კი უნდა გავარკვიოთ, ამ ადამიანს ზექათი ეკუთვნის თუ არა, რადგანაც მისი ჩათვლა ამაზეა დამოკიდებული. თუკი ზექათს გამორკვევის გარეშე გავსცემთ, შემდეგ კი აღმოჩნდება, რომ ის ადგილი, სადაც ზექათი გავეციით არ ეკუთვნოდა იმ რვა კატეგორიას, რომელთათვისაც ზექათის მიცემა შეიძლება, ის გაცემულად არ ჩაითვლება და ხელახლა გადახდა გახდება საჭირო. ხოლო თუ გამოკვლევა არასწორად ჩატარდება, ზექათის ხელახლა გაცემა აუცილებელი არ არის.

ზექათის გაცემისას კიდევ ერთი საკითხი, რომელსაც ყურადღება უნდა მიექცეს, შემდეგია:

ადამიანს უპირველესად საკუთარ თავზე აქვს უფლება, შემდეგ ოჯახის წევრებზე, შემდეგ ნათესავეებსა და ახლობლებზე. მემკვიდრეობის დროსაც იგივე თანმიმდევრობაა დაცული. უფლებამოსილ პირებსაც ერთმანეთს შორის უპირატესობები აქვთ. ეს ორ რამეს ეყრდნობა:

პირველი: გამცემის სიახლოვისა და ნათესაობის ხარისხს, მეორე კი – გაჭირვებულებს შორის გაჭირვების ხარისხს.

ნათესავის წინ დაყენება, არ ნიშნავს იმას, რომ დავიწყო ის, ვისაც მეტად უჭირს და მისცე იმას, ვისაც უფრო ნაკლებად ესაჭიროება. ეს უნდა მოხდეს იმ შემთხვევაში, როცა ორივეს ერთნაირად ესაჭიროება და ჩვენ ვდგავართ არჩევანის წინაშე. აუცილებლობისა და გაჭირვების ხარისხი ყოველთვის უნდა იქნეს გათვალისწინებული. თუკი უცხოს უფრო უჭირს, რაღა თქმა უნდა, შეუძლებელია ნათესავი ან ნაცნობი მასზე წინ დავაყენოთ.

ეს კრიტერიუმები ის განსაკუთრებული დეტალებია, რომლებითაც ისლამი ადამიანს ზედმეტი მოწყალეობის გაცემას ურჩევს და ამასთან ერთად აჩვენებს, რომ ეს წონასწორობისთვისაა საჭირო.

გულისხმიერება წვრთნაა. ვინაიდან, რწმენის პირველი ნაყოფი მოწყალეობაა, გული, რომელიც ამისგან შორს დგას, ცოცხალი არ არის. ყოველი სიკეთის სათავე „ბესმელე“ და „ფათიჰა“ ალლაჰის (მოწყალე) სახელებით „რაჰმანითა“ და „რაჰიმით“ იწყება. შუამავლისა და წმინდანების ცხოვრება სავსეა გულისხმიერების ლეგენდებით. წმინდა შუამავალი ბრძანებდა:

„დედამიწაზე მყოფებო, მოწყალეობა გაიღეთ, რათა ზეცაში მყოფებმაც თქვენ გიწყალობონ!“ (აბუ დავუდი, ეღები, 58). ეს ნათქვამი მოიცავს გულისხმიერების მთელ შინაარსს.

ღვთისმოსავი ადამიანი, რომელიც ნამაზს ღირსეულად შეასრულებს და ზეცის გაიღებს, ბევრის ხიდს ადვილად გაივლის. (რაჰ-მეთი)

„კაცთ, რომელთაც ვაჭრობა და ყიდვა-გაყიდვა ვერ მოსწყვეტს აღლაპის მოხსენიებას, ლოკვის აღვლენას და ზეკათის გაღებას, მათ ემინათ დღის, როცა შემორუნდება გულნი და თვალნი.“
(სურა ნური, აიათი 37)

ქონება და მისი ის რაოდენობა, რომელიც ზეკათის მიცემას საჭიროებს

აუცილებელი ნიხრი: ცხვარი და თხა – ორმოცი, ხარი და ძროხა – ოცდაათი, აქლემი – ხუთი; ოქრო – 81 გრამი (ოქროს ნიხრთან დაკავშირებით სხვადასხვა ანგარიშებია. ამ ანგარიშების მიხედვით, რაოდენობა 96, 90, 85 და 81 გრამებია. აქ ღარიბების სასარგებლოდ 81 გრ. იქნა აღებული), ვერცხლი – 561 გრამი. თუ ოქროსა და ვერცხლისთვის ზეკათის ნიხრი სტაბილურია (ერთი მეორმოცედი), ცხოველებთან დაკავშირებული ნიხრი და გადასახდელი ზეკათის რაოდენობა მათი რაოდენობის ზრდასთან ერთად იზრდება. დავწრილებითი ცნობები ილმიჰალეში უნდა ამოვიკითხოთ. ზეკათი ზღვის პროდუქტებსა და მადნეულზეც გაიცემა. ამათი სახეობები და რაოდენობები მუსლიმანური სამართლის წიგნებში დეტალურადაა აღწერილი.

ყველა უძრავ-მოძრავი ქონება, რომელსაც შემოსავალი შემოაქვს ზეკათს ექვემდებარება. უძრავ ქონებას გაქირავების შედეგად თუ შემოაქვს შემოსავალი, დაანგარიშება წლიური შემოსავლის მიხედვით ხდება, ხარჯების გამოკლების შემდეგ ღარჩენილზე ზეკათი გაიცემა. შემდეგში გაყიდვის მიზნით ნაყიდ მიწაზე, ზეკათი გაიცემა ნაყიდი ფასის მიხედვით (ინფლაციის გათვალისწინებით). გასაყიდად ამენებულ ბინებზე კი – თვითღირებულების მიხედვით (ინფლაციის გათვალისწინებით).

კომპანიის მეწილეებისთვის ზეკათის დაანგარიშება შემდეგი წესის მიხედვით ხდება:

თავდაპირველად წლის დასაწყისში ან წლის ბოლოს ანგარიშობენ გასავალ-შემოსავალს. იმ რაოდენობას, რომელიც ხელში რეალურად მოეპოვებათ, უმატებენ იმასაც, რომელზეც დარწმუნებული არიან, რომ აიღებენ. ჯამს აკლებენ ინვენტარის ფონდსა და ვალებს, ხოლო დარჩენილი რაოდენობისგან თუ წლიური ანგარიში მთვარის წელიწადის მიხედვითაა,

ზექათს გასცემენ 2,5%-ს, ხოლო ჩვ.წალ-ის მიხედვით – 2,6 %-ს.

ყურადღება უნდა მიექცეს იმ საკითხსაც, რომ ზექათი მხოლოდ მოგებაზე კი არა, იმ კერძო კაპიტალზეც გაიცემა, რომელსაც საინვენტარო ფონდი არა აქვს.

ფაბრიკებმა, ატელიებმა და სახელოსნოებმა ზექათი შემდეგნაირად უნდა დაითვალონ:

1. ყველა ის მანქანა-დანადგარი და იარაღი, რომელიც ინვენტარს განეკუთვნება ზექათს არ საჭიროებს. იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ოქროს ან ვერცხლისგანაა დამზადებული, მათი შეფასების შემდეგ ზექათი გაიცემა.

წარმოების კაპიტალზე ზექათი გაიცემა. ამ კაპიტალს გამოაკლდება ყოველგვარი ხარჯი, მუშების ანაზღაურება და ვალები, ხოლო დარჩენილ ნაწილზე ზექათი გაიცემა.

წარმოება-დაწესებულებებში, თუკი ანაზღაურება თვიურად გაიცემა 12 თვის განმავლობაში, მომხდარი მერყეობა მხედველობაში არ მიიღება, მხოლოდ წლიური ანგარიშის მიხედვით მოხდება დაანგარიშება.

ზექათის გაცემისას ყურადღებაშისაქცევი საკითხია ინფლაცია. დღეს წელიწადში დაახლოებით 100 %-იანი ინფლაციაა. იმისათვის, რომ სხვადასხვა დროს ზექათი გაიცეს იმდენი, რამდენიც სავალდებულოა, აუცილებელია მოხდეს ზექათის თანხის ურყევი ინდექსის დადგენა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ზექათის თანხა ერთ მეორმოცედზე ნაკლები გამოვა. გაჭირვებულები მოტყუებული დარჩებიან, ღვთისმსახურება კი არასრულყოფილი იქნება.

ისლამში, ზექათის გაცემად საფუძველში ნაბრძანები იყო ის, რისი ზექათიც გაიცემა, ესე იგი, ოქროსთვის – ოქრო, ვერცხლისთვის – ვერცხლი, ცხვრისთვის – ცხვარი, ხორბლისთვის – ხორბალი, ნაჭრისთვის კი ნაჭერი გაიცემოდა. ალლაჰის შუამავლის შემდეგ აბუ ბაქრისა და წმინდა ომარის პერიოდში პრაქტიკაში დანერგილი იყო ზექათად იმავე სახეობის აღება, რისი ზექათიც გაიცემოდა, იმავდროულად მის ნაცვლად ფულის აღებაც ხდებოდა. აქედან გამოძინა-

„...ჩვენ შთავაგონებლთ მათ სიქველე კეითე-ბინათ, კლო-ცათ, ვაულოთ ზექათი და ისინი მხოლოდ ჩვენი თაყვანისმცემელები იყვნენ.“ (სურა ენბა, აიათი 73)

ვინც ძუნწობს, ის მხოლოდ თავის თავს ავნებს ამით. ალლაჰი მდიდარია, თქვენ კი ღარიბნი. და თუ პირს იბრუნებთ, ჩაგანაცვლებთ იგი სხვა ხალხებით და არ იქნებიან ისინი თქვენი მსგავსნი!“ (მუჰამ-მედი, 38)

რე, დღეს ღარიბებისთვის ქონების ნაცვლად, ფულის მიცემა მისაღებია.

ადგილები, სადაც გადაიხდება ზეჰათი

უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„უეჭველად, მოწყალეებანი სავალდებულოა ალლაჰისგან და განკუთვნილია: უპოვართათვის, დატაკათათვის, ასევე იმათთვის, ვინც ამ საქმითაა დაკავებული, ვისი გულების მოგებაც შესაძლებელია, მონათათვის, ასევე ვინც ვალშია, ვინც ალლაჰის გზას ადგას და მგზავრთათვის. და ალლაჰი ყოვლისმცოდნეა, ბრძენია!“ (სურათეჰე, აიათი 60)

ამ აიათში ნათლადაა მოცემული ის ადგილები, სადაც ზეჰათი გადაიხდება. ესენია:

1. ღარიბები: ისინი, ვინც რელიგიის მიხედვით მდიდრებად არ ითვლებიან, ანუ არ არიან დადგენილი ნიზრის ქონების მფლობელები. ასეთ ადამიანებს სამუშაო და ძალ-ღონეც თუვინდ ჰქონდეთ, შეუძლიათ ზეჰათი აიღონ;
2. უპოვარნი: იმდენად ღარიბი, რომ არ მოეპოვებათ დღიური საჭმელი;
3. ზეჰათის ამკრებნი;
4. მუსლიმანობით გულგამთბარი ადამიანები;
5. მონები: მონობიდან გასათავისუფლებლად მოლაპარაკებული მონები;
6. მოვალეები: მას, ვისაც ქონებაზე მეტი ვალი აქვს;
7. ალლაჰის გზაზე მყოფები: ალლაჰის გზაზე ჯიჰადის მწარმოებლები, ჰაჯოზაზე წასული და გზაში უფულოდ დარჩენილი, კაცობრიობისა და ისლამის მიმდევრების სარგებლობისთვის ალლაჰისთვის სწავლა-

განათლებით დაკავებული ადამიანები და ისლამის მქადაგებლები;

8. გზაში დარჩენილები: თავის ქვეყანაში მდიდარიც რომ იყოს და გზაში უფულოდ დარჩეს, ასეთი ადამიანისთვის ზეკათი მიიცემა.

ადგილები, სადაც ზეკათის გადახდა არ შეიძლება

ლედის, მამის, ბებიის, ბაბუის, ვაჟიშვილის, ქალიშვილის, შვილიშვილებისთვის, მდიდრებისა და არამუსლიმებისთვის ზეკათი არ მიიცემა. ამავე დროს ცოლ-ქმარის ერთმანეთს ზეკათს ვერ მისცემს.

ზეკათი გაიცემა მხოლოდ კერძო პიროვნებებზე და ისიც მათზე, ვისაც ის ნამდვილად ესაჭიროებათ. იურიდიულ პირებზე ზეკათი არ გაიცემა. ამიტომ მეჩეთები, სკოლები, ყურანის კურსები და საავადმყოფოები ზეკათით კი არა, შეწირულობებით კეთდება. გაჭირვებულისთვის შეთავაზების გზით საჭმლის ჭმევა ზეკათი არ არის, ეს მოწყალეაა, გამოძინარე იქიდან, რომ შენ მას ამით ქონების მფლობელად ვერ აქცევ.

ოზური - მიწის მოსავლის ზეკათი

1. აბუ ჰანიფეს მიხედვით, მიწის მოსავალს ზეკათს ნიხრი არა აქვს. ესე იგი, გარკვეულ რაოდენობასთან მიღწევისა და ერთი წლის გასვლის პირობა არა აქვს. აბუ იუსუფისა და იმამ მუჰამედის მიხედვით კი მიწის მოსავლის ნიხრი 5 ესქი ანუ 653 კგ-ია. ამ ნიხრს რომ გადასცილდება, ოშურის გაცემაა საჭირო.

2. იმ ადგილებში, სადაც წელიწადში ერთზე მეტჯერ მოდის მოსავალი, ოშურიც მასზეა დამოკიდებული და ხელმეორედ გაიცემა.

„არიან სიმდიდრის პატრონი, რომლებიც არ გასცემენ და მათი გაუცემლობა სჯობს ბევრის მიერ გაცემულს. აქედან გამოძინარე, ალლაჰის ბოძებული ქონება, მისივე ბრძანების შესაბამისად დახარჯე! უადვილო წყალობა, ურჩი მონის მიერ ვითომდა მოწყალეობას გავსცემო, ხელმწიფის ქონების ბანდიტებისთვის დარიგებას ჰგავს.“
(მეღლანა)

„ქონებასა და ადვილ- მამულს ზედმეტად ნუ შეიყვარებ! უნდა იცოდეს, რომ როგორც კი დრო მოვა, მათ ადვილად დატოვებ! თუ ადვილად გასცემ, მადლს მოიპოვებ. შენ შეიყვარე ის, ვისაც გულში ჰყავხარ ჩაკრული, სააქოც ის არის, საიქიოც!“

3. გარდაცვლილი ადამიანის მემკვიდრეობად დარჩენილ მიწის მოსავლისგან, ბავშვის ან სულით ავაღმყოფი ადამიანის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე მოწვეულ მოსავალზე ოშურის გაცემას საჭიროებს.

4. მოსავალი, რომელიც ოშურს საჭიროებს, ერთ წელს არ უნდა ფუჭდებოდეს. აქედან გამომდინარე, ხილსა და ბოსტნეულს ოშური არ სჭირდება, მაგალითად: მსხალს, ვაშლს ატამს, გარგარს, პომიდორს, პიპილს, პრასს, ნიახურს და მსგავსს, ვინაიდან ეს მოსავალი მალეფუჭებადია.

დღეს მაცივრებისა და მსგავსი ტექნიკური საშუალებებით შესაძლებელია ამ მოსავლის ერთი წლით შენახვა. აბუ იუსუფისა და იმამ მუჰამედის მიხედვით, ეს მოსავალი ოშურის გადახდას ექვემდებარება თუ არა, დღევანდელი მეცნიერების მხრიდან ორგვარადაა შეფასებული.

ა) განსაკუთრებული გზებით ერთ წელიწადს შენახული ბოსტნეულისა და ხილის შედარება ნორმალურ პირობებში შენახულ ხილთან არ შეიძლება. აქედან გამომდინარე, ოშურის გადახდა არ არის საჭირო.

ბ) ხილისა და ბოსტნეულის ერთი წლით შენახვის შესაძლებლობა მოგებაა და ამგვარად ოშურის გადახდა საჭიროა. მხოლოდ, ნიხრის დაანგარიშებისას უნდა გამოაკლდეს ამ მოსავლის წარმოებისა და შენახვისთვის გაწეული ხარჯები.

ამ შეხედულებების განხილვისას მხედველობაში ასევე მიღებული უნდა იქნეს ამ თემასთან დაკავშირებით იმამ აზამის შეხედულება. მისი აზრით, თან უთანხმოების თავიდან ასაცილებლად, თან წინდახედულებაზე პატივისცემის, თანაც ღარიბების სასარგებლოდ,

განსაკუთრებულ დაცვას რომ საჭიროებს იმ ხილისა და ბოსტნეულის ოშურის გაცემა უფრო შესაბამისია.

აქ არ უნდა დაგვავიწყდეს შემდეგი საკითხი: ოშურად გაცემული მოსავალი ერთი წლის განმავლობაში ფულად თუ იქცევა, ამ ფულზე ერთი სრული წლის გასვლამდე ზექათის გაცემა არ არის საჭირო.

5. თუ ის ნაკვეთი, რომელზეც მოწეული მოსავალიც ირწყვება წვიმის, მდინარის, ან წყაროს წყლით, ოშური გაიცემა 10%; თუ ძრავით ან ნაყიდი წყლით ირწყვება – 5% ოშური გაიცემა. მას არ გამოაკლდება თესლის, დამუშავების, მორწყვის, შეწამვლისა და სხვა ხარჯები.

6. თუკი ოშური გაცემული იქნება ზეითუნზე, ქუჩაზე, მზესუმზირაზე, შემდეგ მათგან გამოხდილ ზეთზე, ზექათის გადახდა აღარ არის საჭირო. მხოლოდ, შემდეგ ის, ვინც მათ იყიდის, გადაიხდის „ვაჭრობის ქონების“ ზექათს.

7. ოშური გაიცემა მოწეული მოსავლის დაანგარიშების შემდეგ. წინასწარ ოშური არ გაიცემა. ჯერ კიდევ მოუწეველი მოსავლისა და დაუმწიფებელი ხილის ოშურის გაცემა ნებადართული არ არის. მათ პატრონებს მხოლოდ მისი მოწვევის შემდეგ შეუძლიათ ოშურის გადახდა.

8. თუკი შევკვამთ იმ მარცვლეულის ან ხილისგან, რომელზეც ოშური ჯერ გადახდილი არ არის, უნდა მოხდეს მისი კომპენსირება. მაგალითად, აბუ ჰანიფეს მიხედვით, თუკი შეგროვებული იქნება 10 კგ., საჭიროა ერთი კგ.-ის ოშურად კომპენსირება.

9. მუსლიმების გამარჯვების შემთხვევაში, ვილაცისთვის ისლამური საზოგადოების სასარგებლოდ ჩამორთმეული მიწა, სახელმწიფო საკუთრებაში გადაღის და ის სარგებლობისათვის გლეხებს გადაეცემათ.

„აღამიანებო!

ალლაჰის

გემინოდეთ!

ყველამ შეხელოს

ხვალისთვის რა

მოიმზადა. ალ-

ლაჰის გემინოდეთ,

რადგანაც

ალლაჰმა უწყის

თქვენი ნამოქმე-

დარი!“ (ელ-ჰაშ-

რი, აიათი 18)

*იმისათვის,
რათა ვიქცეთ
ისეთ მორწ-
მუნედ, რომელიც
„ხელით, ენით
აღამიანებს
სარგებლობას
მოუტანს“ და ამგ-
ვარად განკითხვის
დღეს ამქვეყნიური
ქონების ნამდ-
ვილი პატრონის
უდიდესი ალლა-
პისვან მარა-
დიულ ჯილდოს
დაიმსახურებს.
ამ საფეხურზე
მისაღწევად კი
საჭიროა არას-
დროს დაგვავი-
წყდეს, რომ „სიმ-
დიდრე ანაბარია.“*

მის მფლობელებს ენიჭებათ დამქირავებლის სტატუსი. სახელმწიფოსთვის მისაცემი წილი ან გადასახადი კი, „ქირის“ ხასიათს ატარებს.

ამგვარ ნაკვეთზე მოწეული მოსავლისთვის ოშურის ან სხვა რაიმე სახის ზეჟათის გადახდა საჭირო არ არის. თუკი ოშურს სახელმწიფო არ იღებს, ისე როგორც ცხოველების გადასახადი, ესეც მეპატრონემ თავისი შეხედულებისამებრ უნდა გასცეს.

ის, ვინც ოშურს არ იხდის, ალლაპის წინაშე ისეთივე დამნაშავეა, როგორც ის, ვინც ზეჟათს არ იხდის. რადგანაც ისინი ამ შემთხვევაში ღარიბების, გაჭირვებულებისა და ალლაპის გზაზე უანგარო მებრძოლების უფლებებს არღვევენ.

რეპორტაჟი ქველმოქმედების, ზექათისა და მოწყალეების შესახებ

სიმდიდრე ანაბარია

რა არის სიმდიდრე ისლამის მიხედვით?

ისლამის მიხედვით სიმდიდრე არც ცალკეულ პიროვნებებს ეკუთვნით და არც საზოგადოებას. მისი ნამდვილი პატრონი უდიდესი ალლაჰია. სიმდიდრე, გარკვეული დროის განმავლობაში, ადამიანზე მიბარებული ამანათია. გამართლებული არ არის ის ადამიანი თავისი სურვილისამებრ გამოიყენოს. მან ის უნდა გამოიყენოს ისე, როგორც მისმა ნამდვილმა პატრონმა უბრძანა. ეს ნიშნავს, რომ მდიდარი ადამიანი ვალდებულია ღმერთის მიერ დადგენილი საზომების ფარგლებში, ღარიბი ადამიანები კომპანიონებად გაიხადოს. ამის მიზანი კი ის არის, რომ ადამიანი იქცეს ისეთ მორწმუნედ, რომელსაც ერთ, ხელითა და თავისი ქონებით სხვებისთვის სარგებელი მოაქვს.

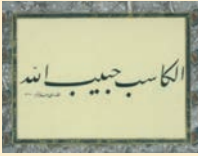
ეს თავისებურება შედეგია ადამიანის მიერ იმის შექმენებისა, რომ სიმდიდრე უდიდესი ალლაჰის მიერ მისთვის ჩაბარებული ანაბარია, თუ ამას არ შექმენებენ, ადამიანები მას ბოროტად გამოიყენებენ და ანაბარს ზიანს მიაყენებენ.

ისლამის მიხედვით მდიდრის ადვილი რა არის?

ისლამი ადამიანებს სიმდიდრისკენ სტიმულს აძლევს. ისლამის ხუთ საფუძველს შორის ორი, მხოლოდ მდი-

„ცისა და მიწის ხაზინა ალლაჰისაა, მაგრამ ფარისევლები ამას ვერ იგებენ.“ (სურა მუნაფიყუნი, აიათი 7)

„სანდო,
მართალი
სიტყვის
მთქმელი და
მუსლიმანი
ვაჭარი
განკითხვის
დღეს
შეჰიღებთან
ერთად
იქნებიან.“
(იბნ-მაჯუ,
თიჯარეთი, 1)

დრებისთვისაა ფარცად დაწესებული. ესენი ჰაჯობისა და ზეკათის ღვთისმსახურებებია.

ამის მნიშვნელობა ის არის, რომ შარიათით დაშვებული ფორმებით გამდიდრდი, ჰაჯობა შეასრულე და ზეკათი მიეცი. წმინდა მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს:

„გამცემის ხელი ამღების ხელზე მაღლა დგას.“ (ბუჰარი, ზეკათი, 18)

ეს ჰადისი იმის სტიმულირებაა, რომ უკეთესია, ამღებობი კი არა, გამცემნი ვიყოთ.

ისლამის მიერ სტიმულირებული სიმდიდრის მოპოვების დროს ყურადღებაშისაქცევი რომელი საკითხებია?

ისლამში ვაჭრობას სტიმული მიეცა, მაგრამ ამასთან ერთად ის იყო მოწესრიგებული სისტემა და დღევანდელი ლიბერალური შეხედულებების მსგავსად, უწესო, უპირობო, თავისუფალი და არანორმალური ფარგლებისთვის დაქვემდებარებული არ იყო. ვაჭრობისთვის დააწესა ისეთი ნორმები და წესები, რომელებიც პიროვნებასა და საზოგადოებას სარგებლობას მოუტანდა. ასე რომ:

იმით ვაჭრობა, რაც ღმერთის მიერ ჰარამად არის დაწესებული, ნებადართული არ არის. ეს ნიშნავს, რომ ისლამის მიხედვით ვაჭრობის კანონიერების პირველი პირობა არის ის, ვაჭრობის საგანი ჰალალი იყოს.

სხვა პირობები ამ პირობაზე დაქვემდებარებული.

საქონლის ბაზარზე შემცირებისა და ფასის გაზრდის მიზნით მისი შენახვა და „შემდეგ გაყიდვა აიკრძალა. ამას დღეს ხალხის ენაზე „შავი ბაზარი“ ეწოდება. შარიათში მას „სჰეკულაცია“ ეწოდება და სასტიკად აკრძალულია.

ვაჭრობისას მეორე აკრძალვა – „მოტყუება“. ეს იმ მყიდველების ინტერესების დაცვისთვის, ვინც უცოდინრობის, გამოუცდელიობის ან ჭკუის დაბალი დონის გამო საქონელსა და მათ შორის სხვაობას ვერ ამჩნევს. მაგალითად: მოპარული საქონლის იაფად ყიდვა, ან ბავშვის გამოუცდელიობის გამო, მისი ხელებიდან ძვირფასი ქონების იაფად დატაცება.

აუცილებელი პირობაა გასაყიდი საქონლის წუნის აღიარება. აგრეთვე ნაბრძანებია, რომ ყიდვისას საქონელი წინასწარ განზრახულად არ უნდა იქნეს დაზიანებული.

იმის გამო, რომ ჩვენი მიზანი ვაჭრობასთან დაკავშირებული შარიათის ყველა კანონის ჩამოთვლა არ არის, კიდევ მხოლოდ ერთ საკითხს შევეხებით:

შარიათის მიხედვით, მოგების ნორმა ზოგიერთ შემთხვევაში განსაზღვრულია. ეს თავისებურება ომის, ეპიდემიისა და მსგავს მდგომარეობებში განსაკუთრებული მნიშვნელობის მატარებელია. რელიგია ხელმძღვანელ პირებს საკითხის გადაჭრისას ზომების მიღებისთვის კანონების შექმნის შესაძლებლობას აძლევს. სავაჭრო ცხოვრებაში მისი ბევრი გამოვლინებები არსებობს. ამის გამო, საზოგადოების კეთილდღეობისთვის აუცილებელია ხელმძღვანელების მიერ დაწესებული წესები მოგების საზღვრების შესაბამისობაში მოდიოდეს. იმის გამო, რომ რისკის ფაქტორი დიდია, ამ სისტემას ყველა სფერო უნდა დაექვემდებაროს.

ის რომ ისლამი სტიმულს აძლევს ვაჭრობას, ამის არაერთი მტკიცებულება არსებობს. წარმოგიდგინთ ამ საკითხთან დაკავშირებულ რამდენიმე წმინდა ჰადისს:

„სანდო, მართალი სიტყვის მოქმელი და მუსლიმი ვაჭარი განკითხვის დღეს შეჰიღებთან ერთადაა.“ (იბნ-მაჯე, თიჯარეთი 1)

„ადამიანისთვის ყველაზე ჰალალია ის ლუკმა, რომელსაც თავად მოიპოვებს.“ (იბნ-მაჯე, თიჯარეთი 1)

„საქონლის გაყიდვის მსურველი, გამბედავი ვაჭარი ბედიანია, სპეკულანტი ვაჭარი კი – დაწყევლილი.“

(იბნ-მაჯე, თიჯარეთი 6)

„მშინშარა ვაჭარი ღარიბია, გამბედავი კი – ბედიანი.“

(დეილეში, მუსნედი, II, 79)

„ადამიანისთვის ყველაზე ჰალალია ის ლუკმა, რომელსაც თავად მოიპოვებს.“ (იბნ-მაჯე, თიჯარეთი 1)

ისლამის წესებზე დამორჩილებით გამდიდრებულ მუსლიმს თავისი ქონების საკუთარი სურვილის მიხედვით განკარგვა შეუძლია?

ძალიან ბევრი არსებაა, რომელიც შეიძლება საქონელი იყოს. ცხოველები, ადგილ-მამული. აქსესუარები, სავაჭრო საქონელი და სხვა.

ისლამმა სხვადასხვა კატეგორიებად დაყოფილი საქონლის გამოყენებისთვის რამდენიმე წესი დაადგინა. მაგალითად:

ცხოველებისთვის ცოტას ჭმევა და ბევრი მუშაობა აკრძალულია. სხვების მამულში ზარალის მისაყენებლად შეშვებაც აიკრძალა. არ ააშენოთ კედელი, რომელიც მეზობელს მზისგან ან პეიზაჟისგან ჩამოუფარებს. სავაჭრო საქონელი, რომელიც ადამიანებს ესაჭიროებათ. გაუფრთხილებლობის გამო არ ჩააყენოთ ისეთ მდგომარეობაში, რომ უსარგებლო გახდეს. განსაკუთრებით, თუ ეს საქონელი საკვები პროდუქტებია. მაგალითად გაიფადო და პროტესტის ნიშნად თქვენს ბოსტანში მოყვანილ ბოსტნეულს გზაში ვერ გადაყრით, საწყობში არსებულ ზეთუნის ზეთს ვერ გადაღვრით, ვინაიდან ეს

„ჰალალი ქონებას გათავდება და პარამიც, მავრამ პირველისგან – მაღლი, მეორისგან კი ცოდვა დარჩება.“ (აბდურრაჰმან ელ-ეზჰაი)

ის საქონელია, რომელიც საზოგადოებას აუცილებლად სჭირდება.

დიდი მოგების მიზნით მოსავალს ადრე ვერ აიღებთ. დღეს_კარტელისა და ტროსტის სახელით ცნობილ ეკონომიკური ორგანიზაციების მიერ მომხმარებელი დაზარალებულო და შეგნებულად ფასების ზრდა, ან გაიფებისთვის ხელის შეშლა, საყოველთაო ინტერესების გადასახელიდან, აკრძალულია.

რა არის მდიდარი მუსლიმანის ქონებაზე ყველაზე მნიშვნელოვანი ვალდებულება?

მდიდრის ქონებაზე ყველაზე მნიშვნელოვანი ვალდებულება ზეჰათია. ზეჰათი და „თეჰქიე“ (განწმენდა) არაბულ ენაში ერთი ფუძისგან წარმოქმნილი სიტყვებია. თეჰქიე კი განწმენდას ნიშნავს. ესე იგი, ზეჰათი ქონების გამწმენდი საშუალებაა. იმის გამო, რომ ზეჰათის გაცემა ალლაჰის ბრძანებაა, ქონების ის რაოდენობა, რომელიც ზეჰათადაა განსაზღვრული ღარიბს ეკუთვნის და მისი მიტაცება სხვისი ქონების მიტაცებისგან, არ განსხვავდება. ღმერთმა, ზეჰათისთვის ყოველი სახის ქონებაზე, სიმდიდრის საზომი განსაზღვრა. ამის მიხედვით, განსაზღვრული რაოდენობის ზევით, ქონება ზეჰათის გადახდას ექვემდებარება.

ისლამის მიხედვით, ხალხის მიერ დღეს სიმდიდრედ ჩათვლილი, დღევანდელი სუპერ მდიდრების სიმდიდრის კრიტერიუმებისა არ იყოს, 81 გრამი ოქროს ან მისი ეკვივალენტი ქონების მფლობელი შარიათის მიხედვით, სიმდიდრედ ითვლება. ამ რაოდენობისა და მის ზევით

„საქმე ფუჭდება, როცა ქონება – ტუნწების, იარაღი – მშიშრების, გადაწვევტილებების მიღება კი, სუსტების ხელშია.“ (წმინდა აბუ ბაქრი)

*„მოწყალეა
გაიღე, წამდაუ-
წუმ ნუ დაით-
ვლი, რადგან
ალლაჰიც
დავითგლის და
შევიზღუდავს!
ფული ქოთანში
არ შეინახო,
ალლაჰიც შენ-
გან დამალავს!“
(მუსლიმი,
ზექათი, 88)*

არსებული ქონება, ერთი წელი რომ შემობრუნდება, ზე-
ქათის გადახდას ექვემდებარება.

ჩვენი რწმენის მიხედვით, სიმდიდრის ერთ მეორ-
მოცედი გაჭირვებულებისაა. გაჭირვებულებისთვის მისი
გადაცემა ყველაზე ლამაზი ფორმით უნდა მოხდეს. ზე-
ქათად წოდებული ეს უფლება ნიშნავს ღარიბისთვის
ერთი მეორმოცედი წილის მიცემას, მის კომპანიონად
გახდომას. ზექათი გაჭირვებულისთვის მისაცემი მინი-
მუმია. ეს ნიხრი ოშურის დროს 10 %-მდე იზრდება,
ცხოველებში კი ჯიშის მიხედვით სხვადასხვა ნიხრია.
სიმდიდრისთვის ზექათზე დამატებით მოწყალებისა და
საჩუქრის გაცემა მამულსა და სიმდიდრეს ბარაქას
ანიჭებს და ალამაზებს. ის, რომ აბუ ბაქრმა ზექათის
არგადამხდელებს ომი გამოუცხადა, ამ ამბის მნიშვნელო-
ბას უფრო ნათელს ხდის.

თუ ძლიერი პარტნიორი სუსტს უფლებას შეუღანა-
ვს, ტირანი და უზურპატორი გახდება. წყალობა და ბა-
რაქა მოაკლდება. მისი დაბინძურებული, დალაქავებული
სიმდიდრე არ გაიწმინდება.

ის პიროვნებები, რომელთაც ზექათი მიეცემათ ყურან-
ში ცალ-ცალკეა მოცემული: ღარიბი, სტუდენტი, ვალდა-
დებული, ალლაჰის სამსხურში მყოფი და გზად დარჩე-
ნილი, გაჭირვებაში ჩავარდნილი მგზავრები.

იმის გამო, რომ დღეს მდიდართა ქონება გაცილებ-
ბით სცდება დადგენილ საზღვრებს, ზექათიც გაცილებით
მეტი უნდა იქნეს გადახდილი.

ცოტასაც ოშურს შეევეხებით. ისლამური სამყაროს-
თვის მისი პროპორციულობაც ძალიან მნიშვნელოვანია.
მიწის ნაკვეთიდან, რომელსაც შენ მორწყავ, მიღებული
მოსავლისგან 5 %, წვიმის წყლით მორწყულ მიწის
ნაკვეთზე აღებულ მოსავალზე 10% ოშურის გადახდაა
საჭირო. ის, ვინც ოშურს არ გასცემს, ისეთივე უზურპა-

ტორია, როგორც ადამიანი, რომელიც ზეჰათს არ იხდის. ისინი მიიტაცებენ ღარიბების, გაჭირვებულების, ალლაჰის სამსახურში მყოფების ქონებას. ამ საკითხს სერიოზულად უნდა მოვეკიდოთ და ზეჰათთან დაკავშირებით ან კომპლექტურ ადამიანებს უნდა ვკითხოთ, ან წიგნებში უნდა ამოვიკითხოთ.

როგორც თქვენ ბრძანეთ, ალლაჰმა ადამიანებს ქონება ანაბრად მიაბარა და ასევე განაცხადეთ, რომ მდიდრებმა ზეჰათის გარდა მოწყალება უნდა გაიღონ, უფრო კონკრეტულად ვერ აგვიხსნიით?

რა თქმა უნდა, მოწყალების სახეები ზეჰათის მსგავსად ფარბი არ არის. ისინი, ის ქმედებებია, რომლისკენაც მოგვიწოდებენ, მაგრამ ჩვენი ნება-სურვილით უნდა ვიმოქმედოთ. ეს მოწყალებები ქონების გულუხვად ღარიბება და ალლაჰის კმაყოფილებისათვის მისი ქველმოქმედებით გაღებაა. ზეჰათი გაჭირვებულისთვის მისაცემი ფარმად დაწესებული მოწყალებაა. სიმდიდრის, მოწყალების, შესაწირის საშუალებით, მისი მორთვა-მოკაზმვაა საჭირო.

უდიდესი ალლაჰი სურა თევებს 34-ე აიათში ბრძანებს:

„ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! უეჭველად, უმეტესი მწიგნობარი და ბერი უსამართლოდ მიერთმევენ ხალხის ქონებასა და აცდუნებენ მათ ალლაჰის გზიდან. და რომელნიც აგროვებენ ოქროსა და ვერცხლს, ხოლო არ გაიღებენ მას ალლაჰის გზაზე, მაშინ ამცნე მათ მწარე სასჯელი!“ (სურა თევებ, აიათი 34)

*მოწყალება
საქალაქში –
სინდისისა და
სიმშვიდის, საიქი-
ლოში კი, მარადი-
ული ბედნიერების
სამახარობლოა.*

„უთხარი, რომ ჩემი ღმერთი მისი მონა-მსახურებისგან, ვისაც უნდა, უბვ სარჩოს უბოძებს და (ვისაც უნდა) შეუძცივებს. იმის ნაცვლად, რასაც სიკეთეში დახარჯავთ, ალლაჰი სხვას მოგცემს. ის სარჩო კი, შენთვის ნაბოძებ სარჩოთა შორის ყველაზე სასიკეთოთა.“ (სურა სებე, აიათი 39)

თუ ყურადღებას მიაქცევთ, მიხვდებით, რომ აიათში გაცხადებულია: მათი ადგილი, ვინც გაჭირვებულის ქონებას მიიტაცებს, ჯოჯოხეთშია. ღმერთის ამ მუქარის საპირისპიროდ უნდა ვიფიქროთ, რომ ჩვენ მიერ გაცემულმა მოწყალეობამ ერთ მეორმოცედს გადააჭარბოს. ვინაიდან აიათში ნაბრძანებია:

„...და გეკითხებიან, რა გაცვენ. უპასუხე: საჭიროზე ზედმეტი...“ (სურა ბაყარა, აიათი 219)

ბატონო, დღესდღეობით ზეჟათსა და მოწყალე-ბას უფრო დიდი მნიშვნელობა ხომ არ ენიჭება?

დღეს ქვეყნები სულიერ, მატერიალურ, სოციალურ და ეკონომიურ კრიზისს განიცდიან. ამ მიზეზით მოწყალეობის მობილიზაციაა საჭირო. ავადმყოფი, უპოვარი, უძლური და უპატრონო ჩვენი მორწმუნე ძმების დარდი უნდა გავიზიაროთ. რადგანაც მოწყალეობა სააქაოში – სინდისის, სიმშვიდის, საიქიოში კი მარადიული ბედნიერების სამახარობლოა. თუმცა აუცილებელია, შეძლებულმა ადამიანებმა, ზეჟათის გადახდასთან ერთად, გაზარდონ სიკეთე, რადგანაც ზეჟათი არის ბრძანება ნორმალურ დროში გაჭირვებულთა დაცვისათვის. მაგრამ სიღარიბის ზღვარი არანორმალურად გაიზარდა. ამგვარ საზოგადოებაში სიმშვიდის უზრუნველყოფისათვის სიკეთეს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. ასეთ დროს, მხოლოდ ფარმად დაწესებული მოწყალეობის გაცემით არ უნდა დაკმაყოფილდეთ, რადგან გაჭირვებული ადამიანების ადგილზე შეიძლება ჩვენც აღმოვჩნდეთ. ამავდროულად, ეს ჩვენი ვალია ღმერთის წინაშე მადლიერების გამო-სახატავად.

ისევე, როგორც საჭიროა ბავშვები პატარაობიდანვე მივაჩვიოთ ნამაზის ლოცვას, ასევე აუცილებელია, ისინი მივაჩვიოთ მოწყალეების გაღებით სინარულის განცდასა და გაჭირვებულებისა თუ დაჩაგრულთა გახარებას. ამ საქმეში ვარჯიშს პატარაობიდანვე თუ არ დავიწყებთ, შემდეგში შედეგის მიღება გაჭირდება. ისინი უნდა გავზარდოთ იმ შეგნებით, რომ ქონების ნამდვილი პატრონი ალლაჰია. უნდა იცოდნენ, რომ თვითონ მხოლოდ საზინადარები, მეანბრები არიან. ასე გაზრდილი თაობები ისლამის ისტორიაში არსებულ დანშარების მობილიზაციის გაცოცხლებას შეძლებენ. ისლამის ისტორია, კი საესეა ამის ღირსეული მაგალითებით.

ბატონო, ვხედავთ, რომ საქველმოქმედო ფონდები ისტორიის მანძილზე დიდი სიკეთის საშუალება იყო. შეგიძლიათ გამანდოთ, რას ფიქრობთ საქველმოქმედო ფონდების შესახებ?

მოწყალეების გაღება საქველმოქმედო ორგანიზაციებს წარმოშობს. ქველმოქმედება ქონების ალლაჰისთვის გადაცემას, ალლაჰის გამო შენს ადგილ-მამულზე, ქონებაზე უარის თქმას ნიშნავს, ეს კი – უკვდავყოფაა.

მიზანი ყველაფერთან, რაც ღმერთმა შექმნა, თანაგრძობითა და გულისხმიერებით მიახლოებაა; ჩვენი სულისა და ქონების ალლაჰისთვის შეწირვა – სამოთხის ყიდვის მცდელობაა.

როგორც ზემოთ არაერთხელ აღვნიშნეთ, ისლამის ცივილიზაციაში მრავალი საქველმოქმედო ფონდი არსებობდა. ამ ორგანიზაციების საქმიანობა ალტრუისტმა ადამიანებმა გააგრძელეს. ეს ორგანიზაციები საზოგადოებრივ წონასწორობას უზრუნველყოფენ, ამავე დროს, ისინი საზოგადოებისთვის მოწყალეების ტაძრები, მოწყალეების ყველაზე კარგად გამანაწილებელი ადგილებია. დღეისთვის კი ეს როგორ აუცილებელია. საჭიროა, რომ

მაშინ, როცა ძლიერი და ჯანმრთელი ხარ, სიძუნწეზე მაღლა დგახარ, გაღარიბების გეშინია. როცა უფრო მეტად გამდიდრებაზე ფიქრობ, შენ მიერ გაცემული მოწყალეების მაღლი, უფრო დიდია. (ეს საქმე) გაჩუმიდი და ზედმეტ ლაპარაკს მოერიდე!. ეს ქონება მემკვიდრეებისგან მაინც ამის ან იმის გახდება. (ბუჰარი, ზეჰათი, 11)

მოწყალეობა მხოლოდ მატერიალური არ არის. იმ ყველაფრისგან, რაც ღმერთმა გვიწყალობა, მოწყალეობა უნდა გავიღოთ. ისლამის განცდა და მისი ქადაგება ყველაზე ლამაზი მოწყალეობაა.

ეს ორგანიზაციები აღორძინდნენ და გაჭირვებულებს მოწყალეობის ან თანაგრძნობის ხელი გაუწოდონ.

ნეტა, სასახლეში მცხოვრებ ადამიანს, რამდენად შეუძლია იგრძნოს იმ ადამიანის ტანჯვა, ვინც ქოხში ცხოვრობს? მისთვის ასეთების არსებობისა და ცხოვრების შესახებ ცნობილია?

ადამიანი ანაბარია, ნივთები ანაბარია, ყველაფერი, რაც ამქვეყნად არსებობს ანაბარია. მოწყალეობა მხოლოდ მატერიალური არ არის. იმ ყველაფრისგან, რაც ღმერთმა გვიწყალობა, მოწყალეობა უნდა გავიღოთ. ისლამის ქადაგება ყველაზე ლამაზი მოწყალეობაა. შუამავლის თანამიმდევრები იმისათვის, რომ დედამიწის ყველაზე მივარდნილ კუთხეებამდე მისულიყვნენ და ადამიანებისთვის ჭეშმარიტება შეეძენებინათ, საკუთარ თავს ისლამისთვის მოწყალეობად გაიღებდნენ. დღესაც, ამგვარი გრძნობით ისლამის სილამაზეების ქვეყნიერებისთვის გამოფენა, ყველაზე ლამაზი მოწყალეობაა. დღეს, ჩვენი ქვეყნის ყველაზე დიდი ეკონომიური კრიზისის, ინფლაციის მიზეზი, მატერიალური არ არის, სულიერია. იმის გამო, რომ ადამიანზე ჩაბარებული ანაბარი არ პოულობს ადგილს, სადაც უნდა იქნეს გადაცემული და ვნებას აყლილი, უთაებლოდ ნიავედება, ალლაჰს ბარაქა მიაკვს. შუაში დაჩაგრულის წყევლა დგას. მღელვარებები ერთმანეთს უკან მიჰყვება.

ზექათი და მოწყალეობა რომ საზოგადოებაში სიმშვიდეს წარმოშობს, ამის მოწმე ქველმოქმედების ისტორიაა.

ბატონო, ქველმოქმედების ისტორიიდან ჩანს, რომ წინაპრები თავისთავზე მეტად, მეზობლებზე, საზოგადოების სუსტ და ხელმოკლე პიროვნე-

ბებზე ფიქრობდნენ. დღეს კი, მატერიალურის მადლით აღზნებულ, კაპიტალიზმის მონად ქცეულ ბევრ ადამიანს გაეგოისტებულს ვხედავთ. თქვენი აზრით, ამის მიზეზი და შედეგი რა არის?

ყველა მუსლიმს ზეჰათი საჭირო რაოდენობით რომ გაეცა, აღარ დარჩებოდა ადამიანი, ვისთვისაც ზეჰათის მიცემა შეიძლებოდა. მეორე მხრივ, გარწმუნებთ, რომ მიწის პატრონებმა მოსავლის ზეჰათი, ოშური რომ გადაიხადონ, ცხოველების პატრონებმა — ცხოველების ზეჰათი, ჩვენს საზოგადოებაში ღარიბი და საცოდავი ადამიანი აღარ იარსებებს. ისტორიაში ამის ბევრი მაგალითია. ომარ იბნ აბდულაზიზის დროს მდიდრები ზეჰათს საჭირო რაოდენობით იხდიდნენ, ამის გამო საზოგადოებამ მიაღწია კეთილდღეობის იმ დონეს, რომ ძნელი იყო ისეთი ღარიბის პოვნა, რომლისთვისაც ზეჰათის მიცემა შეიძლებოდა.

წინაპრებმაც ქველმოქმედების ძალიან ღამაზი მაგალითები დაგვიტოვეს. მოწყალეების გაღებაში დიდი შეჯიბრება გამართეს. მათ მოწყალეების გაღების ძალიან მაღალ დონეს მიაღწიეს, გასცემდნენ მაშინ, როცა თვითონაც სჭირდებოდათ. სამწუხაროდ, თანამედროვე საზოგადოებაში, შეიძლება ითქვას, ამგვარი მოწყალეობა აღარ არსებობს. საბრალო ადამიანებისგან ამგვარი მოწყალეების გაღებას არც უნდა ველოდოთ. ეს ის დონეა, რომელიც წარმოიქმნება საზოგადოებაში, სადაც არსებობენ შუამავლები და წმინდანები.

დღეს საჭიროა, რომ მოწყალეობას უფრო მეტი მნიშვნელობა მივანიჭოთ და ადამიანები მის გაცემისკენ წავაქეზოთ. საჭიროა რელიგიური დაწესებულებების შექმნა, ისეთი ადამიანების აღზრდა, რომლებიც ისლამს მოემსახურებიან, საზოგადოების სარგებლობისთვის — საავადმყოფოების, გაჭირვებულთათვის — თავშესაფრე-

„ახლოა დრო, როცა ის, ვინც სახლიდან გამოვა მოწყალეების გასაცემად, ვისაც მოწყალეობას მიუტანს, ის ეტყვის: „ეს გუშინ რომ მოვეტანა, ავიღებდი, მაგრამ დღეს ის აღარ მჭირდება!“ და ამგვარად უკან დაბრუნდება ისე, რომ ვერ იპოვის ადამიანს, ვისაც მოწყალეობას მისცემს.“ (ბუჰარი, ფიჭენი 24)

ბის ღარსება. ეს არის ნებისმიერი საზოგადების მოვალეობა.

კარგი, ბატონო! ზექათი როგორ უნდა გადავიხადოთ, რას უნდა მივაქციოთ ყურადღება?

ღირსეულმა მუსლიმანმა ზექათი უნდა გადაიხადოს ისე, რომ არ შელახოს იმ ადამიანის თავმოყვარეობა, ვისაც მას აძლევს. ამ საკითხში ქველმოქმედი წინაპრები ისლამის მწვერვალზე იმყოფებოდნენ.

ძველად მერეთებში იღო „მოწყალების ქვა“. მორწმუნეები მოწყალებას კონკრეტში აწყობდნენ და ამ ქვის ქვეშ დებდნენ. ის, ვისაც ესაჭიროებოდა, მივიდოდა და აიღებდა იმდენს, რამდენიც სჭირდებოდა, ისე რომ არ იცნობდა იმას, ვინც ამ მოწყალებას გაიღებდა. ის ადამიანები, ასეთი მაღალი ზნეობის, პასუხისმგებლობის მქონე ღირსეული პიროვნებები იყვნენ. ღარიბებიც ამ თავისუფლებას ბოროტად არ იყენებდნენ. ამგვარი მოწყალების ქვები ძველ მერეთებში ჯერ კიდევ არსებობს. სამწუხაროდ დღევანდელი თაობები ამ ქვებს რომ ზედავენ, ვერაფრით იგებენ, ისინი რა საქმისთვისაა საჭირო. ალლაჰი ბრძანებს:

„უეჭველად, ნეტარ არიან მორწმუნენი! ისინი, რომელნიც თავიანთი ლოცვაში მოკრძალებულნი არიან!“ (სურა მუმინუნი, აიათი 1-2)

ზექათი იგივე მორჩილებისა და თანაგრძნობის გრძნობით უნდა გადავიხადოთ. ვინაიდან, მოწყალების დეკლარაციურობის შესახებ ყურანში ნაბრძანებია:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაცემული მოწყალება ამოდ არ ჰქმნან დაყვედრებითა და დამცირებით; იმის მსგავსად, რომელიც ხალხის დასანახად გასცემს

როცა ქველმოქმედებას ეწევით, ყურადღება უნდა მიაქციოთ თქვენ მიერ წარმოთქმული სიტყვის შინაარსს, სტილს, მოძრაობებსა და სახის მიმიკასაც კი, უნდა ერიდოთ, გულის დაბამსხვრეველი და სხვათა დაბამცირებელი არ იყოთ!

თავის ქონებას და არ სწამს ალლაჰი და დღე უკანასკნელი...“ (სურა ბაყარა, აიათი 264)

ზექათისა და მოწყალების გადახდისას ისეთი თანაგრძნობა და გულისხმიერება უნდა გამოვიჩინოთ, თითქოს საკუთარ თავს ვაძლევდეთ. თქვენი გულის ნადებს ზექათის ამღები ირეკლავს. ზექათის გადახდისას, რამდენად გულწრფელიც ხართ, საპირისპირო მხრიდანაც იმდენ გულწრფელობას იგრძნობთ. თუკი იტყვი, სწრაფად მივცემ და დაგბრუნდებიო, ღმერთის მიერ შენთვის ბოძებული წყალობა იმის მიხედვით იქნება.

გადაცემის ფორმა ძალიან მნიშვნელოვანია. თუკი გავსცემთ ისე, თითქოს ალლაჰს ვაძლევდეთ, მადლიერების გრძნობით აღვსილი და იმის შეგნებით, რომ ეს ალლაჰის მიერ ჩვენთვის ნაწყალობევი სიკეთეა, ასაღები წყალობა უფრო ღიმი იქნება. იმაზე ფიქრით, რომ ვასრულებთ ფარძად დაწესებულ ღვთისმსახურებას, უნდა ვიგრძნოთ, რომ ღარიბები გვიწვევენ სამსახურს და რომ მათგან დავალებული ვართ. მოწყალებითა და შესაწირავით ღარიბებს ქედი უნდა მოუხაროთ!

ძალიან მნიშვნელოვანია წმინდა ჰადისი, სადაც ნათქვამია, რომ მოწყალეობა თავდაპირველად ალლაჰთან მიდის და მხოლოდ ამის შემდეგ უბრუნდება ღარიბებს (იხ. მუსლიმი, ზექათი, 63). ეს იმას ნიშნავს, სწორად შევიმეცნოთ, რომ მოწყალეობას უდიდეს ალლაჰს ვაძლევთ. ისევე როგორც ღიდ ყურადღებას ვაქცევთ გადასაცემი საჩუქრისა თუ ანაბრის შეფუთვასა და დელიკატურობას, ასევე უნდა მოვიქცეთ მოწყალეების გაღების შემთხვევაშიც. როცა ჩვენთვის რაიმე ნივთს ვყიდულობთ, როგორ ყურადღებასაც ვიჩინებთ, ასეთივე ყურადღებით უნდა მოვექცეთ ანაბარს და მთელი ჩვენი დრო, ენერჯია უნდა დავხარჯოთ, რათა ის პატრონს გადავცეთ. ბოლო დროის სულიერად ამაღლებული ადამიანებისგან

*საქველმოქმედლო
ორგანიზაციის
კარებთან
მღვარი ღარიბ-
ღატაკები და
უპოვარნი,
ექიმის კარ-
ებთან მომლო-
დინე საცოდავ
ავადყოფებს
ჰგვანან. ისე,
როგორც უნდა
ვეცადოთ მათი
მოთხოვნების
დაკმაყოფილე-
ბას, ასევე
დამწუხრებულ
გულებსაც უნდა
მივანიჭოთ
სიამოვნება!*

ცოდნა და სიბრძნე ჰალალი ლუკმისგან იბადება. სიყვარულიც, თანავრძნობაც, ჰალალი ლუკმიდან წარმოიშობა. ლუკმისგან, რომლისგანაც შური, სიყალბე დაიბადება, უცოდინრობა და უვიცობა გაჩნდება. რაც იცოდეთ, რომ ჰარამია. ჯერ გინახავს, რომ ხორბლის მარცვლისგან ქერი ამოვიდეს?!

ერთი ღიმილი დელიკატურობის ტყვედ გვაქცევს. მაჰმუდ სამი გაჭირვებულს რომ დაინახავდა, ავტომატურად გააჩერებდა, კარს გააღებდა, გაჭირვებულისკენ რამდენიმე ნაბიჯს გადადგამდა და თავაზიანი ღიმილით მოწყალეობას გადასცემდა. მუსლიმანებისთვის დამახასიათებელი, სხვებისგან განმასხვავებელი თვისება უნდა იყოს სამყაროში არსებული ყველა არსების მიმართ ალტრუიზმის, თავაზიანობისა და გულისხმიერების გამოჩენა.

ყურანში, მოწყალეებისა და შესაწირის დროს დელიკატურობის შესახებ, ასეა ნაბრძანები:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გაეციეთ იმ საუკეთესოთაგან, რაც მოიხვეჭეთ და რაც მიწიდან აღმოვაყენეთ თქვენთვის...“ (სურა ბაყარა, აიათი 267)

აღამიანმა, მასზე დავალებული ეს ღვთისმსახურება, სიყვარულით, გულისხმიერებით აღსავსე გულით სიამონებით უნდა აღასრულოს!

წმინდა მევლანა ამბობს:

„გული ღმერთის სათვალეა. (ხედვის ცენტრი)“ რწმენა გულის საქმეა. წყალობა გულის ნაყოფია. დედამიწაზე მყოფებს უნდა ვუწყალობოთ, რომ ჩვენც გვეწყალობოს ზეცაში მყოფისაგან. უსაზღვრო ძალის პატრონ ჩვენს ღმერთს ვებრალებით და მოგვიტყევენს.

ზექათისა და მოწყალეების სულიერი მხარეც ძალიან მნიშვნელოვანია. ჩვენში არსებული ჭეშმარიტების გზის მაჩვენებელი ქველმოქმედებით ყოველგვარ პატიებას მოვიპოვებთ. ზოგიერთი ადამიანის პატიება ჩადენილ სიკეთეზე უფრო მეტი სულიერი სიმშვიდის მიძეცვია. ეს ქველმოქმედებისთვის გამოყენებული ფულის ჰალალობის მაჩვენებელია. თუკი მოგება სრულიად სუფთაა, გაცემისაც და აღებისასაც სულიერ სიმშვიდეს განიჭებს. ღარიბი, რომელიც მას იღებს ათასობით დალოცვას გითვლით. აი, ეს არის საქმის სულიერი მხარე.

მეორე საკითხია, რომ იმ გაჭირვებულებს, რომლებიც მათხოვრობენ და იმ ადამიანებსაც, ვინც უმწიკვლობის გამო არაფერს ითხოვენ, მდიდრების ქონებაში წილი აქვთ. ამას ყურანი გვამცნობს. აიათში ნაბრძანებია:

„და მათ ქონებაში წილია, მთხოვნელთათვის და ღატაკთათვის.“ (სურა ზარიათი, აიათი 19)

აქ, ხელმოკლედ მოხსენიებული არიან ადამიანები, რომლებსაც, უმწიკვლობის გამო, თხოვნა არ შეუძლიათ. ისინი სპეტაკი და კარგად აღზრდილი ადამიანები არიან. ამ გაჭირვებული ადამიანების უგულებელყოფა არ შეიძლება. მათი გარეგნული შეხედულება, თითქოს არაფერი უჭირთ, მცდარია

ესე იგი, გამოკვლევა საჭირო?

რა თქმა უნდა, რადგანაც განსაკუთრებით ფარძად დაწესებული ზექათის გადახდისას, გამოკვლევა პირობაა. თუკი ზექათს გამოკვლევის ჩაუტარებლად გადაინდით და ის გადახდილი იქნება ისეთ ადგილზე, სადაც ზექათი არ ეძლევა, მისი ხელმეორედ გადახდა გახდება საჭირო. ზექათს ორი პირობა აქვს. პირველი – გამოკვლევა, მეორე კი – ადგილ-მამულის მფლობელობაში გადაცემა. გამოკვლევის გადახდილი ზექათის ანაზღაურება აუცილებელია, თუ კი ის, დანიშნულების ადგილამდე, ნამდვილ გაჭირვებულამდე არ მივიდა.

ბატონო, როცა ადამიანი ზექათის გადახდისას შუამავლობას ავალებს საქველმოქმედო ორგანიზაციას, გამოკვლევის პასუხისმგებლობა ეხსნება თუ არა მას და გამოკვლევის პასუხისმგებლობა ორგანიზაციას ეკისრება თუ არა?

საქველმოქმედო დაწესებულებები მათთვის მინდობილ, ფარძად დაწესებულ ზექათს, უკიდურესად ფრთხილად უნდა მოექცნენ. ვინაიდან, მან, ვინც მოწყალეობას ვასცემს იმ იმედით, რომ მის მიერ ვადებული მოწყალეობა დაიხარჯება ყველაზე შესაბამის ადგილზე, თავის წარმომადგენლად საქველმოქმედო ორგანიზაცია დანიშნა.

„მოწყალეების გაცემისას იჩქარეთ. ვინაიდან, მოწყალეობა უბედურების ხელს შემშლელია“. (ჰეისემი, მეჯმუაუ ზზევაიდ. III, 110)

გამოკვლევის ჩატარება შუამავალ ორგანიზაციას ევალება. ორგანიზაციაში ამ საქმით დაკავებული მსახურები უნდა წავიდნენ და გამოკვლევა ჩაატარონ. ადამიანის მდგომარეობა, რომელსაც ზექათი უნდა მიეცეს, უბნის მამასახლისის, მეჩეთის იმამის და სხვა კომპეტენტური პირებისგან უნდა გამოიკვლიონ. თუ შესაძლებლობა მიეცემათ, სახლშიც უნდა ესტუმრონ, რადგანც დროდადრო ზოგიერთი ადამიანი საქველმოქმედო ორგანიზაციებს ბოროტად იყენებს. ამგვარი გამოკვლევის ჩატარების საფუძველზე გადახდილი ზექათის შემდეგ, თუკი გაირკვევა, რომ ამ ადამიანებს ზექათი არ ეკუთვნოდათ, ზექათის ხელახლა გადახდა აღარ არის საჭირო.

ყურადღება უნდა მივაქციოთ, ზექათის გადახდას მხოლოდ კერძო პიროვნებებზე და ისიც მათზე, ვისაც ის ნამდვილად ესაჭიროებათ. იურიდიულ პირზე ზექათი არ გადაიხდება. ამიტომ მეჩეთები სკოლები, ყურანის კურსები და საავადმყოფოები ზექათით კი არა, შეწირულობებით კეთდება. ამის გამო, ზექათის გარდა სხვა მოწყალეების გაცემა, ისლამში მნიშვნელოვანია. საქველმოქმედო ფონდები, რომლებიც ძალიან ბევრი სამსახურის გაწევის წყაროა. მოიცავდა წყლსატევებს, საავადმყოფოებს, ობოლთა თავშესაფრებს და ისეთ გასაოცარ დაწესებულებებს, როგორც ფრინველების მოძველეთა დაწესებულება იყო. დღეს გრძნობის ამ სიღრმეს ჩვენი წარმოსახვაც კი არ სწვდება. ესენი ამაღლებული სულისა და დიდი თვალსაწიერის პროდუქტია. როცა მეჩეთი შენდებოდა, მის გვერდით საავადმყოფო, წყლის დამანაწილებელი დაწესებულება და მედრესე კეთდებოდა. ესე იგი, ყველაფერი ის, რაც საზოგადოებას ესაჭიროებოდა, მეჩეთის გარშემო იყრიდა თავს. ამ ფორმით ხალხი გრძნობდა, რომ ყველაფერი არსებული, ალლაჰის საკუთრება იყო, რაც საზოგადოებრივ წონასწორობას

უზრუნველყოფდა. მდიდრები და ღარიბები ერთ უბანში მშვიდად ცხოვრობდნენ და მდიდრების სახლები ღარიბებისთვის თავშესაფარი იყო. ღარიბს იქ შეეძლო თავისი ღარდის მოყოლა, ობლებს იქ მფარველობდნენ. ღარიბისა და მდიდრის სახლს შორის გეომეტრიულადაც დიდი სხვაობა არ იყო. მდიდრისა და ღარიბის გული ერთნაირად ძგერდა და ერთმანეთთან ძმურად იყო გადაბმული. იმის გამო, რომ ფარხად დაწესებული ღვთისმსახურებები – ზეჟათის გადახდა და მოწყალების გაცემა, უბედურების თავიდან აცილების საშუალებაა, მდიდრები ღარიბებს ორივე მათგანს თავაზიანად და მაღლიერების გრძნობით აღსავსე აძლევდნენ. ღარიბებიც, იმის გამო, რომ ალლაჰის მიერ ბოძებული ეს საჩუქარი მათთან მდიდრების საშუალებით აღწევდა, მაღლიერებას გამოხატავდნენ.

„გულის მოგებას ეცადე, სუსტებს დაეხმარე! ისინი დაიფარე! ისინი ისეთი ადამიანები არიან, რომელთაც არანაირი შემოსავალი არა აქვთ. ამასთან ერთად, მათი სიმშვიდე და მორჩილება დადლილობაში იკარგება და ისე ავრძელებენ არსებობას. მათ ვზა აპოვნინე!“

ქველმოქმედების კულტურის ღირსეული მწვერვალებიდან

მსახურების ეთიკა

ნაწილი 3

სულიერი მწვერვალების უმაღლესი
საფეხური

მსახურება

ისლამის ზნეობის საფუძველი, უდიდესი ალლაჰისადმი სიყვარულითა და გულწრფელობით ორიენტირებაა. ამ ორიენტირების ყველაზე მნიშვნელოვანი ნიშანი, უეჭველია, სამსახურია. ვინაიდან, „ის, ვინც სამსახურს სწევს, მფარველობას მოიპოვებს.“ წესისამებრ სამსახური ის უმაღლესი საფეხურია, რომელიც გულებს ღვთიურ მწვერვალებზე აიყვანს, რომ ღმერთთან შეხვედრისა და მარადიული ჯილდოს მოპოვების მსურველები, შუამავლები და წმინდანები – ყველა ამ საფეხურზე ამაღლდა. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი ბრძანებდა:

„ხალხის ნამდვილი ბატონი ის არის ვინც მათ სამსახურშია.“ (დეილეში, მუსნედი, II, 324)

ამის მიხედვით, ადამიანისთვის მწვერვალისკენ მიმავალი გზა და მარადიული მონაპოვარი, გულწრფელად შესრულებულ სამსახურზე გადის. ასე რომ, ღმერთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად, ადვილის შესაბამისად გაწეული სულ

„ის, ვინც სამსახურს სწევს, მფარველობას მოიპოვებს!“

„ჩვენ ამ გზის მანძილი, მხოლოდ მისტიური წიგნების კითხვით კი არა, შესაძლებლობების ფარგლებში წაკითხულის პრაქტიკულად გამოყენებით, ხალხისთვის სამსახურის გაწევით დაფუარეთ.

მცირე სამსახური, ბევრ ნებაყოფილებით ღვთისმსახურებებზე, მაღლა შეიძლება დადგეს.

ერთ-ერთი ლაშქრობისას საშინელი სიცხე იყო და წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) შესაფერის ადგილას დაბანაკდა. მისი თანამიმდევრების ერთი ნაწილი მარხულობდა, მეორე კი არა.

მათ, ვინც მარხული იყვნენ, დაღლილობისგან ჩაეძინათ, ხოლო ვინც მარხული არ იყვნენ, აბდესისთვის წყალი მოიტანეს და საჩრდილობელი კარვები გაშალეს. იფთორის დრო რომ მოვიდა, შუამავალმა ბრძანა:

„აღდგე მათ, ვინც მარხული არ იყვნენ, უფრო მეტი ჯილდო დაიმსახურეს.“ (მუსლიმი, სიამი, 100-101)

წმინდა შუამავალი, რომელიც თავის მიმდევრებს ამგვარი სამსახურის გაწევის მრავალ წესს ასწავლიდა, მიუხედავად თანამიმდევრების დაჟინებისა თუ ხელშეშლის მცდელობისა, ქუბა მესჯიდისა და მესჯიდი ნებევის მშენებლობისას, ზურგით ქვას ეზიდებოდა. ალლაჰის შუამავლის ეს მაღალი მორჩილება და სამსახურის სურვილით გამსჭვალული სული, ყველა მისი მიმდევარისთვის უბადლო მაგალითია. მან მთელი თავისი ცხოვრება, თავიდან ბოლომდე, ღმერთის, კაცობრიობისა და სამყაროში არსებული ყველა არსების სამსახურში გაატარა.

აქედან გამომდინარე, ამ წმინდა არსების ადამიანებისთვის გაწეული სამაგალითო სამსახური, მის ყველაზე გამორჩეულ მახასიათებელთაგან, ერთ-ერთია. ღმერთზე და შუამავალზე შეყვარებული გული, მუდამ სამსახურშია ეს ადამიანები ცაში არსებულ მზესა და მთვარეს ჰგვანან. სამსახური, იმასთან ერთად, რომ სხვებისთვის სარგებლობის მომტანია, მეორე მხრივ, ვინც სამსახურს სწევს, მათ ამაღლებასაც უზრუნველყოფს. ამგვარად,

თქვენთვის გაწეული სამსახური, თქვენზე მეტ მსახურებას თავად სამსახურის გამწევს უწევს.

ის, ვინც სამსახურს ეწევა, წყაროს ჰგავს, გრძელი გზის გასწვრივ ათასობით სულიერ არსებას – ადამიანებს, ცხოველებს, ხეებს, ვარდებს, სუმბულებსა თუ ბუღბულებს, სიცოცხლეს ანიჭებს და მიედინება, ამ წყლის ბოლო გაჩერება უდიდეს ღმერთთან მარადიული შეხვედრის ხეია.

ის, ვინც ამ ჭეშმარიტებას სწვდება, ხელმწიფეც რომ იყოს, თავისთავს მუდამ მსახურად თვლის.

უბედულლაჰ აჰრარი ბრძანებდა:

„ჩვენ ამ გზის მანძილი, მხოლოდ მისტიური წიგნების კითხვით კი არა, შესაძლებლობების ფარგლებში წაკითხულის პრაქტიკულად გამოყენებით, ხალხისთვის სამსახურის გაწევით დაეფარეთ.

ეს გამოხატავს იმას, რომ მხოლოდ ცოდნა საკმარისი არ არის, ამ ცოდნის ხალხის სამსახურში ჩაყენება და მისი გამოყენებაა აუცილებელი.

იმისათვის, რომ ჩვენ მიერ გაწეული სამსახური ღმერთის მიერ მიღებულ იქნას, ზოგიერთი პირობის შესრულებაა აუცილებელი. ამის მიხედვით, მოსაწონია სამსახური, რომელიც სრულდება წრფელი, თანაგრძნობით, ალტრუიზმით აღსავსე გულითა და მიმართულია მთელი სამყაროსადმი. ასეთი სამსახური ალლაჰის კმაყოფილების ძიებაა. ნებისმიერი სამსახური თავაზიანად უნდა შეგასრულოთ და მიზანი უნდა იყოს საიქიოს მოპოვება. ამგვარად მოქცევის შემთხვევაში, როგორც წმინდა ჰადისშია ნაბრძანები, ნახევარი ხურმაც კი, მარადიული ხსნის საშუალებად შეიძლება იქცეს.

უბედულლაჰ აჰრარი გადმოგვცემს:

ერთ ღღეს ბაზარში წავედი, სადაც ერთი ადამიანი მოვიდა და მითხრა:

სამსახური, იმასთან ერთად რომ სხვებისთვის სარგებლობის მომტანია, მეორე მხრივ, ვინც სამსახურს სწევს, იმათ ამაღლებას უზრუნველყოფს. ამგვარად, თქვენთვის გაწეული სამსახური თქვენზე მეტ სამსახურს, თავად სამსახურის გამწევს უწევს.

ის, ვინც სამ-
სახურს ეწ-
ევა, წყაროს
ჭკავს, გრძელი
გზის ვასწვრივ
ათასობით სუ-
ლიერ არსებას
– ადამიანებს,
ცხოველებს,
ხეებს, ვარდებს,
ბუღბუღებს სი-
ოცხლეს ანიჭებს
და მივლინებს.
წყლის ბოლო
გაჩერება უდიდეს
ღმერთთან მარა-
ღიული შეხვე-
დრის ხეია.

„მშია, ღმერთის კმაყოფილებისთვის გამაძღობ?“
იმ წუთში არანაირი შესაძლებლობა არ მქონდა.
მხოლოდ ერთი ძველი თავსახვევი მქონდა. სასადილოში
შევედი და მზარეულს ვუთხარი:

„ეს თავსახვევი აიღე, ძველი, მაგრამ სუფთაა.
ჭურჭელს გაამშრალებ. ამის საფასურად ამ მშვიერ ადა-
მიანს საჭმელს აჭმევ?“

მზარეულმა იმ ღარიბს საჭმელი მისცა, თავსახვევი-
საც ჩემთვის დაბრუნება უნდოდა. დაჟინების მიუხედა-
ვად, არ დავეთანხმე. მეც მშვიერი ვიყავი, მაგრამ იმ ღარიბ
ადამიანს გაძღობამდე დაველოდე.“

უბედულლაჰ აჰრარი ღმერთის წყალობით შემ-
დეგ ძალიან გამდიდრდა, იმდენად რომ, მის მამულებში
ათასობით მუშა მუშაობდა. მაგრამ იმ წმინდა ადამიანს,
ამის მიუხედავად, სამსახური არ შეუწყვეტია. სულიერი
სრულყოფის გზაზე უცნობ-ნაცნობს ისე ეხმარებოდა და
ისეთი გულისხმიერებით ექცეოდა, როგორც დასაწყისში.
მის გულისხმიერებას საზღვრები არ ჰქონდა.

წინაპრების მიერ ღმერთის გზაზე გაცემული მოწყა-
ლება და გაწეული სამსახური, მათი ღირსეული, იდეა-
ლური ქცევები, ჩვენთვის კარგი მაგალითებია. მუსლიმს,
როგორც მდიდარიც არ უნდა იყოს, მატერიალური შე-
საძლებლობების საფასურის გადახდა, მხოლოდ სულიე-
რი შორსმჭვრეტელობითა და გულის სამყაროს დონის
ამაღლებით შეუძლია. სულიერი განვითარებისას, სიმდი-
დრის მიუხედავად, შესაძლებელია, სრულყოფილების იმ
იდეალთან მიღწევა, რომელთანაც უბედულლაჰ აჰრარ-
მა მიაღწია.

შეიკ სადი, რომელიც ამ ამბავს მოგვითხრობს, შემ-
დეგს გვიჩვენებს:

„სამსახურის ღირსება ის არის, რომ მაშინ, როცა შენ ძლიერი და ჯანმრთელი ხარ, ღმერთისთვის მადლობის გადახდის მიზნით, სუსტებს ტვირთის ზიდვაში დაეხმარები.“

„სიყვარულით სავსე გული მიმტევებელია. შენ თუკი მხოლოდ გარეგნული ფორმა ხარ, შენი სახელი შენი სიკვდილისთანავე მოკვდება. თუკი დიდსულოვანი ხარ და ადამიანებისთვის სამსახურის გაწევა შეგიძლია, სიკვდილის შემდეგ იცოცხლებ იმდენ ხანს, რამდენი მსხვერპლიც გაიღე და ადამიანთა გულები რამდენადაც დაიპყარი!“

რა ლამაზი ნათქვამია:

„ღმერთთან მიახლოებაა – იყო დამხმარე და არა დახმარებული.“ ეს ნიშნავს ყველას ტვირთი ზილო, მაგრამ არავის ტვირთად არ იქცე!

გულისხმიერებითა და თავგანწირვით გაწეული სამსახური ერთმორწმუნეთ წყალობის კარებს უღებს.

გაწეული სამსახურის ფასი დამოკიდებულია გამოჩენილი თავგანწირვის სიდიდესა და მის ღვთისმსახურების რანგში აყვანაზე. მისაღები მომსახურება, მთლიანად ალლაჰის კმაყოფილების მიზნითა და იმ ადამიანის თავმოყვარეობის შეულახავად, ვისაც უწევს სამსახურს, დელიკატურად შესრულებული სამსახურია. როგორც აბდულლაჰ იბნ მუნაზილი გამოხატავს:

„სამსახურისას დელიკატურობა სამსახურზე უფრო პატივისცემია.“

ამ ჭეშმარიტებაზე დაყრდნობით წმინდა მეკლანა ამბობს:

„ალლაჰის სიყვარულისთვის იბუშავე, ალლაჰს სიყვარულის გამო ემსახურე! ხალხის მოწონება ან უარყოფასთან რა საქმე გაქვს? ამ წარმატალ ქვეყანაში შენი უხვი მოსავლისთვის ერთი მყიდველი, ალლაჰი

სამსახურის ღირსება ის არის, რომ მაშინ, როცა შენ ძლიერი და ჯანმრთელი ხარ, ღმერთისთვის მადლობის გადახდის მიზნით, სუსტებს ტვირთის ზიდვაში დაეხმარები. (შეიპ სადი)

სიყვარულით
სავე გული
მიტევებელია.
შენ თუკი მხ-
ოლოდ ვარეგ-
ნული ფორმა
ხარ, შენი
საზელი შენი
სიკვდილისთა-
ნავე მოკვდება.
თუკი დიდსუ-
ლოვანი ხარ და
ადამიანებისთვის
სამსახურის გაწ-
ევა შევიძლია,
სიკვდილის შემ-
დეგ იცოცხლებ
იმდენ ხანს, რამ-
დენი მსხვერპლიც
გაიღე და ადა-
მიანთა გულები
რამდენადაც
დაიპყარი.“ (შეიპ
სადი)

თუ გვეოლებს, შენთვის საკმარისი არ არის? ადამიანებს რა აქვთ იმდენი შესათავაზებელი, ალლაჰს რომ ყიდ-
ვა შეუძლია! ამ მღვდმარეობაში თვალები და გული
ადამიანების მადლობისკენ არ ვაგვექცეს, ალლაჰის მიერ
შენთვის საბოძებელ პატივს შეხედე!“

აი, ეს არის ის სიმაღლე და სილამაზე, რომელ-
თანაც მიღწევა სურთ გულებს მისტიკის გზაზე... ამ
მხრივ ემირ ქულალის მოსწავლე ბაჰაედინ ნაქშიბენდი
გვიჩვენებს:

„გულის მოგებას ეცადე, სუსტებს დაეხმარე! ისინი
გულის დამსხვრევებისგან დაიფარე! ისინი ისეთი ადამი-
ანები არიან, რომელთაც არანაირი შემოსავალი არა აქვთ.
ამასთან ერთად, მათ სიმშვიდე, მორჩილება დაღლილო-
ბაში ეკარგებათ და ისე ავრძელებენ არსებობას. მათ
გზა აპოვნინე!“

სწორედაც, ნაქშიბენდი იმისათვის, რათა დაეძლია
სიამაყე და თავმოწონება და თავი არარაობად ეგრძნო,
ორდერში გაერთიანების პირველ წლებში, ავადმყოფ და
ტანჯულ ადამიანებს, დაჭრილ ცხოველებს ემსახურე-
ბოდა, ასუფთავებდა იმ გზებს, სადაც ადამიანებს უნდა
გაეკვლოთ. შვიდი წლის განმავლობაში ის ასრულებდა
ისეთ მომსახურებას, რომლის შესრულებაც შეუძლებე-
ლია. თავად ასე გადმოგვცემს:

„მასწავლებელმა რომ მიბრძანა, იმ გზაზე ბევრი ვი-
მუშავე. ყველა სამუშაო შევასრულე. ეგოიზმს იმდენად
ვძლიე, რომ როცა ალლაჰის შექმნილი რომელიმე არ-
სება მოდიოდა, ადვილზე ვჩერდებოდი და გზას ვუთ-
მობდი, მის გავლას ველოდებოდი. ეს სამსახური შეიდ
წელს ვაგრძელებდი. მის საფასურად ისეთი ხვედრი
მერგო, რომ როცა ისინი კვნესოდნენ და სევდიანი ხმით
ღმერთს თავშესაფარს სთხოვდნენ, ვგრძნობდი.“

ზემოთ მოყვანილი ამბავი, ღმერთის შექმნილ არსებებზე, მისი სიყვარულის შესაბამისად მოვლის, თავგანწირული სამსახურის გამოვლინებაა.

უდიდესი ღმერთი ღვთისმოსავი მორწმუნეების შესახებ აიათში ბრძანებს:

„ისინი სიკეთეში ერთმანეთს ეჯიბრებიან.“ (სურა ალი იმრანი, 114)

ღვთისმოსავი მორწმუნეების ამ შეჯიბრებაში, ყველაზე გამორჩეული, გაწეული მომსახურება – საქველმოქმედო ორგანიზაციებია. ქველმოქმედი ადამიანები, კაცობრიობის სათავეში მდგომი შუამავლები, წმინდანები და მათი აღზრდილები სრულყოფილებასთან მიღწეული მორწმუნეები არიან. მათ გულში არსებული რწმენა დედამიწის ოთხივე მხარეს გაავრცელეს და ისტორიაში ოქროს ფურცლები ჩაწერეს.

რა თქმა უნდა, მომსახურება სხვადასხვანაირია. ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად გაწეული ყველა მცდელობა სამსახურის რანგში გავა. მნიშვნელოვანია, მატერიალურად და მორალურად, გულებისთვის, შესაძლებლობისა და ძალის ფარგლებში, ღირსეულად მომსახურების გაწევა. ვინაიდან, უდიდესმა ალლაჰმა ყველასთვის რაღაც სამსახური განსაზღვრა, ის ამ საქმისთვის შესაფერისად შექმნა და ამისათვის სულიერი და მატერიალური შესაძლებლობები უწყალობა.

ძალიან საოცარია, რომ გამოსამშვიდობებელ ჰაჯობაში დაახლოებით ას ოცი ათასი შუამავლის თანამიმდევარი მონაწილეობდა. მათგან ასი ათასი დედამიწის სხვადასხვა მხარეს წავიდა და თავიანთი თავი ღმერთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად მისი შექმნილი არ-

სულიერებით გაჟღენთილი გული ლამაზ ზნეობას, ღვთის-მოსავობასა და სულიერ მოწიფულობას ამჟღავნებს.

სებების სამსახურს მიუძღვნა, იქ გარდაიცვალა. სწორედაც, წმინდა ოსმანისა და აბასის შვილების აკლდამები სამარყანდშია, ბევრი თანამიმდევრის საფლავი კი სტამბოლში. მექასა და მედინაში დარჩენილმა თანამიმდევრებმა მომსახურების ცენტრი შექმნეს და იქ მომსახურებას თავად ეწეოდნენ.

ჰალიდ ბინ ზეიდ აბუ ეიუბ ელ ანსარის ორჯერ სტამბოლის კედელთან მისვლა, მიუხედავად იმისა, რომ ოთხმოცი წლის იყო და იქ შეჰიდად დაცემა, ადამიანებისთვის ჭეშმარიტების ქადაგებაა. იმ ჭეშმარიტების, რომელიც მათ სააქაო და საიქიო ბედნიერებას მოაპოვებინებს. სამსახურის სიყვარულმა და საიქიო ხსნიისთვის ბრძოლამ, ისინი დედამიწის ოთხივე მხარეს მიმოფანტა.

სხვის სამსახურში ყოფნის დიდებული მაგალითია ვეჰბ იბნ ქებშე. მას (მისი აკლდამა ჩინეთშია (ჩინეთში, ქალაქ გუანგზჰოუში სად იბნ ვაქასის სახელით ცნობილი ადგილია. ისტორიული სინამდვილეა, რომ თანამიმდევრებისა და წმინდანების საფლავები იმ მხარეში მცხოვრებ ადამიანებზე რელიგიურ გავლენას ახდენს. შუა აზიაში სამარყანდი, ბუხარა, თურქისტანი და ტაშკენტი ამის თვალსაჩინო მაგალითებია). წმინდა შუამავალმა ჩინეთში ქადაგება დაავალა. იმ დროს, ჩინეთამდე მანძილის დაფარვას, ერთი წელიწადი სჭირდებოდა. ეს თანამიმდევარი იქ წავიდა, ერთხანს იქადაგა, ბოლოს გულმა, რომელიც ალლაჰის შუამავლის სიყვარულით იყო შეპყრობილი, ვეღარ გაუძლო და მისი ნახვის იმედით მედინასკენ გამოეშურა. ერთწლიანი მტანჯველი მგზავრობის შემდეგ მედინას ჩამოაღწია, მაგრამ

„სამსახურისას დელიკატურობა, სამსახურზე უფრო პატივსაცემია.“ (აბდულლაჰ ბინ მუნაზილ)

სამწუხაროდ შუამავალი გარდაცვლილიყო და მისი ნახვა ვეღარ შეძლო. მონატრება უფრო გაუძლიერდა და ალლაჰის შუამავლის ნაბრძანები სამსახურისთვის ისევ ჩინეთში გაბრუნდა. მან ამ სამსახურში განუტევა სული.

ეს იმ სამსახურის სურათებია, რომელთა შესრულებაც დიდი რწმენით მინიჭებულ ძალას შეუძლია მხოლოდ. მათი სიყვარულით გაწეული სამსახური ჩვენთვის ხსნისა და მარადიული გზის მანათობელი ვარსკვლავებია.

უეჭველია, რომ შუამავლის თანამიმდევრებმა, ამ საფეხურს, შუამავლის მიერ განსაკუთრებული აღზრდისა და ამ ცხრა საკითხზე დამორჩილებით მიაღწიეს:

1. ალლაჰზე სამსახური: მისი ბრძანებებისა და აკრძალვების სიყვარულით შესრულებისთვის მცდელობა;
2. წმინდა შუამავალზე სამსახური: მის მიმართ გულთ სიყვარულის გრძნობა და სუნნეთის მიხედვით ცხოვრება;
3. ისლამის დიდი ადამიანების სამსახური; სიყვარულისა და ერთგულების ჩვენება;
4. ღედ-მამაზე სამსახური: ოჰ, უთქმელად მათი კმაყოფილების მოპოვება;
5. შვილებზე სამსახური: მათი ღვთისმოსავ მორწმუნეებად გაზრდა;
6. ნათესავებზე სამსახური: მათი მონახულება და მათთვის სიკეთის ქმნა;
7. მორწმუნეებზე სამსახური: მათი მწუხარებისა და სიხარულის გაზიარება;
8. ყველა ადამიანზე სამსახური: მათთვის ენით თუ ხელით სარგებლობის მოტანა;
9. ყველა არსების სამსახური: ყველა არსების გულისხმიერების ფრთის ქვეშ შეფარება.

„ისინი სიკეთის ქმნაში ერთმანეთს ეჯობებდნენ“
(სურა აღი იმრანი, აიათი 114)

ყველა არსების წინაშე თანაგრძნობით, ალტრუიზმითა და გულწრფელობით შესრულებული სამსახური, ალაჰის კმაყოფილების ძიებაა.

„ბევრია, ვინც გაწეულ სამსახურს აყვედრის. ხოლო, ვინც იცის ასეთი სამსახურის მადლი, ძალიან ცოტაა. თქვენც იცოდეთ გაწეული სამსახურის მადლი და ამის ხელსაყრელი შემთხვევა ხელიდან არ გაუშვათ, არავის დააყვედროთ, ამგვარად, თქვენგან ყველა კმაყოფილი იქნება და მოძრვიანი შეგიძციოდებათ.“

ვამჩნევთ თუ არა, რომ ყველა ადამიანი ამქვეყნად სულის სიჯანსაღეს, სიმშვიდეს ეძებს. ეს ის შინაგანი ხაზინაა, რომელთანაც ღმერთის სიყვარულით შესრულებული სამსახურით მიიღწევა. ამ მიზეზით ყველა ჭეშმარიტმა მორწმუნემ იცის, რომ ყველა ურთიერთობისას სამსახურის გაწევის ხელსაყრელი შემთხვევა უნდა ეძებოს. ალაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად გაწეული თავგანწირვა, ამქვეყნიური ინტერესებისთვის გამოჩენილ მცდელობასა თუ ვნებასთან შედარებით უფრო ენერგიული და მტკიცე იქნება.

სამსახურის სურვილით, თუკი სიყვარულით იკვებება და გულში ადვილს დაიმკვიდრებს, ადამიანის მარადისობაში მგზავრობას უზრუნველყოფს. აქედან გამომდინარე, გულწრფელი და ნამდვილი სამსახური, გულის სრულყოფილების შედეგია. ასეთი გულები „ღმერთის სამეთვალყურო ადვილია.“

როცა მდგომარეობა ასეთია, სიცოცხლის გატარება გულის განსაკუთრებულობის გარეშე, დიდი დანაკარგია. რა ბედნიერები არიან ისინი, ვისაც შეუძლიათ გულის სამსახურის სიყვარულით ავსება!

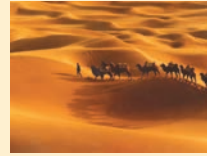
ღმერთო! ჩვენი გული შენი კმაყოფილების მოსაპოვებლად სიყვარულით, თანაგრძნობითა და ექსტაზით აგვივსე. ჩვენც გვიწილადე იმ სამსახურისა და მცდელობისგან წილი, რომლითაც ავსილი იყო შუამავლის თანამიმდევრების და იმ გმირთა გულები, რომლებიც ერს, სამშობლოსა და რწმენას იცავდნენ! ამინ!

ისლამი ადამიანის გაამსოხსნა

ნებისმიერი იდეოლოგიის არსი და მიზანია ადამიანისა და ადამიანებს შორის არსებული ურთიერთობის ზოგადსაკაცობრიო იდეალებამდე ამაღლება. მაგრამ კაცობრიობის მოგონილ არც ერთ სისტემას ამ მიზნისკენ სწრაფვით არ მიუღწევია იმ ღონემდე, რომ ისლამს შეედაროს. ამის მიზეზია ის, რომ კაცობრიობის მიერ შექმნილი სისტემები ადამიანის ჭკუას ეყრდნობა, ადამიანის ჭკუას კი საზღვრები გააჩნია. ისლამი კი, ღმერთის შექმნების ნაყოფია, ამის გამო, ადამიანისა და სამყაროსთვის შეთანხმებული სისტემა შექმნა და ამგვარად ჩვენთვის წარმოუდგენელი სრულყოფილება წარმოგვიდგინა. ამაზე უფრო ბუნებრივი აღარაფერი იქნება. რადგან უძველეს ადამიანს არ შეუძლია საკუთარი თავის, სხვა არსებების ცნობა და ღვთის უკვდავი ძალის დარად ადამიანური სისტემების შექმნა. ამის გამოა, რომ ფილოსოფიური სისტემების უმრავლესობა, რომლებიც ადამიანს თითქოს ორიენტირებისათვის იდეას უჩვენებენ, მცდარ სამსახურს სწევენ. ადამიანებისთვის ბედნიერების ნაცვლად უბედურება მოაქვთ.

მართლაცადა, ადამიანის ზნეობის უფსკრულისკენ წამყვანი ფროიდის, მარქსის მიერ, თითქოს ეკონომიკური კეთილდღეობის მიზნით შექმნილი და კიდევ ბევრი სხვა სისტემა, სათავეში ჩადებული იდეის საწინააღმდეგოდ ამოქმედდა. საბოლოოდ კი სოციალური უწყსრიგობისა და ადამიანების უკიდურესი გაღატაკების მიზეზად იქცა.

ისტორიული სინამდვილეა, რომ შუამავალი მუჰამმედი კაცობრიობას, რომელიც ჩაგვრასა და ანარქიაში იხრჩობოდა, რწმენის ყველაზე ღირებული ნაყოფით გაუმასპინძლდა, გულისხმიერებითა და თანაგრძნობით

*„ბევრია, ვინც გაწეულ სამსახურს აყვედრის. ასეთი სამსახურის მაღლი ძალიან ცოტაა. თქვენც იცოდეთ გაწეული სამსახურის მაღლი და ამის ზელსაყრელი შემთხვევა ხელიდან არ გაუშვით, არავის დააყუდროთ, ამგვარად, თქვენგან ყველა კმაყოფილი იქნება და მომჩივანი შევიძენებთ!“
(წმინდა ალი რამითინი)*

ხალხის

სამსახური –

რწმენის აუცილებელი ატრიბუტია.

ჩაიკრა გულში. იმ წყალობითა და სიყვარულით გაჟღენთილი ქცევების სისტემით კაცობრიობას მაგალითად დელიკატურობის მწვერვალი დაუტოვა. მის შუამავლობამდე ადამიანები ბავშვობის ასაკიდან მოყოლებული მოჩხუბარი, მჩაგვრელი, მწვალებელი და თავიანთ მოდგმაზე აგრესიის გამომხატველი იყვნენ. მხოლოდ ალლაჰის შუამავლის წყალობით თითოეული მათგანი ამ ქცევებისგან განთავისუფლდა და „ცაში მოციმციმე ვარსკვლავების“ მსგავს პიროვნებად ჩამოყალიბდა. „გამორჩეული თანამიმდევრების“ სახელით ცნობილ ამ საზოგადოების ცხოვრებაში მომხდარი არაერთი შემთხვევაა, რომელიც ირეკლავს შუამავლის, მაგალითად, აღების შედეგად ჩამოყალიბებული, მორალის დონეს. მათ შორის ძალიან საოცარი და მაორიენტირებელია ქვემოთ მოცემული შემთხვევა, რომელიც მუსაბ იბნ უმეირს შეეხება:

მუსაბ ბინ უმეირი, ესაღ ბინ ზურარესთან ერთად მედინაში, აბდლ ეშჰელისა და ზაფერის შთამომავლების სამშობლოში მივიდა. იმ დროს აბდლ ეშჰელის შთამომავლების ლიდერები საღ ბინ მუაზი და უსეიდ ბინ ჰუდაი იყვნენ. ორივე ჯერ კიდევ კერპთაყვანისმცემელი იყო. სადმა, მუსაბ ბინ უმეირის მოსვლის შესახებ რომ გაიგო, უსეიდს უთხრა:

„რას უდგებარ? ჩვენი სუსტი, უსუსური ადამიანების მოსატყუებლად მოსულ ამ ორ ადამიანთან მიდი და ისინი აქაურობას მოაშორე!“

უსეიდიც მუსაბ ბინ უმეირისა და ესაღ ბინ ზურარესთან მივიდა, ცუდი სიტყვების ძახილით თავზე წამოაღება, შუბი მოუღერა და უთხრა:

„თუ სიცოცხლე გინდათ, აქაურობას მოშორდით!“
უსაბმა ღიმილით ასეთი პასუხი გასცა:

„თუკი დაჯდები და მომისმენ, შენთვის სათქმელი მაქვს რაღაც. შენ ჭკვიანი და შორსმჭვრეტელი, გამორჩეული ადამიანი ხარ. მოგეწონება დაეთანხმები, არ მოგეწონება და მოშორდები“

უსეიდი ცოტა ხანს დაფიქრდა, შემდეგ შუბი მიწაში ჩაარჭო და მოსასმენად დაჯდა.

რომ მოისმინა მუსაბის მოყოლილმა ღვთიურმა სილამაზეებმა მოაჯადოვა, ისლამს დაეთანხმა. შემდეგ დამშვიდებული იქიდან წამოვიდა და სადს უთხრა:

„მათ მოვუსმინე, მათ მონათხრობში საფრთხე ვერ დავინახე.“

სადი გაბრაზდა და ამჯერად მუსაბთან თავად წავიდა. გაცოფებული იყო და ხმალიც ნახევრად ამოღებული ჰქონდა. მუსაბი მასაც ისევე შეხვდა. დაამოშმინა. შემდეგ, ტკბილი და ალერსინი ფორმით მას ღვთიური ჭეშმარიტება მოუყვა. სადიც უსადის მსგავსად მონათხრობმა მოაჯადოვა და რწმენის წყარო დალია.

ეს მდგომარეობა მაჩვენებელია იმისა, თუ ალლაჰის შუამავლის სულიერი აღზრდით გამორჩეული თანამიმდევრები, როგორ სრულყოფილებასთან იყვნენ მიღწეული. იმ ბედნიერმა ადამიანებმა კაცობრიობის ისტორიაში ოქროს ასოებით ჩაწერეს ფორმულა: ისლამის ბარაქით „შენს მოსაკლავად მოსული შენში გაცოცხლდეს!“

ამ ჩარჩოში ალლაჰის შუამავალამა მიუტევა ბევრ დამნაშავეს, რომელიც სიკვდილს იმსახურებდა, მან თავისი ბიძის მკვლელ ვაჰშსაც კი მიუტევა. მათ ღმობიერად მოექცა. მის გულში ღმობიერება და წყალობა მრისხანებას ყოველთვის სჯობნიდა. ადამიანის მიერ ანთებული უამრავი უვიცობისა თუ დაუღვევრობის ცეცხლი ჭეშმარიტების აუზში ჩაინთქა და უბადლო კოკრების მქონე ვარდის ბაღს დაემსგავსა. მის დროს

ისე როგორც შეუძლებელია მზემ არ გაათბოს, ასევე შეუძლებელია, ამაღლებული სულის მქონენმა, ადამიანები არ შეიცოდონ, მათ არ მოემსახურონ, მათი ტანჯვა-წამება არ გაიზიარონ.

აუცილებელია, სიძლიერით – მტრის, წყ- ალობითა და თანაგრძნობით კი – სულიერი დიდგვაროვნე- ბის გაცეკბა.

მცხოვრები ადამიანები ველურობისა და უმეცრებისგან იხსნა. ისეთი ველურობისგან, როცა ამბობდნენ: „უკ- ბილოა ადამიანი, რომ მას ძმები თაკილობენ.“ ისინი აქცია პიროვნებად, რომლებიც გამსჭვალული იყვნენ ისეთი ალტრუიზმით, რომ ბოლო ამოსუნთქვისასაც სხვა ადამიანებზე ფიქრობდნენ. ბრძოლის ველზე მო- მაკვდავისთვის წყალი რომ მიეტანა, მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან სწყუროდა, მას მეორე დაჭრილს დაუთ- მობდა.

„მას წაუღეთო!“ – იტყოდა

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს), რომელმაც ადა- მიანები სულიერების ამგვარ მიუწვდომელ მწვერვალზე აიყვანა, მის მიერ ჩამოყალიბებული ღვთიური ქარავანის სათავეში იდგა მუდამ. გასული საუკუნის შუა წანებში, პოლანდის ქალაქ ლაჰეში შეიკრიბა მეცნიერთა სა- ბჭო, რომელსაც უნდა დაედგინა მსოფლიოს ასი დიდი ადამიანი. ამ საბჭოს ყველა წევრი ქრისტიანი იყო. მათ მიერ განსაზღვრული კრიტერიუმების ჩარჩოში, პირველი ადგილი მუჰამედ შუამავალმა დაიკავა და ისინიც იძულებული გახდნენ, ეს ელიარებიანთ.

ძალიან საყურადღებო საკითხია, რომ შუამავლის თანამიმდევრების 90 % -მა ისლამს მიანიჭა უპირა- ტესობა ალლაჰის შუამავლის უბადლო პიროვნული ხასიათით, უმაღლესი ზნეობითა და გასაოცარი თვისე- ბებით მოხიბლულმა. მისი უპირველესი მტრებიც კი, მისი დახასიათებისას, არასდროს იყენებდნენ სიტყვებს „მატყურა“ ან „მჩაგვრელი, მაშინაც კი, როცა მისთვის ბოროტების გაკეთება უნდოდათ, საქებარი სიტყვების მეტს, ვერაფერს ამბობდნენ.“

მათ, ვისაც სურს ისლამს გული მიუძღვნას და ემსახუროს კარგად უნდა იცოდნენ, რომ ეს წმინდა საქმე, უპირველესად, ადამიანის გამაცოცხლებელია და ყოველი ადამიანი მის ნამდვილ არსს უნდა მიუახლოვდეს იმაზე ფიქრით, რომ ღმერთის შექმნილი არსებაა. ვინაიდან ისლამის იდეალი, სამყაროში შექმნილი ყველაზე ლამაზი ფორმის არსების—ადამიანის განსწავლულობაა. ეს კი ადამიანის ბუნებაში ჩადებული სრულყოფილების დამჩრდილავი ყოველგვარი წარმავალი ზეგავლენისგან გაწმენდით, მისი გაცოცხლებაა. ამ დონესთან მიღწევა მხოლოდ გულის კრიტიკიუმიუმების შესაბამისი სილამაზის გამწვანებითაა შესაძლებელი.

ამისათვის ისლამმა ზნეობის სრულყოფილება საფუძვლად აიღო, მისი ფავორიტების დაბადებიდან აღზრდა დაიწყო და ისეთ პიროვნებებად ჩამოაყალიბა, რომელთაც მთელი კაცობრიობა განცვიფრებაში მოჰყავდათ. ადამიანები, რომლებიც ვნებას აყოლილი ცხოველების მდგომარეობაში იყვნენ, ანგელოზებს დაამსგავსა. მაგალითად ომარ ბინ ჰათაბი, რომელიც ერთ დროს თავის ქალიშვილებს ცოცხლად მარხავდა, იქცა ადამიანად, რომელიც ჭიანჭველასაც კი არ დაადგამდა ფეხს.

ამ გადასახედიდან, ისლამი, ადამიანებთან სიყვარულით მიახლოებულ ერთ სულს წარმოადგენს. ისლამის მიერ გულებში განთავსებული თანაგრძნობის მარცვლიდან ამოხეთქილი პასუხისმგებლობის გრძნობა ადამიანში ქცევას სრულყოფს და შედეგად ორ სამყაროში ბედნიერებას მოაპოვებინებს. ვინაიდან, ისლამი ადამიანის გამაცოცხლებელია, მისი უმაღლესი კონსტრუქციის მიერ წარმოშობილი ყველა გრძნობა ნამდვილად ყველაზე ადამიანური და ჰუმანური გრძნობებია. იუნუს ემრე ამ გრძნობების შესახებ ასე ამბობს:

*ნამდვილმა
მორწმუნემ, იქ
სადაც მივა,
თავისი სუ-
ლიერება უნდა
გაიღოს, რათა
იქ არსებულ
სულიერ სიმ-
დიდრეს თავისი
დაუმატოს.*

*მოდით, გავიცნოთ ერთმანეთი, საქმე გავაადვილოთ,
გვიყვარდეს ერთმანეთი,
ეს ქვეყანა არავის შერჩება!*

ეს მგრძობელობა წინაპრებში, იმდენად გაიზარდა, რომ ომის შემდეგ ტყვედ ჩავარდნილ მტრის მეთაურს ათქმევინა:

„რა დესპოტი ხარ, თანაგრძობავ, რომ მტერიც კი შემაყვარე!“

ჩვენს დროში ამ ხვედრს მოკლებულმა უმეცრების, ერთმა ნაწილმა, ისლამის მომცველი უსაზღვრო წყალობისა და თანაგრძობის სრულყოფილება ტერორიზმის იდეასთან გააიგივა. ამგვარად, ისინი ცდილობენ მზე ლაფში ამოსვარონ. იმისათვის, რომ მასა ჰყავდეთ თავიანთი ზეგავლენის ქვეშ, მათ უჩინარი საფრთხით საშინელებასა და შიშს უნერგავენ, რისთვისაც უდანაშაულო ადამიანებს მსხვერპლად სწირავენ. ისლამი კი, დამნაშავე თუ ნაკლის მქონე ადამიანებისთვისაც, მიტევებას, თანაგრძობას, გულში ჩაკვრასა და ყოველივე ამის საშუალებით მათ გამოსწორებას ბრძანებს.

ისლამი, მისი გაჩენის პირველი დღიდან ისე, რომ არ უყურებდა, მორწმუნე იყო თუ ურწმუნო, ყველა ადამიანს სამართლიანად და თანაგრძობით ექცეოდა. ქონების, სულისა და ბუნების საწინააღმდეგო ყოველგვარი მავნებლური მოღვაწეობა კატეგორიულად აკრძალა. ქონების, სულის, პატივისა და ოჯახის დაცვა, სულის სიჯანსაღე, საზოგადოებრივი წესრიგისა და წონასწორობის უზრუნველყოფა, სავალდებულოდ დააწესა. ისე როგორც არ შეიძლება ამ წესის ტერორიზმთან არანაირად დაკავშირება, ასევე არ შეიძლება იმის უარყოფა, რომ ამის ყოველგვარი მცდელობა საფუძველშივე აღკვეთილია.

მუსლიმ ბინ ჰარისი გადმოგვცემს:

*შენს მოსაკლავად მოსული
შენში ვაცოცხლებს!*

ალლაჰის შუამავალმა ყაჩაღთა ჯგუფთან ერთად ბრძოლაში გამეზავნა. ბრძოლის ადგილს რომ მიუჯახლოვდით, ცხენი ავაჩქარე და ამხანაგებს გაუუსწარი, ჩვენ ვინც უნდა შეგვბრძოლებოდა, ის ხალხი ჭეშმარიტებას ვაზიარე და ამგვარად ბრძოლა თავიდან ავიცილე. ზოგიერთმა უეცრმა ამხანაგმა, ვინც მდგომარეობას სწორად ვერ აფასებდა, შემარცხინა:

„ჩვენ სამხედრო ნადავლის მოპოვების საშუალება მოგვაკელო!“ როგორც კი ალლაჰის შუამავალთან დავბრუნდით, ჩემი ნამოქმედარის შესახებ ამცნეს, მაგრამ ალლაჰის შუამავალმა თავისთან მიხმო, საქციელი შემიქო და მიტხრა:

„იცოდე, რომ შენ მიერ ხსნილი ადამიანების გამო, უდიდესმა ალლაჰმა ძლიან დიდი მაღლი დაგიწერა. ჩემ შემდეგ მორწმუნეების მმართველებისთვის წერილის სახით რჩევას დაგიწერ!“ წერილი დაწერა, ბეჭედი დაუსვა და გადმოძცა. (იხ. იბნ სადი, თაბაქარ, VII, 419-420)

ერთი საოცარი სურათიც ასეთია:

ბირი მაუნეს (ადგილის სახელი) ტრაგედიის დროს, 70 მუსლიმი მასწავლებლის მოკვლის, კიდევ სხვა თავდასხმებისა და შეთქმულებების გამო, წმინდა შუამავალმა ტომებისთვის გაგზავნილ მასწავლებელთა მისიებს დასაცავად ჯარისკაცები გააყოლა. ამ ჯარისკაცებს მასწავლებელთა დაცვა თუ არ აიძულებდათ, იარაღი არ უნდა გამოეყენებინათ. დამცველთაგან, ჰალიდ ბინ ველიდმა დადგენილ წესს გადაუხვია და ხმალი გამოიყენა. ალლაჰის შუამავალმა ეს რომ შეიტყო, დამწუხრებული ყიბლისკენ მიტრიალდა და წარმოთქვა:

„ღმერთო! ჰალიდის ნამოქმედარის თანამონაწილე არ ვარ, სინამდვილეში კმაყოფილი არ ვარ!“ ეს წინადადება სამჯერ გაიმეორა.

*„ღმერთმა -
ნი, სულ არ
მეშინია, რომ
თქვენ ჩემ
შემდეგ, ისევ
კერპთაყვანისმ-
ცემლობას მიუ-
ბრუნდებით. მე
მეშინია, რომ
ამქვეყნიურო-
ბისთვის, ერთ-
მანეთს დაუპი-
რისპირდებით
და იჩხუბებთ!
(ჯენაიზ, 71)*

*მოდი გავიც-
ნოთ ერთ-
მანეთი, საქმე
გავაადვილოთ,
გვიყვარდეს,
ვიყოთ შეყვა-
რებულები;*

*ეს ქვეყანა არა-
ვის შერჩება!
(იუნუს ემრე)*

შემთხვევის ადგილზე წმინდა ალი გაგზავნა და მხოლოდ ადამიანებს კი არა, ცხოველებსაც, მათ შორის ძაღლებსაც კი გამოსასყიდი გადაუხადა (იხ. ბუჰარი, აჰჰამი, 35; იბნ ქესირი, ელ-ბიდაე ვენ ნიჰაიე, IV, 304-305).

იმის გამო, რომ ღმერთის წყალობებისგან წილი გვერგო, ვალდებული ვართ ყველა ქმნილებას გულისხმიერად მოვექცეთ, ვიცხოვროთ სრულყოფილების ფორმით. ეს მდგომარეობა კი ღმერთთან მიახლოების ყველაზე ეფექტური საშუალებაა.

ერთი მორწმუნის გულისხმიერების მაჩვენებელი შემდეგი მაგალითია:

ბეიაზიდ ბესტამი მგზავრობდა, ერთი ხის ძირში შეისვენა, საჭმელი ჭამა და შემდეგ გზა გააგრძელა. ცოტა ხნის შემდეგ შეამჩნია, რომ მის აბგაზე ჭიანჭველა ცოცავდა, დამწუხრებულმა თქვა:

„ეს ცხოველი სამშობლოს მოვწყვითო!“

მაშინვე უკან გაბრუნდა და იმ ადგილს რომ მიაღწია, სადაც საჭმელი ჭამა, ჭიანჭველა მიწაზე გაუშვა. ვინაიდან, ის ცხოვრობდა იმ შეგნებით, რომ იმის გამო, რომ შენ არსებობ, გულისხმიერად უნდა მოექცე ყველაფერ იმას, რაც შენმა შემოქმედმა შექმნა. აქედან გამომდინარე, ის ჭიანჭველის უფლებებსაც კი პატივისცემით ეკიდებოდა.

ისლამი, რომელიც ცხოველებზეც კი ასეთი გულისხმიერებით ზრუნავს, ადამიანს ყველაზე ღირსეულ არსებად ცნობს. ამ ღირსების დაცვის გზაზე ადამიანზე ჩვეულებრივად არ ფიქრობს და სიმაღლისკენ მიმავალ მანძილს საფეხურებად ყოფს. თუ კარგად დავაკვირდებით, დავინახავთ, რომ ყველაფერი ამ იდეისკენაა მიმართული. ადამიანთან დაკავშირებული ყველა წესი ამ კრიტერიუმს შეესაბამება. ისლამის მთავარ მიზანთაგან ერთ-ერთია ვნების დაძლევა, მისი ისეთი დიდებულებით

ჩანაცვლება, რომლისაც ანგელოზებსაც კი შეშურდებათ.

დღეს რომ დედამიწაზე გამეფებულია ანარქია, ადამიანები რომ იჩაგრებიან, უეჭველია, ეს მათი ვნებაზე დამორჩილებისა და ამამალლებელ ღვთის სიყვარულს დაშორების შედეგია. ე.ი. ისლამის უბადლო სილამაზეზე მოწვევების შედეგი. ამ მდგომარეობაში ისლამის კარგი გაგება, მის ღვთიურ ხმაზე გულითა და სულით ყურის დაგდება, წარმავალი ცხოვრების ყველა აუცილებლობისა და საკითხის მისით გაჯერება, ათასგვარი უბედურების ჭაობში ჩაძირული კაცობრიობის ხსნას უზრუნველყოფს. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ადამიანის ნამდვილი მოთხოვნილება, ისლამის უკიდევანო შინაარსის შესწავლა და ცხოვრების მის მიხედვით წარმართვაა. ვინაიდან, მისი გამომაცოცხლებელი და ბარაქიანი მელოდია არის ის წყარო, რომლის მოთხოვნილებაც კაცობრიობას ქვეყნიერების აღსასრულამდე ექნება. წმინდა იუნუს ემრე ჭეშმარიტი სიყვარულის მიზეზით ამბობდა:

„გამჩენის გამო გაჩენილს მოთმინებით მოექცეცი!“

ყველა არსების გულში ჩამკვრელი ეს განცხადება, განა არ არის ის მაშველი რგოლი, რომელიც დედამიწის ნებისმიერ კუთხეში მყოფ ჭეშმარიტებას მოწვევებულ ადამიანს გადაარჩენს? ამის გაკეთებას კი ჩვენ—მუსლიმები ვფიქრობთ. ჩვენს დროში არსებული საინფორმაციო თუ სხვა საშუალებები, ჩვენს პასუხისმგებლობას უფრო მეტად ზრდის. ვინაიდან, დღევანდელი ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით ისლამის, რომელიც ადამიანის დამარწმუნებელი და მისთვის სუფთა წესების შემთავაზებელია, გასული საუკუნეებისგან გამოგზავნილი პროპაგანდის გაწვევის ისეთ საშუალებას იძლევა, როგორც არასდროს. ეს თავისებურება,

*„(ჩემო შუამავალო!) შენ მიტყვეობის გზა ღაიკავუ, სიკეთე ბრძანე და უმეტრებისგან საზე მიაბრუნე.“
(სურა არაფი, აიათი 199)*

„ალი! შენი საშუალებით ვინმე ჭეშმარიტებას თუ ეზიარება, შენტვის ამქვეყნად ყველაზე დიდ სიკეთეზე, წითელი აქლემების მფლობელობაზე, უფრო სასიკეთო იქნება. (ბუჰარი, ჯიჰადი, 143)

პიროვნების პასუხისმგებლობაზე მეტად, საზოგადოების პასუხისმგებლობას ზრდის. ამის კარგად გასაგებად, ბოლო დროს მომხდარ შემთხვევას მოვიყვან მაგალითად:

ამერიკაში ერთი ექიმი ჭეშმარიტებას ეზიარა და ამის აღნიშვნა ერთ-ერთ მეჩეთში გადაწყვიტა. ამ ღონისძიებას ბევრი მუსლიმი ესწრებოდა, ექიმი სიტყვით უნდა გამოსულიყო და ისლამის არჩევის საჭიროებაზე ესუაბრა, მაგრამ სანამ საუბარს დაიწყებდა იკითხა:

„თქვენთან, მუსლიმებთან ერთი შეკითხვა მაქვს. სანამ საუბარს დავიწყებ, მინდა მასზე მიპასუხოთ“ და შემდეგ ეს შეკითხვა დაუსვა:

„ჩემი დედ-მამა ქრისტიანებად გარდაიცვალნენ. თქვენ გეკითხებით, სიკვდილის შემდეგ, ისინი რა მდგომარეობაში აღმოჩნდებიან?!“

საზოგადოება აფორიაქდა. ეს ამ ახალი მუსლიმის გადაწყვეტილებაზე ხომ არ იმოქმედებს, ნეტა, ღონისძიებაზე ცუდად ხომ არ გამოვაო და შემდეგ უპასუხეს:

„თუკი ისლამის ქადაგებას მათთან არ მიუღწევია, მიეტყუებათ. განკითხვის დღეს დაელოდებიან. ეს საკითხი განკითხვის მოედანზე გაირკვევა.“

ამის შემდეგ, ექიმმა სიტყვა ასე გააგრძელა:

„მუსლიმებო! ჩემი დედ-მამა ჩემზე მეტად მცოდნენ, სინდისიერი და სამართლიანი ადამიანები იყვნენ. ისინი, იმ საზოგადოების პირობების მიხედვით, სადაც ცხოვრობდნენ, ქრისტიანები იყვნენ და ასე გარდაიცვალნენ. წმინდა ისა, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ შუამავალი იყო, ღმერთს მოზიარედ გაუხადეს. ისლამზე არაფერი იცოდნენ. მხოლოდ ის თუ გაეგონათ, რომ ამგვარი რელიგია არსებობდა.

ალლაჰი თქვენგან კმაყოფილი იყოს, რომ აქ მოხვედით და მჩრეთი გახსენით. მე მიპოვეთ, ისლამის შესახებ მიაბზეთ და ჭეშმარიტების შემეცნების საშუალება მომეცით. თქვენი მაღლობელი ვარ. ჩემი დედაცა და მამაც მოამაგე ადამიანები იყვნენ. რატომ არც ერთი თქვენგანი არ მივიდა მათთან და არ მოუთხრო ის, რაც მე მომიყვებით? ერთ წუთითაც არ მეპარება ეჭვი, რომ ასე რომ მოქცეულიყავით, ისინი ჩემზე უფრო ადრე მიიღებდნენ ისლამს.

ღიას, ვიცი, რომ რწმენა წილად უნდა გერგოს და ბედისწერა აუცილებელია. ეს სამყარო ხომ მიზეზთა სამყაროა. თქვენ ამ მიზეზით რატომ არ მიიღეთ ზომები და თქვენი მოვალეობა არ შეასრულეთ? მე მწამს ის, რომ მათ საიქიოში ისლამის უზიარებლად წასვლა თქვენი დაუდევრობის შედეგად მოხდა. ისინი განკითხვის დღეს თქვენი მომჩივნები იქნებიან. მეც, მეც.“ კათედრაზე ცოტა ხანს ქვითინებდა, შემდეგ კი გამუსლიმების მოტივებზე დაიწყო საუბარი.

ამ საოცარმა ამბავმა უნდა შეგვაჯრუოლოს და ღრმად უნდა ჩავვაფიქროს, რადგან ისლამის ქადაგება ყველა მორწმუნისთვის ღვთის მიერ მიცემული დავალებაა. დღევანდელი შესაძლებლობების პირობებში კი, ეს პასუხისმგებლობა უფრო მძიმდება. მიატოვებთ დედამიწის ერთ კუნჭულში ჯდომა, თორემ ადამიანები, რომლებმაც არაფერი იცოდნენ ისლამის შესახებ, განკითხვის დღეს მოვლენ და უყურადღებობისა და დაუდევრობისთვის პასუხს მოგვთხოვენ.

აქ ღიად უნდა ვთქვათ, რომ რწმენა პოლიტიკური მოვლენების იარაღად ვერ იქცევა. აქედან გამომდინ-

ის, ვინც სამსახურს ეწევა, ვალდებულია, ისეთი მგრძობელობითა და თავაზიანობით მოიქცეს, თითქოს მინას მინდორში მიდიოდეს..

„მარცვლის
შემგროვებელ
ჭიანჭველასაც
კი არ მიაყ-
ენო ტკივილი,
ვინაიდან სული
აქვს, სული
კი ტკბილი და
საყვარელია!
(შეიპ საიდი)“

ნარე, რელიგია და პოლიტიკა ერთმანეთს უნდა გაემიჯნოს. მაგალითად „ხარიჯები“ ისლამის სახელით მოქმედებდნენ, მაგრამ სინამდვილეში, ის წმინდა პოლიტიკური ანარქიული მოძრაობა იყო და არაფერი ჰქონდა საერთო ისლამთან. მეორე მხრივ, იმისათვის, რომ ადამიანების სიმშვიდე თავიანთი ინტერესებისთვის გამოეყენებინათ და ამით სარგებელი ენახათ პიროვნებები და ჯგუფები, ზოგჯერ სახელმწიფოებიც კი, ისტორიის მანძილზე, პოლიტიკურ მანევრებს იყენებდნენ. იმისათვის, რომ უსამართლო დავები სამართლიანად მოეწვევებინათ და მოწინააღმდეგეებზე ძალაუფლება ჰქონოდათ, სრულიად ლეგალური ელემენტებისთვის, რწმენისთვისაც კი და მასთან ერთად ყველა ღვთისმოსავისთვის ჩირქის მოცხების კამპანიას იწყებდნენ.

ამ მიმართილებით მაგალითად გამოდგება ქვემოთ მოყვანილი იბნ სებეს თანმხლების ნათქვამი ამბავი, რომელმაც მუსლიმების ერთმანეთზე გადასაკიდებლად ჯებელის შემთხვევა მოაწყო. შემდეგში ყველაფერი ინტრიგა გამოდგა.

„ჩემო მოდგმავ! თქვენი ცხოვრება და დიდება ადამიანების მიერ ერთმანეთის დასუსტებაზეა დამოკიდებული. ასე რომ, ისინი ერთმანეთს მიუსიეთ! ზვალ, ისინი რომ ერთმანეთს შეხვდებიან, ომი გააჩაღეთ! მათ არ დააცალოთ, სხვა რამით დაკავდნენ! იმისათვის, რომ მშვიდობისკენ არ მიბრუნდნენ, უნდა ეგონოთ, ალლაჰი აღის, ზუბეირის, თალჰასა და მათ მსგავსად მოაზროვნეებს, ერთმანეთთან აბრძოლებს. ასეა საჭირო!“ (ი. ჯანანი, ჰადისის ენციკლოპედია, XIII, 334)

ეს სიტყვები გასაღებია იმისა, რომ ისტორიისა და ჩვენს სინამდვილეში არსებული დაუდევრობისა თუ კონფლიქტების ფარდის მეორე მხარე დავინახოთ.

ვხედავთ, რომ ბოლო საუკუნეში ისლამური სამყარო უთავოდ დარჩა და მუსლიმანური საზოგადოება მრავალგვარი დაუდევრობისა და კონფლიქტების ჯოჯოხეთში აღმოჩნდა. ამის ნამდვილი მიზეზის გამოსააშკარავებლად ამ სიტყვების აზრზე, კარგად დაკვირვებაა საჭირო, მსგავსი ჩვენს დროშიც არსებობს.

წმინდა მევლანა რა ლამაზად ბრძანებს:

„მნიშვნელოვანია, რომ ვარდის ხასიათი გქონდეს. ესე იგი, ბაღში ეკლებს რომ დაინახავ, მათი განაწეუნების, დაჩხვლეტის ნაცვლად, იქ ტანჯვის გადატანაც რომ მოვიხდეს, მაინც შედი და ისე მოეფერე, რომ გაზაფხულის კლიმატი აგრძნობინო, ამგვარად შეიძლება მთელი სამყაროს კარდებად ქცევა!“

„შენ იმავე სახეზე ლაქისა და ნაკლის დანახვას, როგორ ცდილობ, სამოთხეში ეკლებს როგორ ეძებ. ვარდის კი არა, ეკლის მამიებელო აღამიანო! შენ სამოთხეში თუნდ შეხვიდე, იქ, შენ გარდა, ეკალს ვერ იპოვი!“

წმინდა მევლანა ამგვარ მემამბოხეებზე გულებს ამცნობს:

„აღამიანის შემჭმელი მტაცებლების მსგავსი აღამიანები არიან. მათ მიერ წარმოთქმული სალაში და „ლა ჰავლე“ სულ ამღვრეულია, რადგან მათი გული-ეშმაკის საწოლი, თვითონ კი ეშმაკად ქცეული აღამიანები არიან.“

„ზოგიც ჰევანან ყასაბს, რომელსაც მეგობრისთვის ტყავის გახდა უნდა. პირში ეუბნებიან „ძვირფასო მეგობარო“, ზურგს უკან კი დანას ლესავენ. შენს მოსატყუებლად და ტყავის გასახდელად სახეში შემოცვინის, ტკბილ, ალერსიან სიტყვებს გეუბნება. როცა

„გამჩენის გამო გაჩენილს მოთმინებით მოექცე!“ (იუნუს ემრე)

*ის, ვინც სამ-
სახურს ეწევა,
ამის გაკეთება
იმ ადვილ-
ბამდე ევალება,
სადამდეც მისი
გული ვას-
წვდება.*

ასეთი მდგომარეობაა, ვაი, მათ, ვისაც მტერი გააბრუებს!“

ამ მდგომარეობაში მყოფმა ადამიანმა არაფერი იცის ამაღლების შესახებ. მას ღვთის სიყვარული არ გაუსინჯავს და გულისხმიერების სამყაროსგან წილი არ მიუღია, ყველაფერ ამის გამო, ადამიანობა მისთვის მხოლოდ ნიღაბია. ასეთი ადამიანების ფიქრი ჭეშმარიტებას კლავს; პოეზია სულს ხრწნის, ზნეობის ქომაგობა ზნეობას ანადგურებს. წმინდა მევლანა ბრძანებს:

„ასეთებმა ხელში ვარდი რომ აიღონ, ის სხვებისთვის ეკლად იქცევა. მეგობართან თუ მივა, მას გველივით შეუტოცდება.“

უდიდესი ღმერთი ამ უსულგულოების შესახებ ბრძანებს:

„როდესაც აფრთხილებენ: ნუ თესავთ არეულობას დედამიწაზე! ისინი პასუხობენ: ჩვენ მხოლოდ მშვიდობისმთესველნი ვართ. თვალი გაახილეთ! სწორედ ისინი არიან არეულობის მთესველნი, თუმცაღა არ აცნობიერებენ.“ (სურა ბაყარა, აიათები 11-12)

ამ მდგომარეობაში ადამიანის ვნების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები, სურვილები და ჟინი კი არა, ალლაჰის სურვილი და ბედია მნიშვნელოვანი. ისინი, ვისაც სურთ რელიგიის მოტივებისა და პრინციპების გამოყენებით, საკუთარი საძაგელი ქმედებების განხორციელება, კარგავენ ალლაჰის კმაყოფილებას, ალლაჰის, რომელიც ყველაფერ ამისგან თავისუფალია. სწორედაც, დედამიწაზე პანიკის დამთეს და შუამავლების მომკვლელ საზოგადოებაზე უდიდესი ალლაჰი ასე ბრძანებს:

„ამისთვის დავეუწერეთ ისრაილის შვილთ, რომ ვინც მოჰკლას ადამიანი არა ადამიანის წილ და არა ქვეყანაზე უკეთურობის გასაწმენდად, თითქოსდა მთე-

ლი ხალხი ამოეწყვიტოს. და ვინც ადამიანს სიცოცხლეს შეუნარჩუნებს, თითქოსდა მთელი ხალხისთვის შეუნარჩუნებინოს სიცოცხლე. ვფიცავ! ჩვენი შუამავალნი უკვე იყვნენ მათთან მისულნი ცხადი მტკიცებანიტ მაგრამ ამის შემდგომაც, უეჭველად, ბევრი იმათგანი მაინც განაგრძობდა დედამიწაზე ზღვარგადასულობას.“

(სურა მაიდე, აიათი 32)

ვინაიდან, უსამართლოდ ადამიანის მკვლელი უდანაშაულო არსებას დაესხა თავს, მისი სიცოცხლის უფლება არ ცნო და ამ საკითხში სხვებსაც გამბედაობის ძალა მისცა. ამგვარად, ის, ვინც ერთ ადამიანს მოკლავს, მთელი კაცობრიობის მკვლელად ითვლება და ალლაჰის უდიდეს სასჯელსა და სატანჯველს იმსახურებს. ყველა ის, ვინც ერთ არსებას მაინც სიცოცხლეს მინიჭებს, ესე იგი მიუტევენს, ან მის მოკვლას ხელს შეუშლის, მისი სიცოცხლის გაგრძელებას უზრუნველყოფს, კაცობრიობისთვის სიცოცხლის მინიჭებად ითვლება.

მევლანა, ამბობს:

„სიცოცხლის წყლის ნაპირზე არავინ მოკვდება!“

ეს გამონათქვამი ღმერთის რწმენის მგრძნობელობას ირეკლავს.

შეიძლება ვთქვათ, რომ ისლამის ყველა პრინციპი და საყრდენი ამგვარი მგრძნობელობის გარშემო ტრიალებს. აქედან გამომდინარე, ისლამი ადამიანებს უპირველესად რწმენას, შემდეგ ლამაზ ქცევებს, მათთან დაკავშირებულ თანაგრძნობას, სამსახურს, ცოდნას, თავაზიანობას, კანონის მორჩილებას უნერგავს და ამგვარად ნამდვილი მნიშვნელობით აცოცხლებს.

*„მეგობარო!
გულისხმიერი,
ღვთისმოსავი
ადამიანების
გზას დაადექი!
როცა ფეხზე
დგახარ, წაქ-
ცეულ ადამიანს
ასაყენებლად
ხელი გაუწოდე!
სიკეთე აკეთე!
ის, ვისაც
ღმერთი უყ-
ვარს, ვაჭრობს
იმ დუქანში,
სადაც ბევრი
არ იხედებიან.“
(შეიჰ საიდი)*

„ადამიანო,
რომელმაც
ამქვეყნად
ეკალი დათესე,
აზრზე მოდი!
შენ მიერ
დათესილი
ეკალი ვარდის
ბაღში, სადაც
ბულბულები
მღერიან არ
ეძებო, შენი
ნაკლი ვარდის
ბაღს არ დააკ-
ისრო. (წმინდა
მეველანა)!“

გულისხმიერებაა ის, რაც მორწმუნეს შეაძლებინებს რწმენის ბურუსში ცხოვრებას, ვნებისგან თავის დახსნას და ამგვარად სულს გაუღრმავებს და შორსმჭვრეტელად აქცევს. გულისხმიერების ნაყოფი კი გულუხვობა, მორჩილება, სამსახური, მიტევება და შურისგან განთავისუფლებაა. ყველაფერ ამის მაცოცხლებელი წყარო კი – რწმენაა.

ყველა გულწრფელად გაწეული სამსახური, ყველა მოქმედება თუ მდგომარეობა, რომელიც ვნებას დაადღევიანებს, ადამიანებთან ან სხვა არსებებთან მიაღწევინებს ადამიანს, ალლაჰთან აახლოებს და მასთან შეხვედრის შესაძლებლობას ზრდის. წინააღმდეგ შემთხვევაში ვნებები დედამიწაზე ჩვენი მოვლენის მთავარ მიზანს დაჩრდილავს.

რწმენა და მისი შედეგი, ლამაზი ქცევების სისტემა ისლამის სიმშვიდისა და ბედნიერების მთავარ პრინციპებს ქმნის. ამის გამო, ღვთისმოშიშმა მორწმუნეებმა ჭკუა-გონება ღმერთისკენ უნდა მიმართონ, სხეულის ორგანოები კი კეთილ, კარგ, სასარგებლო საქმეებს მიუძღვნან და ცხოვრება ლამაზად გააგრძელონ.

ჩემო ალლაჰო! ორივე სამყარო ისლამის სილამაზეებით ძვირფასი გახადე! ყველა სახელმწიფო და ერი, მთელი ისლამური სამყარო, მთელი კაცობრიობა ყოველგვარი ინტრიგისა და უბედურებისგან დაიფარე! ამინ!

სამსახური ჭეშარიტების შექმნისა და გულმონათვის ფორმა

ყოველივე იმისათვის, რომ სამსახურის გაწვევით ალლაჰის კმაყოფილება მოვიპოვოთ, ესე იგი, სრულყოფილად, რომ შევასრულოთ, გარკვეული თვისებებით აღჭურვა საჭირო. ყოველივეს სათავეში მიზნის დასახვა დგას. მიზანი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვება უნდა იყოს. მიზანი არ უნდა იყოს ის, რომ სხვებს ათქმეინოთ, რა კეთილი ადამიანია და ამით თავი მოიწონოთ. ამგვარი ვნების სურვილებით ის დიდებული მიზანი არ უნდა დაიწინააღმდეგოს. სამსახური გულისხმიერად და თავაზიანობის დაცვით უნდა შესრულდეს. უნდა ვეცადოთ, ვისაც ვეზმარებით, მას თავმოყვარეობა არ შეეღაცოს!

რა საოცარი მაგალითია თქმულება ერზრუმელ იბრაჰიმ ჰაქქის შესახებ:

იბრაჰიმ ჰაქქი ერზრუმის ერთ სოფელში მიიწვიეს, რათა რამაზანში მათთვის რჩევა-დარიგებები მიეცა, ექადაგა. მას ერთი დაქირავებული არამუსლიმი მსახური ცხენით გაუგზავნეს, რათა სოფლამდე ჩაეყვანა. გზას გაუდგნენ. რადგანაც ცხენი ერთი ჰყავდათ, იბრაჰიმ ჰაქქიმ გადაწყვიტა ისევე მოქცეულიყო, როგორც წმინდა ომარი, რომელიც თანმხლებთან ერთად მგზავრობისას აქლემზე მორიგეობით ჯდებოდა. მსახური იბრაჰიმს შეეწინააღმდეგა:

„სოფლელები, ამის შესახებ რომ გაიგონებენ წამეჩხუბებიან და საზღაურსაც არ მომცემენ!“

იბრაჰიმ ჰაქქიმ უპასუხა:

მნიშვნელოვანია, ვარდის ხასიათი კქონდეს. ესე იგი, ბაღში ეკლებს რომ დაინახავ, მათი განაწვევების, დაჩხვლეტის ნაცვლად, იქ ტანჯვის გადატანაც რომ მოვიხდეს, მაინც შედი და ისე მოეფერე, რომ ვაზაფხულის კლიმატი აგრძნობინო, ამგვარად შეიძლება მთელი სამყაროს ვარდებად ქცევა!

„გაზაფხულზე
ქვა ამწვანდე-
ბა? მიწა იყავი
და შენგან
ფერად-ფერა-
დი ყვავილები
და კარდ-
ები გაზარდე!“
(წმინდა მე-
ლანა)

„შვილო, ბოლო ამოსუნთქვამდე ჩვენი მდგომარეობა უცნობია! შენ, სოფლელები წამეჩხუბებიანო, ლელავ, მე კი ალლაჰის წინაშე წარდგომისა და ანგარიშის ჩაბარების, განსჯის მეშინია!“ ამგვარად, ცხენზე დაჯდომა მორიგეობით გადაწყდა.

ღვთიური სასწაული ზუსტად მაშინ იყო, როცა სოფელში უნდა შესულიყვნენ, ისე როგორც წმინდა ომარის შემთხვევაში, ახლაც ცხენზე მოსამსახურის შეჯდომის ჯერი იყო. საცოდავ კაცს სოფლელების ეშინოდა, ცხენზე შეჯდომაზე უარი თქვა და იბრაჰიმ ჰაქქს დაუთმო. უთხრა:

„შენი ჯერიაო!“ – ცხენს წინ გაუძღვა და სოფელში შევიდა.

ხალხმა ეს რომ დაინახა, მსახურს მაშინვე გარს შემოერტყა, ბილწი სიტყვებით ლანძღვა და ჩხუბი დაუწყო:

„უზრდელი! იმასაც კი არ შეხედა, რომ ახალგაზრდაა და ცხენზე თვითონ შეჯდა, ეს თეთრწვერა მოხუცი მასწავლებელი კი ფეხით ატარა! ეს არის შენი ერთგულება?! ჩვენ განა ასე დაგარიგეთ?!“

იბრაჰიმ ჰაქქიმ მდგომარეობის ახსნა დააპირა თუ არა, ხალხმა ლანძღვა-გინება შეწყვიტა. ამ დროს ერთმა სოფელელმა მსახურს უთხრა:

„ადამიანო! აძლენი ღირსება ნახე და განიცადე, ისლამი მიიღე მაინც!“

მოსამსახურე რამდენიმე წუთს ღუმდა, შემდეგ კი ეს საოცარი პასუხი გასცა:

„თქვენ თქვენს რჯულს მიქადაგებთ! მაგრამ სინამდვილეში ამ წმინდა ადამიანის რწმენაზე მეპატიყვებით, ეს რწმენა კი მე ჯერ კიდევ გზაში მივიღეო!“

უკიდევანო გულის პატრონის მხრიდან წარმოდგენილი ეს მაგალითი ჭეშმარიტების, შემეცნებისა და

გულმოწყალების ფორმაა. ადამიანზე პატივისცემით მოპყრობა შექმნილ არსებაზე ისევე შეხედვავა, როგორც მათ შემოქმედი უყურებს. ამისათვის ღვთისმოსავეები ადამიანს უცქერიან ისე, როგორც ღვთისმოსავეები ალლაჰის „ხალიფას“ (ბრძანების გამტარებელი). და მას უახლოვდებიან, როგორც ალლაჰის საიდუმლოს (იხ, სურა ჰიჯრა, აიათი 29). ისინი როგორი ცოდვიანებიც არ უნდა იყვნენ, მათში არსებულ სრულყოფილებას შეხედავენ და ცოდვებს ზურგს შეაქცევენ. ის ღვთისმოსავი ადამიანები, ადამიანს იმედს ადვილად არ გადაუწურავენ, ისინი უზრუნველყოფენ, რომ მათ იმედი არ დაკარგონ. ეს ხასიათი ჭკუასა და გრძნობას—ორივეს საჭიროებს, ვერც ერთს ვერ უარყოფს. უდიდესი ღმერთი ყურანში ყველაზე ხშირად სახელებს „რაჰმანსა და რაჰიმს“ (მოწყალე და შემწყალებელი) იყენებს, რითაც მოწყალებისკენ მოგვიწოდებს. მთელი სამყაროს წყალობის მომცველი სურაც კი მოავლინა „რაჰმანი“ და პირველი აიათი კვლავ ამ სახელებით დაიწყო.

ამ გადასახედიდან, ადამიანის გულის ფანჯარასთან, ესე იგი, ჭეშმარიტებისა და გულმოწყალების ფორმის სამეთვალყურეო ადგილთან მიახლოება, ალლაჰის კმაყოფილებისთვის ყველაზე შესაბამისი და შედეგის გადასახედიდან ყველაზე ნაყოფიერია. ამავე დროს აცოცხლებს ადამიანში დამალულ დიდებულ სილამაზეებსა და გრძნობებს, რადგანაც ეს ფორმა ორივე მხარეს ერთნაირად მოაპოვებინებს მშვენიერებას, სრულყოფილებას, სიყვარულსა და სამართლიანობის სურვილს. ეს ფორმა იუნუსისგან – იუნუსების, მეკლანასგან – მეკლანების ჩამომყალიბებელი ელექსირითა და აზრით მომკვდარი უამრავი ავადმყოფი სულის სიცოცხლის წყაროა.

*„იმისთვის,
რომ გაზაფხულზე ვარდის
სილამაზით
დატკბე, შე-
მოდგომაზე მას
ნუ დაამტვრევ!
(შეიპ სადი)*

ხალხის
სამსახური
ადამიანს ყველა
ქმნილების
საშველად
გააქცევს.
ცოდვილსაც კი
თანაგრძნობას
გაუწევს. მათ
გველის ცივი
და მოწამლული
ენით კი არა,
წყალობის
ენით მიუახ-
ლოვდება, მათ
გულებს დაიბყ-
რობს.

ამიტომაც, მისტიციზმის თუნდ შინაარსს, თუნდ ის-
ლამის ქადაგებასა და გაწეულ სამსახურში გამოყენებას
თუნდ გამოყენების ფორმებს, ყოველთვის დიდი მნიშ-
ვნელობა აქვს. ისტორიული სინამდვილეა, რომ მაშინ,
როცა ანატოლიის სოციალურ წყობაში შემოჭრილი,
მონღოლი თავდამსხმელების პერიოდში გაიზარდა ორი
დიდი მისტიკოსი იუნუს ემრე და მევლანა. ორივე
მათგანი ცალ-ცალკე იქცა სიმშვიდის წყაროდ და მათ
ამღვრეულ მასას, გახსნილ ჭრილობებსა თუ დაღლილ
გულებს მკურნალობა და ნუგეში შესთავაზეს. მათ
დაუდევარი ადამიანები აღიქვეს ავადმყოფებად, რომლე-
ბიც გადარჩენას ელოდებიან და მათ სიძულვილით
არასდროს ექცეოდნენ. იუნუსი რა ლამაზად ამბობს:

*მე არ მოვსულვარ დავისთვის,
მოვედი სიყვარულისთვის;
მეგობრის სახლი გულია,
მის მოსაგებად მოვედი!* (იუნუს ემერე)

ეს დიდი ადამიანები გულების ასაშენებლად მოვიდ-
ნენ და ადამიანებს მუდამ გულის ფანჯრიდან უცქერდ-
ნენ. ისინი გარშემომყოფებს მუდამ სიყვარულსა და
თანაგრძნობას უნაწილებდნენ და ბევრი ადამიანისთვის
ჭეშმარიტების შემეცნების საშუალებად იქცნენ. ისი-
ნი სხვაგვარად რომ მოქცეულიყვნენ, უფსკრულში
მყოფ ადამიანებთან კავშირი მთლად გაწყდებოდა და
საბოლოოდ ასეთი ადამიანებისთვის ქადაგების შე-
საძლებლობა აღარ დარჩებოდა ეს კი ღვთის სურვილს
ეწინააღმდეგება, ვინაიდან, უდიდესი ღმერთის სურვი-
ლია ადამიანები იხსნას ჭაობიდან. ამის გამო, მან
კაცობრიობის არსებობის მანძილზე ათასობით შუამა-
ვალი მოავლინა და ყველაზე ლამაზი ფორმით გულე-
ბის რეაბილიტაცია ბრძანა. იმავე მიზნით ეწყალობათ

ადამიანებს წმინდანები, რომლებიც მათი მორალური აღზრდით ამ შუამავლურ მისიას აგრძელებდნენ.

თანაგრძნობისა და წყალობის ერთადერთი წყარო, უდიდესი ღმერთი, ადამიანებისთვის ქადაგების ფორმების შესახებ ასე ბრძანებს:

„მოუწოდე შენი ღმერთის გზისკენ სიბრძნითა და კეთილი შეგონებით, ეკამათე მათ საუკეთესო მეთოდით. უეჭველად, შენი ღმერთი უკეთ უწყის, თუ ვინ აცდა თავის გზას და უკეთ უწყის ჭეშმარიტ გზაზე მყოფთ!“
(სურა ნაჰლი, აიათი 125)

„ვინც ალლაჰისკენ მოუხმო, ჰქმნა სიკეთე და თქვა: უეჭველად, მე მუსლიმთაგანი ვარ, განა არის მასზე უკეთესი ვინმე სიტყვით? არ არის თანასწორი სიკეთე და სიავე. დახვდი იმით, რომელიც საუკეთესოა. მაშინ იგი მტრობა, რაც შენსა და მას შორის იყო, გექცევა გულითად მეგობრად.“ (სურა ფუსსილეთი, აიათი 33-34)

ამ რჩევის გამოყენების საშუალებით ისტორიაში ბევრჯერ მოხერხდა ეკლის მსგავსი სულის ვარდად ქცევა. უკუნი სიბნელე ბევრჯერ იქცა ღვთიურ ნათლად.

ამ ჭეშმარიტების გათვალისწინებით, წმინდა მე-ვლანა მორწმუნე და ურწმუნო ადამიანებისთვის სწორი გზის მიმართულების ჩვენების მნიშვნელობაზე ასე საუბრობს:

„შავი და ჟანგიანი რკინა თუ გაიწმინდება გაპრიალდება და ჟანგი მოსცილდება! სარკე რკინის თუ იქნება, როგორც კი გაპრიალდება, ბრწყინავს და პრიალდება. იქ ფორმები, გარეგნობა ჩანს.“

„გულის სამყარო არ ამღვრიო, რომ მასში მოხეტიალე მთვარე და ვარსკვლავები დაინახო! რადგან ადამიანები წყაროს წყალს ჰგვანან; წყალი როგორც კი აიძვრება, მასში ვერაფერს ვეღარ დაინახავ!“

ისლამის ზნეობის საფუძველს თუ მოვძებნით, მას სიყვარულისა და გულწრფელობის ორიენტირებით ღმერთთან დაახლოებასა და მის მსახურებაში ვიპოვივით.

*მე არ მოვსულ-
ვარ დავისთ-
ვის,
მოვედი სიყ-
ვარულისთვის.
მეგობრის
სახლი გულია,
მის აღსად-
გენად მოვედი!
(იუნუს ემრე)*

როგორც წმინდა მევლანა ბრძანებს, ადამიანის სული ანკარა წყაროს ჰგავს. მაგრამ მას ბოროტი საქმეები და ცოდვები როგორც კი აამღვრევს, არაფერი აღარ ჩანს. ამ მდგომარეობაში სულიერების მარგალიტებისა და ჭეშმარიტი სინათლის დასანახად ამ წყლის გასუფთავებაა საჭირო. აქედან გამომდინარე, მისტიციზმის მიზანია ვნებების ჩაცხრობა და პიროვნებებისა და საზოგადოებისთვის სიმშვიდის მოტანა, ვინაიდან, უდიდესმა ღმერთმა ადამიანი სიფაქიზით, დახვეწილობითა და ღრმა გრძნობებით შეამკო. ადამიანის ნამდვილი ღირებულება არის ის, რომ გულის სამყარო ამ თვისებების პროპორციულად განავითაროს. სულიერებით აღსავსე გულები- კარგი ზნეობის, ღვთიმოსავობისა და მორალის გამოძვლინებებია. ამგვარად, ადამიანი ყველაზე ლამაზად გაამართლებს იმას, რომ ის ღმერთმა ყველაზე გამორჩეულ არსებად შექმნა.

აქედან გამომდინარე, არცერთ ადამიანს, მიუხედავად იმისა, ის ურწმუნოა, პოლითეისტი თუ ცოდვებში ღრმად ჩაფლული, არ უნდა მოაკლდეს ბედნიერება იმისა, რომ ჭეშმარიტება ექადაგოს. ბედნიერების საუკუნეში ამის ბევრი მაგალითი არსებობდა. ერთ-ერთი მათგანი ასეთია:

აღლაჰის შუამავალი ძალიან დამწუხრებული იყო ბიძა წმინდა ჰამზას სიკვდილით. ის შეჰიდად ვაჰშმა აქცია. მიუხედავად ამისა, მან ერთ-ერთი მისი თანამიმდევარი ვაჰშთან ისლამის საქადაგებლად გაგზავნა. ვაჰშმა აღლაჰის შუამავალს პასუხად უთხრა:

„ისინი არ მოუწოდებენ სხვა ღვთაებებს, გარდა აღლაჰისა, და არ კლავენ სულს, რომელიც აკრძალა აღლაჰმა, გარდა სამართლის აღდგენისა. და არ მრუშობენ. ვინც იქმს ამას, სასჯელს გადაეყრება!

მისი სასჯელი აღდგომის დღეს გაორმაგდება და დარჩება მარად დამცირებელი! “ (სურა ფურყანი, აიათები 68-69). - ალლაჰმა ასე ბრძანაო, ჩემთვის ისლამის ქადაგებას როგორ ბედავ? მე ხომ ეს ყველაფერი ჩავიდინე. ჩემთვის ხსნის გზა არსებობს სადმე?”

მათზე უდიდესმა ალლაჰმა შემდეგი აიათი მოავლინა:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

„თქვი: ჰეი, მსახურნი ჩემო, რომელთაც ზღვარს გავხვედით საკუთარი თავის საზიანოდ! არ მოიწყვიტოთ იმედი ალლაჰის წყალობისგან. უეჭველად, ალლაჰი მიუტევებს ცოდვებს სრულად, რამეთუ იგია შემნდობი, მწყალობელი.“ (სურა ზუმერი, აიათი 53)

შედეგად ვაჰში აიათში ნამახარობლით გამხიარულდა და თქვა:

„ღმერთო ჩემო, შენი წყალობა, როგორი უსაზღვროა!“

ყველაფერი მოინანია და ამხანაგებთან ერთად მუსლიმი გახდა.

ალლაჰის შუამავალს თანმხლებმა თანამიმდევრებმა ჰკითხეს:

„ალლაჰის შუამავალო, ეს მიტევება და მოწყალება მხოლოდ ვაჰშისთვისაა განკუთვნილი თუ ყველა მუსლიმისათვის?“

ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა:

„ყველა მუსლიმისათვის!“ (იხ. ეისეში, მეჯმაჷ ზევაიდი, X, 214-215)

უჭოდში წმინდა ჰამზას შეჰიდად მქცეველი ვაჰში ახლა უკვე წმინდა ვაჰში იყო. ამ ჭეშმარიტების შე-

„თუკი გინდათ მოგვეწონოთ, არ დაივიწყოთ, რომ ეს გულის მოგება ზუა დამოკიდებული!“

*„მოუწოდე
შენი ღმერთის
გზისკენ
სიბრძნითა
და კეთილი
შეგონებით,
ეკამათე მათ
საუკეთესო
მეთოდით. “
(სურა ნაჰლი,
აიათი 125)*

მეცნებთა და ღვთიური წყალობის გამო სიამოვნებით აღვსილი, იმ იმედით, რომ მას მიეტყუებოდა წმინდა ჰამზას სისხლის საფასურად, ომში წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) მეთვალყურეობდა, რათა მას რაიმე საფრთხე არ დამუქრებოდა.

გულებმა, რომლებიც მონინანებენ, უნდა იცოდნენ, რომ როგორც ამ თქმულებიდან ჩანს, ყველაზე ნამდვილი, სრულყოფილი თანაგრძნობისა და სიყვარულის მელოდები თავად წმინდა შუამავლისგან გაისმა. ერთი სიტყვით, კაცობრიობის დამამშვიდებელი, განმკურნებელი და სასიხარულო ნოტები მისი წმინდა ტუჩებისგან გაისმა. უკიდევანო მიტყუებისა და დიდსულოვნების ზღვა და მისი იმედის სანაპირო კვლავ წმინდა შუამავლის დიდსულოვნებით გამოჩნდა. ყველა ცოდვის მიუხედავად, ღმერთის მიმართვა ადამიანებისადმი „ჩემო ღვთისმსახურებო!“ – კვლავაც წმინდა შუამავლის პატივისცემის გამო მოხდა.

ამ გადასახედიდან, ალლაჰის წყალობის წინ წამოწევასა და ამგვარად იმედის მომცემი ფორმით სწავლებას, ჩვენს დროში დასავლეთის მიერ შექმნილი სულიერი კრიზისის პირობებში, არაჩვეულებრივად დიდი მნიშვნელობა აქვს. ადამიანის ჭკუის დაჰყრობა ჩხუბის კი არა, გრძნობის გზით უფრო სასარგებლოა ვინაიდან, მათთან კამათით მათი შეხედულებების შეცვლა შეუძლებელია, რადგან ჭკუა საწინააღმდეგოს დამტკიცებას ელობება. იმისათვის, რომ ნამდვილად მოხდეს გულთან დაახლოება, ყოველივე თავაზიანობითა და გულისხმიერებითაა შესაძლებელი, რაც ზეგავლენის მოხდენის უფრო ეფექტური საშუალებაა.

შეცდომებში, ამბოხსა და ცოდვებში ჩაძირულ ადამიანის გაკრიტიკებამდე, შერცხვენამდე და რწმენის ბრძანებების შესრულების მოთხოვნამდე, მისი გულის მოგებას უნდა ეცადო. იმისათვის, რომ მას პიროვნულად დაუახლოვდე და მასზე მოახდინო ზეგავლენა, უპირველესად უნდა ეცადო, რომ მის სიყვარულს ჩაუყარო საფუძველი. როცა გული უკვე მზად იქნება, შეცდომების გამოსწორება ნელ-ნელა შეიძლება. ამავე დროს მატერიალური, სულიერი პატივი თუ თავაზიანობა, ადამიანში სულიერ ნაყოფს გამოიღებს. ამ საკითხთან დაკავშირებით წმინდა შუამავალი ბრძანებდა, რომ ცოდვის კვამლში დახრჩობილი გულებისთვის ფანჯრის გაღება და ნაზად შებერვაა საჭირო:

მეველანა ასე ამბობდა:

„წამალი ეძებს ავადმყოფ და დაჭრილ ადამიანებს, რათა ისინი განკურნოს. სადაც დარდია, წამალიც იქ მიდის. სადაც ჩაღრმავებული ადგილი - ორმოა, წყალი იქ ჩაედინება.“

„თუ შენ გულისხმიერების წყალი გესაჭიროება, შენც ასე მოიქეცი! უპატრონოებს, უპოვართ დაუახლოვდი!“

იმისათვის, რომ წამალმა იმოქმედოს, უპირველესად ჭრილობის მიკრობებისგან გაწმენდაა აუცილებელი. ეს ნიშნავს გულის მიკრობებისგან განწმენდას, ესე იგი, მონანიებას. წამალი მხოლოდ ამის შემდეგ იმოქმედებს.

სხვა წმინდა ჰადისში ნათქვამია:

„ის, ვინც ცოდვებს (გულწრფელად) მოინანიებს, ისეთი გახდება, თითქოს ცოდვა არც ჩაედინოს!“ (იბნ მაჯე, ზუჰდი, 30)

აქ მოცემული სამახარობლო და ამისათვის საჭირო პირობა უდიდესი წყალობის გამოვლინებაა.

„შვილო, სიკეთე ჰქმენ, რადგანაც კელურ ცხ-ოველების – მახით, ადამიანის გულის მონადირება კი, სიკეთით შეიძლება!“
(შეიპ სადი)

*უსიყვარულოდ
და გულისხ-
მიერების გა-
რეშე გაწეული
სამსახური
გულის დამსხ-
ვრევაა.*

ისე როგორც ყველა შუამავალი, ამ კრიტერიუმების ჩარჩოში ჭეშმარიტების გზის ჩვენებისა და მოწყალეობისას დელიკატურობას დიდ ყურდლებას აქცევდნენ, მათი ნებართვით ამგვარად მოქმედი წმინდანებიც ასე იქცეოდნენ. ამის საფუძველზე, რწმენის პირველ ნაყოფად გულისხმიერება იქნა აღიარებული და ღვთისმსახურება მოკლედ ამ ორი კრიტერიუმით განისაზღვრა:

ა) ალლაჰის ბრძანებების პატივისცემით შესრულება;

ბ) სამყაროს შემოქმედისადმი პატივისცემა. მისი ქმნილებებისადმი თავაზიანობა და გულისხმიერება.

თქმულების მიხედვით, იბრაჰიმ იბნ ეთჰემმა ერთ მთვრალს მოთხვრილი პირი დაბანა, როცა მას ჰკითხეს, ეს რატომ გააკეთეო, უასუხა:

„ალლაჰის სახსენებლად შექმნილი პირი მოთხვრილი რომ დამეტოვებინა, მისდამი უპატივცემულობაში ჩამეთვლებოდა.“

კაცი გონს რომ მოვიდა, უთხრეს:

„ღვთისმოსავმა იბრაჰიმ იბნ ეთჰემმა პირი დაგბანაო.“

ამ მდგომარეობამ შერცხვენილი მთვრალის გული გამოაფხიზლა და თქვა:

თუ ასე იყო, მოვინანიებო.

იბრაჰიმ იბნ ეთჰემს ამის შემდეგ ესიზმრა:

„შენ ჩვენ გამო მას პირი დაბანე, ჩვენც შენ გამო მას მონანიების წყალი დავალევიეთ.“

უდიდესმა ღმერთმა წმინდა შუამავალსა და მისი სახით ყველა მის მიმდევარს უბრძანა:

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ

„შემწყნარებლობა დაიდგინე შენ, უბრძანე სიკეთე და უშეცარო ზურგი აქციე.“ (სურა აარაფი, იათი 199)

ამ ბრძანების შესრულების ყველაზე კარგი მაგალითი ჩვენთვის, უეჭველია, ალლაჰის შუამავალია. მის მიერ წარმოდგენილი მაღალი ზნეობა, წყალობა თუ მიტევების გამოვლინებები, ისეთ მიულწეველ საფეხურამდე იყო ამაღლებული, რომ თვით ანგელოზებსაც შეშურდებოდათ. აი, ერთი მათგანი:

მექის გათავისუფლების დღეს ალლაჰის შუამავალმა საყოველთაო მიტევება გამოაცხადა. მექაში, რომელიც წლების განმავლობაში ჩაგვრისა და მტრობის მოწმე იყო, მხოლოდ იმ დღეს მიტევების უდიდესი დღესასწაული მოეწყო. ამ დღესასწაულს ენით აღუწერელი სიყვარული და გულისხმიერება ახლდა თან. ამ დღესასწაულისთვის ჩრდილის მისაყენებლად მექელმა ფუდალემ ალლაჰის შუამავლის მოკვლა განიზრახა და მის გვერდით მივიდა. ალლაჰის შუამავალმა იცოდა ის რასაც აპირებდა, მაგრამ არც აღეღებულა და არც გაბრაზებულა. აღერსიანად და თანაგრძნობით უთხრა:

„შენ ფუდალე ხარ?“

„დიახ!“

„ფუდალე, რაც თავში გიტრიალებს, მონინიე და ცოღვების მიტევება ითხოვე!“ – უთხრა და ხელი მკერდზე დაადო.

ამგვარად, ერთი წუთის წინ მისი მოკვლის სურვილით შეპყრობილი ფუდალეს გული რწმენის ნათლით შეიმოსა და ალლაჰის შუამავალი მისთვის ქვეყნიერებაზე ყველაზე საყვარელ არსებად იქცა. (იბნ ჰიშამი, ეს-სირე, IV, 46; იბნ ქესირი, ეს სირე, III, 583)

„გულისხმიერება ერთმანეთისადმი თანაგრძნობა არ არის მხოლოდ. თანაგრძნობაა გულისხმიერება, რომელიც ყველა არსებას მოიცავს. დიახ, ყველა არსებას!“ (ჰაქიმი, მუსთედრეჟი, IV, 185)

„წამალი ეძებს ავადმყოფ და დაჭრილ ადამიანებს, რათა ისინი განკურნოს. სადაც დარდია, წამალიც იქ მიდის. სადაც ჩაღრმავებული ადვილი - ორ-მოა, წყალი იქ ჩაედინება. თუ შენ გულისხმიერების წყალი გესაჭიროება, შენც ასე მოიქეცი! უპატრონოებს, უპოვართ დაუახლოვდი!“ (წმინდა მე-ლანა)

უეჭველია, რომ ეს მდგომარეობა გამოვლინებაა „შენს მოსაკლავად მოსული შენში გაცოცხლდა!“ ეს ქცევა მიუღწეველი სრულყოფილებაა და ისლამის ისტორიაში ამის ბევრი მაგალითია. სწორედაც, წმინდა ომარი და კიდევ ბევრი სხვა ამის თვალსაჩინო მაგალითებია. წმინდა მევლანა ბრძანებს:

„აღლაპის წყალობის სრულყოფილი და გულუხვი მდინარის აზვირთების შედეგად ყველა უნაყოფო მიწაზე წვიმს. ყოველ უწყლო ადვილას წყალი მოედინება.“

„ჭეშმარიტების მქადაგებელო! იცოდე, რომ ცუდი თვალის წამალი კარგი თვალია! კარგი თვალი თუ ლამაზი მზერა ცუდ თვალს ფეხქვეშ მოიქცევს და გაჭყლელტს. კარგი თვალი და სუფთა გამოხედვა მწუხარებაზე მალლა დვას, რადგან ის წყალობისგან მოდის. ცუდი თვალი კი წყევლისგან მოდის. აქედან გამოძინარე, ვინაიდან ლამაზი გამოხედვა ღმერთის წყალობათაგანია, ცუდ თვალს ამარცხებს. ეს მდგომარეობა გამოვლინებაა წმინდა ჰადისში ნაბრძანებისა: „წყალობამ ჩემში რისხვას სძლია“ (ბუჰარი, თევჰიდი, 55). თან უნდა ვიცოდეთ, რომ აღლაპის წყალობა ყოველთვის მალლა დვას რისხვაზე. ამ გადასახედიდან ყველა შუამავალი ამარცხებდა მის მტერს.“

„ასე რომ უბედურების აცილების საშუალება, უარყოფა ან ძალადობა არ არის. მისი გამოსავალი მიტევება, პატიება და გულუხვობაა. „მოწყალებები უბედურებას ავამორებთ!“ (იხ. თირმიზი, ზეჰატი, 28, სუი-უთი, ელ ჯამიუს საღირი, 1, 108). შუამავლის გაფრთხილება გამოგაფხიზლებთ. ახლა კარგად გაიგე ავადმყოფობასა და უბედურებას როგორ უნდა უმკურნალო!“

„ისიც არ დაგავიწყდეს, რომ ტირანების მიტევება დაჩაგრულთა ტირანიაა. ქურდებისა და ბოროტი ადამიანების შეცოდება, სუსტი ადამიანების მიმართ ტირანიაა, მათთვის უთანაგრძნობობა.“

ამ წონასწორობის ლამაზად დარეგულირებაა საჭირო. რადგან მასთან ერთად, რომ ალლაჰი ძალიან მიმტევებელია, ამავე დროს ტირან და უსამართლო ადამიანებზე შურისმაძიებელიცაა.

ამის გამო წმინდა შუამავალი წმინდა ჰადისში ბრძანებს:

„როცა ორი ძმა ჩხუბობს, მჩაგვრელსაც დაეხმარეთ და ჩაგრულსაც.“

„ალლაჰის შუამავალო, ჩაგრულის გვესმის, მაგრამ მჩაგვრელს როგორ უნდა დაეხმარო?“ – ჰკითხეს

– „როგორ? მას ჩაგვრის საშუალება არ უნდა მისცეთ!“ (ბუჰარი, იქრაჰი, 7; მუსლიმი ბირ, 62)

მოკლედ, გვინდა ვთქვათ, რომ დღეს ადამიანები რწმენისა და ისლამის გადასახედიდან დაჭრილ ჩიტებს ჰგვანან. აუცილებელია მათი ჭრილობების ყურადღებითა და მგრძნობიარედ შეხვევა, ამისათვის კი მათთან გულისხმიერად და სიყვარულით მიახლოებაა საჭირო. შევეცადეთ, ზემოთ ჩვენი მონათხრობი ამ შინაარსის მატარებელი ყოფილიყო.

ღმერთო ჩვენო! ჩვენც იმ ღვთისმოსავ ადამიანთა რიცხვს მიგვაკუთვნე, რომელთაც იმოქმედეს ლოზუნგით: „წყალობამ ჩემში რისხვას სძლია“, დაადგენ მიტევების გზას და ამგვარად იქცნენ ჭეშმარიტების გიდებად!

ამინ!

„ხოლო მოწყალის მსახურნი არიან ისინი, რომელნიც მოკრძალებულად დადიან ქვეყანაზე და როცა უმეცარი შემოხვევბათ ეუბნებიან: „სალამი!“ (სურა ფურყანი, აიათი 63)

სულბაკლოვისა და თანაგრძნობის ფორმა მსახურებისა

ადამიანს ისლამის კრიტერიუმების ჩარჩოში უნდა შევხედოთ და მის ცოდვებზე მეტად ღირსებებს უნდა მივაქციოთ ყურადღება. ნამდვილი მუსლიმი ცოდვილ ადამიანს ფრთამოტეხილ ჩიტივით მოსაფერებელ და გაჭირვებულ არსებად აღიქვამს. მკერდში უნდა იგრძნოს აღელვება მისი ამღვრეული სულის დასამშვიდებლად და კვლავ ჯანსაღ, მშვიდ სულად იქცეს. რადგან ღმერთის შექმნილ არსებებისადმი გამოჩენილი თანაგრძნობა და შემწყნარებლობა სრულყოფილებასა და მაღალ ზნობასთან მიღწევის ყველაზე ძლიერი საშუალებაა.

ღვთიური სიხარულით აღვსების მსურველები გულის ბალიდან პატიების სურნელების მფრქვეველი არიან. ვინაიდან, მიტვევა იმის საფუძველია, რომ თავადაც მივეტევივოს. ის, ვინც არ მიუტევებს, საკუთარ თავს გაანადგურებს.

ისლამში, უკიდურესობაში გადავარდნამდე, ზომიერების დაცვა, ქადაგების მსგავსი სამსახურის წესადაა მიღებული. ამ ნორმის განხორციელება „სულგრძელობით,“ ესე იგი, რბილი ქცევითაა შესაძლებელი.

წმინდა შუამავლის მიერ დაწყებული, ყველა მისი თანამიმდევრისა და ღვთისმოსავი ადამიანების ცხოვრება ნაკლოვანი თუ ცოდვილი ადამიანების მიმართ, სულგრძელობის გამოჩენის მაგალითებითაა აღსავსე.

შუამავლის თანამიმდევართაგან აბუ დერდა დამასკოში ყადობას ეწეოდა. ერთ დღეს გაიგო, რომ ზალხი ერთ ცოდვილს შეურაცხყოფდა და არაფრად აგდებდა. მათ ჰკითხა:

„თქვენ ორმოში ჩავარდნილი კაცი რომ დაინახოთ, რას იზამთ?“

„თოკს გადავუგდებთ და შევეცდებით ამოვიყვანოთ.“

ამჯერად აბუ დერდამ ჰკითხა:

„თუ ასეა ცოდვის ორმოში ჩავარდნილ ამ ადამიანს თოკს რატომ არ უგდებთ და მის შველას რატომ არ ფიქრობთ?“

გაოცებულებმა უთხრეს:

„შენ ამ ცოდვილის მტერი არა ხარ?“

აბუ დერდამ ეს საოცარი პასუხი გასცა:

„მე მისი პიროვნებისა კი არა, ცოდვების მტერი ვარ!“

ამ ამბავში ბევრი ისეთი სიბრძნეა, რომელთა ჩანერგვაც აბუ დერდას მორწმუნეთა გულებში უნდოდა.

ესენი, ის მოკაშკაშე სიბრძნეებია, რომლებიც უდიდესი ღმერთის ბრძანებითა და ნება-სურვილით წმინდა შუამავლის მაღალი ზნეობისგან მისმა მიმდევრებმა აირეკლეს. ეს სიბრძნეები ისლამის ისტორიაში თავიანთი სრულყოფილების საშუალებით ჭეშმარიტების გზის მანათობელ სინათლედ, მის საფუძველზე კი შემდეგში წესად იქცა.

ეს ნორმა არის ცოდვილი ადამიანისთვის, რომელიც ცოდვის მორევში იხრჩობა, მიტევების, გულისხმიერების, თანაგრძნობისა და სიყვარულის გარემოს შექმნა, მონანიების მდინარეში მისი განწმენდა. წმინდა შუამავალი, აბუ ჯეჰილის მსგავს შმაგ კერპთაყვანისმცემლებსაც კი ამგვარი სულგრძელობით მიუახლოვდა, ისინი არ შეურცხვენია და მათთვის ხელი არ უკრავს, მათ მხოლოდ მოუწოდა, რომ რწმენის მდინარეში განბანილიყვნენ, რათა ბედნიერება და ხსნა მოეპოვებინათ. სწორედ, უდიდესი ღმერთის მიერ იმისთვის, ვინც ირწმუნებს და მოინანიებს, ძველი ცოდვების მიეტეება ისეთითქოს ისინი არ ჩაედინოს, ჩვენთვის გზის მაჩვენებელი საოცარი ჩირაღდანია. აიათში ნაბრძანებია:

უგრძნობი და ცივი გული ნაყოფიერი არ არის.

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

„...ვინც მოინანია, ირწმუნა და სამართლიანად მოიქცევა. მათ ავ საქმეებს ალლაჰი კეთილით შეცვლის, რამეთუ ალლაჰი შემწყნარებელია, მიმტევებელია!“ (სურა ფურყანი, აიათი 70)

ის, ვინც ამ უკიდევანო წყალობისგან თავის წილს არ აიღებს, თავისი თავისა და კაცობრიობის მტერია. უმეტრები, ვინც ამგვარი სულგრძელობა და გულისხმიერება არ იციან, არიან საცოდავები, რომლებმაც ღვთიურ წილს გზა დაუხშეს. მევლანასა და იუნუსის მსგავსი ღვთის მოყვარული ადამიანები არიან ისინი, ვინც მოწყალების წყაროსთან მიღწიეს. თითოეული მათგანი არის სამოთხის ის ვარდი, რომელიც მთელ სამყაროს, მგლებსა და ჩიტებსაც კი უყვართ. ისინი ეკლებსაც კი სამყაროს სილამაზეებს ურიგებენ და გულის ჭრილობებს უშუშებენ; აი, მნიშვნელოვანი ესაა, შეძლო ვარდის ხასიათი გქონდეს! ესე იგი, ამ სამყაროში ეკლებს რომ დაინახავ, იქაურობას კი არ უნდა გაეცალო, ეკლებმა თუნდაც დაგჩხვლიტოს, ტანჯვის გადატანაც რომ მოგიხდეს, ისინი გულში ისე უნდა ჩაიკრა როგორც გაზაფხულმა და ეს სამყარო ვარდის ბაღს უნდა დაამსგავსო. წმინდა მევლანა ბრძანებს:

„*მთვარე იმიტომ ანათებს, რომ ღამემ შიში არ გამოიწვიოს, სიბნელეს არ გავეცქეთ, ამიტომაც აფრქევებს შუქს. ვარდი კი სურნელეობას იმიტომ აფრქევებს, რომ ეკლების უსიამოვნება დაგვაიწვიოს.*“

„*ამ ჭეშმარიტებას ვარდისგანაც გაიგონებ. აი, რას ამბობს: იმის გამო, რომ ეკალთან ერთად ვარ, რატომ უნდა დავმწუხრდე, დავნადვლიანდე? მე ვარდად*

ორი რამ არ დაივიწყო: უდიდესი ალლაჰი და სიკედლი. ორი რამ დაივიწყე: სხვისთვის გაკეთებული სიკეთე და სხვის მიერ შენთვის გაკეთებული ბოროტება. (ლოყმან ჰაქიმში)

ყოფნა, იმ ცუდი ხასიათის ეკალთან ყოფნის ატანით მოვიპოვე. მისი საშუალებით მომეცა შესაძლებლობა სამყაროში სილაბაზე და სასიამოვნო სუნი დაამერიგებინა.“

შუამავლის ერთ-ერთმა თანამიმდევარმა დასწყევლა ლოთი, რომელმაც ის-ის იყო სასჯელი მოიხდა. ალლაპის შუამავალმა ეს რომ გაიგო, ბრძანა:

„ის არ დასწყევლოთ! ღმერთს ვფიცავ, ამ კაცის შესახებ რაღე თუ ვიცი, ისაა, რომ მას ალლაპი და მისი შუამავალი უყვარს.“ (ბუჰარი, ჰუდედი, 5)

რამაზანოლლუ მაჰმუდ სამის უძწეობაში ჩავარდნილი ერთი მოსწავლე დათვრა და მის კარებთან მივიდა.

ვინც კარი გაუღო, ჰკითხა:

„ეს რა მდგომარეობაში ხარ? იცი, ვის კარებთან მოხვედი?“ გაღანძლულმა საცოდავმა კაცმა უპასუხა:

„არის სხვა კარი, რომელსაც სულგრძელად გამოიღებენ?“

სამი ეფენდიმ შიგნით გაიგონა რაც ხდებოდა. მაშინვე კართან მივიდა და გულგატეხილი მოსწავლე შიგნით შეიყვანა, თავისი გულის სასახლე გაუღო და მისი დაცარიელებული გული გულისხმიერებით, თანაგრძნობითა თუ სიყვარულით სიცოცხლისკენ მოუბრუნა. ამ მგრძნობიარე გულის ამგვარი მოპყრობით იმ პიროვნებამ ჭეშმარიტება შეიმეცნა, ყველა უარყოფითი მდგომარეობისგან გათავისუფლდა და ღროთა განმავლობაში ღვთისმოსავ ადამიანთა რიცხვს შეუერთდა.

ალლაპის მოყვარული ადამიანები ყველა ქმნილებას ღვთიური ხედვით უცქერდნენ. ამას წმინდა შუამავალი წმინდა ჰადისში რა ლამაზად გამოხატავს:

„გულუხვობის
ზე სადაც ფეს-
ვებს ვაიდგამს,
მისი ტოტები
ცას მისწვდე-
ბა. მაგრამ
რა წამსაც
დაყვედრების
ხერხს მის
ტანს დაუხვამ,
ნაყოფის ჭამის
იმედი აღარ
გქონდეს!“
(შეიჰ სადი)

იმისათვის,
რომ მტრები
დაამარცხოთ,
მეგობრებს ნუ
გაანაწყენებთ,
საბოლოოდ
მტრებსაც ვერ
დაამარცხებთ
და მეგობრებ-
საც დაკარ-
გავთ!

„ვეიცავ ალლაჰს, რომელსაც ჩემი სული ეკუთვნის, თუკი ერთმანეთს გულისხმიერად არ მოექცევით, სამოთხეში ვერ შეხვალთ!“

თანამიმდევრებმა უთხრეს:

„ალლაჰის შუამავალო! ყველანი გულისხმიერები ვართ!“

ალლაჰის შუამავალმა უთხრა:

„(ვიმედოვნებ) გულისხმიერება, თქვენ მიერ გავებული ფორმით მხოლოდ ერთმანეთისადმი გულისხმიერება არ არის. პირიქით, ყველა არსების მომცველი გულისხმიერებაა, (დაიხ), ყველა ქმნილების მომცველი გულისხმიერება!“ (ჰაქიმი, მუსთედრეჰი, IV, 185)

ადამიანი მთავარი მიზნისგან რაც უნდა შორს დარჩეს, „ადამიანად“ ყოფნის თავისებურებით, კვლავაც უმაღლესი პატივის პატრონია. მისი განსაკუთრებული ჩარჩოების შესახებ არაფრის უცოდინრად ცოდვის ჭაობში ჩაძირვა ზუსტად იგივეა, რაც ქაბას კელლიდან „ჰაჯერულ ესვედის“ მიწაზე დავარდნა. ამ მდგომარეობას აუღელვებლად, გულთან მიუტანლად ვერც ერთი მორწმუნე ვერ შეხედავს, ნამდვილი მორწმუნე ამას ვერც კი წარმოიდგენს. ამ მდგომარეობაშიც კი მორწმუნენი ჰაჯერულ ესვედზე სამსახურს არ შეწყვეტენ. მას მაშინვე მტერიდან აიღებენ, თვალცრემლიანი გაწმენდენ და კვლავ ძველ ადგილზე ჩასადებლად ერთმანეთს გაეჯიბრებიან. იფიქრებენ, რომ ის სამოთხიდანაა გამოსული და მის სიძვირფასეზე დაფიქრდებიან. ადამიანიც, ჰაჯერულ ესვედის მსგავსად, სამოთხიდანაა გამოსული. მიუხედავად მის მიერ ჩადენილი ცოდვებისა, ადამიანს ფასი მაინც არ ეკარგება.

მეორე მხრივ, არც ერთი პროფესიონალი ექიმი ავადმყოფს არ გაუბრაზდება ავად რატომ გახდით. ავადმყოფობა ადამიანის ნაკლის მიზეზითაც რომ იყოს

წარმოშობილი, ავადმყოფის მოქმედებასა და ფიქრებში უსუსურობის წყაროა. ამგვარად, ავადმყოფს, ნაცვლად იმისა, რომ გავუბრაზდეთ ამა თუ იმ მიზეზით, ავად რატომ გახდით, მისი ტანჯვა თუ სულიერი ტკივილი უნდა დავინახოთ, ვეცადოთ დროის დაუკარგავად თანაგრძნობითა და გულისხმიერებით მკურნალობა დავუწყოთ. საკუთარ თავს ამ მკურნალობის გაწვევისთვის ვალდებულად ჩათვლი. ნამდვილი სუფი (სუფიზმის იდეოლოგი) საზოგადოებაში ისევე დადის როგორც ექიმი საავადმყოფოს პალატებში. ქმედებებში გამოხატული ეს ექიმობა კი გზაა ცდენილთათვის სულიერების მაშველი რგოლია.

ცოდვილი ადამიანისთვის ამგვარი სულიერი მაშველი რგოლის გაწოდება და მისი ჭაობიდან ამოყვანა ძალიან დიდი ბედნიერების საშუალებაა. ყურადღება მისაქცევია ჰაიბერზე გამარჯვების დროს წმინდა შუამავლის მიერ წმინდა ალისთვის მიცემული შემდეგი გაფრთხილება:

„ალი! ვინმე შენი საშუალებით ჭეშმარიტებას თუ შეიმეცნებს, ეს უფრო მომგებია, ვიდრე ის, რომ შენ ამჟღავნად ყველაზე ღირებული წითელი აქლემების პატრონი ხარ!“ (ბუჰარი, ჯიჰადი, 143)

ეს ჭეშმარიტება აიათში ასეა გამოხატული:

وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا

„...და ვინც ადამიანს სიცოცხლეს შეუნარჩუნებს, თითქოსდა მთელი ხალხისთვის შეუნარჩუნებინოს სიცოცხლე...“ (სურა მაიდე, აიათი 32)

ეს რწმენის ამბავია. უეჭველია, რომ ადამიანი გრძნობისა და ფიქრების გადასახედიდან ყველაზე მეტად ურწმუნოა. ამისგან განთავისუფლება ყველაზე მეტად ტკბილი ფორმითაა შესაძლებელი. როცა უდიდესმა

„ადამიანო! დე-დამიწიდან ორი ერთმანეთის კონტრასტული ხმა მოდის. ნეტა, შენ გულს რომლის მიღება შეუძლია? ის ერთი ხმა – ალლაჰთან დამახლოებელი, მეორე კი მაცდურია. ამ ხმათაგან ერთ-ერთს თუ დაეთანხმები, მეორეს ველარც გაიგონებ, რადგან შეგვარებულს საყვარლის კონტრასტული არც ესმის და ვერც ხედავს.“ (წმინდა მეკლანა)!“

დიდ-პატარას,
ყოველ ადა-
მიანს მუ-
დამ კარგად
მოექცევი. თუკი
რბილად, ტკბი-
ლად მოექცევი,
ღარიბი შენს
მონად იქცე-
ვა, შენთვის
მსხვერპლად
გაიღებს თავს.
მდიდარიც
ლმობიერი,
თავაზიანი
გახდება. წარ-
მატება ტკბილ
ენაშია. ძწარე
და უხეში მოქ-
მედება მუდამ
გაღიზიანებას
იწვევს!

ღმერთმა წმინდა მუსა რწმენის მასწავლებლად მოა-
ვლინა, მას უბრძანა, რომ ხალხისთვის ტკბილი სიტყ-
ვით მიემართა. ვინაიდან ჭეშმარიტების მქადაგებლისთ-
ვის ამას ყველაზე მეტი წარმატება მოაქვს. ეს ზემოთ
უკვე აღვნიშნეთ. უდიდესი ალლაჰი ფარაონის საში-
ნელ ურწმუნობას უყურადღებოდ არ დაუტოვებია. .
აქედან გამომდინარე, ის, ვისაც მიემართავთ, ფარაონის
მსგავსად, ურწმუნოც რომ იყოს, ჩვენ მას არ უნდა და-
ვემუქროთ, არამედ ტკბილად უნდა მოვექცეთ, ღვთიური
მოწოდების შესაბამისად უნდა ვიმოქმედოთ. წმინდა
მეველანა ბრძანებს:

„კარგად გაიგე ალლაჰის სიტყვა: „მუსა! ფარაონს
ტკბილი სიტყვა უთხარი, მას სირბილე აჩვენე!“

„ვინაიდან, მღუღარე ცხიმში ცივ წყალს თუ ჩა-
ასხამ, ბუხარსაც გააფუჭებ და ქვაბსაც..“

უდიდესი ღმერთი ამ ჭეშმარიტებას აიათში ასე
ბრძანებს:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا
غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ

„ალლაჰისგან ბოძებულმა მოწყალეობამ ღმობიერი
გაგხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და უღმობელი
გული რომ გქონოდა, შემოგეცლებოდნენ. აპატიე მათ,
ითხოვე მათთვის მიტევება და დაეკითხე მათ საქმეების
თაობაზე. და როცა რამე საქმეს გადაწყვეტ, ალლაჰს
მიენდე, უეჭველად, ალლაჰს უყვარს მინდობილები!“
(სურა ალი იმრანი, აიათი 159)

ეს ფორმა არა მარტო ცოდვილებსა და ურწმუ-
ნობებთან მიმართებაში, არამედ იმ ადამიანებთან მიმარ-

თებაშიც უნდა გამოვიყენოთ, რომლებიც შესაძლოა ისლამის შესაბამისად მწვერვალზე იმყოფებიან, მაგრამ იმის გამო, რომ ადამიანები არიან, აუცილებლად აქვთ სისუსტეები და ნაკლოვანებები. ვინაიდან, როცა ნაკლის გამოსწორებას ვცდილობთ, თანამოსაუბრეს გულს თუ ვატკენტ და თავმოყვარეობას შევუღალავთ, შესაძლოა მიზნის საწინააღმდეგო შედეგი მივიღოთ. ზოგიერთები დედ-მამასაც ვერ იტანენ და სხვების ატანა მათთვის შეუძლებელია. ამ მდგომარეობაში სწორი ნათქვამიც კი, გულში დანის ჩარტყმას ნიშნავს, სარგებელს და მოშიდველობას კარგავს. წმინდა მევლანა ბრძანებს:

„ვინც დანაშაულის გამო წაგეჩხუბება, მამაც რომ იყოს, შენს თვალში გამოჩნდება მტაცებელ ცხოველის მსგავს აგრესორად, რომელიც იკბინება...“

„ეს მდგომარეობა მისი დასჯისგან განცდილი ტანჯვის ზეგავლენაა. ე. ი. მიუხედავად იმისა, რომ მამა შენი სიკეთისთვის გაფრთხილებს, ჩხუბი მის გულში არსებულ გულისხმიერებასა და შენს შეცოდებას კი არ დაგანახებს, არამედ მას მტაცებლის მსგავს აგრესორად მოგაჩვენებს.“

ადამიანში არსებული ეს ფსიქოლოგია არ უნდა დავივიწყოთ და ის, როგორადაც უნდა იყოს ჩაფლული, ცოდვის ჭაობში, მას უნდა მოვექცეთ იმ შემეცნებით, რომ ის შეიქმნა სამყაროში ყველაფერზე მაღლა მდგომ ძვირფას არსებად. ამის გამოა, რომ ალლაჰის შუამავალი წმინდა ჰადისში ბრძანებს:

ბეზმიალე ვალიდე სულთანი ამ ჰადისის სიბრძნეს კარგად ჩასწვდა და დამასკოში შექმნა საქველმოქმედო ფონდი, რომელიც მოსამსახურეების მიერ დაზიანებულ და გატეხილ ნივთებს ანაზღაურებდა. ასე მოიქცა იმის გამო, რომ პატრონებს მოსამსახურეები არ დაესაჯათ.

„ეს არ ეხება მათ, ვინც მოინანიან, ირწმუნა და სამართლიანად მოიქცევა. მათ ავსაქმეებს ალლაჰი კეთილით შეცვლის, რამეთუ ალლაჰი შემწყნარებელია, მიმტვებელია!“ (სურა ფურქანი, აიათი 70)

სამი ჯგუფის ადამიანები იცნობენ საკუთარ თავს:

1. ქარსაც რომ არ შეურაცხყოფენ;
2. საკუთარი სახელის წარმოთქმის რომ რცხვენიათ;
3. ადამიანებს გულსხშიერებითა და თანაგრძნობთ რომ უტკერიან.

ეს ჩვენთვის ნაჩვენები უკიდევანო გულის მაგალითია.

ამ გაგებით, მორწმუნე ჭეშმარიტების ქადაგებისას „საკუთარი თავის გაკიცხვისა და სხვების შემწყნარებლობის“ გზას უნდა დაადგეს. ვინაიდან, უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„...და არგამოიკვლიოთ ერთიმეორის შეცდომები და არ გაკილოს ზურგსუკან თქვენგან ზოგმა სხვები. განასურს თქვენგან რომელიმეს, რომ მიირთვას ხორცი თავისი მკვლარი ძმისა? რა თქმა უნდა ვერ აიტანთ მას...“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 12)

წმინდა ჰადისში ნაბრძანებია:

„მორწმუნე ადამიანი, ადამიანებს ბოროტებას არ უკეთებს, არ წყევლის, ცუდ სიტყვებს არ ეუბნება და უხეშად არ ექცევა.“

ამ დიდებული ინსტრუქციების მიმართულებით მცხოვრები იდეალური ადამიანები დედამიწაზე არასდროს განსჯიდნენ საიქიოს განსასჯელით. ისინი მალაღი ზნეობის ღირსეული გმირები იყვნენ.

ალლაჰის შუამავალი დამნაშავე ადამიანის ნაკლს საზოგადოებას არ გააგებინებდა, რათა ამ პიროვნების თავმოყვარეობა არ შეელახა. ზოგჯერ იმისათვის, რომ შეცდომა მიეხვედრებინა და ეგრძნობინებინა, რომ ეს უკადრისი საქციელი იყო, ამბობდა:

„მე რა მემართება რომ, თქვენ ასე გხედავთ.“ (იხ. ბუჰარი, მენაჰიბი, 25; მუსლიმი, სალათი, 119) ამგვარად თავის თავსაც აყენებდა იმ ადამიანთა რიცხვში, რომლებიც შეიძლება შეცდნენ.

აი, ეს არის იმის ჩვენება, რომ ვისაც ნაკლი აქვს, არ უნდა შეარცხვინო და არ უნდა დაამცრო. ეს ყველა იმ ადამიანის დამახასიათებელი თვისებაა, ვისაც ეს კარგად აქვს გაგებული და ამის მიხედვით ცხოვრობს.

რადგან ალლაჰის გზა გულების გატეხვით კი არა, გამთელებით უნდა განვლო.

მართლაც ბევრ ადამიანს, რომელიც ნაკლის გამო სხვებს გაკიცხავს, არად ჩააგებს, აბუჩად აიგდებს, მხოლოდ ამ ფორმისა და გაგების წყალობით შეუძლია კვლავ წყალობის სამყაროს შეუერთდეს.

გადმოცემის მიხედვით, ჯუნეიდი ბაღდადს ერთი მოსწავლე ჰყავდა. ერთ დღეს ისეთ მდგომარეობაში დაიჭირეს, რაც მას თავს მოსჭრიდა. ამის შემდეგ უკიდურესად შერცხვენილი მოსწავლე იქაურობას მოსცილდა და მათთან აღარ მისულა. რამდენიმე ხნის შემდეგ გულის სამყარო გაპარტახებულმა ამ მოსწავლემ ბაზარში თვალი მოჰკრა ჯუნეიდ ბაღდადის, რომელიც ამხანაგს ესაუბრებოდა. მოსწავლე, მასწავლებელი როგორც კი შენიშნა, სირცხვილის გამო იქაურობას სასწრაფოდ გაეცალა. ჯუნეიდი მიხვდა საქმე რაშიც იყო. თანმხლებს მიუბრუნდა:

„თქვენ წადით, ჩემი ბუდიდან ერთი ჩიტი გაფრენილა!“ – უთხრა და მოსწავლეს დაედევნა. მოსწავლემ უკან მიიხედა, დაინახა რა მასწავლებელი უკან მისდევდა, უფრო აღელდა და ნაბიჯს აუჩქარა. საბოლოოდ ერთ ჩიხში შევიდა. სირცხვილისგან აღელვებულმა სხვა რომ ვერაფერი მოიფიქრა, თავი კედელს მიარტყა. წინ მასწავლებელი რომ დაინახა, ფერმა აუარ-ჩაუარა და თავდახრილი დარჩა. ჯუნეიდი უთხრა:

„შვილო! სად მიდინარ, ვის გაურბინარ! მოსწავლეს მასწავლებლის დახმარება და მფარველობა ასეთ მძიმე დღეებში სჭირდება!“ მზრუნველობით ის სავანეში წაიყვანა. მოსწავლე მასწავლებელს ფეხებზე მოეხვია,

*„შენც ნათ-
ელისგან, რჩე-
ვა-დარიგებები-
სგან, სიკეთისა
და სილამაზის-
გან შენი წილი
მიიღე! ცხ-
ვირს ნავავში
ნუ ჩაყოფ და
მაისის ჭია ნუ
იქნები! ალა-
მიანი იყავი,
ადამიანი!“
(წმინდა მეც-
ლანა)*

„სწორედ ის უკანასკნელი სამყოფელი დაუღღვინეთ მათ, რომელთაც არ სურთ გამედიღურება დეღამიწაზე და უკეთურობის გავრცელება. კეთილი აღსასრული მოელით მხოლოდ ღთის-მოშიშებს!“ (სურა ყასასი, აიათი 83)

ჩადენილი საქციელი ინანა და ღმერთს პატიება შესთხოვა.

ადამიანს, როგორი ნაკლიც არ უნდა ჰქონდეს, არ უნდა უარყვით, პირიქით, თანაგრძნობითა და მზრუნველობით უნდა მოვეპყროთ.

მეორე მხრივ, იმასთან ერთად, რომ შეძლოს შეცდომებისა და ნაკლის პატიება, ასევე უნდა შეძლოს ბოროტებაზე სიკეთით უპასუხოს. როცა დაინახავს, რომ ვიღაც ბოროტებას ჩადის, მისი გამოსწორებისა და ჭეშმარიტების შემეცნებისთვის ღმერთს უნდა შეევედროს. ეს უნდა იყოს ყველა სრულყოფილი მუსლიმის განმასხვავებელი თვისება. ამის მაგალითად ისიც კმარა, წმინდა შუამავალი ღმერთს რომ შეევედრა, ჭეშმარიტება შეემეცნებინა იმათთვის, ვინც მას ტაიფში ქვები ესროლა. კვლავაც მისი მოტანილი რწმენის ღირსების დასაცავად, მან ღმერთს მექაში ადამიანების განადგურება კი არ სთხოვა, არამედ შეევედრა ისინი ჭეშმარიტებას ზიარებოდნენ. ეს კი მრავალი შმაგი სულის პატრონის გამოსწორებისა და ხსნის მიზეზი გახდა.

ჰადისში ასეა ნაბრძანები:

„ღიდსულოვნება არ არის, ვინც სიკეთეს გავიკეთებს და სიკეთით უპასუხებ ან ვინც ბოროტებას გავიკეთებს და ბოროტებით უპასუხებ. ნამდვილი ღიდსულოვნებაა, შეძლო სიკეთით უპასუხო მას, ვინც ბოროტება გავიკეთა!“ (თირმიზი, ბირ, 63)

ვინაიდან, ის, ვისაც სიკეთეს გაუკეთებ, მტერი რომ იყოს, მეგობარი გახდება, შორს თუ დგას, მოგიახლოვდება, თუ ახლოსაა, სიყვარული გაეზრდება. დღეს დეღამიწაზე ადამიანები მოქცეული არიან მატერიალიზმის შეუბრალებელ კლანჭებში და განიცდიან სულიერ კრიზისს. სწორედ სულის დამშვიდების ძიება ხდის მის-

ტიკურ შეხედულებებს პოპულარულს. ისლამის რეკომენდაციებსა და შეგონებებში მისტიციზმის გამოყენება ამ მხრივ წარმატების მომტანია. დღეს, იმ ჯგუფთა უმრავლესობა, ვინც დასავლეთში ჭეშმარიტება შეიმეცნა, სულიერი სიცარიელის ამოსავსებად მიმართავენ ისეთი დიდი მისტიკოსების ნაწარმოებებს, როგორებიც არიან წმინდა მევლანა და იბნ არაბი. დასავლური სამყაროს ისლამურ ლიტერატურაში ყველაზე გასავლიანი კვლავ და კვლავ მისტიკური ნაწარმოებებია. ამ მიზეზით დღეს გულების ფართოდ გაღებაა საჭირო. *მონანიება ასჯერ რომ დაარღვიო, მაინც პატიება ითხოვე!*“

განსაკუთრებით რელიგიური ცხოვრების მიღება შესაძლებელი ან ადვილი რომ გახდეს, რელიგიური კრიტერიუმების შეუსაბამო ნაკლოვანებების აღმოჩენის შემთხვევაში, ადამიანებისადმი მისტიკური ალტრუიზმით, გულისხმიერებითა და შემწყნარებლობით მოპყრობაა საჭირო. ვინაიდან, ეს ქცევა არის ის, რაც ცოდვას, შფოტსა თუ ამბოხს ყოველმხრივ შემოერთცმება და ამის მოქმედ ადამიანების ხსნისა და გამოსწორების შესაძლებლობას აძლევს.

მხოლოდ ის უნდა აღვნიშნოთ, რომ ცოდვილისადმი შემწყნარებლობა ინდივიდუალურია, ვინაიდან ადამიანის უფლებების შემლახველი, საზოგადოების სიმშვიდისა და ბედნიერების დამრღვევი ნაკლი თუ უსამართლობის შეწყნარება და მისთვის პატიების გადასახედიდან შეხედვა მოწონება არ შეიძლება იყოს. აგრეთვე, უეჭველია ის, რომ ადამიანები, რომლებიც რელიგიური კრიტერიუმების შესაბამისად ცხოვრობენ, ცოდვებს სი-

„...ვინც ადამიანს სიცოცხლეს შეუნარჩუნებს, თითქოს-და მთელი ხალხისთვის შეენარჩუნებინოს სიცოცხლე.. (სურა მაიდუ, აიათი 32)

ის, ვისაც მივ-
მართავთ, ფარ-
აონის მსგავსად
ურწმუნოც რომ
იყოს, ჩვენ
მას არ უნდა
დავემუქროთ,
არამედ გუ-
ლიდან წამო-
სული ტა-
ბილი სიტყვით
ვესაუბროთ,
რბილად უნდა
მოვექცეთ!

ბრაზით უყურებენ და ეს შეცდომა არ არის. მათთვის, ცოდვილთაგან შორს დგომა აუცილებელია იმისათვის, რომ მათთან სიახლოვემ არ დააზარალოს. ვინაიდან, ადამიანებში, რომლებიც დაუდევრად ცხოვრობენ, ცოდვები სულს ისე მოსწონს, როგორც სასიამოვნო მუსიკა და ისე ცოდვილობენ, რომ მის სიმძიმეს ვერც კი გრძნობენ. ამ მიზეზით ცოდვის მსუბუქად მიჩნევა საფრთხეს შეიცავს, რადგან შესაძლოა ის იქცეს ღმერთის კრიტიკერიუმების შელახვად და თანაც იმ ცოდვებმა შესაძლოა გული აამღვრიოს. ცოდვილის შემწყნარებლობა ცოდვაზე არ უნდა გავრცელდეს, ცოდვის სიძულელი ცოდვილზეც არ უნდა გადავიდეს.

ყოველივე ამის შემდეგ, ჩვენი ბოლო სიტყვა ესაა:

„გაადვილეთ, არ გაართულოთ! უმაზარობლეთ, ნუ შეატულებთ!“ (ბუჰარი, ილიმ, 11) რა თქმა უნდა, რელიგიის განსაკუთრებულობის დაუზარალებლად და მიმართულებიდან გადაუხვევლად!

ღმერთო! ჩვენ გვაქციე ადამიანებად, რომელთა მიერ გატარებული დღეებიც შენი სიბრძნით გაჟღენთილი, სიყვარულით აღსავსე იქნება და ორივე სამყაროს საიდუმლოებაში ჩაგვაწვდინე! ჩვენი გულები შენი შექმნილი ყველა არსებისადმი პატივისცემით, თანაგრძნობით აგვივსე და მათი გულის გასაღები გვაპოვინე! ჩვენი ცოდვები და ნაკლოვანებები მაღლითა და სილამაზეებით შეგვიცვალე!

ამინ!

სამსახურის დელიკატურობა და კრიტიციუმი

სამსახურის გაწევა ადამიანისთვის მიცემული დავალებაა, ამ დავალებას უდიდესი ღმერთი იძლევა. მორწმუნის ცხოვრებას ნაყოფიერს ღმერთის შექმნილი არსებებისადმი სამსახური ხდის, სიღრმესა და მნიშვნელობას ანიჭებს. სამსახური, რომელიც ისლამის ზნეობის მნიშვნელოვან ნაწილს აყალიბებს, არის ვნებისა და ეგოისტობისგან განთავისუფლება, ღმერთის შექმნილი არსებებისადმი ალტრუიზმის გამოჩენით ალლაჰის კმაყოფილების ძიება. გულწრფელად გაწეული ყველა სამსახური, რომელიც დაშორებულია ვნების ინტერესებს და მთლიანად ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად სრულდება, ჭეშმარიტად ღმერთთან შესახვედრი გზის ძიება ან შეხვედრის დაუოკებელი წყურვილის ანარეკლია.

აქედან გამომდინარე, ნებისმიერი სამსახური, თავისი მნიშვნელობის მიხედვით ყველაზე სრულყოფილი ფორმით უნდა შესრულდეს. ის უნდა ექვემდებარებოდეს გარკვეულ დელიკატურობასა და კრიტიციუმიებს. ე. ი. მატერიალური თუ მორალური სამსახურის გაწევისას, ისე როგორც მნიშვნელოვანია რა ძალ-ღონეა ჩადებული მის შესრულებაში, ასევე აუცილებელია მასში გულის მონაწილეობის ხარისხი. ვინაიდან, სამსახურის ნაყოფიერება და ის, რომ ყოველივე ღვთის საფეხურებზე მოწონებული იქნება თუ არა, მასზეა დამოკიდებული. ამის გამოა ნათქვამი:

„სამსახურის გაწევა მნიშვნელოვანია, სამსახურის გაწევისას დელიკატურობა კი უფრო მნიშვნელოვანია.“ ეს გვიჩვენებს, რომ მნიშვნელოვანია ნებისმიერი

„ადამიანს ცოდვად ისიც ეყოფა, რომ მუსლიმანი ძმა დაამციროს.“
(მუსლიმი, ბირ, 32)

„ადამიანისთვის ყველაზე ჰალაღია ის ლუკმა, რომელსაც თავად მოიპოვებს.“ (იბნ-მაჯე, თიჯარეთი 1)

სამსახური გულწრფელად, დელიკატურად და ტაქტიანად შესრულდეს.

ვინაიდან, უდიდესი ღმერთი ჩვენ მიერ შესრულებული ქმედებების არა მარტო სამართლიანობას, არამედ იმასაც აკვირდება, თუ ისინი რა ხარისხითაა ღვთისნიერობის კრიტერიუმების შესაბამისი. ესე იგი, აკვირდება ჩვენი ქცევები და ღვთისმსახურებები არის თუ არა (თადილი ერქანის) წესების შესაბამისი და გულწრფელად შესრულდა თუ არა. ამ გადასახედიდან მატერიალურად ღარიბ, მაგრამ გულით მდიდარ ადამიანს ნახევარი ხურმის საშუალებითაც კი შეუძლია სამოთხის მოპოვება, ხოლო მატერიალურად მდიდარ მაგრამ გულით ღარიბ ადამიანს, ე. ი. უგულისყუროს, მთელი თავისი სიმდიდრის დახარჯვის მიუხედავად, შესაძლოა, იმედი მაინც გაუცრუვდეს.

ეს ნიშნავს, რომ შესრულებული ღვთისმსახურებების ღმერთის მიერ მოწონება გულწრფელობასა და სიყვარულზეა დამოკიდებული. მრავალი ღვთისმსახურება, რომელიც გარეგნულად დიდებულად გამოიყურება, ჯუჯა გული იმდენად აპატარავებს, თითქოს არც შესრულებულა, ხოლო გარეგნულად უბრალოდ და პატარად ჩათვლილი გულწრფელად შესრულებული ღვთისმსახურებები უდიდესი მარადიული ჯილდოს მოპოვების საშუალებაა.

ამ მდგომარეობაში ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი განსაკუთრებული გრძნობებია. სამსახურის გაწვევისას გულწრფელობა და დელიკატურობა უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ღვთისმსახურებისას. სწორედაც, ყურანში წმინდა შუამავალს ებრძანა, ღვთისადმი თავყანისცემისთვის გულწრფელად აშენებულ ქუბა მეჩეთში ნამაზის ლოცვა და ფარისევლების ინტრიგების საფუძველზე შექმნილი მეჩეთ ღირარის დანგრევა. გა-

რეგულად ორივე მათგანი მეჩეთია, შიგნიდან კი ისინი ერთმანეთისგან ისე განსხვავდებიან, როგორც აღმოსავლეთი და დასავლეთი ან სამოთხე და ჯოჯოხეთი.

აი, დელიკატურად და მისი კრიტერიუმების შეუსაბამოდ შესრულებულ სამსახურებს შორისაც ასეთი განსხვავებაა.

ამ მდგომარეობაში სამსახურის გაწვევისას წარმატების მიღწევა რომ შეძლოს, ყველა პიროვნება უნდა ფლობდეს ცოდნას, უნდა იყოს ერუდირებული, ღირსეული, სოლიდარული და ჰქონდეს ჯანსაღი ხასიათი. ამის საწინააღმდეგოდ, ყალბად და უყურადღებოდ გაწეული სამსახური ნაყოფიერ შედეგს ვერ მოგვცემს.

აქედან გამომდინარე, მოსამსახურე ადამიანმა თავის-თავი დიდად არ უნდა წარმოიდგინოს. პირიქით, უნდა იყოს მორწმუნე, რომელიც სულის კეთილდღეობისთვის არა მარტო სიამაყეს, სიმდიდრეს, სახელს, არამედ ყველაფერ იმას გაიღებს მსხვერპლად, რაც გააჩნია. მართლაც, მოსამსახურე ადამიანის განმასხვავებელი ნიშანია სილატაკისა და მწუხარების გარემოცვაში ჩავარდნილი მარტოხელების გვერდით ყოფნა. ის ყველა შემთხვევაში დაკისრებულ მოვალეობას სიყვარულით ასრულებს, მისი გული იმედისა და რწმენის წყაროა.

მოსამსახურე ადამიანის ქცევის ნორმებს, დელიკატურობასა და კრიტერიუმებს შემდეგი თანამიმდევრობით დავალაგებთ:

1. სამსახურის მნიშვნელობის შექმნება

მან, ვინც სამსახურს ეწევა, უპირველესად უნდა იფიქროს, რომ სამსახური მისთვის დიდი ნადავლი და

„არ არის, ვინც სიკეთეს გაგიკეთებს და სიკეთით უპასუხებ ან ვინც ბოროტებას გაგიკეთებს და ბოროტებით უპასუხებ. ნამდვილი დიდსულოვნებაა, შეძლო სიკეთით უპასუხო მას, ვინც ბოროტება გაგიკეთა!“
(თირმიზი, ბირრ, 63)

როცა ხელსაწყო გაფუჭდება, ხელოსანთან მიიქვთ. ამგვარად, ადამიანების გულის სავანეებშიც ერთ ხახელოსნოს ჰკავს, იმის გამო, რომ იქ ჩადენილ შეცდომებს ასწორებენ სრულიად ჩვეულებრივია, რომ იქ უფრო მეტად ეპატიუებიან იმ ადამიანებს, ვინც შეცდომებს უშვებენ.

წყალობაა. ის სამსახურისას პირველ ნორმად უნდა აქციოს. ღმერთს მადლობა უნდა შესწიროს და ქებადიდება შეასხას, რომ მადლის მოპოვების საშუალებას აძლევს.

სამსახურთაგან უმაღლესი – ისლამის ცხოვრებაში განხორციელება და მისი ქადაგებაა, მორწმუნეთათვის – ანაბრად მიბარებული დიდებული საქმე და წმინდა მოვალეობაა. ყურანი და სუნნეთი ალლაჰისა და შუამავლის მიერ ჩვენთვის მიბარებული ანაბრებია. ჩვენ ვაღდებული ვართ მომავალ თაობებს ეს ანაბრები ისე გადავცეთ, როგორც ისინი შუამავლის თანამიმდევრებმა და ჩვენმა წინაპრებმა 1400 წლის მანძილზე შემოგვინახეს. ეს სამსახური, ღმერთით, ჩვენი საიქიო კაპიტალი და სამოთხეში შესასვლელი საშვი იქნება.

ერთ ერთი სწავლული რომელმაც თავისი თავი ღმერთის შექმნილი არსებების სამსახურს მიუძღვნა, ბრძანებს:

„მორწმუნემ ღვთისმსახურების, სიკეთის ზომას არ უნდა შეხედოს, როგორც კი ხელსაყრელი შემთხვევა მიეცემა, ყვლაფერი გულწრფელად უნდა შეასრულოს, რადგან ბევრი ადამიანი, ვინც დიდ სიკეთეს სჩადის, ზოგიერთ სამსახურს, რომელიც პატარად ეჩვენება, არ უფრთხილდება, თუმცა, ალლაჰის კმაყოფილებას რომელი მოაპოვებინებს, -უცნობია.“

კარგად უნდა გავიაზროთ, რომ ბედი ყველას არ აძლევს სამსახურის გაწვევის შესაძლებლობას. „ძალიან ბევრი ადამიანია, რომელსაც მიუხედავად იმისა, რომ ყოველ საკითხში სამსახურის გაწვევის შესაძლებლობა აქვს ვერ არჩევს შესაბამის დროსა და ადგილს მის შესასრულებლად. მან, ვინც სამსახურს სწევს, უნდა იცოდეს რომ ეს მადლია და იგი თავმდაბლად, იმის მი-

მართ, ვისაც სამსახურს უწევს, მაღლიერების გრძნობით აღვსილმა უნდა შეასრულოს.“

ის, ვინც ვინმეს სამსახურს უწევს, მის მიმართ მაღლიერების გრძნობით უნდა იყოს აღვსილი. ამას იმაში რაბბანი ასე გამოხატავს:

„ისე როგორც შეიძლება ერთი ადამიანი ბევრი ადამიანის სრულყოფილების მიზეზი გახდეს, ასევე შესაძლებელი ბევრი ადამიანი გახდეს ერთი ადამიანის სრულყოფილების მიზეზი. ვინაიდან, ისე როგორც მასწავლებელი მოსწავლეების სრულყოფილების მიზეზი ხდება, ასევე უთუოა, რომ მათი საპასუხო გამოძახილი მასწავლებლის სრულყოფილების მიზეზი ხდება.“

ჩვენ ვაღიარებთ ვართ უდიდესი ალლაჰის მიერ ჩვენთვის ნაწყალობევი სიკეთეები შევამჩნიოთ და ვეცადოთ ისინი მის გზაზე მოწყალებად გავილოთ. ჩვენს რწმენაში არსებული თავდადების ნიშანი ეს არის. ამ საკითხთან დაკავშირებით აიათში ასეა ნაბრძანები:

„მორწმუნეები მხოლოდ ისინი არიან, რომელთაც ირწმუნეს ალლაჰი და შუამავალი მისი. მერე არ ჩავარდნილან ეჭვში და იბრძოლეს თავიანთი ქონებითა და თავიანთი სულით ალლაჰის გზაზე. სწორედ ეგენი არიან მართალნი.“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 15)

მეორე მხრივ, ცნობილია ის აუცილებელი საზომი, რომლის ქონებიდან გაცემაც აუცილებელია. აქედან გამომდინარე, ის, ვინც ზეჰათს გადაიხდის, ქონებისთვის საჭირო სამსახური აღსრულებულად ეთვლება. იმის გამო, რომ შეუძლებელია განვსაზღვროთ იმ შესაძლებლობების ნიხრი, რომელიც უდიდესმა ღმერთმა ადამიანს უწყალობა, ვაღიარებთ ვართ ბოლო ამოსუნთქვამდე, ჩვენი ძალის პროპორციულად, ღმერთის სამსახურს მიუძღვნათ თავი. ვინაიდან ის ხასიათი ალლაჰისთვის

„*უეჭველად, ალლაჰმა იყიდა მორწმუნეებისგან მათი სულნი და ქონება მათთვის სამოთხის სანაცვლოდ...
“ (სურა თევებე, აიათი 111)*

ცოდვილის
შემწყნარე-
ბლობა ცოდ-
ვაზე არ უნდა
გავრცელდეს.
ცოდვის სი-
ძულვილი
ცოდვილზეც
არ უნდა გადა-
ვიდეს.

ცნობილია, ჩვენთვის კი – უცნობი. ამიტომ აუცილებელია ჩვენი ძალების მაქსიმუმი დავხარჯოთ სამსახურის გაწევაში. ცდა არ დავაკლოთ წყალობის გამოჩენას.

უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

„ალლაჰი ყოველ ადამიანს, მისი ძალის შესაბამის პასუხისმგებლობას აკისრებს.“ (სურა ბაყარა, აიათი 286)

ამ მიზეზით მორწმუნემ მის მიერ გაწეული სამსახური საკმარისად არასდროს არ უნდა ჩათვალოს და მუდამ იმის ძიებაში უნდა იყოს, კიდევ რისი გაკეთება შემიძლიაო. ამის ყველაზე თვალსაჩინო მაგალითი შუამავლის თანამიმდევართაგან აბდულლაჰ იბნ უმში მექთუშია. იმის გამო, რომ ეს თანამიმდევარი ბრმა იყო, ჯიჰადისგან განთავისუფლებული იყო. მაგრამ ამ წმინდა თანამიმდევარს ქადისისეს ომში მონაწილეობის დიდი სურვილი ჰქონდა, რაც არ უნდა იყოს, ხელში დროშას მაინც დავიკავებო – ფიქრობდა. ეს არის ნათელი მაგალითი, თუ როგორია გულში არსებული ძლევალება და სამსახურის გაწევის დაუოკებელი სურვილი.

მორწმუნემ სისუსტესა და შეუძლებლობას არ უნდა შეხედოს, ის უიმედობამ, წინდაუხედავობამ თუ სიზარმაცემ არ უნდა მოიცვას, არასდროს არ უნდა იფიქროს, რომ ალლაჰის გზაზე მეტი სამსახურის გაწევა აღარ შეუძლია. სიცოცხლის ბოლომდე უნდა ეცადოს და იბრძოლოს ალლაჰის სამსახურისთვის.

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

„თაყვანი ეცი შენს ღმერთს, ვიდრე არ აღესრულები!“ (სურა ჰიჯრი, აიათი 99)

ამ აიათის მიხედვით აუცილებელია ყველა მორწმუნემ იცოდეს, რომ მსახურობა გასწიოს მანამ, სანამ თვალის დახამხამებისთვის საჭირო ძალა შესწევს.

ქვემოთ მოცემული შემთხვევა მკაფიოდ წარმოგვიდგენს ამ საკითხში ჩვენი საზომი რა უნდა იყოს:

უჭუდის ბრძოლის ბოლოს წმინდა შუამავალმა შეჰქიდევისა და დაჭრილების შემოწმება ბრძანა. მას განსაკუთრებით ერთი თანამიმდევრის—სად ბინ რების ბელი აინტერესებდა.

იმისათვის რომ გაეგო სად ბინ რები რა მდგომარეობაში იყო, წმინდა შუამავალმა თავის თანამიმდევართაგან ერთ-ერთი მის საპოვნელად საბრძოლო ველზე გაგზავნა. წასულმა სადი დიდხანს ეძება, ვერ იპოვა, დიდხანს ეძახა და პასუხი ვერ მიიღო. საბოლოოდ, ბოლო იმედით დაჭრილებისა და შეჰქიდევის მიმართულებით დაიძახა:

„სად! მე ალლაჰის შუამავალმა გამოგზავნა. ალლაჰის შუამავალმა მიბრძანა გამეგო, შენ ცოცხლებს შორის ხარ თუ შეჰქიდეებს შორის?!“

ამ დროს, სადმა, რომელიც სიცოცხლის ბოლო წუთებს ითვლიდა და პასუხის გაცემის ძალა არ შესწევდა, გაიგო რა ალლაჰის შუამავალი მისით დაინტერესდა, მთელი ძალა მოიკრიბა და სუსტი სტვენისმაგვარი ხმით წარმოთქვა:

„მე უკვე მკვდრებს შორის ვარო!“ ნათელი იყო, რომ უკვე იქითა მხარეს იცქირებოდა თანამიმდევარი. სადთან გაიქცა. ის ხმლით იყო აჩეხილი და მისგან ჩურჩულით, ყრუ ხმით წარმოთქმული ეს საშინელი სიტყვები გაიგონა:

„ღმერთმანი იმდენი ხნითაც კი თვალების დახმსამებას რომ სჭირდება, წმინდა შუამავალს მტრებისგან თუ არ დაიცავთ, თქვენთვის არავითარი საპატიო მიზეზი არ არსებობსო“ (იხ. იბნ აბდილბერი, ისტილაბ, ტ. II, გვ. 590)

„გაადვილეთ, არ გაართულოთ! უმახრობლეთ, ნუ შეაძულებთ!“ (ბუჰარი, ილიმ, 11)

„სამსახურის
გაწევა მნიშ-
ვნელოვანია,
სამსახურის
გაწევისას დე-
ლიკატურობა
კი უფრო მნიშ-
ვნელოვანი.“

სად იბნ რებიმ ერთმორწმუნეებს ჩვეულებრივ ან-
დერძის ხასიათის ეს სიტყვები დაუტოვა და ამქვეყანას
გამოეთხოვა.

ბოლო ამოსუნთქვისას ჰალიდ იბნ ველიდმა საკუ-
თარ თავზე თქვა:

„ალლაჰის გზაზე ცხენის ჭიხვინსა და ხმლის ჟღა-
რუნში ცხოვრებაგატარებული მეომრის, საცოდავ არსე-
ბასავით ლოგინში სიკვდილი რა სამწუხაროა! ფენზე
ამაყენეთ! როგორც არ უნდა იყოს, ხმაღს დავეყრდნობი
და სულს განუტყეებ!“ ეს გულში არსებული უზარმა-
ზარი პასუხისმგებლობის შეგნების გამოვლინებაა.

სავსებით შესაძლებელია, რომ ამ ემოციამ ალლაჰის
გზაზე სამსახურის ყველა სფერო მოიცვას. ყოველმა
მორწმუნე მსახურმა ამ ემოციისგან თავისი წილი უნდა
აიღოს და ამით იმოქმედოს. ამგვარად, უნდა შექმნას
იდეალური კრიტერიუმები. უნდა შეიმეცნოს რომ, როცა
შესაძლებლობა ეძლევა და სამსახურს არ ასრულებს,
პასუხისმგებლობა ეკისრება. უყურადღებოდ არ უნდა
დარჩეს ის საკითხი, რომ თუკი არ გასწევს სამსახურს
და სხვანაირად მოიქცევა, მარადიულ ცხოვრებას დიდ
საფრთხეს შეუქმნის.

სამსახურის გაწევა—ეს ისეთი ღირსეული საქმეა,
რომ შუამავლები და სხვა წმინდანები ავადმყოფობის
დროსა და სასიკვდილო სარეცელზეც კი სამსახურის
გაწევის შესაძლებლობას ხელიდან არ უშვებდნენ. ეს
საკმარისი მაგალითია იმისა, რათა დავიანახოთ, ეს სა-
კითხი რამდენად მნიშვნელოვანია.

2. გულის მორალური ხასიათით შე- კმოვა

მისი გული, ვინც სამსახურს ეწევა, გულუხვობითა
და სულიერებით უნდა იყოს აღსავსე. გულის ჰორი-

ზონტის აყვავება მხოლოდ სულიერი საკვებითაა შესაძლებელი. ამ სრულყოფილების შედეგად კი ჩვენი გაგების უნარი, ინტუიცია და გრძნობები ღრმავდება. ბაჰაედინ ნაქშიბენდი, აზიზ მაჰმუდ ჰუდაი, გაზალი, მევლანა და სხვა წმინდანები, მხოლოდ გარეგნული ცოდნით რომ დაკმაყოფილებულიყვნენ და გულის ცოდნით არ აღჭურვილიყვნენ, საუკუნეების განმავლობაში ჩვენი გულების მანათობელი ვარსკვლავები ვერ იქნებოდნენ.

იმის გამო, რომ ეს დიდი ადამიანები შემთხვევებს გულის გამოღებული ფანჯრიდან სიყვარულით აკვირდებოდნენ, იმ საზოგადოებაში, სადაც ცხოვრობდნენ, ბევრ ჭეშმარიტების შექმნების მოწყურებულ ადამიანს, ხელმწიფეებსაც კი გიდობას უწევდნენ. რადგან მათ თავიანთ გარეგნულ ცოდნას, აზრსა და ლოგიკას გადაფარებული საილუმოლო ფარდა ახადეს, წილად ხვდათ ბედნიერება, რგებოდათ ღვთის ნაყოფიერი სიყვარული.

მიუხედავად იმისა, რომ ამ ადამიანების სხეულები საუკუნეებია მიწაში განისვენებენ, მათი სულიერება, გული თუ მათ მიერ გამოღებული ნაყოფი ღვთის ცოცხლობს და სამსახურის გაწევას ამის შემდეგაც გააგრძელებს.

იმისათვის, რომ სამსახურის უმთავრეს მიზანთაგან ერთი—ჭეშმარიტებაში ჩაწვდომა—გიდის სულიერ მდგომარეობასთან დაკავშირებული თავისებურებაა, რამდენადაც შეეძლებოდა ისლამის გატარებას ჩვენს პიროვნულ ცხოვრებაში, იმდენად გვაქვს ადამიანებზე ამ მიმართულებით ზეგავლენის მოხდენის შესაძლებლობა. გული ღმერთის საილუმოლოსთვის გახსნილი ფანჯარაა. ის, ვინც ამ საშუალებას კარგად გამოიყენებს, საიქიოს მა-

„ძალიან ბევრი ადამიანი, რომელსაც მიუხედავად იმისა, რომ ყოველ საკითხში სამსახურის გაწევის შესაძლებლობა აქვს, ვერ არჩევს შესაბამის დროსა და ადგილს მის შესასრულებლად. ის ვინც სამსახურს სწევს, უნდა იცოდეს, რომ ეს მაღლია და იგი თავმდაბლად, იმის მიმართ, ვისაც სამსახურს უწევს, მაღლიერების გრძნობით აღვსილმა უნდა შეასრულოს.“ (მუსა ეფენდი)

*„მორწმუნემ ღვთისმასხურების სიკეთის სიდიდეს იმციირეს არ უნდა შეხედოს, როგორც კი ხელსაყრელი შემთხვევა მიეცემა, ყველაფერი გულწრფელად უნდა შეასრულოს, რადგან ბევრი ადამიანი, ვინც დიდ სიკეთეს სჩადის, ზოგიერთ სამსახურს, რომელიც პატარად ეჩვენება, არ უფრო ხილდება, თუმცა, ალლაჰის კმაყოფილებას რომელი მოაპოვებინებს, უცნობია.“
(მუსა ეფენდი)*

რადისობას მოიპოვებს. მონოთეისტური რწმენა მსახურის მარადისობაში მეზავრობას უზრუნველყოფს.

სანამ წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) ცხოვრებაში ჩავიხედავთ, უპირველესად, მის გულში ღვთიური ზემთავონების ჩანერგვას დავაკვირდებით. ყურანში ასეა გამოხატული:

„უეჭველია, რომ ის, (ყურანი) სამყაროს ღმერთის მოვლენილია სანდო სულთან ერთად შენს გულში გასაგები არაბული ენით, რათა აუწყო სხვებს.“ (სურა შუარა, აიათები 192 - 195)

გულში მოვლენილი ეს თვისებები ალლაჰის შუამავლის ხასიათისა და ქცევების საშუალებით ცოცხალ ყურანად იქცა. მისი თანამიმდევრები ამ პიროვნებითა და ხასიათით გაცეხული იყვნენ. ამგვარად, ისლამს შუამავლისგან სწავლობდნენ. ჭეშმარიტების შემეცნებადღე უმეცრებაში მცხოვრებმა ამ ადამიანებმა, ალლაჰის შუამავლის წყალობით, ქცევაში სრულყოფილებას მიაღწიეს. ამგვარად დედამწის ისტორიაში ღირსეულ და სრულყოფილ ადამიანებად იქცნენ.

მორწმუნემ, რომელიც მიზნად დაისახავს რწმენის სამსახურს, შუამავლის თანამიმდევრები მაგალითებად უნდა აიღოს და გული ყურანის ბარაქით აივსოს.

გულწრფელობას მოკლებული სამსახური უდაბნოში დაღვრილ ერთ სათლ წყალს ჰკავს. გამხმარ ნაკვეთზე დათესილი თესლი მიწდვრის თავგების საკბილო გახდება. გულით დათესილი სამსახურის თესლი კი მომავალი ჭადარია. ამიტომ, მოსამსახურე ადამიანი ვალდებულია, სულიერი საზრდო მიიღოს. ღვთისმსახურებისას სულიერებაში, მორალსა და ქმედებაში მნიშვნელობა უნდა მიანიჭოს თავაზიანობასა და ალტრუიზმს, ეცადოს მიაღწიოს სულიერ სრულყოფილებას. ამგვარი

მდგომარეობა ადამიანს ღმერთის სიყვარულთან მიიყვანს. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებდა:

„ალლაჰს მორჩილი, მდიდარი გულის, თავისი თავის ღვთისმსახურებაზე მიმძღვნელი, პატივმოყვარეობისგან შორს მდგომი და თავისი არსის გამოსწორებით დაკავებული მსახური უყვარს.“ (მუსლიმი, ზუჰდი, 11)

იმ ადამიანის გული, რომელიც სამსახურს ეწევა, მოსავლიანი მიწის მსგავსი უნდა იყოს. მიწაზე მოსიარულე სულიერი არსებები მას ფეხქვეშ თელავენ და ხინჯსაც იქ ჰყრიან. მაგრამ მიწა ყველა ამ ხინჯს ასუფთავებს, შემდეგ ნაირ-ნაირი სილამაზის მცენარეებად გამოზრდის და მის ზემოთ მოსეირნე ყველა ქმნილებას კვებავს. მსახური ადამიანის გულიც ამ მოსავლიან მიწას უნდა ჰგავდეს, მათ გულში არსებული ყველა სილამაზე, პეიზაჟი უნდა აირეკლონ იმათ, ვისაც სამსახურს უწევენ. ამ მდგომარეობის მოსაპოვებლად ამ ოთხ საკითხს უნდა მიექცეს ყურადღება:

ა. გული მუდამ ალაღჰთან ერთად უნდა იყოს

უდიდესი ღმერთი აიათში ასე ბრძანებს:

„უეჭველად, გაჩენა ცათა და ქვეყნის და მონაცვლეობა ღამისა და ღლისა სასწაულებია ბრძენკაცთ, ჭკუასაკითხთათვის.“

რომელნიც ალლაჰს ახსენებენ ფეხზე მდგომარე, მჯდომარე თუ მწოლიარე, და ფიქრობენ ცათა და ქვეყნის გაჩენაზე, (ამბობენ): „ღმერთო ჩვენო! შენ ეს ამაოდ (ტყუილად) არ გაგიჩენია! დიდება შენდა! დაგვიფარე ჩვენ ცეცხლის სასჯელისგან.“ (სურა ალი-იმრანი, აიათები 190-191)

„ალლაჰს მადლობა შესწირე, რომ შენ სიკეთის ქმნის ბედნიერება მოგანიჭა, ვინაიდან, უდიდესმა ღმერთმა შენ წყალობა არ მოგაკლო.“

„რომელთაც ირწმუნეს, ალლაჰის ხსენებით იჯერეს გულნი მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაჰის ხსენებით ჰპოვებს გულნი სიმშვიდეს!“ (სურა რად, აიათი 28)

ალლაჰის ხსენება, მისი სახელის წარმოთქმა არ არის მხოლოდ. ალლაჰის შემეცნების გულში განთავსებაა. გული, მხოლოდ ამ ფორმით დაკმაყოფილდება. ალლაჰი ადამიანს მასთან დაახლოების ბედნიერებას ამ ფორმით ანიჭებს.

მოსამსახურე ადამიანის გულში როგორც კი ადგილს დაიკავებს ღმერთთან ერთად ყოფნა, სამსახურის გაწვევისას მას ვერავითარი სირთულე ვერ დააბრკოლებს, ყველა სირთულე მას ადვილად მოეჩვენება და ყველა სამსახურს სიამოვნებით აღასრულებს. სიამოვნებით შესრულებული სამსახური კი თან წარმატებული იქნება, თანაც პატრონს სიამოვნებას მიანიჭებს. ამისათვის გულმა ყველაფერი სიყვარულში უნდა ეძებოს, ის ღმერთის სიყვარულით უნდა იყოს გაჟღენთილი. როგორც იბნ არაბის მიშქათულ ანვარის სახელით ცნობილ ნაწარმოებში მოცემულ წმინდა ჰადისშია ნაბრძანები:

„ადამიანო! შენ ჩემთვის გაგაჩინე, ნივთები კი შენთვის შეგქმენი. საკუთარი თავი ამქვეყნიურის, ესე იგი, სააქაოდ არ გაანადგურო!“ (მიშქათულ ანვარ ნურლარ ჰაზინესი, გვ. 126-127)

*შენც, უმეტარი
ადამიანის
კვერლით,
წიგნივით
ჩუმიად იყავი!“*

ბ. გული ალლაჰისა და მისი შუამავლის სიყვარულით უნდა იყოს აღვსილი

სამსახურისას სიყვარული პროგრესის დასაწყისია. სინამდვილეში ეს ყველაფრის ათვლის წერტილია.

გული ამის შემდეგ იწყებს ფაქტობრივ აღორძინებას და სილამაზეების გამოფენას.

ალლაპისა და შუამავლის სიყვარული ჩვენს გულში არსებულ ყველა სიყვარულზე მაღლა უნდა იდგეს. აიათში ნაბრძანებია:

„...ხოლო რომელთაც იწამეს, უფრო ძლიერ შეყვარებულნი არიან ალლაპისადმი...“³⁾ ბაყარა, აიათი 165)

„უთხარი: თუ მამები თქვენი, და შვილნი თქვენი, და ძმები თქვენი, და მეუღლენი თქვენი, და წრენი თქვენი, და ქონება, რომელიც მოაგროვეთ, და ვაჭრობა, რომლის შეფერხებაც გაშინებთ, და საცხოვრებელი სახლები, რომელიც კმაყოფილებას გგვრით, უფრო საყვარელია თქვენთვის, უფრო ძვირფასია ალლაპზე და მის შუამავალზე და მის გზაზე ბრძოლაზე, მაშ, დაელოდეთ, სანამ ალლაპის ბრძანება მოევლინებოდეს. ხოლო ალლაპი არ დაადგენს ჭეშმარიტ გზაზე უკეთურ ხალხს!“ (სურა თევე, აიათი 24)

თუკი გული აღსავსე იქნება ალლაპისა და შუამავლის სიყვარულით, ყველა სილამაზეს აირეკლავს. ალლაპი და შუამავალი მხოლოდ აიათების კითხვით კი არა, გულში არსებული სიყვარულით იცნობა. საყვარელი შეყვარებულს სიყვარულის პროპორციულად აჯადოებს და მას იმსგავსებს. სიყვარული ორ გულს შორის გაბმულ ჯაჭვს ჰგავს. შეყვარებული საყვარელ არსებას გულიდან არასდროს ამოიღებს და ენიდან არასდროს მოიშორებს. საყვარლისთვის გულუხვად ხარჯავს სულსა და ქონებას, მსხვერპლს უყოყმანოდ იღებს, მშვედად ცხოვრობს და კვდება. აუცილებელია წმინდა შუამავალი ღირსეულად გვიყვარდეს, ამისათვის კი საჭიროა ენა საღავათის თქმით სველი, გული კი მუდამ მასთან გვეკონდეს დაკავშირებული.

მორწმუნე წვედიად ღამეში მთვარის შუქით ღრმა, მგრძობიარე, გულისხმიერი, ალტრუისტისტი, გულუხვი და ნათელიანი უნდა იყოს!

„აღლაჰის
გზაზე ცხენის
ჭიხვისა და
ხმლის ჟღარ-
უნში ცხოვრე-
ბავატარე-
ბული მეომრის,
საცოდავ
არსებასავით
ლოგინში
სიკვდილი რა
სამწუხაროა!
ფეხზე ამაყ-
ენეთ! როგორც
არ უნდა იყოს,
ხმაღს დავ-
ეყრდნობი და
სულს განუუტე-
ვებ!“ (ჰალიდ
იბნ ველიდი)

გული სრულყოფილების იმ დონემდე მიღწევს, რამდენადაც ალლაჰის შუამავალს აირეკლავს. უდიდესი ღმერთი შუამავლის პატივისცემის გამოსახატავად ასე ბრძანებს:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْنَا وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

„უეჭველად, ალლაჰი და მისი ანგელოზები ღოცავენ შუამავალს. ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ილოცეთ მასზე და მიესალმეთ მხურვალედ!“ (სურა აჰზაბი, აიათი 56)

უდიდესი ღმერთი სხვა აიათში ასე ბრძანებს:

„ ვფიცავ, ალლაჰის შუამავალი კარგი მაგალითი იყო თქვენთვის, ვინც ისწრაფვოდა ალლაჰისკენ და უკანასკნელი დღისკენ და ხშირად ასხენებდა ალლაჰს!“ (სურა აჰზაბი, აიათი 21)

ჩვენ თვალს ვადევნებთ შუამავლის თანამიმდევრებს, თუ ეს ორი აიათი ცხოვრებაში როგორ გაატარებს და სიყვარულის რა მწვერვალზე ავიდნენ. ალლაჰსა და მუჰამმედთან მიღწეული ადამიანები განკითხვის დღემდე იცხოვრობენ, როგორც მუჰამმედის მიმდევართაგან რჩეულები, ისინი წარმავალი ცხოვრების შემდეგაც კედრებში იქნებიან მოხსენიებული.

ალლაჰის შუამავალმა, ისლამის ქადაგებისა და სწავლების მიზნით, გარშემო დასახლებულ ტომებს მასწავლებლები გაუგზავნა, მაგრამ ზოგიერთ მათგანს მახე დაუგეს. ამის ნათელი მაგალითი „რეჯის შემთხვევა“ იყო.

მედიინის ახლოს დასახლებულმა ადალისა და ქარეს ტომებმა ალლაჰის შუამავალს ისლამის მასწავლებლის გაგზავნა თხოვეს. მან ასიმ იბნ საბითის მეთაურობით ათაკციანი ჯგუფი გაგზავნა. ჯგუფი რეჯის უბანში

მისვლისთანავე მახეში გაება. რვა მათგანი შეჰიდალ დაეცა, ორი კი ტყვედ ჩავარდა.

ტყვედ ჩავარდნილი თანამიმდევრები ჰუბები და ზეიდი იყვნენ. კერპთაყვანისმცემლებმა ორივე მათგანი მოკლეს, სანამ მოკლავდნენ, ზეიდს ჰკითხეს:

„შენი სიცოცხლის გადასარჩენად, შენს შუამავალს რომ შეეცვალო, არ გინდა?“

ზეიდა კითხვაზე დაუფიქრებლად, დიდი გამბედაობითა და სერიოზულობით იყვირა:

„ჩამომახრჩვე! არ შეიძლება მისი აქ, ჩემს ადგილზე ყოფნა მინდოდეს. იმ წმინდანს, რომელიც ახლა მედინაშია, ფეხში ერთი ეკალიც რომ შეესოს, ისიც არ მინდაო!“

ამ პასუხით გაოცებულმა აბუ სუფიანმა თქვა:

„მე ამქვეყნად არავინ მინახავს სხვა, ვინც ამხანაგებს მუჰამედის მსგავსად უყვართო“.

შემდეგ ჰუბებიესთან მივიდნენ და მას რწმენის უარყოფის სანაცვლოდ განთავისუფლება შესთავაზეს:

„მთელი ქვეყნიერებაც რომ მომცეთ, რწმენას მაშინაც არ უარყოფ!“- მიუგო.

შემდეგ, რაც ზეიდს ჰკითხეს, მასაც გაუმეორეს და იგივე პასუხი მიიღეს. ჰუბებიეს სიკვდილის წინ მხოლოდ ერთი სურვილი ჰქონდა: „სიყვარულით სავსე „სალამი“ გადაეცათ ალლაჰის შუამავლისთვის.“

„ღმერთო! აქ არავინაა, რომ გადასცეს ჩემი უკანასკნელი „სალამი“ შუამავალს. მიაწვდინე ის შენ მას!“

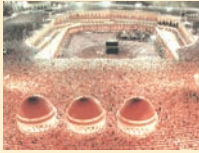
ამ დროს ალლაჰის შუამავალმა, რომელიც მედინაში იმყოფებოდა, წარმოთქვა:

„მასაც სალამი გადაეციო!“ თანამიმდევრებმა გაკრევებით ჰკითხეს:

„ალლაჰის შუამავალო! სალამზე ვის უპასუხეთო?“

იმ აღამიანის გული, რომელიც სამსახურს ეწევა, მოსავლიანი მიწის მსგავსი უნდა იყოს. მიწაზე მოსიარულე სულიერი არსებები მას ფეხქვეშ თელავენ და ხინჯსაც იქ ჰყრიან, მაგრამ მიწა ყველა ამ ხინჯს ასუფთავებს, შემდეგ ნაირ-ნაირი სიღამაზის მცენარეებად გამოზრდის და მისით კი მის ზემოთ მოსეირნე ყველა ქმნილებას კვებავს.

*გულწრ-
ფელობას
მოკლებული
სამსახური უდ-
აბნოში დაღვრ-
ილ ერთ სათლ
წყალს ჰგავს.
გამხმარ ნა-
კვეთზე დათე-
სილი თესლი
მინდვრის
თავეების საკ-
ბილო გახდება.
გულით დათე-
სილი სამსახ-
ურის თესლი
კი, მომავალი
ჭადარია...
ამიტომ მსახ-
ური ადამიანი
ვალდებულია
გული განი-
წმინდოს.*

„ჩვენი ძმის ჰუბეების სალაძზე ვუპასუხე. აი, ჯე-
ბრაილმა ჰუბეების სალამი გადმომცაო!“ – ბრძანა.

საბოლოოდ ურწუნობმა ორივე მათგანი შეჰიდად
აქცია. იმ დროს ჰუბეებიეს წარმოთქმულ სიტყვათაგან
ქვემოთ მოცემული ძალიან მნიშვნელოვანია:

„მას შემდეგ, რაც მუსლიმად მოკვდები, რა მნიშვნე-
ლობა აქვს როგორ მოკვდები!“ (იხ. ზუჰარი, მელაზი, 10; ვაჟიდი,
მელაზი, გვ. 280-281)

კვლავაც ალლაჰის შუამავლის სიყვარული იყო მი-
ზეზი, რომ მისი ახალგაზრდა თანამიმდევრები ერთმა-
ნეთს ეჯიბრებოდნენ, რათა მისი წერილების წაღების
პატივი რგებოდათ წილად, მისი სურველის შესასრუ-
ლებლად ნებისმიერ მსხვერპლს გაიღებდნენ, არავითარი
საპატიო მიზეზის გამო თავიდან მის სამსახურს არ
აიცილებდნენ. სერბიის მთებსა და უკაცრიელ უდაბ-
ნობებს გადალახავდნენ, ჯალათებს შორის თვალდაუხა-
მხამებლად ჩაივლიდნენ და რწმენის მიერ მინიჭებული
უდიდესი გამბედაობით, ალლაჰის შუამავლის წერილებს
მეფეებს წაუკითხავდნენ. ისინი შუამავლისადმი უსაზლ-
ვრო სიყვარულის გამოვლინებები იყვნენ.

აი, შუამავლის თანამიმდევრების რწმენა, სიყვარული
და გამბედაობა! მაშინ, როცა შუამავლის თანამიმდე-
ვრების თავს გადამხდარი ეს სურათები ჩვენ გვაში-
ნებს, ალლაჰსა და შუამავალზე შეყვარებულ ადამიანე-
ბს, ასეთი სცენები არც კი შეატოკებდა. მათი მიზანი
ალლაჰის შუამავლის კეთილგანწყობის მოპოვება იყო.
ასეთი სიყვარულით გულის შემკობა იქნება ის თესლი,
რომელიც გაწეულ სამსახურს ნაყოფიერს გახდის.

გ. გული სულიერი ძმების მიმართ რწმენით უნდა იყოს აღსავსე

იქ, სადაც ძმობაა – თანაგრძნობა და გულისხმიერებაა. ადამიანი, რომელიც მორწმუნე ძმებს არ უსურვებს იმას, რასაც საკუთარ თავს, რწმენის სრულყოფილებას ვერ მიაღწევს. უდიდესი ალლაჰი ასე ბრძანებს:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

„რამეთუ მორწმუნენი ძმები არიან . მაშ, გამოასწორეთ თქვენს ძმებს შორის არსებული და გეშინოდეთ ალლაჰისა, ეგებ შეწყალებული იქმნეთ თქვენ!“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 10)

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) კი ასე ბრძანებს:

„სანამ არ ირწმუნებთ, სამოთხეში ვერ შეხვალთ. ხოლო, სანამ ერთმანეთს არ შეიყვარებთ, მანამდე სრულყოფილად ვერ ირწმუნებთ. თქვენ ერთ რამეს გეტყვით და იმის გაკეთების შემთხვევაში, ერთმანეთს შეიყვარებთ: ერთმანეთს მიესალმეთ!“ (მუსლიმი, იმანი, 93)

„შვიდი კატეგორიის ადამიანი არსებობს, რომლებსაც იმ დღეს, როცა არსად საჩრდილობელი არ იქნება, ალლაჰი თავად (თავისი საძყოფლით) მოუჩრდილებს... (ამ კატეგორიებს შორის ერთი) ის ორი ადამიანია, რომლებსაც ერთმანეთი ალლაჰის გამო უყვართ და არ სცილდებიან, ერთმანეთთან ამის გამო მიდიან...“ (ბუჰარი, ეზანი, 36)

ერთ წმინდა ჰადისში უდიდესი ალლაჰი ასე ბრძანებს:

„ალლაჰს მორჩილი, მდიდარი გულის, თავისი თავის ღვთისმსახურებაზე მიმძღვნელი, პატივმოყვარეობისგან შორს მდგომი და თავისი არსის გამოსწორებით დაკავებული მონა-მსახური უყვარს“ (მუსლიმი, ზუჰდი, 11)

„...ხოლო
რომელთაც
იწამეს, უფრო
ძლიერ შეევა-
რებულნი არიან
აღლაჰისად-
მი.“ (სურა
ბაყარა, აიათი
165)

„ჩემს სიყვარულს ვუღასტურებ მათ, ვისაც ჩემი სურვილით ერთმანეთი უყვართ, ვინც ჩემ გამო ერთმანეთს უმასპინძლდება, ჩემ გამო ერთმანეთის მეგობრები არიან და ერთმანეთს გულწრფელად ენდობიან, ნათესავებსა და მეგობრებთან ჩემ გამო კავშირს არ წყვეტენ და მნახულობენ.“ (აჰმედ იბნ ჰანბელი, მუსნედი, V, 229)

აღლაჰის გამო, ძმობისა და სიყვარულის შესახებ, წმინდა შუამავალი ასე ბრძანებს:

„ერთი ადამიანი სხვა სოფელში სულიერი ძმის მოსანახულებლად წავიდა. უდიდესმა აღლაჰმა ერთი ანგელოზი გამოგზავნა, რათა იმ კაცისთვის გზაში ყურადღება მიექცია. ანგელოზმა ჰკითხა: „სად მიდიხარ?“

„ერთი ადამიანის მოსანახულებლად მივდივარო.“

ანგელოზმა ჰკითხა:

„ის კაცი შენი ნათესავია?“

„არა“.

„იმ კაცისგან რაღე სარგებელს ელოდები?“

„არა!“

„კარგი და თუ ასეა, მაშ რატომ მიდიხარო?“
—როცა ჰკითხა, — კაცმა უპასუხა:

„მე ის აღლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად მივყვარს. ამის გამო, მის მოსანახულებლად მივდივარო“.

ამის შემდეგ ანგელოზმა უთხრა:

„მე შენთან აღლაჰის გამოგზავნილი ელჩი ვარ. იმის გამო, რომ ის შენი სულიერი ძმა აღლაჰის გამო გიყვარს, ამიტომ შენც აღლაჰს უყვარხარო.“ (აჰმედ იბნ ჰანბელი, მუსნედი, II, 292)

მსახურების ერთმანეთის სიყვარულის, მათი გულეების ერთმანეთთან სიახლოვის გამო, მშვიდი, ნაყოფიერი და ბარაქიანი საფუძველი იქმნება და ძალას, ძალა ემატება. უდიდესი აღლაჰი მათ, ვინც ერთმანეთს ზურგს უმაგრებენ, მხარდამხარ ბრძოლობენ, აიათში ასე აქებს:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ
صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ

„უეჭველად, ალლაჰს უყვარს ისინი, რომელნიც იბრძვიან მის გზაზე მწკრივებად, მტკიცე შენობის დარნი.“
(სურა საფფი, აიათი 4)

უდიდესმა ალლაჰმა მორწმუნეების ეთიკისადმი დაცინვა, რაც ძმობისა თუ სიყვარულის გრძობებს აზიანებს, ერთმანეთის განსჯა, ნაკლის გამოძებნა, ეჭვის თვალით ყურება და მსგავსი ცუდი თვისებები ჰარამად დააწესა. ამგვარი მორალის მქონენი ყურანში მკაცრად არიან გაფრთხილებული:

„ვაი, ყველა ზურგს უკან მკილავს და სხვისი წუნის მკვლევს! რომელმაც ქონება მოიხვეჭა და აგროვებს,“ (სურა ჰუმეზე, აიათები 1-2)

ამის მიხედვით, ყველა იმას, ვინც თუნდ ხელით, თუნდ ენით, მორალურად თუ მატერიალურად ადამიანებს ტკივილს მიაყენებს, იჭორავებს და ამგვარად გულში დაჭრის, სასჯელად ჯოჯოხეთი ელოდება. ეს კი, რა სამწუხარო დასასრულია!

ამგვარი დასასრულის თავიდან ასაცილებლად ისლამმა მორწმუნეებს მოუწოდა იყვნენ მიმტყეპელი, დანაშაულის დამფარველი, ერთმანეთისთვის ღმერთზე მავედრებლები. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„არ მოვიცვათ ერთმანეთისადმი მოუთმენლობის გრძობამ! სიბრაზე და შურისძიება ერთმანეთს არ გადაანთხილეთ! ერთმანეთის შერცხვენას არ ეცადოთ! სხვების საუბარს ყური არ დაუგდოთ! ალლაჰის მსახურებო, ძმები იყავით!“ (მუსლიმი, ბირრ 30)

სიყვარული ორ გულს შორის გაბმულ ჯაჭვს ჰკავს. შეყვარებულის საყვარელ არსებას გულიდან არასდროს ამოიღებს და ენიდან არასდროს მოიშორებს. საყვარლისთვის გულუხვად ხარჯავს სულსა თუ ქონებას, მსხვერპლს უყოყმანოდ იღებს, მშვიდად ცხოვრობს და კვდება.

*ყველაზე ხაირ-
იანი თქვენ შო-
რის არის ის,
ვინც სწავლობს
წმინდა ყურანს
და ასწავლის
მას. “*

*(ბუჰარი, ფა-
დაილ - ყურა-
ნი, 21)*

წმინდა შუამავალმა თავის თანამიმდევრებთან ისეთ ძმობას ჩაუყარა საფუძველი, რომელიც ქვეყნიერების აღსასრულამდე მორწმუნეთათვის გზის მანათობელი მაგალითია. მექიდან მედინაში ჰიჯრით გადასულ მუჰაჯირებსა და ანსარებს შორის განხორციელდა ისეთი უბაღლო ძმობა, რომლის მსგავსის მომსწრე ისტორია არასდროს ყოფილა. მათ შორის იყო ისეთი ძმობა, რომ ანსარები მზად იყვნენ მუჰაჯირები ყველაფერში თავიანთ მეწილედ ექციათ. ამის საპასუხოდ მუჰაჯირები მცირედით კმაყოფილდებოდნენ და ამბობდნენ:

„შენი ქონება და მამული ღმერთმა მშვიდობაში მოგახმაროს, ძმობილო, შენ მე ქალაქის გზა მიჩვენე, საკმარისია!“ ეს ძმობა, როგორც ღვთიური წყალობა, ყურანში ხოტბითაა მოხსენიებული.

„და რომელთაც იმათზე უწინ ბინა ჰქონდათ დადებული და სარწმუნოება მიღებული, უყვართ ვინც გადასახლდა მათთან. გულში არ ივლებენ არანაირ შურს იმის გამო, რაც იმათ მიეცათ, და უპირატესობას ანიჭებენ საკუთარ თავზე მეტად, თუნდ ესაჭიროებოდეთ...“
(სურა ჰაშირი, აიათი 9)

ძალიან საყურადღებოა ქვემოთ მოცემული წმინდა ჰუზაიფის გადმოცემული შემთხვევა, რომელიც ალტრუიზმის თვალსაჩინო მაგალითია:

იერმუქის ბრძოლაში ვიყავით. საშინელი შეტაკება იყო. ისრებისა და შუბების დარტყმების შედეგად დაჭრილი მუსლიმები ცხელ ქვიშაზე იწვნენ. ეცემოდნენ და სულს განუტევებდნენ. ამ დროს უკანასკნელი ძაღლი მოვიკრიბე და ჩემი ბიძაშვილის ძებნა დავიწყე. უკანასკნელ წუთებში მყოფ დაჭრილებს შორის ბოლოს და ბოლოს ვიპოვე. მაგრამ რა გამოსავალია, ჩემი ბიძაშვილი სისხლში ცურავდა და რაც უნდოდა თვალით

ძლივს მანიშნებდა. ადრე გამზადებული წყლის მათარა ვაჩვენე და ვკითხე:

„წყალი გინდა?“

ტუჩები წყურვილისაგან გამომშრალი ჰქონდა, მაგრამ პასუხის გაცემის ძალა არ ჰქონდა და თითქოს თვალებით თავის ტანჯვას მანიშნებდა.

მე მათარას თავი მოვხსენი. როცა წყალი მას გავუწოდე, ცოტა იქით მწოლიარე დაჭრილი იქრიმეს ხმა მომესმა:

„წყალი! წყალი! რა იქნება, ერთი წვეთიც რომ იყოს, წყალი!“

ჩემმა ბიძაშვილმა ჰარისმა ეს ყვირილი როგორც კი გაიგონა, მანიშნა, რომ წყალი იქრიმესთვის მიმეტანა.

გახურებულ ქვიშაზე მწოლიარე შეჰიდებს შორის მაშინვე იქრიმესთან გავიქეცი და წყალი გავუწოდე. იქრიმემ ხელი წყლისკენ რომ წაიღო, ამ დროს იაშას ჩურჩული გაისმა:

„რა მოხდება, ერთი წვეთი წყალი მომაწოდოთ! ალლაჰის კმაყოფილებისთვის, ერთი წვეთი წყალი!“

ეს რომ გაიგონა, იქრიმემ ხელი მაშინვე უკან გასწია და მანიშნა, წყალი იაშასთვის მიმეტანა. ჰარისის მსგავსად მანაც არ დალია.

მე როცა წყალი იაშასთან მიმქონდა მისი ბოლო სიტყვები მესმოდა. ის ამბობდა:

„ღმერთო! რწმენის სასიკეთოდ თავის მსხვერპლად გაღებისგან უკან არ დაგვიხევია. ახლა უკვე შეჰიდობას მიგვალწვენე. ჩვენი შეცდომები მოგვიტევე!“

ნათელია, რომ იაშა უკვე შეჰიდობის შარბათს სვამდა. ჩემი მიტანილი წყალი დაინახა, მაგრამ დრო აღარ დარჩა. დაწყებული ქელიმეი შეჰადეთი ძლივს დაამთავრა.

„ისლამ-
მა ჩასახვის
დროიდან
თავისი გულ-
მოწყალებისა
და სამართ-
ლის კალთის
ქვეშ შეიფარა
ყველა-მორწ-
მუნეცა და არა-
მორწმუნეც.“

„ფულის ვაცემა და ქონების ვაცემა – გულუხვი ადამიანის თვისებაა, სიყვარულში გულუხვობა კი – სულის ჩუქებაა. თუკი შენ ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად პურს ვასცემ, პური მოგეცემა. ალლაჰისთვის სულს თუ გაიღებ, სული მოგეცემა!“

მაშინვე უკან გავბრუნდი, იქრიმესთან მივედი, წყალი გაუწოდე და ღვინაზე ისიც გარდაცვლილიყო.

ჩემს ბიძაშვილ ჰარისს მაინც მიუვსწრო-მეთქივთქვი.

მასთან მივირბინე, მაგრამ გახურებულ ქვიშაზე მწოლიარესაც სული განეტევებინა. რა სამწუხაროა, მაშინ როცა მათარა წყლით სავსე იყო, სამი შეჰიდი წყურვილით გარდაიცვალა. (იხ. ჰაქიმი, მუსთაფრეჟი, III, 270)

ჰუზეიფე იმ წუთის ემოციას ასე გადმოსცემს:

„ცხოვრებაში ბევრ რამეს შევსწრებივარ, მაგრამ არაფერს ამ ამბის მსგავსად ჩემზე არ უმოქმედია და არ აუღელვებია. მაშინ, როცა ისინი ერთმანეთის ნათესავები არ იყვნენ, ერთმანეთისადმი ასეთმა ალტრუიზმმა, თანაგრძნობამ და თავდადებათ გამოაცა, მათ შურით შევცქეროდი. როგორც ყველაზე დიდი რწმენის შედეგად გამოჩენილმა გამბედაობამ ჩემს მეხსიერებაში უდიდესი კვალი დატოვა.“

სიყვარული - მშრალი პრეტენზია არ არის მხოლოდ, სიყვარული ძმების დარდის გაზიარება, მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება, მსხვერპლის გაღება და შენს ხელთ არსებული სიკეთეების მათთვის განაწილებაა. როგორც ზემოთ მოცემული მაგალითიც აჩვენებს, სიძნელის ჟამს გაწეული ძმობა – ნამდვილი ძმობაა. წმინდა ჰადისში ნაბრძანებია: „თუ ერთმანეთს კი არ შეიცოდებთ, არამედ გეყვარებათ და გულისხმიერად მოეციდებით, მორწმუნეები როგორც ერთი სხეული! ისე გამოჩნდებით! (ამ სხეულის) ერთი ორგანო თუ იტანჯება, სხვა ნაწილებსაც არ ძინავთ და მთელი ღამე მასთან ერთად იტანჯება, არ იძინებს.“ (მუსლიმი, ბირ, 66)

წმინდა შუამავალი დროდარო თავის თანამიმდევრებს მიმართავდა:

„ჩემო თანამიმდევრებო! დღეს ობოლს თავზე ხელი გადაუსვით, ავადმყოფი მოინახულეთ ან გასვენებაში იყავით?“ წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) ამ კითხვით გამოხატავს, რათა მორწმუნეს მდიდარი და თანაგრძნობით აღსავსე გული ჰქონდეს.

ამგვარი საზოგადოებრივი სამსახური რომ ღმერთთან დაახლოების საშუალებაა, ალლაჰის შუამავალი ერთ წმინდა ჰადისში ასე გამოხატავს:

„უდიდესი ალლაჰი განკითხვის დღეს ასე ბრძანებს:

„ადამიანო! ავად რომ ვიყავი, არ მინახულე.“

„შენ სამყაროს ღმერთი ხარ და როგორ გინახულე?“

უდიდესი ალლაჰი კი ეტყვის:

„ჩემი მსახური ავად ვახდა, მის სანახავად არ წახვედი. ის რომ მოგენახულებინა, მე მის გვერდით ვიყავი. ეს არ იცოდი? ადამიანო, მე მშვიერი ვიყავი და არ გამბძლე?“

ადამიანი ეტყვის:

„მაშინ, როცა შენ სამყაროს ღმერთი ხარ და როგორ გაგაძღობდი?“

უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„ერთმა ჩემმა მსახურმა საჭმელი ვთხოვა, არ მიეცი. მისთვის საჭმელი რომ მიეცა, მიცემულს აუცილებლად ვნახავდი. ეს არ იცი, ადამიანო? მწყურვალი ვიყავ და არ დამალევენე წყალი!“

„ღმერთო ჩემო! მაშინ, როცა შენ სამყაროს ღმერთი ხარ, შენთვის წყლის მოცემა როგორ შემეძლო?“

„ჩემმა ერთმა მსახურმა წყალი ვთხოვა, არ მიეცი. არ იცი, რომ მისთვის წყალი რომ მივეწოდებინა, მაღლს ჩემგან იპოვიდი?“ (მუსლიმი, ბირ, 43)

„მას შემდეგ, რაც მუსლიმად მოკვდები, რა მნიშვნელობა აქვს როგორ მოკვდები!“ (წმინდა ჰუბეიბი)

„რამეთუ მორ-
წმუნენი ძმები
არიან . მაშ,
გამოასწორეთ
თქვენს ძმებს
შორის არსებუ-
ლი და გეშინო-
დეთ ალლა-
ჰისა, ეგებ
შეწყალებული
იქმნეთ თქვენ!“
(სურა ჰუჯუ-
რათი, აიათი
10)

საყურადღებოა ქვემოთ მოცემული აიათი, რომელიც ძმობისა და ალტრუიზმის ფონს გვიშლის.

„მოუხედავად იმისა, რომ მათ სული მისდიოდათ, საჭმელი ღარიბს, ობოლსა და ტყვეს აჭამეს. „ჩვენ თქვენ ალლაჰის კმაყოფილებისთვის გაძღობთ, თქვენგან არც რაიმე საფასურსა და არც მაღლობას არ ველოდებით. ჩვენ ძნელ და საუბედურო დღეს ჩვენი ღმერთის (მისი ტანჯვის თავს დატყდომის) გვეშინიაო“ – (უთხრეს). აი, ამის გამო, ალლაჰი იმ დღეს მათ ბოროტებისგან დაიფარავს. (სახეებზე) – ბრწყინვალე-ბასა და (გულებში) სიხარულს მიანიჭებს.“ (სურა ინსანი, აიათები 8-11)

მოკლედ, მსახურებმა ერთმანეთის მიმართ არ უნდა იგრძნონ სიძულვილი, შური და სიცივე, მათი საწინააღმდეგო გრძნობები უნდა ეძებონ, გულის დამამშვიდებელი და სრულმყოფელი სიყვარულის ნაყოფიერ ნიადაგისგან წილი უნდა მიიღონ.

დ. გული, ღმერთის გამო, მის მიერ შექმნილი ყველა არსებისადმი, სიყვარულით, თანაგრძნობითა და გულისხმიერებით უნდა იყოს აღსავსე

გული, როგორც კი ღმერთის სიყვარულით აღივსება მასში იბადება სურვილი მის მიერ შექმნილი ყველა არსებისადმი სამსახურისა. ის, ვინც მეგობრობის ცენტრში ალლაჰსა და შუამავალს განათავსებს, მთელი სამყაროს მეგობარი გახდება. ასეთ სამსახურთან მიღწეული გული ფართოვდება და შიგ მთელ სამყაროს იტყვის.

სამსახური მხოლოდ მდიდარი გულით შეიძლება შესრულდეს და ამ შემთხვევაში ნაყოფიერ შედეგს იძლევა. ადამიანი, როგორც კი ამ მდგომარეობას მიაღწევს, სიყვარულის კერად იქცევა. სიყვარულით დათესილი თესლი კი მარადიულია. აქედან გამომდინარე, საკუთარი თავი უპირველესად უდიდესი ღმერთისა და წმინდა შუამავლის სიყვარულით უნდა გავაცოცხლოთ, საკუთარი ცხოვრება ამის მიხედვით უნდა დავგეგმოთ.

3. გულწრფელობის და გულგახილვითობის დახვეწა

მსახური ადამიანისთვის ყველა საფუძველი სიყვარული და გულმართლობა უნდა იყოს. ნამდვილ მსახურად ქცევა უდიდესი ალლაჰის მსახურისთვის ღვთიური წყალობაა. ამ უდიდესი სიკეთის ფასი კარგად უნდა ვიცოდეთ და ყოველ საქმეში სიყვარული და გულმართლობა უნდა გამოვიჩინოთ. არ უნდა დავგავიწყდეს, რომ წინააღმდეგ შემთხვევაში ის ხელიდან გამოგვეცლება.

ის, ვისაც მინდობილი აქვს ისეთი დიდი მნიშვნელობის მოვალეობა, როგორც სამსახურია, ვალდებულია ამ საკითხს უფრო ყურადღებით მოეკიდოს. ის ვინც მაღალ მწვერვალზე აცოცებას ცდილობს, სადაც ფეხს ადგამს და რასაც ეყრდნობა იმ ადგილს უფრო მეტი ყურადღება უნდა მიაქციოს. ვინაიდან მწვერვალზე ასვლისას ერთი მცდარი ნაბიჯის ან გამხმარი ტოტის საყრდენად გამოყენება საფრთხეს ქმნის.

„...კეთილმსურველი ადამიანები დიდი საფრთხის პირისპირ დგანან.“ (ბეიჰაჟი, შუაბულ-იმანი, V, 345)

„სანამ არ ირწმუნებთ, სამოთხეში ვერ შეხვალთ. ხოლო სანამ ერთმანეთს არ შეიყვარებთ, მანამაღელსრულყოფილად ვერ ირწმუნებთ. თქვენ ერთ რამეს გეტყვით და იმის გაკეთების შემთხვევაში, ერთმანეთს შეიყვარებთ: ერთმანეთს მიესალმეთ!“ (მუსლიმი, იმანი, 93)

„უეჭველად, ალლაჰს უყვარს ისინი, რომელნიც იბრძვიან მის გზაზე მწკრივებად, მტკიცე შენობის დარნი.“ (სურა საფი, აიათი 4)

ეს წმინდა ჰადისი ზემოთ მოცემული ჭეშმარიტების ყველაზე თვალნათელი გამოხატულებაა.

ის, ვინც სიყვარულით ეწევა სამსახურს, ეშმაკისა და მისი დამხმარეების მზაკვრობების საწინააღმდეგოდ, ღვთიური მფარველობის ქვეშ იმყოფება. აიათში ნაბრძანებია:

„უთხრა: „ვფიცავ, შენს ძლევა მოსილებას, უთუოდ ვაცდუნებ ერთიანად, გარდა შენს მსახურთა, რომელნიც გულწრფელნი არიან მათგან.“ (სურა საფი, აიათი 82-83)

გულწრფელობა ჭეშმარიტი სამსახურის ყველაზე მნიშვნელოვანი პირობაა. იქ, სადაც გულწრფელობაა, განხეთქილება, ეგოისტობა და ჟინი იკარგება. ამგვარად, ვნების აყლის გზა ისპობა; სამსახურის გაწვევის გზაზე დაბრკოლებებიც მინიმუმამდე მცირდება.

ის, რომ გულწრფელობა ნაყოფიერების საშუალებაა, ყველაზე ნათლად საქველმოქმედო ორგანიზაციებში ჩანს. ზოგიერთი საქველმოქმედო დაწესებულებები, შეცვლილი პირობების მიუხედავად, ქველმოქმედებისთვის გაცემული ქონების ჰალალობისა და მიზეზის გამო, საუკუნეების განმავლობაში აგრძელებენ არსებობას. დროდადრო ჩავარდნებიც რომ ჰქონდეთ, მძიმე მდგომარეობიდან გამოსვლას ახერხებენ და ხელახლა ცოცხლდებიან.

ეჭვის შეტანა არ შეიძლება იმაში, რომ გულწრფელობა ყოველთვის იმარჯვებს, რადგანაც ის არასდროს გაუჩინარდება. მრავალ რიცხობრივად მცირე არმიას, რომელიც შედგებოდა მოთმინებითა და გულწრფელობით აღჭურვილი ადამიანებისგან, ალლაჰის შემწევობით დაუმარცხებია მათზე რიცხობრივად ან შესაძლებლობის მხრივ აღმატებული ძალა. ეს მდგომარეობაც აჩვენებს, რომ გულწრფელობა გამარჯვების საფუძველია. ბედირში მოპოვებული გამარჯვება ამის ყველაზე

თვალსაჩინო მაგალითია. ჰუნეინის ლაშქრობისას, იმის გამო, რომ გულწრფელობა მოშლილი იყო, დასაწყისში მარცხი განიცადეს. ალლაჰის შუამავლის თანამიმდევრების გაფრთხილებებისა და ჭეშმარიტების ქადაგების საშუალებით გრძნობები და ფიქრები გაცოცხლდა და მუსლიმებმა შედეგად გამარჯვება მოიპოვეს.

სამსახურისას გულწრფელობა ყველაზე კარგი ნიშანია, ამის საფასურს მხოლოდ ალლაჰისაგან თუ დაელოდები. ამის ყველაზე კარგი მაგალითები შუამავლებმა და წმინდანებმა წარმოგვიდგინეს. ამ სინამდვილის ნათელი გამოხატულებაა ყურანში ყველა შუამავლის მიერ წარმოთქმული:

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ
إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

„...მე თქვენ არ გთხოვ მის სანაცვლოდ ქონებას, ჩემი საზღაური მხოლოდ ალლაჰს ეკუთვნის...“ (იხ. ეშ შურა, 109, 127, 145, 164, 180; თუნუსი, 72; სურა ჰუდი, აიათი 29)

ასევე ამის ცოცხალი მაგალითია „ასჰაბი ქარეს“ შემთხვევა.

ღმერთის რწმენის საქადაგებლად ანთაქიაში გაგზავნილი სამი ელჩის წინააღმდეგ გამოსულმა იქაურმა მოსახლეობამ მათი ჩაქოლვა გადაწყვიტა. მათი ამ პროტესტისა თუ მუქარის შესახებ ანთაქიელმა ჰაბიბი ნეჯარმა რომ გაიგო, ხალხთან მიიღბინა და ასე უთხრა:

„...ჰეი, ხალხო ჩემო! გაჰყევით წარმოგზავნილებს! გაჰყევით, ვინც საზღაურს არ ითხოვს თქვენგან და ჭეშმარიტ გზაზე ადგანან!“ (სურა იასინი, აიათები 20-21)

ადამიანი, რომელიც სამსახურს ისე გასწევს, რომ ხარბი არ იქნება და მატერიალურ საფასურზე მეტად მისი მიზანი ღმერთის ნება-სურვილის შესრულება იქ-

„მუჰამმედი, შუამავალი ალ-ლაჰის. ხოლო მასთან ერთად რომელნიც არიან მკაცრნი ურწმუნონის წინაშე და მოწყალენი ერთმანეთთან მიმართებაში...“ (სურა ვეთჰი, აიათი 29)

ორი სულიერი
ძმა ერთმანეთის
დამბანი
– ორი ხელის
მსგავსია.

ნება, ალლაჰის კმაყოფილებასა და ადამიანების სიყვარულს მოიპოვებს. ეს წმინდა ჰადისი ამ სინამდვილეს რა ლამაზად გამოხატავს:

ერთ დღეს ალლაჰის შუამავალთან ერთი კაცი მივიდა და უთხრა:

„ალლაჰის შუამავალო! მე მასწავლე ისეთი ქმედება, რომელიც ალლაჰსაც შემაყვარებს და ადამიანებსაც.“

ალლაჰის შუამავალმა მას უპასუხა:

„ამქვეყნიურობას ნუ შეიყვარებ, მისადმი ინტერესი არ გამოიჩინო, რომ ალლაჰს უყვარდე! არ გავიჩნდეს ინტერესი მათდამი, რაც ადამიანებს აქვთ, მათი საკუთრება არ მოინდომო და შენ ეყვარები!“ (იბნი მაჯე, ზუჰდი, 1)

ყველა მსახურმა კარგად უნდა გაიგოს, რომ ყოველი საქმე ალლაჰის კმაყოფილებისთვის უნდა გააკეთოს.

მან, ვინც სამსახურს ეწევა, არასდროს უნდა გადაუხვიოს შუამავლების, წმინდანების, შეჰიდებისა და ღვთისმოსავების არჩეულ გზას. ეს, ის ადამიანებია, ვის მიმართაც ალლაჰი კეთილგანწყობილია. ადამიანები, რომლებიც ყველაფერს აკეთებენ ალლაჰის კმაყოფილებისთვის, სწამთ ისევ მისი კმაყოფილების მოპოვებისა და ყოველი მათი სიტყვა ისევ და ისევ ალლაჰის კმაყოფილებისკენაა მიმართული, აიათში ასეა ნაბრძანები:

„უეჭველად, რომელთაც თქვეს: „ღმერთი ჩვენი ალლაჰია“ მერე კი იყვნენ მტკიცენი, ზეგარდმოვლენ მათზე ანგელოზები: „ნუ გეშინიათ და ნუ დამწუხრდებით, და იხარეთ სამოთხით, რომელიც იყო აღთქმული!“ (სურა ფუსილეთი, აიათი 30)

მოსამსახურე ადამიანს უპირველესად დადებითი ხასიათი უნდა ჰქონდეს. რადგანაც ადამიანებს ასეთი ხასიათი, პატივისცემი, სამაგალითო პიროვნებები ხი-

ბლავენ, მათ მაგალითად იღებენ და მათ კვალს მიჰყვებიან.

ისლამის ისტორიაში ამის ბევრი მაგალითია.

აბასინელების პერიოდში უსაზღვროდ გაფართოებულ საზღვრებში მოქცეული სახელმწიფოს ყველა სიმდიდრე ბალდადისკენ მიედინებოდა. აქედან გამომდინარე, ამქვეყნიურობისადმი მიდრეკილი, სიამოვნებასა თუ განცხრომაში, გართობასა და კომფორტში ჩაძირული ადამიანების რიცხვი საგრძნობლად გაიზარდა.

ამ პერიოდში ბალდადში ასევე მოიძებნებოდნენ ადამიანები, რომლებიც ხალხს ალლაჰის რწმენას უქადაგებდნენ, სულების განწმენდას ცდილობდნენ, გულები ყურანისა თუ სუნნეთი სენიეს შემეცნებით ალლაჰისთვის ჰქონდათ თავი მიძღვნილი და მორჩილ ცხოვრებას ეწეოდნენ. აბდულლაჰ იბნ მუბარეჟ, სუფიან სევრი, ფუდაი იბნ იაზი, ჯუნეიდი ბალდადი, მარუფ ქერჰი და ბიშრი ჰაფის მსგავსი ეს ღირსეული ადამიანები თავაშვებული ადამიანების საწინააღმდეგო მორალს, ღირსებასა და სამსახურს აჩვენებდნენ. ამ დიდი ადამიანების გულები ამქვეყნიურმა სასულთნომ ვერანაირ ფასად ვერ იყიდა. ამქვეყნიურმა ვერც ერთმა თანამდებობამ და ვერც ერთმა ადგილმა ისინი წმინდა მიზანსა და მოვალეობას ვერ დააშორა. ისინი ტრადიციულად მატერიალური ინტერესის მხრებელთათვის თავშესაფრის მსგავსნი იყვნენ. სულთნები, ვეზირები, სახელმწიფო მოხელეები, ხალხის ხარჯზე ეწეოდნენ მმართველობას. ხოლო ღმერთის მოყვარული ადამიანები ყოველგვარი მატერიალური ინტერესის გარეშე ემსახურებოდნენ ხალხს. მათი თავგანწირვა, რწმენა არამუსლიმანებზეც კი ახდენდა ზეგავლენას.

ისტორიის მანძილზე ამგვარი ღვთისმოსავი ადამიანების ღირსეული თვისებებისა და პიროვნულობის

*მსხვერპლის
გაღებისა და
გულუხვობის
ხარჯი სიყვარ-
ულია.*

„თუ ერთმა-
ნეთს კი არ
შეიცოდებთ,
არამედ გეყ-
ვარებათ და
გულისხმიერად
მოეკიდებით,
მორწმუნეები
როგორც ერთი
სხეული ისე
გამოჩნდებით!
(ამ სხეულის)
ერთი ორგანო
თუ იტანჯება,
სხვა ნაწილებ-
საც არ ძინავთ
და მთელი ღამე
მასთან ერთად
იტანჯებიან,
არ იძინებენ.“
(მუსლიმი,
ბირრ, 66)

წყალობით ხერხდებოდა საზოგადოების მორალური სიჯანსაღის შენარჩუნება. მათი წყალობით ისლამი მუ-
დამ ფეხზე იდგა და დიდი მნიშვნელობა ენიჭებოდა.
უდიდესმა ღმერთმა ამ დიდებული რწმენის ნიადაგ-
ზე ისინი შეიყვარა და ქვეყნიერების აღსასრულამდე
მოსულ ყველა მორწმუნესაც შეაყვარა. აიათში ასეა
ნაბრძანები:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ
لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا

„უეჭველად, რომელთაც ირწმუნეს და ჰქმნეს კეთი-
ლი საქმე, დააჯილდოებს მოწყალე მათ სიყვარულით!“
(სურა მერიემ, აიათი 96)

ამ გადასახედიდან, ყველა ის, ვინც სამსახურს ეწევა
იმის შემეცნებით, რომ ისინი არიან იმ შუამავლის მიმ-
დევრები, რომელსაც სახელად „ერთგული“ და „სანდო“
შეარქვეს, სიტყვითა და საქმით უნდა იყვნენ სანდო
ადამიანები. ამ ყველაფრის განხორციელება კი გულწრ-
ფელი მსახურობის გაწვევითაა შესაძლებელი. აქედან
გამომდინარე, ცხოვრებაში ნებისმიერ საქმიანობაში ისე
ფრთხილად უნდა იარონ როგორც ბეწვის ხიდზე.

4. გულისხმიერი, ლმოხიერი და მი- გტავებული უნდა იყოს

სრულყოფილი მორწმუნე ადამიანია, რომელიც
გულით მოქმედებს. გულისხმიერება და ალტრუიზმი
მისი ყველაზე აშკარა მახასიათებლებია. გულისხმიე-
რება მორწმუნის გულში არსებული ჩაუმქრალი ცე-
ცხლია. სრულყოფილების, რომელსაც შეიძლება ადა-
მიანის სულმა მიაღწიოს, გზამ გულისხმიერებისა და
სამსახურის საფეხურები უნდა გაიაროს. გულისხმიე-

რება ჩვენი რწმენის ამქვეყნიური მოწმე და ღმერთთან ჩვენი დამაახლოებელი ღვთიური საგანძურია.

მოსამსახურე ადამიანები უდიდესი ღმერთის სახელებზე „რაჰმანსა“ და „რაჰიმზე“ უნდა დაფიქრდნენ ისე, როგორც საჭიროა და ნებისმიერი არსებისადმი სამსახურს საფუძვლად თანაგრძნობა თუ გულისხმიერება უნდა დაეღოს. ვინაიდან სამსახური – გულთან მისატანი საქმეა. ყველა სილამაზის მოპოვება გულისხმიერებით, თანაგრძნობითა და თავმდაბლობით შესრულებული საქმით შეიძლება. გულისხმიერების ყველაზე ცხადი ნიშანი მოწყალეობაა. ამ გადასახედიდან ყველა მსახური ამავდროულად გულუხვი უნდა იყოს. რადგანაც მაღალი ზნეობა და თვისებები ერთმანეთს ავსებენ. გულისხმიერი ადამიანი – გულუხვი, გულუხვი ადამიანი – თავმდაბალი, თავმდაბალი ადამიანი კი ნამდვილი მსახურია. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„უდიდესი ალლაჰი გულუხვი და მოწყალეა; გულუხვობა და მაღალი ზნეობა უყვარს.“ (სუიუთი, ელ ჯამიულ საღირ, I, 60)

ასევეა ერთმანეთზე გადაბმული ცუდი ზნეობა და უხამსი თვისებები. გულისხმიერებასა და თანაგრძნობას მოკლებული ადამიანი ძუნწია, ძუნწი ადამიანი – თავმომწონე, თავმომწონე ადამიანი კი, სამსახურისგან შორს დგას.

აქედან გამომდინარე, მაღალი ზნეობით დასაშვები არ არის უხეში და ხისტი ფორმით შესრულებული ქმედება. ამგვარი ქმედებისგან სიკეთეს არ უნდა ველოდოთ. განსაკუთრებით ისეთი საქმიანობისას, როგორიცაა აღზრდა, ჭეშმარიტების გზაზე დადგომისკენ მოწოდება და ქადაგება. ამ საკითხებს განსაკუთრებული მნიშვნე-

სიყვარული არ არის მხოლოდ. ძმების დარდის გაზიარება, მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება, მსხვერპლის გაღება და ხელთ არსებული სიკეთეების ერთმანეთში განაწილება.

ლობა ენიჭება. აიათში წმინდა შუამავლისა და მისი სახით ყველა მისი თანამიმდევრისადმი მიმართვაა:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا
غَلِيظُ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

„აღლაჰისგან ბოძებულმა მოწყალეებამ ღმობიერი გაგხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და უღმობელი გული რომ გქონოდა, შემოგეცლებოდნენ...“ (სურა ალი-იმრანი, აიათი 159)

წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ერთხელ წმინდა აიშეს ასე უთხრა:

„აიშე! აღლაჰი ღმობიერია, მოწყალეებად მოქცევა უყვარს. ღვთისნიერი საქმე უღმობელი არ არის, მას ღმობიერად მოქცევი უყვარს.“ (მუსლიმი, პირი, 77)

სხვა ჰადისში კი ამბობს:

„...უდიდეს აღლაჰს უყვარს ყველა ის გული, რომელიც თავმდაბლობით, მეღანქოლიურობით, გულისხმიერებითაა აღსავსე, ადამიანებს სიკეთეს ასწავლის და აღლაჰის მორჩილებისკენ მოუწოდებს. ხოლო სძულს ყველა გული, რომელიც მიუხედავად იმისა, რომ არ იცის სული კვლავ მას გადაეცემა თუ არა, მთელ ღამეს ძილში ატარებს, უღმობელია, ამაობითაა დაკავებული და იშვიათად ახსენებს.“ (დეილეზი, მუსნედი, I, 158)

რწმენის გარეგნული მხარე ჭკუით, შინაგანი კი გულით გაიგება და ისწავლება. ადამიანის აღზრდა, მართვასა და ხელმძღვანელობაში გულისხმიერება და სიყვარული უფრო ნაყოფიერ შედეგს იძლევა, იმიტომ,

სიყვარული - გულის სიცოცხლის წყაროა, პირფერობა კი გულს კლავს. (აბდულლაჰ ელანთაჟი)

რომ უამრავი ადამიანი, რომელიც უხეში ძალით ვერ იმართება, სიყვარულსა და გულისხმიერებას ემორჩილება.

ნამდვილად მასწავლებლის მიმართ სიყვარული, მასთან სიახლოვეს ზრდის და მის ნასწავლთან კავშირს ამყარებს, ვინაიდან სიყვარულითა და გულისხმიერებით მიახლოებისას ნასწავლის ათვისებას ჭკუაზე მეტად გულთ უზრუნველყოფს. ამგვარი სწავლება ადამიანის სულისკენ გადახრა შესაფერის შინაარსს მოაპოვებინებს და პიროვნებას მაქსიმალურად ცვლის. ამიტომაც, განსაკუთრებით იმისათვის, რომ მოსწავლეზე ზეგავლენა მოახდინოთ, მას სიყვარულითა და გულისხმიერებით უნდა მიუახლოვდეთ. ამ გადასახედიდან, ამქვეყნად ნამდვილი დამპყრობლები, გულების დამპყრობლები არიან.

სიყვარულსა და გულისხმიერებას მოკლებული, ეგოისტობას დამორჩილებული მმართველები, რადგანაც მათი ბრძანებით ვერ მართავენ ხელქვეითთა გულებს, ძალით დამორჩილებას ცდილობენ. ამის გამო ადამიანების ცხოვრებას წამლავენ. აქედან გამომდინარე, წარმატებები მინიმუმამდე მცირდება. ასეთები, ადრე თუ გვიან, სიძულვილის მორევში იძირებიან. გულისხმიერებასა და თანაგრძნობას მოკლებულ, გამორჩენის მოყვარულ ადამიანის ხელმძღვანელად ქცევა ადამიანების ტირანიისთვის ხელშეწყობაა.

ტირანი არის ქმნილება, რომელსაც გულისხმიერება და სიყვარული არ გააჩნია. ყველა ის, ვინც მოკლებულია ამ ორ ხასიათს, ყოველთვის ტირანიისკენაა მიდრეკილი. გულისხმიერება სიყვარულის ნაყოფია. ისე როგორც ოჯახში, რომელიც არ არის შექმნილი სიყვარულის საფუძველზე სიმშვიდე და ბარაქა არ

მწვერვალზე მყოფები ყურადღებით თუ არ იქნებიან, ფეხი დაუსხლტებათ და დაბლა დააცურდებიან.

„ამქვეყნიურობას
ნუ შეიყვარებ,
მისადმი ინტერესი
არ გამოიჩინო,
რომ ალლაჰს უყ-
ვარდე! არ გაგიბ-
ნდეს ინტერესი
მათადმი, რაც
ადამიანებს აქვთ,
მათი საკუთრება
არ მოინდომო და
მას შენ ეყვა-
რები!“ (იბნ მჯჯე,
ზუჰდი, 1)

არის, ასევე უსიყვარულოდ შესრულებულ სამსახურის-
გან სასიკეთო შედეგს არ უნდა ველოდოთ.

ადამიანები, რომლებიც სამსახურს საჭიროებენ,
დაჭრილ ჩიტებს ჰგვანან. მათთვის სიყვარულითა და
გულისხმიერებით გაკეთებული ყველა ის სიკეთე, რო-
მელიც მათ სარგებელს მოუტანს, სამსახურის გაწე-
ვად ითვლება. იმისათვის, რომ სამსახურის გაწევისას
ამგვარი გულისხმიერების გამოჩენა შეეძლოთ, აღზრ-
დას ვსაჭიროებთ. ეს აღზრდა მდგომარეობს იმაში,
რომ დავემორჩილოთ იმ გარემოს სწავლებებს, რო-
მელიც ფლობს მისტიურ ტრადიციებსა და ნორმებს.
ესე იგი, ყოველივე ამის მიღწევა სულიერი აღზრდით
შეიძლება.

ჭეშმარიტ მსახურ ადამიანში „ეგოისტობასა“ და
„სიჯიუტეს“, სიყვარული უნდა ჩაენაცვლოს. გულისხ-
მიერების სუსტი, სათუთი და ნაზი ყლორტები მხოლოდ
ამგვარად გაიზრდება და აყვავდება. ვინც სიყვარულითა
და გულისხმიერებით სრულყოფილებას მიაღწია, მათ
გარშემო მუდამ ეძებენ იმათ, ვისაც მატერიალური ან
მორალური დახმარება სჭირდებათ, ვინაიდან ისინი
უპოვართა ტანჯვას გრძნობენ.

ყველა ინსტიტუტი და განსაკუთრებით ისინი,
ვინც სულიერ აღზრდას ეწევიან, თანამგრძობი, თა-
კვანწირვისა და სამსახურის სკოლები უნდა იყვნენ. იმ
კედლებში, მშრალ ნორმებზე მეტი ადგილი, გულისხმიე-
რებისა და სამსახურის სიყვარულმა თუ მღელვარებამ
უნდა დაიკავოს. რადგანაც მასწავლებელი, რომელიც
მოსწავლეს სიყვარულს არ გადასცემს, იმაში, რომე-
ლიც ჯამაათს რწმენის სიყვარულსა თუ ექსტაზს არ
შეაგრძობინებს, პატარა და უცოდველ გულებს ყუ-
რანის სიყვარულს არ გაასინჯებს, საქმის შემკვეთი,
რომელიც მუშას ან ხელქვეითებს არ დაიცავს ან თა-

ნაგრძნობის ფრთის ქვეშ არ შეიფარებს—ყველა ამ ადამიანთა გულები გულისხმიერების ღვთიურ წყალობას მოკლებული არიან. ხოლო ისინი, ვინც არ შეიგრძნობენ ავადმყოფთა, ინვალიდთა, უპოვართა და უპატრონოთა ტანჯვას, არიან სამსახურის ბედნიერებას მოკლებული ეგოისტი ადამიანები.

არასოდეს არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ღმერთი მუდამ იმათთანაა, ვისაც გულში იარები აქვს და მივიწყებულია. ის, ვინც ამქვეყნად ახერხებს ათასი ეშმაკობის წყალობით გაექცეს ადამიანურ სამართალს, საიქიოში „მბრძანებელთა მბრძანებლის“ ღმერთის წინაშე წარსდგება და გამოსავალს ვეღარსად იპოვის, დიდი განსასჯელის წინაშე აღმოჩნდება, მას დიდი იმედგაცრუება ელოდება.

იმ მასწავლებლებსა და ხემძღვანელებს, ვინც ხან მსაჯულია, ხან ჯალათი, სიამაყისა თუ თავმოწონების გამო ახლოს არავის იკარებს, ისინი გულისხმიერებისა და თანაგრძნობის ნაცვლად როზგს იყენებენ, გულები გაყინული აქვთ, მცდელობები დაღლილობის მეტი არაფერია.

ყველა მორწმუნემ და განსაკუთრებით მათ, ვისაც სამსახური აქვთ, ანაბრად ჩაბარებული არასდროს არ უნდა დაივიწყონ. წმინდა შუამავლის საშინელი გაფრთხილებაა:

„ვინდათ, ვითხრათ ვინ არიან ჯოჯოხეთისანი? უგულო, უხეში, ტუნწი და თავმოწონედ მოსიარულე ამაცი ადამიანები.“ (ბუჰარი, ეიშანი, 9)

ისე როგორც ვარდებისა და ყვავილების პეიზაჟი ყველაზე უხეშ უტაქტო ადამიანსაც კი გააღიძვბს, ადამიანი რომელიც სხვებს გიღობას უწევს, ამგვარი ვარდის ხასიათისა უნდა იყოს, ყველაზე უღმობელი

„უეჭველად, რომელთაც თქვენ: „ღმერთი ჩვენი აღლაჰია“ მერე კი იყვნენ მტკიცენი, ზეგარდმოვლენ მათზე ანგელოზები: „ნუგეშინიათ და ნუ დამწუხრდებით, და იხარეთ სამოთხით, რომელიც იყო აღთქმული.“ (სურა ფუსსილეთი, აიათი 30)

გულიც კი უნდა დაარბილოს, ყველაზე მოღუშული სახის გაღიმებაც კი უნდა შეძლოს.

უდიდესი ალლაჰის მახასიათებელთაგან ერთ-ერთი მისი მიმტვევებლობის გამომხატველი სახელი – „მიმტვევებელია“ (ელ-ღაფუუკ). აქედან გამომდინარე, მსახურთ ადამიანებიც მიმტვევებელი უნდა იყვნენ.

აიათში ნაბრძანებია:

„შემწყნარებლობა დაიდგინე შენ, უბრძანე სიკეთე და უმეცართ ზურგი აქციე.“ (სურა ელრაფი, აიათი 199)

მიტვევება, ალლაჰის სიყვარული მისი მორალით გაკეთილშობილებაა. მისი შექმნილი არსებებისადმი ღმერთის გადასახედიდან შეხედვა მიტვევების საფუძველს ამზადებს. მიტვევების ფირმანს გული წერს. იმათ, ვისაც სურთ ღვთიური სიხარულით აღივსონ, გულის ბალებში მიტვევების სურნელს აფრქვევენ. ვინაიდან მიტვევებით საკუთარ ღმობიერებას ვუყრით საფუძველს. ის, ვინც არ მიუტვევებს, სინამდვილეში საკუთარ თავს ანადგურებს.

მიტვევება—არის შეძლო ჰატიება ადამიანისა, მიუხედავად იმისა, რომ მისი დასჯა შესაძლებელია. ამ გადასახედიდან ნამდვილი ღირსებაა დაძლიო ვნება და მიტვევება ირჩიო. ამის ყველაზე დიდებული მაგალითი და მისკენ მოწოდება მექაზე გამარჯვებისას საყოველთაო მიტვევება იყო.

ამავე დროს, მსახური ადამიანები სხვათა შერცხვენის გამომჩნრეკი კი არა, სირცხვილისა და დანაშაულის დამფარავნი უნდა იყვნენ. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„ვინც ამხანაგის ნაკლს დაფარავს, ალლაჰიც ვანკითხვის დღეს მის ნაკლს დაფარავს. ის, ვინც მუსლიმი

აღზრდა ცოდნის მიღებაზე მეტად მღვთმარეობისა და ხასიათის დაძლევაა, ვინაიდან ადამიანობა პიროვნებით, ხასიათითა და სოლიდურობით გატაცებაა.

ძმის ნაკლს სააშკარაოზე გამოიტანს, ალლაპიც მის ნაკლს სააშკარაოზე გამოიტანს. ის, სახლშიც რომ იყოს, მისი ნაკლით შერცხვება.“ (იბნი მაჯე, ჰუღული 5)

„ვინც მორწმუნე ძმას ნაკლით შეარცხვენს, არ მოკვდება მანამ, სანამ ამ სირცხვილს თვითონაც არ გადაიტანს.“ (თირმიზი, ქიამე 53)

5. რჩევა - დარიგებით მოქმედება

სამსახურისას რჩევა - დარიგებით მოქმედება ღვთიური ბრძანება და მნიშვნელოვანი სუნენითაა. უდიდესი ღმერთი შუამავალს მიამრთავს:

„ალლაპისგან ბოძებულმა მოწყალებამ ღმობიერი გაგხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და უღმობელი გული რომ გქონოდა, შემოგეცლებოდნენ. აპატიე მათ, ითხოვე მათთვის მიტევება და დაეკითხე მათ საქმეების თაობაზე. და როცა რამე საქმეს გადაწყვეტ, ალლაპს მიენდე, უეჭველად, ალლაპს უყვარს მინდობილები!“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 159)

ალლაპი ამ აიათითა და შუამავლის მეშვეობით ყველა მორწმუნეს ამცნობს აზრთა გაცვლის მნიშვნელობას.

ხოლო მორწმუნეებმა, ერთმანეთს რა რჩევა-დარიგება უნდა ჰკითხონ, შემდეგ აიათშია გაცხადებული:

„...საქმე მათი ბჭობაა ერთმანეთს შორის...“ (სურა შურა, აიათი 38)

წმინდა მუჰამედ შუამავალი, როგორც კი საჭიროდ ჩათვლიდა, მაშინვე თანამიმდევრებისგან იღებდა რჩევებს. მიუხედავად იმისა, რომ მას ყველა საკითხზე ღვთიური ზეთაგონება ევლინებოდა, მიმდევრებისთვის სამაგალითოდ რომ ქცეულიყო, რჩევას ითხოვდა. სწორედაც, ბედირისა და ჰენდეკის ლაშქრობებისას, მტერს როგორ და სად შებრძოლებოდნენ ერთად გადაწყდა.

აბუ ჰანიფემ, რომელმაც ამქვეყნიურ ინტერესებს ხელი ჰკრა, ბალდაღის ყაღობაზე უარი თქვა და საყრობილეში შევიდა. ის უფრო ძლიერი და თავისუფალი იყო, ვიდრე ხალიფა, რომელსაც მისი დამორჩილება უნდოდა. ხალიფა უფრო საცლავი იყო. ის, ვინც ალლაპის მსახურია, ამქვეყნიურობის მონა არ გახდება.

„ადამიანო,
სურათ ში
ლამაზმანის
მოხუცებულო-
ბის მდგომარე-
ობას შეხედე,
ლამაზი შე-
ნობა დღეს
ნანგრევებად
რომ იქცევა,
იმაზე დაფიქრ-
დი და სარკეში
მოჩვენებითმა
სილამაზემ არ
შეგაცდინოს!“

უჭუდის ლაშქრობის დროსაც, მიუხედავად იმისა, რომ მას თავდაცვითი ომი სურდა, ერთობლივი მსჯელობით გადაწყდა, რომ მტერს მედინის გარეთ დახვედროდნენ.

ადამიანი მუდამ ემოციების ზემოქმედების ქვეშ იმყოფება. ემოციებით აზროვნებს და იღებს გადაწყვეტილებებს. ამ გადასახედიდან სამსახურის გაწვევისას კონსულტაციის მიღება ან მოქმედება, სამსახურის სისწორესა და ნაყოფიერებას უზრუნველყოფს.

ადამიანები, რომელთაგანაც კონსულტაციას იღებენ, ჭკვიანი, მცოდნე და ღვთისმოსავი უნდა იყვნენ. ამასთან ერთად მნიშვნელოვანია, რომ ამ ადამიანებს გააჩნდეთ შემოსავალი და იყვნენ შრომისუნარიანი. საზოგადო უდავოა, რომ რამდენიმე ჭკუას ერთ ჭკუაზე უფრო სწორი გადაწყვეტილების მიღება შეუძლია. წმინდა შუამავალი ამ ჭეშმარიტებას ასე აცხადებს:

„ვინც რჩევა-დარიგებას მიიღებს, წაგებული არ დარჩება. რჩევა-დარიგებით მოქმედი არ დაინანებს. მომჭირნე ადამიანი არ გაღარიბდება.“ (ჰესეში, მეფუშაუზ ზევაიდი, II, 280)

სადი გონების ადამიანებს რჩევა-დარიგება საშუალებას აძლევს, სამსახური უფრო დიდი სიყვარულით გასწიონ. მეორე მხრივ, მსახურებში მინიმუმამდე ამცირებს ეგოიზმის გრძნობას, მას იცავს იმისგან, რომ მის მიერ გაწეულმა სამსახურმა არ გააამაყოს. თუ ადამიანი კონსულტაციის მიღებას არ ინებებს, ეს ნიშანია იმისა, რომ ის ადამიანი თავის ძმებზე მაღლა აყენებს თავს, ამაყი და თავმოძწონეა, ავდმყოფობის ნიშანია.

კონსულტაციის შედეგი აუცილებლად უნდა ვიხილოთ. ყალბი ადათის ასრულების მიზნით თავის დაქნევით გაწეული კონსულტაცია, სარგებლის ნაცვლად, ზარალს მოიტანს. კონსულტაცია უნდა გასწიონ კომპეტენტურმა ადამიანებმა და გაეწიოს მას, ვინც საქმეს

აკეთებს. ამავე დროს ნააზრევი თავშეუკავებლად ხმა-
მაღლა უნდა ითქვას, რომ ჭეშმარიტება და ღვთის წყა-
ლობა განხორციელდეს. თუკი კონსულტანტი არ იქნე-
ბა კომპეტენტური, ამ მდგომარეობის შედეგი მიზანში
ვერ მოხვდება და შეცდომების მთელი კასკადი იქნება.
აქედან გამომდინარე, სამედიცინო თემა იურისტთან არ
უნდა განისაჯოს და ამ საკითხის მოგვარებისას სათა-
ვეშივე არ უნდა გაჩნდეს შეცდომა.

კონსულტანტს, მხოლოდ იმ საკითხში, რომელიც
კონსულტაციას საჭიროებს, საზრიანობა არ ეყოფა. მას
ამავე დროს უნდა ჰქონდეს მაღალი ზნეობა და ერთსუ-
ლოვნება. წინააღმდეგ შემთხვევაში კონსულტირებული
პიროვნება მიიღებს მისი მოლოდინის საწინააღმდეგო
შედეგს.

მეორე მხრივ, კონსულტანტი უნდა უფრთხილდეს,
რომ კონსულტაციას კვალში მიჰყვეს და ფიქრი იქვე
დაიწყოს. მან კონსულტაციას ბოლომდე გულისყურით
უნდა მოუსმინოს.

აგრეთვე, ამ მსახურმა უნდა იცოდეს, რომ სამსახურ-
ში ძმების სიამოვნება სჯობს საკუთარ სიამოვნებას.
ის, ვინც დაჟინებით ფიქრობს სამსახურს მარტო მე
გავაკეთებო, სწრაფად იღლება, გულმკერდი ეკუმშება,
გამოხედვა ეცვლება. ყველა უკვე პატარად ერგვნება.
ისინი ხდებიან პირველობის სურვილის ტყვე.

ასეთებზე ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

*„უდიდესმა ალლაჰმა ზეშთამაგონა: „ერთმანეთი-
სადმი ისეთი თავმდაბლანი იყავით, რომ არც ერთმა
ადამიანი სხვა ადამიანის წინაშე საზღვარს არ გა-
დავიდეს, არ დაჩავროს. არც ერთმა ადამიანმა სხვას
თავმომწონედ არ შეხედოს და თავი მასზე მაღლა არ
დაიჭიროს!“ (მუსლიმი, ჯენნეთ, 64)*

*„უდიდესი ალ-
ლაჰი გულუხვო
და მოწყალეა.
მას მაღალი
ზნეობა უყვარს.“
(სუიუთი, ელ
ჯამიუს საღირი,
I, 60)*

„ადამიანზე ეს შავი მიწა ალაპის ღმობიერი ქმნილება! ამ მიზეზით, მიწა მასზე დაღვრილ ჭუჭყს ან-ადგურებს, ყვაი-ლებს ზრდის, ხილს გვაძლევს. მიწა ჭუჭყს ფარავს, სანაცვ-ლოდ კოკრებსა და ვარდებს ზრდის. შერც მიწის მსგავსი იყავი!“ (წმინდა მეკლანა)

აქედან გამომდინარე, ჭეშმარიტი და სრულყოფილი მსახური არის ადამიანი, რომელსაც არ აინტერესებს არაფერი ამქვეყნიური და თანახმაა მსახურთა ქარავანს ბოლოში მოექცეს.

6. კარგად უნდა იხსოვდეს მას, ვინას სამსახურს უნებს

ადამიანთან, რომელიც ყველა არსებას შორის შეიქმნა როგორც ყველაზე პატივსაცემი არსება, მიახლოება პატივისცემითაა აუცილებელი. ვინაიდან მისი გული ღმერთის სამყოფელია. აქედან გამომდინარე, უკიდურესად მნიშვნელოვანია ადამიანისთვის სამსახურის სათუთად გაწევა, რადგან მისი ნაყოფიერება მასზეა დამოკიდებული. თუკი სამსახური გაწეული იქნება უხეშად გულის სატკენი ფორმით, ის ჯილდოს კი არა, შესაძლოა ცოდვის მიზეზად იქცეს. რადგან გატეხილი გულის გამოთლება მატერიალური ნივთის შეკეთებას არ ჰგავს. აქედან გამომდინარე, გატეხილი გულის ხელახლა მონადირება ძალიან რთული საქმეა.

ერთ ბრძნულ გამონათქვამში ვკითხულობთ:

ეს სამი ჯგუფია ვინც საკუთარ თავს იცნობს:

ა. ისინი, ვინც ღმერთის ძალით მოხიბლული არიან, ქარსაც კი არ შეურაცხყოფენ;

ბ. იმდენად თავმდაბალი, რომ საკუთარი სახელის წარმოთქმაც კი რცხვენიათ;

გ. ალლაპის მსახურებს არარაობად არასდროს მიიჩნევენ, მის შექმნილ არსებებს უსაზღვრო პატივისცემით, წყალობითა და გულისხმიერებით ეპყრობიან.

სამსახურის გაწევისას იმ ადამიანის ცნობა, ვინაც სამსახურს უწევს, სულ ცოტა სამსახურის დარად მნიშვნელოვანია, ვინაიდან წარმატებული სამსახური

მხოლოდ ამ ფორმითაა შესაძლებელი. მაგალითად, იმ ადამიანისთვის, რომელიც მდიდარი იყო და ღრთოთა განმავლობაში გაჭირვებულ მდგომარეობაში ჩავარდა, სამსახურის გაწევა და მათთვის, ვინც საზოგადოდ დახმარებას საჭიროებს, სამსახურის გაწევისას ერთგვარად მოქმედება არ შეიძლება.

მუსლიმმა შუამავლების შორსმჭვრეტელობისგან თავისი წილი უნდა მიიღოს. სიკეთე, რომელსაც ჭკუა ეწოდება, ყველაზე ნაყოფიერად უნდა გამოიყენოს. უნდა იცოდეს, ვის, რა, სად, როდის როგორ უთხრას ან მოიქცეს. მაგალითად, მუსლიმმა გამჭირაზობა როგორ უნდა გამოიყენოს, ამის კარგი მაგალითია ჯაფერ თაიარას მიერ ეთიოპიის მეფე ნეჯაშისთვის ისლამის შესახებ ცნობების მიწოდებისას გამოყენებული ფორმა. როგორც წესი იყო, უარყოფილებს სურა „ქაფირუნს“ უკითხავდნენ, მაგრამ იმის გამო, რომ ნეჯაში ქრისტიანი იყო, ჯაფერ თაიარა ასე არ მოქცეულა, არამედ მერიემის სურა წაუკითხა, სადაც წმინდა ისა და დედამისია ნაქები. ამ აიათის ზეგავლენის ქვეშ მოქცეულმა ნეჯაშმა ჯონით, რომელიც ხელში ეჭირა, ხაზი გაავლო და თქვა:

„აი, თქვენი რწმენა, აი – ჩვენი. ამდენად ახლოა ერთმანეთთან!“ რალაც დროის შემდეგ კი ისლამი აღიარა.

სამსახურის შესრულებისას აუცილებელია იმ ადამიანის ცნობა, ვისაც სამსახური ანაბრად უნდა გადაეცეს. წმინდა შუამავალმა, ადამიანი რომელსაც ჯარის მეთაურობა შეეძლო, ელჩად არ გაგზავნა. „ჩარდახის მკვიდრებს“ (ასჰაბი სუფა), რომელთაც ხელეწიფებოდათ ქადაგება, მეთაურად არ დააყენა. ის, როცა ამ მოვალეობებს ვინმეს გადასცემდა, ითვალისწინებდა ამ ადამიანის პიროვნებას, შესაძლებლობებს, მოხერხებუ-

დედამიწაზე არ არსებობს მხარე, რომელზეც გულისხმიერებით, ღმობიერებითა და სიყვარულით ვერ გაიმარჯვებ.

„უდიდესმა
 ალლაჰმა
 ზეშთამავონა:
 „ერთმანეთისადმი
 ისეთი თავმდა-
 ბალნი იყავით,
 რომ არც ერთმა
 ადამიანმა სხვა
 ადამიანის წინაშე
 საზღვარს არ
 გადავიდეს, არ
 დაჩაგროს. არც
 ერთმა ადამი-
 ანმა სხვას
 თავმოქმონედ არ
 შეხედოს და თავი
 მასზე მაღლა არ
 დაიჭიროს!“ (მუს-
 ლიმი, ჯენნეთი,
 64)

ლობას, დამსახურებასა და სხეულის აგებულებასაც კი.

აქ, თავისი მნიშვნელობის საფუძველზე, ადამიანის აღზრდა-განათლებასთან დაკავშირებული რამდენიმე საკითხის შეხსენება სასარგებლო იქნება.

ყველაზე ძნელი სამსახური ადამიანის აღზრდაა, ვინაიდან უზრდელი სული ადამიანს მუდამ ბოროტებისკენ უბიძგებს. უდიდესმა ალლაჰმა ადამიანის ხასიათში ცოდვისა და ღვთისმოსაობის ტენდენციები განათავსა. აქედან გამომდინარე, ბავშვობიდანვე ეს ორი ხასიათი გამოვლინებას იწყებს. ადამიანის ბედნიერება ცოდვის დაბრკოლებითა და ღვთისმოსაობის გაძლიერებითაა შესაძლებელი. ამის გზა კი აღზრდაა. მტაცებელი ცხოველის მოთვინიერება უფრო ადვილია, ვიდრე ადამიანის აღზრდა.

აღმზრდელობითი საქმიანობა შუამავლური პროფესიაა. აღმზრდელი მგრძნობიარე უნდა იყოს. მოსწავლესთან ურთიერთობისას მისი გრძნობები უნდა გაიგოს, შეაფასოს და იმის მიხედვით იმოქმედოს. ეს იმის ანალოგიურია, როცა ექიმი სანამ მკურნალობას დაუწყებდეს ავადმყოფს, თავდაპირველად ღიაგნოზს დაუსვამს. საჭიროა არ დაივიწყოს, რომ იგებს ადამიანს, რომელსაც პრობლემის გადაჭრა შეუძლია.

ისე როგორც სხვადასხვა ადამიანების შესაძლებლობები, ასევე სისუსტეებიც სხვადასხვაა. ამ მიზეზით, აღმზრდელი ადამიანებს უნდა მიუახლოვდეს ისე, როგორც სულის ექიმი. ერთმა და იმავე სიტყვამ ან მოპყრობამ ერთ ადამიანს შეიძლება სარგებელი მოუტანოს, მეორეს კი – ზიანი. აქედან გამომდინარე, იმ ადამიანთა ხასიათებს, რომელთა აღზრდის პასუხისმგებლობაც გვაკისრია, კარგად უნდა ვიცნობდეთ.

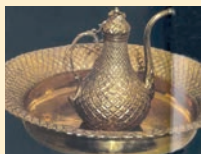
ასევე კარგად უნდა განისაზღვროს სწავლების დრო და დოზა. როცა ადამიანის მთავარი მახასიათებელი უღმობლობაა, მხედველობაში უნდა მივიღოთ მისი სულიერი თავისებურებები. მისი ამ სენისგან განთავისუფლება არ უნდა ვინჩქართ. ყურადღება უნდა მივაქციოთ იმას, რომ დოზა მისი რეაქციის მიხედვით გავზარდოთ. თუკი სავსე ჭურჭლის გამოცლას გადაწყვეტთ იმავე მოცულობის მეორე ჭურჭელში და ამის გაკეთებას ერთ წამში მონდომებთ, ნახევარს გარეთ დაღვრით. თუკი თანდათანობის პრინციპით, ესე იგი, ნელ-ნელა იმოქმედებთ, იმას, რაც ჭურჭელშია, მეორე ჭურჭელში უდანაკარგოდ გადაასხამთ. ადამიანმა აღმზრდელითი საქმიანობის დროსაც ფიზიკის ეს კანონი არ უნდა უარყოს. ეს ნიშნავს, რომ აღმზრდელი უპირველესად მოთმინებით უნდა აღიჭურვოს და სანამ აღზრდას დაიწყებდეს აღსაზრდელი კარგად გაიცნოს.

ნამდვილი აღზრდაა, როცა მოსწავლის ყველა ხასიათსა და თვისებას დაწვრილებით იცნობ, თითოეულს იმ მიმართულებით ზრდი, რა თავისებურებაც გააჩნია. მაგალითად, ის, ვისაც პოეტობის შესაძლებლობები აქვს, ადამიანის სულის სიღრმეში უნდა ჩავაწვდინოთ. მას, ვისაც ხელმძღვანელობის შესაძლებლობები აქვს, უნდა ვასწავლოთ როგორ აწარმოოს მართვა-გამგებლობა, ან კიდევ ის, რომ საქმე უნდა მიაღწიოს იმას, ვისაც ხელეწიფება ან ასევე, თუ როგორ უნდა მოიქცეს გულისხმიერად და სამართლიანად. სხვა პროფესიებიც ასევეა საზოგადოებისთვის აუცილებელი. ამ შესაძლებლობათაგან თითოეულის აღზრდის ფორმა სხვადასხვაგვარია.

აღმზრდელითმა სამსახურმა ადამიანის სხეულსა და სულს, გულსა და გონებას შორის არსებულ წონასწორობას დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს. ვი-

მგრძნობიარე გული, რომელიც იტყვის „ღმერთო!“ – სხვის უფლებას არ შელახავს, გულში ეკალს არ ჩაარჭობს. უღმობლობა – გულის ბოროტებაა. იქ, სადაც უღმობლობაა, რწმენა უძლიურია. უგულოდ წაკითხული ყურანისგან, რა უნდა გაიგო?

თანაგრძნობასა და გულისხმიერებაში მზესავით იყავი!

სხვების ნაკლის დაფარვისას ღამესავით იყავი!

ღიდსულოვნებასა და გულუხვობაში მდინარე წყალსავით იყავი!

გაბრაზებისა და განრისხებისას მკვდარსავით იყავი!

მორჩილებასა და თაემდაბლობაში მიწასავით იყავი!

გამოჩნდი ისეთი, როგორც ხარ, იყავი ისეთი, როგორც ჩანხარ!

ნაიდან მხოლოდ ადამიანის გონებას თუ მივმართავთ, ამქვეყნიურობის სიყვარული მნიშვნელოვანი იქნება და სულის ევოლუციას დააბრკოლებს. ამგვარად აღზრდილი ადამიანი, საბოლოოდ, სიმდიდრის, პატივისა და ვნების მონა გახდება. მაგრამ ჭკუასთან ერთად მის გულსაც თუ აღვზრდით, მის ხასიათში არსებული ტენდენციების მიმართვა ღმერთისკენ მხოლოდ მაშინ იქნება შესაძლებელი. ყურადღება უნდა მივაქციოთ იმას, რომ გულთან მიუღწეველი ცნობები შემეცნებულნი არ არიან. შემეცნებას მოკლებულმა ცნობებმა კი ადამიანი შეიძლება ცდომილებაში გადააგდოს. ადამიანი, რომელიც შეიარაღებული არ არის მორალური გრძნობებითა და ღირსებებით, დამორჩილებული იქნება სულის იმ ძალით, რომელიც მუდამ ბოროტებას ბრძანებს.

7. წონასწორობის დაცვა

როგორც ყველა საქმეში, სამსახურშიც წონასწორობა მნიშვნელოვანია ისე, როგორც მსახურების მიერ სამსახურის სახელით წვრილშვილის, დედ-მამისა და საქმის, რომელიც შემოსავლის წყაროა, მიტოვება არ შეიძლება, მათი მიზეზად გამოყენება და სამსახურისგან განშორებაც შეცდომაა.

უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

„და ამგვარად დაგადგინეთ თქვენ შუა (სამაგალითო) თემად, ...“ (სურა ბაყარა, აიათი 143)

აღლაჰის შუამავალი კი წმინდა ჰადისში ბრძანებს:

„საქმეთაგან სასიკეთოა (უკიდურესობისა და გაუფრთხილებლობის გარეშე) გაწონასწორებული საქმე.“ (ბეიჰაჟი, შუაბულ იმანი, V, 261)

ამგვარად, მან თავის მიმდევრებს აჩვენა, თუ ნებისმიერ საკითხში როგორი მოქცევაა საჭირო.

სხვა წმინდა ჰადისში ნათქვამია:

„როცა რომელიმე თქვენგანი ადამიანებს ნამაზს ალოცებს, ნუ გაართულებს, რადგან მათ შორის, სუსტი, ავადმყოფი და მოხუცები არიან. მარტოდ რომ ილოცავს იმდენ ხანს გაავრძელოს, რამდენ ხანსაც მოესურვება.“ (ბუჰარი, ილიმი, 28)

როგორც ამ აიათიდან და ჰადისებიდან ჩანს, ალლაჰისა და შუამავლის მიერ დაწესებული განსაკუთრებული კრიტერიუმი სააქაო თუ საიქაო ნებისმიერ საქმეში წონასწორობის დაცვაა. ამ კრიტერიუმზე დამორჩილების შემთხვევაში, შესაძლებელია როგორც პიროვნული, ასევე საზოგადოებრივი სიმშვიდის, თანხმობისა და წესრიგის უზრუნველყოფა. აქედან გამომდინარე, მსახური გაწონასწორებული ადამიანი უნდა იყოს. მაგალითად, მქადაგებელმა ეხანთან ერთად ქადაგებაც უნდა დაამთავროს, მთელი საზოგადოების გრძნობები უნდა მიიღოს მხედველობაში და მათ ღვთისმსახურებას ზიანი არ უნდა მიაყენოს. ვინაიდან, ზოგ ადამიანს დრო ცოტა აქვს, განსაკუთრებით მოსამსახურე ადამიანების მდგომარეობა უნდა გავითვალისწინოთ. აქედან გამომდინარე, მსახური ადამიანის გული და გონება გამჭრიახობის ნათელით უნდა უბრწყინავდეთ, უკიდევანო გამოხედვა უნდა ჰქონდეთ და უნდა იყვნენ შორსმჭვრეტელნი. სიყვარულში, სიბუღვილში, თავაზიანობაში, კრიტიკაში, ქებასა და ცხადად საუბრისას, კრიტერიუმებს არ უნდა გავექცეთ, ზომიერების გზას უნდა დავადგეთ. უნდა გვქონდეს გულწრფელობა და თავმდაბლობა. ასეთი ადამიანი არასდროს გათავხედდება. იმასთან ერთად, რომ უნდა იყოს თავმდაბალი, თავიც არ უნდა დაიმცროს.

მესაიღუმლედ გაიხადე ადამიანები, რომლებიც ღვთისძოშიშნი და ერთგულნი არიან. ყურადღებით მოეკიდეთ მათ, ვინც შენს კარგ ხასიათზე დაყენებას ცდილობს ტაშისცემითა და იმ ლამაზი საქმეების შენზე მოწერით, რომელიც არ გავიკეთებია ვინაიდან ტაშისკრა ადამიანს სიამაყისკენ უბიძგებს.

„ის, ვინც ლოც-
ვას წაიკოტხავს
იმისათვის, რომ
დაეღიზნოს
საქმე, რომელ-
საც აპირებს
სასიკეთოა თუ
არა, იმედი არ
გაუტრუვდება,
ვინც კონსულტა-
ციას ითხოვს, არ
ინანებს, მომჭირნე
ადამიანი არ
გალარბდება.“

მსახური, მათ მიმართ, ვისაც ხელმძღვანელობს, ღმობიერი, სამართლიანი და ჰუმანური უნდა იყოს, არ უნდა დაავალოს მათ ისეთი სამუშაოს შესრულება, რასაც ვერ შეძლებენ, ყველა უნდა შეაფასოს თავიანთი ძალის შესაბამისად. სამართლიანობა ყველასთან ერთნაირად მოქცევა არ არის. სამართლიანობაა, ყველამ მიიღოს ის, რაც ეკუთვნის. თავი უნდა ავარიდოთ ყველა იმგვარ ქმედებას, რომელიც სამართალს აზიანებს. აიათში ნაბრძანებია:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! იყავით ალლაჰის წინაშე მოწმენი, სამართლის აღმდგენი. და ეს რომც იყოს თქვენს წინააღმდეგ, ან თქვენი მშობლებისა და ნათესავების, მდიდარი იქნება ის თუ ღარიბი, რადგანაც ალლაჰი უფრო ახლოსაა ორივესთან, მაშ, ნუ გაყვებით გულისნადებს, რომ არ გადაუქციოთ ჭეშმარიტებას, და თუ გაამრუდებთ ან გაექცევით, უეჭველად, ალლაჰი უწყის, რასაც აკეთებთ!“ (სურა ნისა, აიათი 135)

განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ხელმძღვანელობაში წონასწორობის დაცვას. ეს ამავე დროს იმ პიროვნების გამჭრიახობასა და შორსმჭვრეტელობასაც აჩვენებს. შუამავლის თანამიმდევართაგან ამრ ბინ ასი ეგვიპტეში წარმატებულად ასრულებდა გუბერნატორის მოვალეობას. როცა მას ჰკითხეს, ამ წარმატების საიდუმლო, უპასუხა:

„ვეიქრობ, ჩემსა და ჩემ გარშემო ყველა ადამიანს შორის ძაფია გაბმული. როგორც კი ეს ძაფი დაიჭიმება და იმ წერტილს მიუახლოვდება, რომ უნდა გაწყდეს, მას ცოტას მოუშვებ. როგორც კი მივხვდები, რომ საჭიროზე მეტად მოვჭიმე, დავეკაჩები. ამგვარად, ყველა ადამიანთან კავშირისას წონასწორობას ვიცავ.“

რადგანაც დისციპლინის სახელით, ხელქვეითთა ჩაგვრა არასდროს ყოფილა გამართლებული. თუმცა

ისიც ჭეშმარიტებაა, რომ ცხოვრებაში უღისციპლინობა, ანარქიას იწვევს. ეს კი ქონების, სამსახურისა და დროის ფლანგვის მიზეზი ხდება. ფლანგვა კი უბედურებისა და ნგრევის გამომწვევია. ენდულუსის დამპყრობელი თარიქ ბინ ზიადი ესპანეთში რომ შედიოდა დაკონკილი ტანსაცმელი ეცვა, მაგრამ მის გულსა თუ სულში არსებული სიმამაცე და მიღწეული ტრიუმფი თვალისმომჭრელი იყო. შედეგად მისი ეს მდგომარეობა დიდებული ცივილიზაციის შექმნის საშუალება გახდა. მაგრამ ენდულუსის ისტორიიდან გაქრობამდე, ბოლო სახელმწიფოს ბენი აჰმერის მმართველი აბდულლაჰი საღირი როცა დამარცხებული სამშობლოს ტოვებდა, ცხენის უნაგირი და უზანგებიც კი ოქროსი ჰქონდა. როცა წარმატებებსა და შესაძლებლობებში წონასწორობა იკარგება ან ფლანგვა იწყება, იქ დამარცხება და განადგურება ისადაურებს. ამის შემდეგი საფეხური კი სინანულია, სინანული, რომელიც გამოსავალს ვერ იძლევა. სწორედაც, აბდულლაჰ საღირმა, როცა ქვეყანა მტერს გადასცა და დედასთან ერთად იქაურობას შორდებოდა, ფადულის მწვერვალზე გაჩერდა და გინათისკენ ბოლოჯერ გაიხედა. ცეცხლის ალში გახვეულ ისლამის სამშობლოსა და ისლამის კულტურის საოცრებად აღიარებულ ჰამრას სასახლის შემხედვარე მწარედ აქვითინდა. წარბებმოღუშულმა დედამ მას ქვითინზე ეს ისტორიული ფრაზა უთხრა:

„იტირე, უყურადღებოვ, იტირე ამ წმინდა სამშობლოსთვის, რომელიც მამაკაცით ვერ დაიცავი, ახლა დიაცივით ცრემლები ღვარე!“

ამ შემთხვევის გამო, ის ადგილი მოიხსენიება როგორც „არაბის ბოლო სასჯელი“ ან „არაბის დასჯის მწვერვალი“.

*ფრთხილად!
სიძუნწემ,
რომელსაც უნდა
შევაშინოს იმით,
რომ დარდსა
და გაჭირვებაში
ჩავარდები, რჩევა
არ გათხოვნი-
ნოს მათთვის,
ვინც ჩაძირული
არიან საშში
ტირანიაში, შენ
სიხარბე ლამაზად
არ მოვაჩვენოს!
(წმინდა ალი)*

*დანგრევა ადამი-
ანებს ვაკეთების
მსგავს ღირებ-
ულებას მოუ-
ტანს?*

*მას ყველაზე
მოუქნელი ტიპე-
ბიც ვაართმევენ
თავს, დარწმუნდი!
(მ. აქიფ ერსოი.)*

როგორც ამ საოცარი ისტორიული სინამდვილიდან ჩანს, შესაბამისად დაუცველი ანაბარი გაფლანგულია. გაფლანგული ანაბარი კი - დაკარგული. სწორედაც, ენდულუსი სახელმწიფოს დანგრევის შემდეგ მხოლოდ ესპანეთის მიწების ხელიდან გაშვებით არ შემოფარ- გლულა. ისლამური ცივილიზაციის მრავალი საუცხოო ქმნილება განადგურადა. რა სამწუხაროც არ უნდა იყოს, დაახლოებით, მილიონი ხელნაწერი წიგნი დაიწვა და ნაცრად იქცა.

აქედან გამომდინარე, ადამიანმა, რომელიც სამსახურს ეწევა, უნდა იცოდეს, მასზე მიბარებული ანაბარი შე- საბამისი ფორმით რა ადგილზე გამოიყენოს. ისე როგორც პატრონობს საკუთარ ქონებასა და ადგილ- მამულს, ან მათ გაფლანგვას უფრთხილდება, ასევე და- ლიან უნდა გაუფრთხილდეს მასზე მიბარებულ ყველა ქონებას, ადგილ-მამულს, ალზრდასა და სამსახურში მფლანგველობას.

არ უნდა ვიფიქროთ, რომ ფლანგვა, მხოლოდ ჩვენს ხელთარსებული ქონებისა და ადგილ-მამულის უმიზ- ნოდ ხარჯვაა. აიათში მოცემულია გაფრთხილება:

„აღლაჰს მფლანგველები არ უყვარს!“ ეს დევიზი ცხოვრების ყველა სფეროში უნდა გავატაროთ.

ასეთ გარემოში მასწავლებელი, რომელსაც შე- მეცნებელი აქვს თავისი მოვალეობის მნიშვნელობა, მოსწავლის დროსა თუ ენერგიას ვერ გაფლანგავს და არც უნდა გაფლანგოს.

უნდა ვიცოდეთ, რომ სიცოცხლის ტყუილად გატა- რება მფლანგველობაა. ჩვენს ხელთარსებული ანაბრე- ბის დაუცველობაც ფლანგვაა. ხოლო, ადამიანს ისე თუ არ აღვზრდით, როგორც მოგვეთხოვება, ყველაზე დიდი მფლანგველობაა.

აქედან გამომდინარე, ადამიანი აღმზრდელობითი საქმიანობისას უკიდურესად მგრძობიარე უნდა იყოს. ადამიანი უნდა აღვზარდოთ ისეთი, როგორიც მის უდიდეს შემოქმედს სურს. ე. ი. ის უნდა ჩამოყალიბდეს ადამიანად, რომელსაც აქვს ისეთი სრულყოფილი გული, რომელსაც რწმენის მაღლთან ზიარება შეუძლია. რწმენასთან კი ადამიანი სამყაროს წიგნის კითხვას და მასში დანახულ ღვთიურ დებულებებზე ღრმად ჩაფიქრებას მიჰყავს. ერთი შეხედვით არაკვალიფიცირებული და მშრალი მასა კი არა, არამედ უნდა ჩამოყალიბდეს პიროვნებები, როგორიც ისლამმა ბედნიერების საუკუნეში ჩამოაყალიბა, თორემ მრავალმილიარდობა მოსახლეობაში ნამდვილი ადამიანის უკმარისობა არაფრით აღმოიფხვრება.

ყველაზე მნიშვნელოვანი ამ ბოლო დროს კიდევ ერთი ადამიანის გაზრდაა. ახალდაბადებულ თაობებში გაჩენილი უთვალავი ხანძრისგან რამდენიმე შვილის გადარჩენა მაინც შეიძლება.

თავისი მოვალებით მსახური ადამიანი მატერიალურად და სულიერად ხაზინადარს ჰგავს. რადგანაც ყველაფრის პატრონი უდიდესი ღმერთია. ყოველივე გარეგანი თუ შინაგანი, რაც ჩვენ გავაჩნია, მისი უდიდესი წყალობაა. ყველაფრისთვის ცალ-ცალკე განვისჯებით. იმისათვის, რომ განსჯის შედეგი სატანჯველი არ იყოს, უდიდესი ღმერთი გვაფრთხილებს:

„და იგია, რომელმაც გააჩინა ბალები ძირსგართხმული და ამაღლებული, და ხურმა, და ნათესნი სხვადასხვა ნაყოფიანი, ზეთის ხილი და ბროწეული ერთმანეთის მსგავსი და განსხვავებული. მიერთვით მათი ნაყოფი, როცა დამწიფდება, და მომკის დღეს გაეცით წილი მისგან. და არ იყოთ მფლანგველნი. უეჭველად, მას არ უყვარს მფლანგველნი!“ (სურა ენ-ამი, აიათი 141)

შუამავალმა რა ლამაზად და საოცრად ბრძანა: „ჭკვიანები წინასწარ ხედავენ იმას, რასაც უცოდინრები – ბოლოს.“ საქმის დასასრული დასაწყისში არ იცნობა, მაგრამ ჭკვიანი საქმის დასასრულს, დასაწყისშივე ხედავს. ცოდვაში ჩადირული და შეცდომების დამყენებელი კი ბოლოს ხედავს.“

*ფიქრსა და
ფიქრის ნაყოფს
მოკლებული,
ღისკის ტიპის
ადამიანის აღზ-
რდა, ტყუილად
დადღიღობაა.
ადამიანის გული
მიწასავით ნაყ-
ოფიერი უნდა
იყოს.*

„ჰეი, ადამის შვილნო! აიღეთ თქვენი მორთულობა ყოველ სალოცავთან, ჭამეთ და სვით, და არ გადახვიდეთ ზღვარს, უეჭველად, მას არ უყვარს ზღვარგადასულნი.“ (სურა აარაფი, აიათი 31)

„უეჭველად, მფლანგველები ეშმაკის ძმები არიან, ხოლო ეშმაკი უმადურია თავისი ღმერთის წინაშე.“ (სურა ისრა, აიათი 27)

ფლანგვა არის ვნებისკენ მიმართული გადამეტებული ან სამსახურისას უადგილო მატერიალური და სულიერი დანახარჯი. თავისი ადგილისა და ალლაჰისთვის გაწეული დანახარჯი ფლანგვა არ არის. პირიქით, ღმერთისთვის რამდენსაც მეტს დახარჯავთ, მისგან იმდენ საფასურს მივიღებთ. აიათში ნაბრძანებია:

„...და გეკითხებიან, რა ვასცენ. უპასუხე: საჭიროზე ზედმეტი. ასე განვიმარტავთ ალლაჰი თავის აიათებს, ეგებ დაფიქრდეთ“ (სურა ბაყარა, აიათი 219)

მოკლედ, თითოეულ ამ საკითხში ყველაზე ლამაზი რამ, წონასწორობის დაცვაა. ესე იგი, უსაზღვროდ უნდა ვერიდოთ ფლანგვას, რომელიც საშიში ელემენტია, რადგანაც მატერიალურად თუ მორალურად არყვევს ყველა ანაბრისა და სამსახურის წონასწორობას.

წონასწორობის დარღვევის კიდევ ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზეზი გაბრაზებაა. ბრაზი – სისუსტეა, გონების წონასწორობის ნაწილობრივ დამსუსტებელია. ადამიანის სისუსტისა და უგერგილობის გამოხატულებაა, ვნებისთვის სტიმულის მიცემა. აქედან გამომდინარე, მსახურებმა ბრაზი უნდა გადაყლაპონ.

ალლაჰის შუამავალმა ერთ დღეს თავის თანამიმდევრებს ჰკითხა:

„თქვენ შორის ფალავნად ვის მიიჩნევთ?“
თანამიდევრებმა უპასუხეს:

„მას, ვინც ახალგაზრდულ მრისხანებას ვერ დაიოკებს!

აღლაპის შუამავალმა კი ბრძანა:

„არა! ნამდვილი ფალავანი არის ის, ვინც გაბრაზებისას ვინების მართვას შეძლებს.“ (მუსლიმი, ბირრ. 106)

ჭეშმარიტად, ყველაზე მცდარი გადაწყვეტილება გაბრაზების მომენტში მიღებული გადაწყვეტილებებია. ამ სინამდვილეზე დაყრდნობით აღლაპის შუამავალი ერთ ჰადისში ბრძანებს:

„არავინ გაარჩიოს ორ პიროვნებას შორის სამართალი მაშინ, როცა გაბრაზებულია.“ (მუსლიმი, აქდიე 16)

ერთხელ, როცა ერთმა თანამიმდევარმა რჩევა ჰკითხა, მან უპასუხა: „არ გაბრაზდე!“ (ბუჰარი, ედები, 76)

ადამიანი ათასგვარ ხასიათზე დგება. ზოგჯერ ბრაზდება, ზოგჯერ მხიარულია. უსამართლობის მიზეზი რომ არ გახდეს, როცა გაბრაზებული ხარ, გადაწყვეტილებას ნუ მიიღებ! შუამავლის თქმით, გაბრაზებული ადამიანი თუ ფეხზე დგას, უნდა დაჯდეს, თუ ზის, უნდა დაწვეს, იმისთვის რომ გადაუაროს, აბდესი უნდა აილოს. გადაწყვეტილება უნდა მიიღო მხოლოდ მას შემდეგ, როცა გაბრაზება გადავივლის და კარგად დამშვიდდები. ვინაიდან გაბრაზების მომენტში უმეტესწილად წონასწორობა ირღვევა, განსჯის უნარი სუსტდება, ადამიანის უფლებებს ყურადღება აღარ ექცევა. მსახურმა ყოველთვის უნდა მიაქციოს ყურადღება წონასწორობას, თავაზიანობასა და გამჭირაზობას.

აღზრდისას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ადამიანში არსებულ სულის სტრუქტურას. ისე როგორც ფსიქოლოგიურად გაუწონასწორებელ პილოტს გაფრენის ნება არ ეძლევა, ასევე არ უნდა მიეცეს გაბრაზებულ მასწავლებელს გაკვეთილზე შესვლის ნება. მეორე მხრივ, გაბრაზებულმა მასწავლებელმა დაწყნარების

„ვეფიქრობ, რომ ჩემსა და ჩემ გარშემო ყველა ადამიანს შორის ძაფია გაბმული. როგორც კი ეს ძაფი დაიჭიმება და იმ წერტილს მიუახლოვდება, სადაც უნდა გაწყდეს, მას ცოტას მოეუშვებ. როგორც კი მივხვდები, რომ საჭიროზე მეტად მოეუშვი, დავექსახები. ამგვარად, ყველა ადამიანთან კავშირისას წონასწორობას ვიცავ.“ (ამრ ბინ ასი)

მეზობელთან საზღვარი გააგლე, მაგრამ თქვენს შორის კედელი არ აღმართო! მეგობარს არ მისცე ის ძალა, რომ გიმტროს!

მიზეზი უნდა მოძებნოს და ეცადოს უმოკლეს დროში დამშვიდდეს. სწავლება, გაფრთხილება და რჩევები მშვიდად უნდა განახორციელოს. უნდა ერიდოს იმ უკიდურესობას, რომელიც შეულახავს იმათ თავმოყვარეობას, ვისაც მიმართავს. ჩხუბი, ყვირილი უსუსურობის გამოძქვანება ის მდგომარეობაა, რომელიც ადამიანს არ შეენის.

უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

„იარე მოზომილი ნაბიჯით, ხმა დაიმდაბლე! უეჭველად, ყველაზე უსიამოვნო ხმა ვირის ხმაა.“ (სურა ლოყმანი, აიათი 19)

ეს ნიშნავს, რომ უნდა შევეცადოთ თავაზიანად ვისაუბროთ.

თუ საჭიროა პიროვნების დაბრკოლება საზოგადოებაში უსიამოვნო რამისგან, იმისათვის რომ მას თავმოყვარეობა არ შეეღასოს, შუალედურად უნდა თქვან შენთან უნდა დააკავშირო. წმინდა შუამავალი ადამიანს პირში არ მიახლიდა, რბილად ეტყოდა:

„*მე რა შემართება, რომ თქვენ ასე გხედავთ.*“

ამგვარად, მის გულის მგრძნობელობას წარმოაჩენდა.

აი, ამგვარი მაღალი ზნეობით აღზრდილი ღვთისმოსავი ადამიანები ისტორიის მანძილზე ხალხის ყველაზე ელიტარულ ნაწილს—სახელმწიფოს მეთაურებსაც კი მიმართულებას აძლევდნენ. მაგალითისთვის მოვიყვანოთ შეიქედებლის რჩევებს, რომლებიც მისცა ოსმან გაზისა და მისი სახით ყველა სახელმწიფო მოხელეს—უდაბლესი საფეხურიდან უმაღლეს საფეხურამდე.

„*შვილო! ბატონი ხარ! ამის შეძლე:*

გაბრაზება – ჩვენ; მოსმენა – შენ,

უკმაყოფილება – ჩვენ; გულის მოგება – შენ,

დადანაშაულება – ჩვენ; ატანა – შენ,

სისუსტე, შეცდომა – ჩვენ; მომხიბვლელობა – შენ.

ჩხუბი, კონფრონტაცია, უთანხმოება, გაუგებრობა – ჩვენ; სამართალი – შენ.

ბოროტი თვალი, არაკეთილმოსურნეობა, უსამართლო კომენტარები – ჩვენ; მიტევება – შენ!“

შვილო!

ამის შემდეგ გაყოფა – ჩვენზე, გამთლიანება – შენზე!

სიზარმაცე – ჩვენ; ყურადღება, მცდელობა, ფორმირება – შენ!“ (წმინდა ევბალის ამ რჩევების გაგრძელების სანახავად იხ. გვ. 295)

ეს ყველა წონასწორობის ის კრიტერიუმია, რომელიც მსახურ ადამიანს ესაჭიროება.

8. ყურანის სწავლებასთან დაკავშირებულ სამსახურისთვის უდიდესი მნიშვნელობის მინიჭება

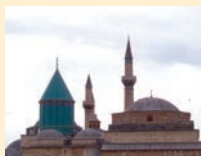
ყურანი, რომელიც კაცობრიობისთვის ჭეშმარიტების გზაზე გიდია, უდიდესი ალლაჰის მიერ ჩვენთვის გამოგზავნილი ანაბარია. ამ ანაბრის საკუთარი სულიდან დაწყებული სხვა სულებისთვის გადაცემა ყველაზე მნიშვნელოვანი სამსახურია. წმინდა ჰადისში ნაბრძანებია:

„თქვენ შორის ყველაზე მაღლიანია ის, ვინც ყურანს სწავლობს და ასწავლის!“ (ბუჰარი, ფედაილულ ყურანი, 21)

ყველაზე დიდი სამსახური, რომელიც ადამიანს შეიძლება გაუწიო არის ის, რომ მას მარადიული მომავლის მოპოვებაში დაეხმარო. ამის გზაა ის გულწრფელ მონა-მსახურობისკენ მივმართოთ,

გამარჯვება მოიპოვება არა მაშინ, როცა გვეშინია, არამედ, როცა გამბედავნი ვართ და ვცდილობთ.

უნდა ვიცოდეთ, რომ სიცოცხლის ტყუილად გატარება ფლანგვაა. ჩვენთვის მობარებული ათასგვარი ანაბრის დაუცველობა ფლანგვაა. ხოლო ადამიანის აღზრდისას მას ისეთი არ აღვზრდით, როგორც შექმნილ არსებებს შორის ყველაზე შეგნებულს, ყველაზე დიდი მფლანგველობაა.

რაც მხოლოდ ყურანის შესაბამისი ზნეობითაა შესაძლებელი.

ყურანი – ტანჯული სულების, დადლილი გულების მკურნალობისთვის ღვთიური გასაღებია. უდიდესი ღმერთი ღვთიურ სიტყვას მთელ კაცობრიობას ასე სთავაზობს:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

„ჰეი, ხალხო! თქვენთან ნამდვილად მოვიდა შეგონება თქვენი ღმერთისგან განკურნებად იმისა, რაც გიზით გულებში, ჭეშმარიტ გზად და წყალობად მორწმუნეთათვის!“ (სურა იუნუსი, აიათი 57)

ყურანი ქვეყნიერების აღსასრულამდე კაცობრიობის მოთხოვნილების დამაკმაყოფილებელი სრულყოფილებაა. ხოლო ის იმდენი ჭეშმარიტებისა და საიდუმლოს მომცველია, რომ დიდებული ვიღია. უდიდესი ალლაჰი, ყურანის ამ თავისებურების შესახებ, ასე ბრძანებს:

„უეჭველად, აი ეს, ყურანი, დაადგენს ყველაზე სწორი გზისკენ და ახარებს მორწმუნეებს, რომელნიც კეთილ საქმეებს აკეთებენ, სწორედ რომ მათთვისაა დიდი საზღაური!“ (სურა ისრა, აიათი 9)

იმის გამო, რომ ყურანი არის ის ღვთიური წიგნი, რომელმაც ქვეყნიერების აღსასრულამდე უნდა გასწიოს გიღობა, მის ჩრდილქვეშ მოქცეულმა ყველა მორწმუნემ უნდა ეცადოს, რომ მანამ, სანამ შეაღებს მარადისობის კარს, იაროს ყურანით ნაჩვენები გზით.. ესე იგი, ყურანის გიღობის ერთგული უნდა დარჩეს და ეს უდიდესი ანაბარი, რომელიც კაცობრიობის ჭეშმარიტებისა და

სიმშვიდის საშუალება უნდა გახდეს, მომავალ თაობებში უნდა გააცოცხლოს, უნდა იცოდეს მისი მოვალეობა. ეს რაოდენ დიდი მოვალეობაა ნათლად გვიჩვენებს ქვემოთ გადმოცემული შემთხვევა, რომელიც ბენიერების საუკუნეში მოხდა:

ალლაჰის შუამავალმა მარალის, ზექვანის, უსაიეს და ბენუ ლიჰანის ტომებს, მათი მოთხოვნის საფუძველზე, ანსარებისგან სამოცდაათამდე ყურანის მასწავლებელი გაუგზავნა, ამ ჯგუფს „ქურა“ (ქურა ნიშნავს ადამიანს, რომელიც ყურანს კითხულობს) ჰქვიადა. ტომებმა მასწავლებელთა ამ ჯგუფს უმუხთლეს, ბირი მაუნაში მახე დაუგეს და შეჰიღებდა აქციეს. შუამავალმა ეს ამბავი რომ გაიგო, ერთი თვის განმავლობაში იმ მკვლელებს წყევლიდა.

შუამავლის მხრიდან ყურანის მასწავლებელთა მოღალატეების დაწყევლა, მაშინ, როცა ისინიც კი არ დაუწყევლია, ვინც მას ტაიფში ქვეები ესროლა, ამ სამსახურის დიდი მნიშვნელობის მაჩვენებელია. აგრეთვე, იმის მაჩვენებელიცაა, თუ ამ სამსახურისთვის ხელის შეშლა რაოდენ დიდი დანაშაულია.

შუამავლის მიერ ყურანზე ასეთი დიდი მნიშვნელობის მინიჭება, მისი თანამიმდევრების, რომელთაც მისი სულიერი აღზრდის ქვეშ მიაღწიეს სრულყოფილებას, გულში აირეკლა ყურანის ისეთი სიყვარულის სახით, რომელთანაც მიღწევა შეუძლებელია. ამ სიყვარულის ამსახველი უამრავი მაგალითისგან მხოლოდ ერთს წარმოვიდგინოთ:

ზათურ რიქას ლაშქრობისას, მუჰაჯირებიდან ამმარ ბინ იარისმა და ანსარებისგან აბბად ბინ ბიშრმა ალლაჰის შუამავალს უთხრეს, რომ ღამით უყარაულებდნენ.

„ზე, რომელსაც კვირტის დარდი აღარ აქვს – შეშა.“ (ნ. ფაზილ ქისაქურეკ)

ზოგჯერ ერთი ადამიანისთვის სამსახურის გაწევას ათასობით ადამიანისთვის გაწეული სამსახურის ფასი აქვს, ვინაიდან დიდი შესაძლებლობების ადამიანებს წინ მიეღი მატერიალური შესაძლებლობები რომ დაუხვავოთ, გაფლანგვა არ იქნება.

აბბადმა ამმარს ჰკითხა:

„შენ ღამის რომელ ნაწილში გსურს ყარაულობა, დასაწყისში თუ ბოლოს?“ ამმარმა უპასუხა:

„ბოლოს მსურს ყარაულობაო.“ მაშინვე დაწვა და დაიძინა. აბბადმაც ნამაზის ლოცვა დაიწყო. ამ დროს ერთი კერპთაყვანისმცემელი მოვიდა. როგორც კი ფეხზე მდგომი ჩრდილი დაინახა, მიხვდა, მეთვალყურე იყო და მაშინვე ისარი ესროლა. ისარი აბბადს მოხვდა. აბბადმა ისარი ამოიძრო და ნამაზი განაგრძო. კაცმა ისარი მეთრედ, მესამედ ესროლა და მიზანში მოარტყა. აბბასი მაინც ფეხზე იდგა სამიზნედ. ისრებს იძრობდა და ნამაზს აგრძელებდა. ბოლოს რუქუსა და სეჯდემდე მიაღწია. საღამო მისცა, ამხანაგი გააღვიძა და უთხრა:

„აღექი, მე დაჭრილი ვარო!“ ამმარი მაშინვე წამოხტა. კერპთაყვანისმცემელმა ისინი როგორც კი დაინახა, მიხვდა, რომ ის შენიშნეს და გაიქცა. ამმარმა, როგორც კი დაინახა რომ აბბადი სისხლში ცურავდა, უთხრა:

„სუბჰანაღლაჰ! პირველი ისარი რომ გესროლეს, გაგელვიძებინე!“ აბბადმა ეს საოცარი პასუხი გასცა: ერთ სურას კკითხულობდი, მის დაუსრულებლად ნამაზის მოშლა არ მინდოდა, მაგრამ ისრები ერთმანეთის მიყოლებით რომ წამოვიდა, კითხვა გავწყვიტე და რუქუსზე წავედი. ალლაჰს ვფიცავ, რომ არ ავლელელებულიყავ იმაზე, ალლაჰის შუამავლის დაცვის ბრძანებას ვერ შევასრულებ-მეთქი, სურის მიტოვებასა და ნამაზის გაწყვეტას სიკვდილს ვამჯობინებდიო.“ (იხ. აჰმედ იბნ ჰანბელი, მუსნედი, III, 343-344)

მაშინ, როცა ყურანის პატივისცემა და სიყვარული გულებს აცოცხლებს, მის წინააღმდეგ გამოჩენილი უპატივცემულობა და გაუფრთხილებლობა, ადამიანის მორალური ცხოვრების დამაჭუჭყიანებელ ცოდვათა სათავეში მოდის. წმინდა შუამავალს როცა მისი მიმდევრების ცოდვები აჩვენეს, უპირველეს ცოდვად, „ნასწავლი ყურანის დავიწყება“ მიაჩნდა.

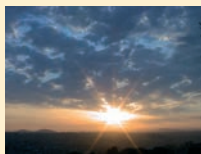
აქედან გამომდინარე, ჩვენც უნდა აღვიჭურვოთ და ჩვენი შვილებიც უნდა შევმოსოთ ყურანის სიყვარულით, ის უნდა ვისწავლოთ, გვქონდეს მისი შესაბამისი ზნეობა, ასევე ვიცხოვროთ მის შესაბამისად, რომ ჩვენზე გადმოვიდეს მისი ზვაი და ბარაქა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ყურანი გულებზე ვერ იმოქმედებს. სწორედაც ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„ჩემს მიმდევრებს ისეთი დრო დაუდგებათ, რომ ყურანის წამკითხველები გამრავლდება, ღვთისმოსავი ნამღვილი ბრძენნი შემციირდებიან და ცოდნა ძნელი მისაღები გახდება... შემდეგ დრო მოვა, როცა ადამიანების წაკითხული ყელის ქვევით აღარ გადავა...“ (ჰაქიმი, მუსთედრეჟი, IV, 504)

უდიდესი ღმერთი ყურანში ასე ბრძანებს:

„უეჭველად, გაჩენა ცათა და ქვეყნის და მონაცვლეობა ღამისა და დღისა სასწაულებია ბრძენკაცთ, ჭკუასაკითხთათვის. რომელნიც ალლაჰს ახსენებენ ფეხზე მდგომარე, მჯდომარე თუ მწოლიარე, და ფიქრობენ ცათა და ქვეყნის გაჩენაზე, (ამბობენ): „ღმერთო ჩვენო! შენ ეს ამაოდ (ტყუილად) არ გაგიჩენია! დიდება შენდა! დაგვიფარე ჩვენ ცეცხლის სასჯელისგან.“ (სურა ალი იმრანი, იათები 190-191)

„არავინ გაარჩიოს ორ პიროვნებას შორის სამართალი მაშინ, როცა გაბრაზებულია!“ (მუსლიმი, აქიდე, 16)

მსახურება არ უნდა დაივიწყონ, რომ არ უნდა გაბრაზდნენ, ვინაიდან, გაბრაზება უმეტესწილად სისუსტე და სუსტის დამცირებაა.

ამ აიათის მოვლინების შემდეგ წმინდა შუამავალმა ბრძანა:

„საცოდავია, ვინც ამ საკითხზე არ ფიქრობს!“

სხვა გადმოცემის მიხედვით კი ბრძანა:

„ვაი მას, ვისთვისაც ეს მხოლოდ სიტყვებად დარჩება და მასზე არ დაფიქრდება!“ (იხ. იბნ ჰიბბანი, საჰიჰი, II, 386)

ეს ნიშნავს, რომ ყურანის სწავლება უპირველესად მის ღიდებულ კლიმატში შესვლითა და ჩაფიქრებით უნდა დავიწყოთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში მასზე დაუფიქრებლად წაკითხული როგორც წმინდა ჰადისშია გამოსატული, „ყელს ქვევით არ გასცდება“, ე. ი. მონა-მსახურის გულის სამყაროსთვის სასარგებლო არ იქნება.

დღეს, როცა მოდა ცდილობს ადამიანები ნიაღვარში ჩაითრიოს, უნდა შევძლოთ ფეხზე დავრჩეთ; ჩვენზედ წამოსული ურწმუნობისა და ათეიზმის ნიაღვრისგან თავდასაცავად ჩვენს ახლობლებს, ოჯახის წევრებს, ჩვენს გარემოცვას, ყურანი უნდა შევასწავლოთ. არასდროს არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ყურანი გვჭირდება. ყურანთან მუდამ ახლოს უნდა ვიყოთ, მისი ბრძანებები და აკრძალვები ჩვენთვის მიმართულების მაჩვენებელი და მაღალი მორალის ჩამომყალიბებელი საშუალებებია. საპირისპიროდ მოქცევა დიდი დანაკარგი და მარადიული მომავლის წარმავალ სიტუბოზე გაცვლაა.

ისინი, ვინც ყურანის ნათელისგან შორს ცხოვრობენ, წყვედიადით მოცული ცხოვრების მგზავრები არიან. ყუ-

რანისა და რწმენის შესახებ ცნობები, რწმენა და ზნეობრივი აღზრდა, განსაკუთრებით მოსწავლეობის ასაკშია მნიშვნელოვანი. შეხედულება, თითქოს რელიგიური აღზრდის მიცემა მხოლოდ ოჯახს შეუძლია, სწორი არ არის. ისე როგორც განათლების მიღება ოჯახში კი არა სკოლაში ხდება, ასევე აუცილებელია რელიგიური განათლების მიღება კომპეტენტური პირებისგან. როცა ჩვენი შვილების რელიგიურ განათლებაზე ვიზრუნებთ, ჩვენი მხარის ახალგაზრდებსაც თუ გავუფრთხილებით, ეს ისლამის ნაბრძანები ალტრუიზმის შესაბამისი იქნება.

ადამიანი, რომელიც შემოქმედის ყველაზე პატივსაცემი არსებაა, თაობების მორალურ გრძნობასა და ყურანის ნათელს მოკლებულად აღზრდა ძალიან სამწუხარო დანაკარგის მიზეზია. დედ-მამის ძირითადი მოვალეობა მათი ზედმეტად კვება კი არა, არამედ უფრო მეტად სულიერი საზრდოს მიწოდება და სასიხარულო მომავლის უზრუნველყოფაა.

ჩვენს დროში, როცა ადამიანები უმეტესწილად მატერიალიზმს ემორჩილებიან, აუცილებელია ყურანის მასწავლებლებმა უფრო მეტი ყურადღება გამოიჩინონ. მოსწავლის გული მასწავლებლის სიყვარულით უნდა იყოს სავსე. სანამ „ელიფ-ბას“ სწავლას დაიწყებს, მანამდე ელიფის ჭეშმარიტება უნდა ისწავლოს. პატარა გულში ალლაჰისა და მისი შუამავლის სიყვარულის ნაპერწკალი უნდა გაჩნდეს. ისლამის ტაქტიკინობამ, გრაციოზულობამ და ყველა სილამაზემ უცოდველ გულებში გამოძახილი უნდა ჰპოვოს.

ალლაჰის სიტყვის სწავლება უნდა დავიწყოთ იმ აღფრთოვანებით, რომ შეიძლება ღვთის თანამოსაუბრე იყო. ამგვარად, პატარა და უცოდველი გულები ყურა-

*„მეგობარო! ღმობიერებით მტრის ტყავის გახდაც შესაძლებელია. უხეში მოპყრობა მეგობარსაც მტრად აქცევს. ყველას, ვისაც გრდემლის მსგავსი თავი აქვს, აუცილებლად ჩაქურის დარტყმას მიიღებს.“
(შეიკ სადი)*

„თქვენს შორის ყველაზე მაღლიანია ის, ვინც ყურანს სწავლობს და ასწავლის.“ (ბუჰარი, ფედაილულ ყურანი, 21)

ნის, ელიფ-ბასა და სხვა აღფავიტებისგან განსხვავებას გაიგებენ, გული ამ ძვირფასი წიგნის მნიშვნელობით გაუჯერდებათ და ღვთიური საიდუმლოთი გასხვიოსნებულ ხაზინას დაემსგავსებიან.

როცა უმწიკვლო გულები ივსება ალლაჰის, მისი შუამავლისა და ყურანის სიყვარულითა თუ სულიერებით, ღვთისმსახურებებიც აღფროვანებითა და მორჩილებით სრულყოფილებისკენ იღებენ გეზს. ყურანს სულ სხვა პატივისცემით კითხულობენ. აკრძალვებსა და ბრძანებებს ყურადღებით ეკიდებიან. ყურანისა და ალლაჰის შუამავლის მორალით აღიჭურვებიან.

ამგვარი შვილი ნებისმიერი ღედ-მამისთვის ღიდი და მარადიული მონაპოვარია. ალლაჰის შუამავალი ამ მონაპოვარზე ბრძანებს:

„უდიდესი ალლაჰი სამოთხეში ღვთისმოსავი მსახურის ადვილს აამაღლებს. გაცეცხლებული მსახური იტყვის: „ღმერთო! ეს ამაღლება მე რა მიზეზით მეწყალობა?“ უდიდესი ალლაჰიც ბრძანებს: „შენი შვილის მიერ ჩემზე შენთვის მიტევების, თხოვნისა და ვედრების გამო.“

(აჰმედ იბნ ჰანბელი, II, 509; იბნ მაჯე, ედები, 1)

ის სხვა წმინდა ჰადისში ასე ბრძანებს:

„ადამიანს გარდაცვალებასთან ერთად მისი სანუკვარი სიკეთის გარდა ყველა მაღლი უწყდება. ესენია: მოწყალება, რომელიც ბუღამ სიკეთის სათავეა; მისგან ნასარგებლევი ცოდნა და უკან დარჩენილი მასზედ მლოცვავე ღვთისმოსავი შვილი.“ (მუსლიმი, ვასიეთი, 14; ტირმიზი, აჰჰამი, 36)

მოკლედ, ყურანზე სამსახური მზრუნველი თუ მგრძნობიარე გულის საქმე და ალლაჰის მსახურისთვის ღიდი წყალობაა.

9. საკუთარი თავის ინტელექტუალური და სულიერი განვითარება

იმისთვის, რომ ხარისხიანი სამსახური შესთავაზოს, მსახურმა თავისი განვითარებაც არ უნდა უგულებელყოს. მისთვის ჩვეულებრივ ხასიათად უნდა იქცეს მუდმივი სრულყოფისკენ სწრაფვა. მსახური, რომელიც არ ფლობს საკმარის ცოდნასა და არა აქვს გამოცდილება, ან ის, ვინც მნიშვნელობას არ ანიჭებს ზნეობასა და მორალურ განვითარებას, სამსახურს ღირსეულად და სერიოზულად ვერ აღასრულებს.

მეორე მხრივ, ცხოვრებაში ცვლილება უდიდესი ღმერთის დაწესებული კანონია. ყველა ის ადამიანი, ვინც ცხოვრების ამ ღინებას ფეხს არ აუწყობს, გასაქრობად განწირულია. აქედან გამომდინარე, ყველა მსახურმა უნდა იცოდეს, რომ ღვთიურ კანონს უნდა დაემორჩილოს და საკუთარი თავის სრულყოფისკენ ისწრაფოს. ეს მისი მოვალეობაა.

მნიშვნელოვანია აგრეთვე, დროის პირობების შესაბამისად, სამსახურის შესრულების ფორმა და შესასრულებელი სამსახურის სახეობების მიხედვრა. რადგან მნიშვნელობას კარგავს ის სამსახური, რომლის გაკეთებაც გუშინ იყო საჭირო და არა დღეს. მათი გაგება მხოლოდ მსახურის მუდმივი განვითარებითაა შესაძლებელი. როგორც წმინდა მევლანა ამბობს, წარმოსათქმელი სიტყვაც კი მუდამ ახალი ფორმით უნდა წარმოთქვა:

გუშინდელი დღისთვის განკუთვნილი რამდენი სიტყვაც არ უნდა არსებობდეს, გუშინდელთან ერთად წავიდა, ჩემო ძვირფასო!

დღეს ახალი დღეა, ასე რომ ახალი სიტყვების თქმა საჭირო.

სული, რომელიც საზოგადოებას ნამდვილი ცოდნით ამარაგებს, არ არის სული, რომელიც ვულგარული წივნებიდან ამოღებული ცოდნით გავერისტებულია. არამედ ესაა სული, რომელსაც გული გაღრმავებული აქვს ყურანიდან ამოკითხული სიბრძნით და ქცეულია კაცობრიობისთვის წვალობისა და სიმშვიდის მზღდ. მათი მსგავსნი.

წაიკითხე, ჰაფი-
ზო, შენ დღეს
სამოთხე ვარდებს
გავიშლის,
გვირგვინი
დაგედგება შუბ-
ლზე განკითხვის
დღეს, დაინახე,
შენი სასულთნო!
როცა ღამისგან
განთავისუ-
ფლდები, აისს
ბუღბუღლები
გავიღებენ!
კალამს არ შეუ-
ძლია აღწეროს
ის წმინდა საათი!
(რაჰმეთი)

წმინდა ალი ამბობდა:

„თქვენი შვილები, თქვენ რომ ცხოვრობდით ის დრო კი არა, ისინი რომ იცხოვრებენ, ის დრო მიიღეთ მხედველობაში და ისე გაზარდეთ!“ ეს ანიშნებს რომ აუცილებელია, იმ დროის მოთხოვნებისა და სინამდვილის გათვალისწინება, რომელ დროშიც უნდა იცხოვრო.

აქედან გამომდინარე, მსახურება, განსაკუთრებით ამ საკითხებში, საკუთარი თავის განვითარებას უნდა მია-
ნიჭოს მნიშვნელობა.

ა. ცოდნის სრულყოფა

მსახურები, უპირველეს ყოვლისა, მარადიული მო-
მავლის მიმნიჭებელ ცოდნას უნდა ფლობდნენ. იმი-
სათვის, რომ ისინი ფუჭმა ფიქრებმა და მრწამსმა არ
შეიპყროს, ჭეშმარიტი მრწამსი უნდა ღვთისმსახურება
და ქმედებები ღვთიური კრიტერიუმების შესაბამისად
შეასრულონ, ილმიჰალი უნდა შეისწავლონ. ხოლო იმ
მიზნით, რომ იყოს მსახური, რომელიც ალლაჰის კმა-
ყოფილების შესაბამისად მოქმედებს, კაცობრიობისთვის
წყალობად და მაგალითად მოვლენილ წმინდა შუამა-
ვლის ცხოვრება, გულით უნდა შეისწავლოს.

ადამიანებისთვის ჭეშმარიტების გიდად და გულე-
ბის მკურნალად წარმოდგენილი ყურანი გულის ნა-
ყოფიერების წყაროდ უნდა ვაქციოთ. ის მუდამ უნდა
ვიკითხოთ, მითითებები უნდა შევისწავლოთ და მათ
მიხედვით ქცევა მოვალეობად გავინხადოთ.

ყურანში მოთხრობილი ამბები, როგორც წესი,
სამსახურისას გზის მანათობლებია, ამიტომაც ეს ამბები
შუამავლებისა და მისტიკოსთა, წმინდა ალისა და სხვა

წმინდანთა რჩევებს ტრადიციულად უნდა იმეორებდნენ ან დროდადრო უნდა კითხულობდნენ.

კითხვა, საზოგადოებაში საუბართან ერთად, ცოდნის მიღების წყაროა. ამიტომაც თავი არ უნდა ავარიდოთ ღვთის სამსახურში მყოფ მეცნიერებთან საუბარსა და კონფერენციებში მონაწილეობის მიღებას.

ბ. სულიერი სრულყოფა

მსახური როცა სამსახურს ეწევა სულიერადაც მაღლდება. ღმერთის სამსახური მისდამი სიყვარულით, კრძალებითა და მორჩილებით აღსავსემ უნდა აღასრულოს და ეცადოს სრულყოფილებას მიაღწიოს. თუკი მსახური სულიერად ვერ ამაღლდება, სამსახურს უმეტესწილად მცდარად აღასრულებს. ამგვარად ის არ ასრულებს იმას, რაც აუცილებელია. აქედან გამომდინარე, სამსახური ნაყოფს ვერ გამოიღებს და არაფერი არ გამოვა ტყუილუბრალო დაღლილობის გარდა. მიზანი სუსტი თუ იქნება, შენ თავს რამდენად უნაკლოდაც არ უნდა თვლიდე, უდიდესი ღმერთის წყალობას მოაკლდები. იმისათვის რომ მოვიპოვოთ ღმერთის სიყვარული და მივიღოთ მისი წყალობა, მნიშვნელობა უნდა მივანიჭოთ ჩვენი გულის ღვთისმოშიშობით განმსჭვალვასა და მისი საშუალებით სრულყოფილებასთან მიღწევას.

მისაღები სამსახურის შეთავაზება, გამჭრიახობის მეშვეობით ალლაჰის წყალობის მოპოვებითაა შესაძლებელი, რაც დაკავშირებულია ღმერთის საყვარელ მსახურად ქცევასთან. ამის მოსაპოვებელი გზა კი წმინდა ჰადისში გაცხადებულია, სადაც ღმერთი ბრძანებს:

*„განა არ დამდგარა დრო იმათთვის, რომელთაც ირწმუნეს, რომ ძრწოდნენ გულის მათნი ალლაჰის შეხსენებისთვის და იმით, რაც ზემოველინა ჭეშმარიტებიდან? რათა არ დაემსგავსონ იმათ, რომელთაც ებოძათ წიგნი მანამდე. უკვე განკლო მათსა ზედა დიდმა დრომ, რის შემდეგაც გულები გაუქვავდათ. რამეთუ უმეტესობა მათგან მუაბზოხე ცოდეილია.“
(სურა ჰადიდ, აიათი 16)*

ყოველ ორ შუამავალს შორის პერიოდში, ხსნის ყველაზე მნიშვნელოვანი საშუალება იყო, ყურანის სამსახურისას სიმართლისა და ჭეშმარიტების სახელით გაწეული მცდელობები. ამ დროში ყველა ერთმორწმუნის ხელახლა აყვავებისა და ნამდვილმესთან დამაბრუნებელი გასაღები - ყურანისკენ მიმართული ცოდნაა.

„...ჩემო მორჩილო, ჩემთან ისე ვერაფერი დაგაახლოებს, როგორც ჩემი ნაბრძანები ფარდების სიყვარულით შესრულება! (ფარდებთან დამატებით) ნაფილე ღვთისმსახურებებიც დაახლოებას ავრძელებს; საბოლოოდ შენ შეგიყვარებ. როცა ჩემი მსახური მიყვარს, მე (ჩვეულებრივად) მის ყურად, თვალად, ხელად და ფეხად ვიქცევი, რასაც მთხოვს, აუცილებლად შეეუსრულებ. თუ მე შემეფარება, მას დავიცავ!“ (ბუჰარი, რიჰაჟი, 38)

გულის სიჯანსაღის დაცვა და სულიერად ამაღლება ქვემოთ ჩამოთვლილთა საფუძველზე მორჩილებითა შესაძლებელი:

1. სარჩოს ჰალალობაზე ყურადღების მიქცევა;
2. ადამიანისა და სხვა არსებების უფლებების დაცვა;
3. წამდაუწუმ ღმერთზე პატიების თხოვნა და ვედრება;
4. ყურანის კითხვა და მის ბრძანებებზე დამორჩილება;
5. ღვთისმსახურებების მორჩილად შესრულება.
6. ღამეების ლოცვაში გატარება. (ღამეები რამდენად ნათელიც არ უნდა იყოს, ისინი დღეებს ვერ აირეკლავს. განთიადი ყველაზე ძვირფასი დროა. იმ დროისთვის ზიანის მიყენება - სამწუხარო დანაკარგია);
7. ღმერთის გახსენება.
8. სიკვდილზე დაფიქრება;
9. ღვთისმოსავებსა და სანდო ხალხთან ერთად ყოფნა, ცოდვილებისა და გარყვნილებისგან თავის არიდება;
10. სწავლულებთან და ბრძენებთან საუბარი;
11. მშრომელ ადამიანად ყოფნა.

მასადაამე, აღმზრდელებმა, მასწავლებლებმა და მათმა მსგავსებმა, ვინც ადამიანები უნდა აღზარდონ, უპირველესად, თავიანთი გულები სავანედ უნდა აქციონ. ადამიანების, რომელთა გულებიც სავანე არ არის, საფუძვლები კედლებისგან განსხვავებული არ არის. ისინი, რაღაც დროის შემდეგ, დაინგრევიან, ალიგვებიან პირისაგან მიწისა. ხოლო, ისინი, ვინც გულის სამყაროს ადამიანებისთვის გააღებენ, ქვეყნიერების აღსასრულამდე იარსებებენ და მათ სკოლებში მარადისობის გაკვეთილები უწყვეტად გაგრძელდება.

გ. პროფესიის სრულყოფა

მსახურს სამსახურისთვის საჭირო ცოდნა, უნარი და გამოცდილება უნდა ჰქონდეს. ამ უნარს თუ ვერ მოიპოვებს, დროული სამსახურის გაწევის ნაცვლად ზიანიც კი შეიძლება მიაყენოს. ლამაზი და ჯანსაღი ფორმით შესრულებული სამსახური არასდროს დაიკარგება. უდიდესი ალლაჰი აიათში ასე ბრძანებს:

إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

„...უეჭველად, ჩვენ არ დაუუკარგავთ საზღაურს მათ! ვინც კეთილი საქმე ჰქმნა“ (სურა ქუჰუი, აიათი 30)

ალლაჰის შუამავალი კი ბრძანებს:

„უდიდეს ალლაჰს უყვარს ადამიანი, რომელიც საქმეს ლამაზი და ჯანსაღი ფორმით ასრულებს.“ (დელილში, მუსნედი, I, 157)

აქედან გამომდინარე, ისინი, ვინც სამსახურს ეწევიან, ვალდებული არიან ისწავლონ, სამსახური ყველაზე ლამაზი ფორმით როგორ შეასრულონ. მეორე საკითხი,

„რა გემართებათ, ალლაჰის გზაზე არ ხარჯავთ? თუმცა ციხა და მიწის მეშვეობით ალლაჰისაა. რა თქმა უნდა, თქვენს შორის გამარჯვებამდე მხარჯველები ან მეტროლოგების თანახმად არ არიან ისინი, ვინც გამარჯვების შემდეგ ხარჯავს და იბრძვის. მათი ხარისხი შემდეგში მოწყვლების გამცემთა და მეტროლოგზე უფრო მაღალია...“ (სურა ჰადიდი, აიათი 10)

„უდიდესი ალაჰი სამოთხეში მყოფი ღვთისმოსავი მსახურის ადგილს ამალღებს, ის ვაოცებული იტყვის: „ღმერთო! ეს ამალღება მე რა მიზეზით მეწყალობა?“ უდიდესი ალაჰიც ბრძანებს: „ჩემზე შენი შვილის მიერ შენთვის მიტევების თხოვნისა და ვედრების გამო.“ (აჰმედ იბნ ჰანბელი, II, 509; იბნ მაჯჟე, ედები, 1)

რომელსაც წმინდა ჰადისიდან ვგებულობთ, შესასრულებელი სამსახურის იმგვარი შესრულებაა, თითქოს ამ სამსახურის შესრულებისას ღმერთს ხედავდე. რადგან, ამ სამსახურით ღვთიური სიყვარული უნდა მიიზიდო.

საკუთარი ცოდნისა და მორალის სრულყოფა ნიშნავს გარეგანი თუ შინაგანი ხასიათის, ჩვენი პიროვნებისთვის დამახასიათებელი თვისებებისა და ჩვენში არსებული მგრძობელობის ჩამოყალიბებას. ვინაიდან:

ღირსეული თაობა, მხოლოდ ღირსეული აღზრდელების, ე. ი. ცოდნისა და ზნეობის მხრივ აღზრდილი პიროვნებების დამსახურებაა. ხოლო ისინი, ვისაც აღზრდიან უღირსი და ზნედაცემული ადამიანები, მათ მსგავსად უსუსური იქნებიან. ამის გამო, ამალღებულ მიზნებთან მიღწევა, მხოლოდ სრულყოფილ ადამიანებს შეუძლიათ. ისინი კი მაღალი ზნეობის დახელოვნებულმა პირებმა უნდა აღზარდონ.

მართლაც, თუ საზოგადოებაში იარსებებს ადამიანი, რომელსაც ანაბრის მხრებით ზიდვა შეუძლია, ასეთი ხალხის წევრების მწვერვალზე აყვანა შესაძლებელი და ადვილია. ღირსეული და ამალღებული პიროვნებები რომ არ არსებობდნენ, საზოგადოებაში ადამიანების კრიზისი გაჩნდებოდა. ზუსტად ისე, როგორც თავის საშინელი ტკივილისას სხეული და ფეხები ბორძიკს დაიწყებს და ცოტა ხნის შემდეგ, ძალაგამოცლილი ადამიანი მიწაზე დაეცემა. ამის გამო, ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი არის ღირსეული და ამალღებული ადამიანების აღზრდა. როგორც მეჰმედ აჰიფი ამბობს:

„ადამიანს მარტო ერისკაცობა სურს.“

წმინდა ომარი მეგობრებთან ერთად იჯდა. მათ უთხრა (ალლაჰისგან) ეთხოვათ ის, რაც უნდოდათ. იქმყოფთავან ერთმა ნაწილმა განაცხადა:

„სადაც ჩვენ ახლა ვიმყოფებით, ეს დარბაზი ფულით რომ იყოს გავსებული, მას ალლაჰის გზაზე მოწყალე-ბად გავიღებდი!“ მეორე ნაწილმა თქვა:

„ჩვენ სადაც ვიმყოფებით, ეს სახლი ოქროთი რომ იყოს გავსებული, მას ალლაჰის გზაზე დავხარჯავდი!“

ზოგიერთს უნდოდა:

„ჩვენ, სადაც ვიმყოფებით, ეს სახლი განძეულობით რომ იყოს სავსე და ის მე მეკუთვნილეს, მას ალლაჰის გზაზე უყოყმანოდ გავიღებდი.“

წმინდა ომარის სიტყვებზე:

„უფრო, უფრო მეტი ითხოვეთ!“ – წამოიძახეს:

„ალლაჰისგან უფრო მეტის, რისი მოთხოვნა შეგვიძლია?!“ წმინდა ომარმა მათ უპასუხა:

„მე კი ვისურვებდი, ეს სახლი სავსე იყოს ისეთი ადამიანებით, როგორებიც უბედე იბნ ჯერაჰაჰი, მუაზ იბნ ჯებელი და ჰუზეიფეტულ იემანი არიან (განსაკუთრებული და გამორჩეული, ყოველმხრივ სრულყოფილი), რათა მათ ალლაჰის მორჩილების გზაზე ახალი ქადაგების სამსახური აღასრულონ!“ (ბუჰარი, თარიჰუს სა-ღირ, I, 54)

10. უნდა იცოდეს, რომ ნაკლი - ვნებისგან, ნარკოტიკი კი ღმერთისგან მომდინარეობს

ძალიან მნიშვნელოვანია, ალლაჰისთვის შესრულებული სამსახური და შური ერთმანეთს არ შეეროს. ის, რასაც მსახურებმა ყველაზე მეტად უნდა მიაქციონ ყურადღება, უნდა იცოდნენ, რომ წარმატება, მათი კი არა, ღმერთის დამსახურებაა. როცა ბედირის ბრძოლის გამარჯვებაზე აღნიშნავს, უდიდესი ღმერთი ბრძანებს:

ადამიანისთვის ყველაზე დიდი სამსახურია, მას დავებმართო მრადიული მომავლის მოპოვებაში. ამის გზა არის ის, რომ დავაყენოთ მსახურობის სწორი მიმართულებაზე. ეს კი მხოლოდ ყურანის სიყვარულისკენ მიმართებითა და მისი შესაბამისი მორალითაა შესაძლებელი.

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ
إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ

„თქვენ არ დაგიხოცავთ ეგენი, არამედ ალლაჰმა დახოცა. და როცა ისროლე, შენ არ გისვრია, არამედ ალლაჰმა ისროლა, ...“ (სურა ენფალი, აიათი 17)

ამგვარად, მან ამცნო, რომ ნამდვილი შემოქმედი თვითონ არის.

ქვემოთ გადმოცემული ამბავი ამ ჭეშმარიტების ნათელი მაგალითია:

წმინდა მუსას ნაჩვენებმა სასწაულებმა ფარაონის სიამაყე თავდაყირა დააყენა. ის გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდა. ამ მდგომარეობიდან თავდასახსნელად ჯადოქრებსა და წმინდა მუსას შორის შეჯიბრი დაიგეგმა. დაძაბული სიტუაცია იყო. ჯადოქრებს ჰკითხეს:

„კარგი, მუსას დაამარცხებთ?“

მთავარმა ჯადოქარმა ასე თქვა:

„ჩვენ ჯადოქრობის უმაღლეს მწვერვალზე ვართ! დედამიწაზე არ არსებობს არავინ, ვინც ეს საქმე ჩვენზე უკეთ იცის! ე. ი. ჩვენ მწვერვალზე ვიმყოფებით! ასე რომ, სანამ ციდან ჩვენი დამმარცხებელი ძალა არ ჩამოვა, მას აუცილებლად დავამარცხებთ. რა თქმა უნდა, ჩვენ უფრო ძლიერები ვართ!“

შეჯიბრების გამართვა ერთ დღესასწაულზე გადაწყდა. იმ დღეს ყველა შეიკრიბა. ხალხი მოუთმენლად ადევნებდა თვალყურს რა მოხდებოდა.

ჯადოქრებმა მოედანზე ძაფი და ჯოხები გადაყარეს. ისინი გველებად იქცნენ. ის სცენა ყურანში ასეა მოთხრობილი:

„უთხრა: „არა, თქვენ ისროლეთო!“ როცა მათი თოკები და მათი კვერთხები, თავიანთი ჯადოქრობიდან

საქმის პატრონი ვერ გახდება მანამ, სანამ მის ჩარჩოში არ მოექცევი.

გამომდინარე, მოეჩვენა მას, როგორც მუცელზე ჩქარა მოსიარულე ,

მაშინ მუსამ თავისთავში შიში იგრძნო.

კუთხარით ჩვენ: „ნუ გეშინია! უეჭველად, შენ ხარ გამარჯვებული!

და ისროლე, რაც მარჯვენაში გიჭირავს და ის გადაყლაპავს იმას, რაც მათ ჰქმნეს. მათი ნამოქმედარი მხოლოდ ჯადოქრის მზაკვრობაა. და ვერ იქნება ჯადოქარი წარმატებული, საიდანაც არ უნდა მოვიდეს!“
(სურა ტაჰა, აიათები 66-69)

მუსამაც ჯოხი გადაავლო. ის ერთ წამში გველეშაპად იქცა და ჯადოქრების ხელნაკეთი ყველა გადაყლაპა. მაგრამ ჯოხს არაფერი მოსვლია. ეს ადამიანური შესაძლებლობა კი არა, უცილობლად – ღვთიური ძალის გამოვლინება ჯადოქრების გაკეთებული კი ხალხისთვის თვალის ახვევა იყო.

წმინდა მუსა გასაოცარ სასწაულს როცა აჩვენებდა, ჯადოქრების მეთაურმა ერთ მეგობარს ასე უთხრა:

„როცა ჯოხი ამ საქმეებს სჩადის, მუსას ყურადღებით დააკვირდი! ნეტა, რა მდგომარეობაშია?“

მეგობარი ასეც მოიქცა. მუსას მდგომარეობასა და ქცევას ყურადღებით აკვირდებოდა. გასაოცარი ამბავი იყო, რომ მუსას იმ დროს ფერი მისდიოდა, სხვადასხვა მდგომარეობაში ვარდებოდა, ჯოხი კი თავის საქმეს აგრძელებდა. ეს მდგომარეობა მთავარ ჯადოქარს აცნობა:

„ეს ამბავი რომ ხდება, მუსას ფერი მისდის, მაგრამ ჯოხი საქმეს აგრძელებს.“

მთავარმა ჯადოქარმა კი თქვა:

„ეს მუსასი კი არა, ღმერთის საქმეა. ვინაიდან ჯადოქარს საკუთარი ჯადოქრობის არ ეშინია. ასევეა, როცა ხელოვანს თავისი შექმნილი ხელოვნების ნი-

„ყველა, ვინც თავისთავს თვლის რომ თხილის მსგავსია და შივნით რაღაც აქვს, ხაზვის მსგავსად კანი გაძვრება. (შეიპ სადი)

*იქ, სადაც
„ეგვიპტეში“
ჩნდება, მდგომარეობისა და
რანგის განდიდება იწყება,
იქ მიტევება არ იქნება, ვინაიდან
ეგვიპტეში
სულიერი ცხოვრების
სიმსივნეა.*

მუშის არ ემინია. ასე რომ, ეს ღმერთის საქმეა“ და ირწმუნა.

სხვა ჯადოქრებმაც მას მიბაძეს და ირწმუნეს.

ეს შემთხვევაც აჩვენებს, რომ საკითხში ვნებას თუ არ ავურევთ და მივყვებით ალლაჰის ნება-სურვილს, ღმერთის წყალობა აშკარა იქნება და წარმატებას მივალწევთ. თუგინდ ჩვენი ნიჭი და უნარი საკმარისიც არ იყოს. სწორედაც იმის გამო, რომ ჯადოქრებთან შერკინებისას მუსას თავისი შესაძლებლობა არასაკმარისად მიაჩნდა, შიშმა შეიპყრო. რადგანაც უდიდეს ღმერთს შეეფარა და მისი ბრძანების შესაბამისად იმოქმედა, რა ღვთიური სასწაულის შესრულება შეძლო! ესე იგი, ღვთიური ძალა დაეხმარა და ჯადოქრები ამ ძალის წინაშე უძლურნი აღმოჩნდნენ.

აქედან გამომდინარე, უნდა ვიცოდეთ, რომ მას შემდეგ, როცა ყველაფერს გავაკეთებთ, რაც ჩვენზე დამოკიდებულია, ალლაჰს უნდა მივუძღოთ და მისი წყალობის იმედით შედეგს უნდა დაველოდოთ. ჩვენი წინაპრები ამ ჭეშმარიტებას ასე გამოხატავდნენ:

„წარმატება ალლაჰისგანაა...“

თესლს მიწაში ჩვენ ვთესავთ, მაგრამ მისი დიდებულ ჭადრად ქცევა ან დაღპობა და გაქრობა, შემოქმედზე დამოკიდებულია. ჯოხის მიწაზე გადამგდები წმინდა მუსაა, მაგრამ მისი უზარმაზარ გველეშაპად გადამქცევი – უდიდესი ღმერთი.

აქედან გამომდინარე, ნაწყალობევე სიკეთეს კი არა, მის მოძღვლენს უნდა შევხედოთ და უგულისყურობაში არ უნდა გადავვარდეთ. წმინდა მევლანა ბრძანებს:

„გახურებული რკინის სიწითლე, მისად არ ჩათვალო, რადგან ის მხოლოდ და მხოლოდ ცეცხლისგან მასზე გადასული შუქი და მხურვალეა!“

„როცა ფანჯარასა და სახლს შუკით გავსებულს ხედავ, მათ ნათელი არ უწოდო, ვინაიდან გამანათებელი ძხვია!“

„მათ, ვინც აქებენ მას, რაც ძხის ანარეკლის გამო ბრწყინავს, უთხარი: თვითკმაყოფილო გაუგებარხო! ცოტა მოითმინეთ, მე ამ მთას ან ამ ხევს რომ მივეფარები, ჭეშმარიტებას მაშინ ვაივებთ!“

აბდულყადირ გეილანი შემდეგ რჩევებს იძლევა:

„შვილო! ცოდნა-შესაძლებლობების კავშირისგან როდის განთავისუფლდები და ღვთიური ძალის გაჩერებასთან რა დროს მიღწევ? შენი ქმედებით, უდიდესი ალლაჰის ძალასთან რა დროს მიღწევ?“

მტანჯველი უბედურებების გამო, ალლაჰისგან არ გაიქცე, რადგან ალლაჰი საგამოცდოდ შენ ზოგიერთ უბედურებას მოგივლენს.

შენთვის ბოძებულ ცოდნას, შესაძლებლობასა და წარმატებებს, შენად ჩათვლი თუ ღვთისად?“

ეს ნიშნავს მორწმუნემ ირწმუნოს ალლაჰის ძალა და ყოვლისშემძლეობა, რომ სამსახურში მიღწეული წარმატება არ ჩათვალოს საკუთარ მიღწევად. იმის გამო, რომ ამგვარი სიკეთე ღმერთმა მისი საშუალებით განახორციელა, მსახური მისდამი მადლიერების გრძნობით უნდა აღივსოს.

თუკი მსახური მოკრძალებული იქნება, ეგოიზმისგან განთავისუფლდება, ალლაჰის წინაშე მორჩილი და თავმდაბალი იქნება. განთავისუფლდება სამსახურისას ფეხის დაცურებისა და ისეთი თვისებებისგან, როგორიცაა თავგასულობა და თვითკმაყოფილება. აიათში ნაბრძანებია:

„ნუ გათამამდები, რამეთუ ალლაჰს არ უყვარს მედიდურნი!“ (სურა ყასასი, აიათი 76)

ذِي النِّفْتِ لِلِّسَانِ

უდიდესი ღმერთი ჩვენს სამსახურში გულწრფელობის შესაბამის ბარაქას გვიწყალობებს.

„საფლავი ქვით,
ხით, ან ქვით
როლი კეთდება.
საჭიროა სუფთა
გულით, შინა-
განი სიწმინდით
შენთვის საფლავი
გაითხარო და
უდიდესი ალლა-
ჰის წინაშე საკუ-
თარი მე-პატარა
არსება დამარხო,
განაჯდურო!“
(წმინდა ბეკლანა)

ამ მიზეზით მსახური რა სიკეთესა და წყალობასაც არ უნდა ეზიაროს, თვითკმაყოფილების ავადმყოფობისგან ალლაჰს უნდა შეეფაროს. სამყაროს წყალობად მოვლენილი, უბადლო პიროვნება მუჰამმედ შუამავალი მიუხედავად იმისა, რომ დიდებული თვისება ჰქონდა, მუდამ ბრძანებდა: „სიამაყე არ შეიძლება.“ ის ძალიან მორჩილი და თავმდაბალი იყო.

ნამდვილად, „ეგოიზმი“ და „სიჯიუტე“ სამსახურის გზაზე სიმსიენია. ამ დაავადების მკურნალობა უკიდურესად მძიმეა. „თექვსეში“ ჩამოკიდებული იყო დაფა წარწერით — „არაფერი“, ეს ადამიანს თვითკმაყოფილების გრძობას უკარგავდა, მის უსუსურობას შეამცნებინებს, მის მორჩილებას ჩააგონებს. როგორც კი ადამიანი ამ საფეხურამდე მიაღწევს, სიყვარულს ჩასწვდება და მისთვის სულ მცირე ქმედებაც საკმარისი იქნება. ამ ჭეშმარიტებას პოეტი ასე გადმოსცემს:

„როგორც კი გაივებ შენს უსუსურობას, არარაობას, უმნიშვნელო საქმეც კი მთისოდენა იქნება. გახრწნილ, მცდარ საქმეებს ასწორებს, მწარე მდგომარეობას ატკბობს. მწირი მთებიც კი ნაყოფს მოგცემს, მთელი ქვეყანა შენთვის ბალი იქნება!“

ის, ვინც სამსახურს ეწევა, ამ უსუსურობისა და არარაობის შეგნებით ღმერთისგან მუდამ დახმარებას უნდა ითხოვდეს. აიათში ასეა ნაბრძანები:

„მორწმუნეო! მოთმინებითა და ნამაზით ალლაჰისგან დახმარება ითხოვეთ...“ (სურა ბაყარა, აიათი 153)

მორწმუნემ ღმერთის ამ რჩევას უნდა დაემორჩილოს და იმისათვის, რომ სამსახურში წარმატებული იყოს, თეჰეჯჯუდ ნამაზი უნდა შეასრულოს. თუ ვერ მოახერხებს, სხვა დროს ორი მუხლი ჰაჯეთ ნამაზი ილოცოს და ალლაჰისგან დახმარება უნდა ითხოვოს.

მსახურმა სამსახურის გაწევისას წარუმატებლობა თუ იწვინა, სხვა არ უნდა დაადანაშაულოს, ნაკლი და მიზეზი პირველ რიგში საკუთარ თავში უნდა ეძებოს. თავაზიანობა – სხვისკენ, პასუხისმგებლობა კი საკუთარი თავისკენ უნდა მიმართოს. რადგან მსახურის შინაგან სამყაროს, ვისაც სამსახურს უწევს, ის ადამიანი ირეკლავს. მსახურის დაშვებული შეცდომა მოპირდაპირე მხარეს არეკლილი სისუსტეა.

11. სამსახურის განვიხილავთ ახალითადად უნდა იქნე

ის, ვინც სამსახურს ეწევა, იმაზე მეტად, რომ საქმე სხვებს აკეთებინოს, სამსახურის პატრონობის გრძნობით გამსჭვალულმა, საქმე თვითონ უნდა აკეთოს. მას, ვინც საქმეს ამ კუთხით არ შეხედავს და მხოლოდ მხარ-თეობზე წამოწოლილი ბრძანებების გაცემით შემოიფარგლება, სამსახურის მნიშვნელობა კარგად არ აქვს გათავისებული.

ის, ვინც სამსახურის სათავეში დგას, თავის ხელქვეითებს მხოლოდ ბრძანებებს კი არ უნდა აძლევდეს, თვითონაც უნდა მონაწილეობდეს საქმეში და ამგვარად მაგალითს უნდა წარმოადგენდეს. ამგვარი ქმედება ამხანაგებს აღაფრთოვანებს და უზრუნველყოფს მათი მხრიდან ნაყოფიერი სამსახურის შესრულებას. ალლაჰის შუამავლის ცხოვრებაში ამის არაერთი მაგალითის დანახვა შესაძლებელია. ქუბა მესჯიდიისა და მესჯიდი ნებევის მშენებლობაში მონაწილეობის მიღება, თანამიმდევრებთან ერთად ქვების ზიდვა, ჰენდექის ლაშქრობისას მათთან ერთად მუშაობა და დროდადრო

*„მორწმუნეო! რატომ ამბობთ იმას, რასაც ვერ გააკეთებთ?“
(სურა საფფი, აიათი 2) უნდა*

თანამიმდევრებისთვის მომსახურება, მხოლოდ რამდენიმე მაგალითია.

წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„ხალხისთვის ძვირფასი არის ის, ვინც მათ ემსახურება.“ (დეილემი, მუსნელი, II, 324)

ეს იმის გამოხატულებაა, სამსახურის სათავეში მდგომი სხვის სამსახურს კი არ უნდა ელოდებოდეს, თვითონაც უნდა სწევდეს სამსახურს.

ზედა საფეხურზე მდგომებმა სამსახურში უნდა მიიღონ მონაწილეობა, სხვებიც სულიერად გაძლიერდებიან და ამგვარად ერთი მთლიანობა შეიქმნება. ამგვარი გრძნობით ბევრი ძნელი სამსახური ადვილად შესრულდება. ისტორია ამის უთვალავი მაგალითებითაა აღსავსე.

12. ალფრთოვანების შენარჩუნება სამსახურში და მედგარად ყოფნა

ის, რაც ადამიანს სამსახურისკენ უბიძგებს და მას სიამოვნებით აღასრულებინებს, გულში არსებული სიყვარული, სიხარული და ალფრთოვანებაა. ის, ვინც შინაგანად ასეთ ალფრთოვანებას არ განიცდის, სამსახურისგან სიამოვნებას ვერ მიიღებს.

ალლაჰის გზაზე სამსახურის განვითარება და გამოღებული ნაყოფი გულში არსებული რწმენის პროპორციულია. იბნ აბბასის გადმოცემის მიხედვით, უდიდესმა ალლაჰმა მაშინ, როცა მორწმუნეთა გულებში მოღუნებამ დაისადგურა, ასეთი აიათი მოავლინა:

„განა არ დამდგარა დრო იმათთვის, რომელთაც ირწმუნეს, რომ ძრწოდნენ გულნი მათნი ალლაჰის შესენებისთვის და იმით, რაც ზემოევლინა ჭეშმარიტებიდან? რათა არ დაემსგავსონ იმათ, რომელთაც ებოძათ

„ადამიანებს შორის ყველაზე კეთილია ის, ვინც მათ ყველაზე მეტ სარგებელს აძლევს.“
(სუაითი, ჯამინუს საღირ, II, 8)

წიგნი მანამდე. უკვე განვლო მათსა ზედა ღიძმა დრომ, რის შემდეგაც გულები გაუქვავდათ. რამეთუ უმეტესობა მათგან მეამბოხე ცოდვილია.“ (სურა ჰაღიდი, აიათი 16)

ადამიანებს, რომლებიც ღიძი ხნის მანძილზე უწევენ სხვებს სამსახურს, კმაყოფილების გრძნობა უნდებოდათ ეს კი სამსახურის სახელით საფრთხის დასაწყისს წარმოადგენს. „უკვე კმარა“ გრძნობის გაჩენა იმ ვნების ნაჩურჩულევია, რომელიც ადამიანს ამქვეყნიურობისკენ ეწევა. ქვემოთ მოცემული აბუ იმრანის გადმოცემული თქმულება აშკარას ხდის, რომ აუცილებელი და მნიშვნელოვანია, აღფრთოვანება სამსახურის მიმართ სიცოცხლის მანძილზე არ დაიკარგოს.

ემევილების პერიოდში ისლამური არმია აბდურრაჰმან ბინ ველიდის მეთაურობით სტამბოლის დასაპყრობად გზას გაუდგა. არმიაში ჰალიდ იბნ ზეიდ აბუ ეიუბ ელ ანსარიც ირიცხებოდა. როცა რომაელები ზურგით ქალაქის გალავნისკენ იდგნენ და ისე ომობდნენ, ერთმა ანსარმა ცხენი ბიზანტიელების შუაში შეაგდო და მათ გარემოცვაში აღმოჩნდა. ამის შემხედვარე მორწმუნეებს—ყველას ერთად გაახსენდა აიათში ნაბრძანები: „საკუთარი ხელით თავს საფრთხეში ნუ ჩაივლებთ!“ და ყველამ ერთად წამოიძახა:

„ლა ილაჰი ილლაჰლაჰ! ამას შეხედეთ! საკუთარ თავს აშკარად საფრთხეში ივლებს!“

აბუ ეიუბ ელ-ანსარმა კი თქვა:

„მორწმუნენო! (შეცდომით არ გაიგოთ!) ეს აიათი ჩვენზედ, ანსარების საზოგადოებაზე მოეკლინა. მაშინ, როცა ალლაჰი შუამავალს დაეხმარა, რათა მისი რწმენა გამარჯვებული ყოფილიყო, ჩვენ ვთქვიით: „ჩვენი ქონებრივი მდგომარეობის გაუმჯობესებისთვის ვიზრუნებთ!“ რაზეც უდიდესმა ალლაჰმა შუამავალს შემდეგი აიათი მოუკლინა:

*შორიდან
ხელმძღ-
ვანელობით
სამსახური არ
შესრულდება.
საქმის სათა-
ვეში მდგომნი
ვალდებული
არიან მუღამ
წინ იდგნენ
და მსხვერპლი
გაიღონ.*

„ადამიანი ერთხელ თუ ღაჯღა, ადგილიდან ადვილად ვეღარ წამოდგება. ადამიანი თუ არ გაინძრევა, ზანტდება. როგორც კი გაზანტდება, ლაქლაქს იწყებს, ლაქლაქი ჭორაობაში გადადის. როგორც კი ჭორაობა დაიწყება, კეთილდღეობა აღარ იქნება. მეგობარი მტრად იქცევა, მტერი კი მძვინვარე გახდება.“ (შეიპ დედბალი)

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ

„გაიღეთ ალლაჰის გზაზე, და თავი არ ჩაიგდოთ საფთხეში თქვენივე ხელით, და სიკეთე აკეთეთ.“ (სურა ბაყარა, აიათი 195)

ამ აიათის გარდმოვლენის მიზანი იყო ის, რომ ადამიანი ბაღრა-ბაღის მოვლაში არ უნდა ჩაიძიროს და ღმერთის გზაზე სამსახური არ უნდა უგულებელყოს.“

აბუ ეიუბ ელ ანსარი ამ ღვთიურ გაფრთხილებას მუდამ ყურს უგდებდა და ალლაჰის სამსახური არასდროს დავიწყებია, საბოლოოდ კი ამ ლაშქრობაში შეჰიდად დაეცა და ქალაქის ციხე-სიმაგრესთან იქნა დამარხული. (იხ. აბუ დაუდი, ჯიჰადი, 23; თირმიზი, თეფსირი, 2.)

აბუ ეიუბ ელ ანსარს წილად ხვდა პატივი ექვსი თვის განმავლობაში წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს.) სტუმარი ყოფილიყო და ალლაჰის შუამავლთან ერთად ბევრ ბრძოლაში მიეღო მონაწილეობა. მიუხედავად ამისა, ის ოთხმოცი წლის ასაკშიც კი ღმერთის სამსახურში იმყოფებოდა. ეს ნათელი მაგალითია იმისა, რომ რწმენა აძლევს ადამიანს საშუალებას ცხოვრების ბოლომდე სიცოცხლით აღსავსე დარჩეს.

მორწმუნის რწმენა, რომელიც განუმეორებელი ძალის მფლობელ ღმერთთანაა დაკავშირებული, ამავე დროს აღმაფრენაცაა. ამგვარი აღმაფრენით შეპყრობილ მორწმუნეს არაფრის უნდა შეეშინდეს, არ უნდა გატყდეს და უიმედობაში არ უნდა ჩავარდეს. უდიდესი ალლაჰიც ხომ მორწმუნეებს უბრძანებს, რომ არასდროს მოღუნდნენ.

„სიამაძვე არ დაკარგოთ და არ დამწუხრდეთ, ხოლო თუ ხართ მორწმუნენი, უეჭველად, აღმატებულნი იქნებით!“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 139)

მსახურები პრობლემის წარმომშობნი კი არა, მისი მომგვარებელი უნდა იყვნენ. იმის ნაცვლად, რომ საქმეზე ილაპარაკონ და აკრიტიკონ, მასში ნაკლოვანებები და დეფექტები ეძებონ, მოვლენებს სულითა და პოზიტიური ქმედებით უნდა მიუდგნენ.

ნაღველის გამო პესიმიზმში ჩავარდნა, დაფრთხობა და გვერდზე გადაღობა – სისუსტეა. სისუსტე კი მუსლიმს არ უხდება. მას, ვინც სამსახურს ეწევა, გულში უნდა ჰქონდეს ჩაბეჭდილი ალლაჰის შუამავლის შემდეგი სიტყვები:

„ღმერთო ჩემო! სისუსტისგან, სიზარმაცისგან, შიშისგან, ხელები რომ ჩამოგიცვივდება, ისეთი უღონობისგან, შენ შეგეფარები!“ (ბუჰარი, დავათი, 38)

სამსახურისას წარმატების გასაღები მოთმინება და სიმყარეა. აიათში ნაბრძანებია:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! მოითმინეთ და შეეჯიბრეთ მოთმინებაში და იყავით მედგარი (შეუპოვარი), და ალლაჰის წინაშე ღვთისმოსავნი. ეგების იქმნეთ გადარჩენილი!“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 200)

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ეძიეთ შველა მოთმინებასა და ლოცვაში, უეჭველად, ალლაჰი მომთმენებთან ერთადაა.“ (სურა ბაყარა, აიათი 153)

ამ აიათს ელმალელი მ. ჰამდი იაზირი შემდეგ კომენტარს უკეთებს:

„მოთმინება – (ეს საბრ) ღმერთის ერთ-ერთი სახელია. (მომთმენს ნიშნავს,) რომ მასში ალლაჰის ძალის გამოვლენებაა. თუკი ისინი ერთად შეიკრიბებიან და საზოგადოებად ჩამოყალიბდებიან, ყველა სფეროში ღმერთის დახმარებას მიიღებენ. ალლაჰი მათი მუდმივი დამხმარე და მფარველია.“ (იხ. ელმალი მ. ჰამდი იაზირ, ჰაქ დინი ქურან დილი, ტ. I. გვ. 546)

„მოთმინება ძალიან მნიშვნელოვანია. ბატონმა მოთმინება უნდა იცოდეს. დროზე ადრე ყვავილი არ გაიშლება, უმწიფარი მსხალი არ იჭმევა; რომც შეჭამო, მკერდში რჩება.“ (შეიკედებალი)

*„შენს თავს
ღამტყდარი
ღარღების გამო
სამყაროსადმი
ჩივილი შეწყვიტე!
მოწყადლე უმოწყა-
ლოს მომჩივანი
იქნება.“ (წმინდა
ჰუსკინი)*

სამსახურის შესრულებისას მსახურები ყოველგვა-რი სირთულის წინაშე შეიძლება აღმოჩნდნენ. ამ სირთულების წინაშე სიმაგრეს თუ გამოიჩინენ ან მოთმინებით გაავრძელებენ გზას, ღვთის დახმარებას მიიღებენ და მისი ნებით წარმატებას მოიპოვებენ.

იმამი რაბბანი ბრძანებს:

„ადამიანი, როცა ისლამის ჭეშმარიტებას გაეცნობა, ზოგიერთ ტანჯვა-წამებასაც როგორც ბედნიერებას, ისე უნდა შეხედოს. შუამავლებმა ბევრი ტანჯვა-წამება გადაიტანეს. შუამავალთაგან ყველაზე ღირსეული წმინდა მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს:

„ჩემოდენა ტანჯვა არც ერთ შუამავალს არ გადაუტანია.“ (თირმიზი, სიფათულ ქიაბე, 34)

მსახური ადამიანი საფრთხესა და სიძნელეს არ უნდა შეუშინდეს, პირიქით, ძნელ პირობებთან გამკლავებისა და შეწინააღმდეგების ძალა უნდა გააჩნდეს. არასდროს უნდა დაივიწყოს, რომ სიცოცხლის წყარო, რომელიც გულების მარადიული ბედნიერების ელექსირია, უმეტესად ძნელბელობის ჟამსა და ტანჯვის დროს დამალულია. სირთულის გადაუტანლად, წყალობას, სიკეთეს ვერ მოიპოვებ. ვინაიდან ის, რაც სიცოცხლეს ძვირფასსა და ნაყოფიერს ხდის, დიდი მიზნის მიღწევისკენ სწრაფვია.

სამსახური არ არის სიყვარული, რომელიც მოდის და მიდის. ის არის უმაღლესი მოვალეობა, რომლის სიყვარულითა და ერთუზიანზმით შესრულება საჭიროა. აქედან გამომდინარე, მსახურების პროდუქტი – მოთმინება, საყრდენი კი ღმერთი უნდა იყოს.

ცნობილი გამონათქვამია:

ამ სამი თვისების მქონე ადამიანი ღმერთისგან შორსაა:

ა) ის, ვინც დასვენებაზე ფიქრობს და სამსახურის გაწევას გაუბრძის;

ბ) ვინც მგრძობელობას მიზეზად გამოიყენებს, ე. ი. იტყვის „გული ვერ იტანსო“ და სილატაკისა თუ გლოვის სცენების ახლოს არ მივა;

გ) შეურაცხადთა და ცოდვილების მდგომარეობაში ყოფნა.

ცხოვრების სიტკბო ამ სამ ადვილზე ვლინდება:

ა) სიყვარულით შეერთებულ რწმენაში;

ბ) აღფრთოვანებითა და მორჩილებით შესრულებულ ღვთისმსახურებაში;

გ) მომაჯადოებელი ქცევით შესრულებულ სამსახურში.

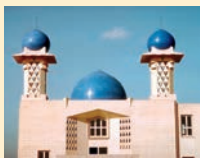
მოკლედ იმისათვის, რომ შესრულებული ღვთისმსახურება ალლაჰის მიერ მიღებული იქნას, მისი სერიოზული დელიკატურობითა და მგრძობელობით შესრულებაა საჭირო. ისე, როგორც უმეტესწილად შეუძლებელია იმ შედეგის მიღება, რომელსაც იმედოვნებ, ასევე ისიც სიმართლეა, რომ ზოგჯერ შეიძლება დადგეს არასასურველი შედეგი.

ალლაჰის ქმნილებებისთვის თავაზიანად, თანაგრძობითა და გულისხმიერად სამსახურის გაწევა ძლიერი, მომთმენი და ამტანი გულის საქმეა. სრულყოფილი მსახური გულისხმიერებით, თანაგრძობით, მსხვერპლის გაღებით, ალტრუიზმისა და მსგავსი ღირსებებით შემკული, სიძულვილისა და შურისგან შორს მდგომი ადამიანია.

ჭკუისა და სიბრძნის თვალთ თუ შევხედავთ და-ვინახავთ ყურანში ამ ზნეობრივ თვისებებს რა დიდი

სამსახურის ფასი მისი შესრულებისთვის გაწეული დიდი მსხვერპლისა და ღვთისმსახურების ერთუზია ზმით შესრულებასთანა დაკავშირებული.

სამსახური რომ მოწონებულ იქნას, ის უნდა შესრულდეს ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად ისე, რომ არ შეილახოს მათი თავმოყვარეობა, ვისაც სამსახურს უწევს; არ დამკვიდრდნენ.

ადგილი უკავია. ამასთან დამატებით, ყურანში გადმოცემული ამბები ზნეობრივი საფუძვლების შემავსებელი ხასიათისაა. აიათები, რომლებიც კანონებია, კვლავ ზნეობრივი ქმედებისთვისაა აუცილებელი.

ამაზე დაყრდნობით, ზნეობა, რომელიც რწმენის სრულყოფილებაა, ადამიანის ცხოვრებას ველური ცხოვრებისგან განასხვავებს, უხეში თვისებებიდან სრულყოფილებასთან მიღწევას ნიშნავს. ზნეობის საფუძველი აუცილებლად ღმერთისკენ სიყვარულით მიმართვაა. ამის გზა კი ალლაჰის გზაზე გაწეულ ყოველგვარ მცდელობასა და სამსახურზე გადის.

მსახური ადამიანი მზადაა ღირსეულად დაიცვას თავისი რწმენა, იმის მიუხედავად, თუ როგორ საზოგადოებაში ცხოვრობს. ის გულს კი არ იტვირთავს თავის კეთილდღეობაზე ზრუნვით, საზოგადოებაში თავისი მდგომარეობით ან მოგებით, არამედ მოკრძალებული და ყურადღებიანია მათ მიმართ, ვინც უპოვარი, ღარიბი ან მარტოხელაა.

ღმერთო ჩვენო, წილად გვარგუნე ბედნიერება ამ ხასიათისგან ჩვენი წილი მივიღოთ! გვიწყალობე სიცოცხლე, რომელიც აღსავსე იქნება სამსახურის აღსრულებით, რომლის დროსაც გული იგრძნობს პასუხისმგებლობას იმ არშესრულებული სამსახურის გამო, რომლის შესრულებაც შეეძლო! ჩვენს გულებს სამსახურით აღფრთოვანება შთაბერე და ყველას წილად გვარგუნე სამსახურით შენი კმაყოფილება მოვიპოვოთ!

ამინ!

ზოგიერთი ნაწილი ალის ბრძანებებიდან

ხალიფა ალის მიერ ეგვიპტის გუბერნატორ მალიქ ბინ ჰარის ელ ემთერისთვის გაგზავნილი ბრძანებიდან

შენი ბრძანებებისა და მმართველობის ქვეშ მყოფი ხალხის წინაშე გული საზრიანობითა და სიყვარულით აღიჭურვე, ლამაზად მოიქეცი! ფრთხილად, მათ წინაშე სამხედრო ნადავლის მიმტაცებელ ლომად არ გადაიქციე!

ხალხს შეიძლება შეცდომები მოუვიდეთ ადამიანობიდან გამომდინარე, წინასწარგანზრახვით ან შემთხვევით ზოგი რამ გამომჟღავნდება. ისე როგორც ალლაჰისგან მიტევებას და თვალის დახუჭვას ითხოვ, მათაც ასევე აპატიე და ლამაზად მოექეცი.

ფრთხილად, არასდროს ინანო რომ მიუტევე. როცა სასჯელს მიუსჯი, არ გაგიხარდეს. როცა საშუალება გაქვს თავიდან აიცილო, უბედურებაში არ ჩავარდე. უფრთხილდი: „მე ძლიერი ვარ, ვბრძანებ, დაემორჩილებიან!“ – წარმოთქმას, რადგან ეს გულს აფორიაქებს, რწმენას ასუსტებს. ადამიანს აამაყებს, სიამაყე კი ანადგურებს.

თუკი შენში თანამდებობა თვითკმაყოფილებას ან სიამაყეს გამოიწვევს, უდიდესი ალლაჰის ძალა და დიდებულება გაიხსენე! ამგვარი ფიქრი შენს მაღლა გაფრენილ შეხედულებას მიწაზე ჩამოიყვანს, უღმობლობას გააქრობს, შენს დაკარგულ აზროვნებას და-

*„როცა დედამ
ამქვეყნად მოვაგ-
ლინა, ტირილი;
ერთი მხრიდან
მთელი სამყარო
იცინოდა.
ახლა ისეთი
ცხოვრება
გავგრძელებ, რომ
სიკვდილისას
იცინოდე,
შენ უკან კი
მთელი მხარე
იკრემლებოდეს!“*

გიბრუნებს. ფრთხილად, ღმერთს დიდებულებაში არ გაეჯიბრო, რადგან ღმერთი ყველაფერზე ძლიერი და დიდებულია! ის ყველა თვითკმაყოფილს ანადგურებს.

სამართალს არასდროს დაშორდე! თუკი ასე არ მოიქცევი, ტირანი გახდები. ხოლო, მათი მოდავე, ვინც ხალხს ჩაგრავს, უდიდესი ღმერთია. თუკი ალლაჰი ვინმეს გამოედავება, მაშინ მისი (ტირანის) ყველა არგუმენტი გაუქმებული იქნება. ადამიანი, სანამ სხვის ტანჯვას არ შეწყვეტს, ალლაჰს მტერი ეყოლება. ადამიანს, ღმერთის სიკეთებს ისე არაფერი აშორებს, როგორც სხვების ჩაგვრა.

როცა რაიმე საქმის არჩევას აპირებ, ისეთი საქმე უნდა წამოიწყო, რომ სამართლიანობის მხრივ ყველაზე ნეიტრალური, სამართლის მხრივ ყველაფრისმომცველი და ხალხის კმაყოფილების მოპოვების თვალსაზრისით, ყველას ინტერესების მხედველობაში მიძღები იყოს.

ადამიანები, რომლებსაც ხალხს შორის ახლოს არ მიუშვებ, არიან ისინი ვინც ყველაზე მეტად გეძულება. ისინი ხალხის შერცხვენას ყველაზე მეტად ცდილობენ. ვინაიდან ადამიანებს ისეთი ნაკლოვანებები აქვთ, რომ მათი დაფარვა ყველა ადამიანის წმინდა მოვალეობაა.

ადამიანების შესახებ შურისძიების ყველა კვანძი გახსენი, ყველა ძაფი გაწყვიტე, შენ რომ სისხლის აღებისკენ გექაჩება! მას, რაც შენთვის აშკარა არ არის, შეხედე როგორც გაუგებარს! ფრთხილად, ინტრიგნულ სიტყვებს არ დაუჯერო, რადგან ინტრიგანი რაოდენ გულუბრყვილოდ არ უნდა ჩანდეს, მანც თაღლითია!

ფრთხილად!

ქვეყანა, რომლის მიწაშიც წყალობის თესლი არ დათესილა, უამრავი დამპყრობლის გლოვის ქვეყანა გახდება.

ერიდე ძუნწს, რომელიც დარდსა და სივიწროვეში შესაძლო ჩავარდნით გაშინებს, სიკეთის შეწყვეტისკენ მოგიწოდებს! არ შეხვიდე საზოგადოებაში, სადაც შენ დიდი საქმეების საწინააღმდეგო რჩევებს გაძლევენ და გაბედულებას გისუსტებენ! რადგან სიძუნწე, შიში და ვნება, ისეთი ცუდი ხასიათებია, რომ ისინი მხოლოდ ალლაჰზე ეჭვით ცქერისას ჩნდება.

მხოლოდ ღვთისმოსავი, ერთგული ადამიანები გაიხადეთ მესაიდუმლედ. ყურადღება გამოიჩინე მათ მიმართ, ვინც შენთვის თავმოსაწონებლად ტაშს გიკრავს იმ ლამაზი საქმეებისთვის, რომელიც სინამდვილეში არ გაგიკეთებია! ვინაიდან, ტაში ადამიანს საკუთარ თავს დიდად წარმოადგენინებს და გააამაყებს.

ფრთხილად, ცუდი და კარგი ადამიანები ერთნაირებად არ მიიჩნიო! ვინაიდან, ამგვარი ქცევა კეთილებს სიკეთეს აშორებს, ბოროტებს კი სიავისაკენ აქეზებს და უარესობისკენ უბიძგებს.

ალლაჰის მსახურების წინაშე ლამაზად მოიქეცი! თუ ასე გააკეთებ, ბევრი დალლილობისგან გათავისუფლდები!

სამსახურის სათავეში ისეთი ვინმე დააყენე, ვისაც თქვენი აზრით, ალლაჰი და მისი შუამავალი ყველაზე მეტად უყვარს; გული ძალიან სუფთა აქვს და ჭკვიანია, გაბრაზების დროს ფრთხილად და სერიოზულად იქცევა, საპატიო მიზეზებს მშვიდად ისმენს, სუსტები ეცოდება, ვნებას არ ემორჩილება, გაბრაზება მისი სისუსტის მიზეზი არ უნდა გახდეს.

ხალხის დიდ საქმეებს ვხედავო და პატარა საქმეებზე უარი არ თქვა.

გუბერნატორებისთვის არ არსებობს იმაზე დიდი ნუგეშის წყარო, ვიდრე ქვეყანაში სამართლის მათზე

*„ფრთხილად, ცუდი და კარგი ადამიანები ერთნაირად არ მიიჩნიო! ვინაიდან, ამგვარი ქცევა კეთილებს სიკეთეს აშორებს, ბოროტებს კი სიაკაცობისკენ აქეზებს და უარესობას აგრძელებინებს!“
(ხალიფა ალი)*

„ქვეყანაში,
სადაც პატარა
ადამიანების
დიდი ჩრდილები
მოსჩანს, ნიშ-
ნავს, რომ იქ მზე
ჩადის.“

დამოკიდებულება და ხალხის მიერ მათთვის სიყვარულის ჩვენება. ვინაიდან სანამ გულები კეთილდღეობას არ მოიპოვებს, სიყვარული არ გამოქმდვანდება.

მსახურებისგან თითოეულის თავგანწირვა კარგად იცანი! ფრთხილად, ერთის გაწეული სამსახური სხვებთან ერთად არ მოიხსენიო! გამოჩენილი სამსახურისთვის სათანადო შეფასება უნდა გააკეთო, მას მიზეზი არ უნდა მისცე იმის გამო, რომ დიდი ადგილი უკავია, პატარა სამსახური დიდად მოეჩვენოს, ხოლო ადგილის სიმცირის გამო, დიდი სამსახური მცირედ არ წარმოიდგინოს!

არავის დაავალო რომელიმე მხარის დაკავება და არ ჩაუნერგო ეგოიზმის გრძნობა, ვინაიდან ეს ორი მიზეზი ტირანიასა და ღალატს უწყობს ხელს!

ვისაც სამსახურს დაავალე, მათ საქმიანობას თვალყური მიადევნე. ერთგულ, სანდო, კომპეტენტური ადამიანებისგან მეთვალყურეები გაგზავნე, რადგანაც ამის სწავლა, საქმეს როგორ უნდა მიხედო, ანაბრისა და ხალხის უფლებების დაცვის მიზეზი ხდება!

შორსმყოფებზე ფიქრი არ დაგავიწყდეს და იმ საცოდავებს მოლუშული სახე არ აჩვენო! იმისათვის, რომ სერიოზულად მიგიღონ, მოძებნე ის საქმეები, რომელსაც შენამდე არ მოუღწევია! იპოვე ღვთისმოსიში, აბსოლუტურად სუფთა ადამიანი, რომელიც მათ ყველა საქმიანობას შეგატყობინებს! მოკლედ ისე იმუშავე, რომ როცა ღმერთის წინაშე წარსდგები შეგეძლოს თქმა: „მთელი ჩემი ძალ-ღონე დავხარჯე!“

გამონახე დრო და ადგილი, გაჭირვებულ ადამიანებთან ერთად დავექი, მათ მიმართ მოკრძალება გამოიჩინე, რათა უდიდესი ალლაჰის კმაყოფილება მოიპოვო! ერთიც, მათი უადვილო სიტყვები და მდგომარეობის

გამომხატველი უსუსურობა მოითმინე! მათ წინაშე ნერვები მოთოკე, ამაყად არ მოექცე! თუ მათ თავმოყვარეობას არ შეუღალავ, უდიდესი ღმერთი დაგიფასებს და მოთმინების სანაცვლოდ სიკეთეს გიწყალობებს! თანაც ყველაფერი, რასაც გასცემ მომღიმარი სახით, გულწრფელად გაიღე, თუ არ გასცემ, პატიება ითხოვე!

ამის საფუძველზე სუფთა მიზნითა და ხალხისთვის კეთილდღეობის შექმნის პირობით, ყველა ეს საქმე ალლაჰის გამო უნდა შესრულდეს! შენც ყველაზე სასიკეთო დრო ალლაჰსა და შენ შორის მდგომარეობის გალამაზებას მიუძღვენი!

ღღისითა თუ ღამით, ყოველ წამს სხეულისგან გამოყავი მასში არსებული ალლაჰის საკუთრება, უფლება თავის მსახურზე და ის მორჩილება, რომელიც შენ ღმერთის უდიდეს სავანესთან გაანლოებს! რადაც არ უნდა დაგიჯდეს—ყველაფერი გამონაკლისის გარეშე აღასრულე! როცა ლოცვის შესრულებისას ხალხს წინამძღოლობას (იმამობას) უწევ, ფრთხილად, ისე არ შეასრულებინო რომ მოაბეზრო და ან სასიკეთო არ იყოს, ვინაიდან ხალხს შორის ზოგი ავადმყოფია, ზოგსაც საქმეზე ეჩქარება! როცა შუამავალი იემენში მაგზავნიდა, ვკითხე:

- „მათ ლოცვა როგორ შევასრულებინო?“
- „ყველაზე სუსტის მდგომარეობის მიხედვით!“

მორწმუნეების მიმართ გულისხმიერი იყავი! ფრთხილად, ხალხისგან მოწყვეტილმა არ იცხოვრო, რადგან

„როცა გული ივსეწა ღვთაებრივი ცოდნით, მასში იღვიძებს ალლაჰის კაჩენილებისადმი მსახურების სურვილი.“

*გუშინდელი
დღისთვის გან-
კუთვნილი რამ-
დენი სიტყვაც არ
უნდა არსებობ-
დეს, გუშინდელთ-
ან ერთად წავიდა,
ჩემო ძვირფასო!*

როცა გუბერნატორები ხალხისგან შორს არიან, გარდა იმისა, რომ ეს განსაკუთრებულ წყენას იწვევს, ქვეყნის საქმეების ცოდნას ამცირებს. თუკი გუბერნატორი ჩამოფარებულ ფარდას უკან ზის, ფარდის მეორე მხარის საქმეების შესახებ ცნობებს აღარ ფლობს. აქედან გამომდინარე, მას, ბუნებრივია, დიდი – პატარად, პატარა კი დიდად ეჩვენება. მისთვის ლამაზი – მახინჯი, მახინჯი კი ლამაზი ხდება, ტყუილ-მართალი ერევა.

დააკმაყოფილე ყველას უფლება, მიუხედავად იმისა, ის შენი ახლობელი იქნება თუ არა! თუკი ხალხში არსებობს შეხედულება, რომ მჩაგვრელი ხარ, მათგან პატიება ითხოვე და ეს შეხედულება გამოასწორე, რადგან ამგვარად, თან ვნებას გატეხავ, თან ხალხს რბილად მოექცევი, თანაც მიტევებული იქნები!

იმისათვის, რომ მიცემული სიტყვა შეასრულო, ცხოვრებაც კი მსხვერპლად გაიღე! ფრთხილად, შეპირებულზე უარი არ თქვა, მტერიც კი არ მოატყუო, ვინაიდან უჭკუო ადამიანის გარდა, ალლაჰის წინაშე არავინ გარისკავს!

და კიდევ, მოლაპარაკებებს ნათელი კომენტარები გაუკეთე!

ფრთხილად, საკუთარი თავი არ მოგეწონოს! არ ენდო იმ ორიენტირებს, რომელთა ვნებაც შენ გაწონებს! არ ისურვო პირში შეგაქონ, ვინაიდან კეთილებში რაოდენი სიკეთეც არ უნდა იყოს, ყველაფრის გასანადგურებლად, ეშმაკისთვის ისინი ყველაზე კარგი საშუალებაა!

ფრთხილად, ხალხს სიკეთეს რომ გაუკეთებ, არ დააყვედრო! შენ მიერ გაკეთებული საქმე გადაჭარბებულად არ წარმოაჩინო! მიცემულ დაპირებას არასდროს გადახვიდე, ვინაიდან დაყვედრება სიკეთეს ამთავრე-

ბს, გადაჭარბება ჭემმარიტებას აქრობს. დანაპირების შეუსრულებლობით კი ღმერთსაც შეძულდები და ხალხსაც!

ფრთხილად, საქმეში დროზე ადრე არ შეხვიდე! დრო როგორც კი მოვა, უჭკუოდ არ მოსცილდე! საქმეზე, რომლის შინაარსიც ბოლომდე არ იცი, არ გაჯიუტდე, ცოდნის დროსაც ინერტულობა არ გამოიჩინო!

იმ ადამიანების რეაგირებაზე, ვინც გამოიყენე, ისე არ მოიქცე, თითქოს არაფერი იცოდე! წინააღმდეგ შემთხვევაში, სხვის ნაცვლად შენ დაისჯები, საქმეზე ჩამოფარებული ფარდა აიხდება და შელახულ უფლებებს შენ მოგთხოვენ!

სიბრაზეზე, ენაზე, ხელსა და ვნებაზე მაღლა დადექი! ამათგან თავის დაცვა რომ შეძლო, გაბრაზებისას არაგააზრებულ ქმედებასა და სიტყვების წარმოთქმას ერიდე! ისე, რომ გაბრაზებამ გაგიაროს ან ნება-სურვილის განმკარგველი იყო, მხოლოდ უნდა გაიხსენო, რომ ალლაჰს უნდა დაუბრუნდე და უნდა იცოდე, რომ თუ მღელვარებაში არ ჩავარდები, ვნების ძლევას ვერ შეძლებ!

ჩვენ ალლაჰს უნდა შევეფაროთ. სალათი და სალამი ალლაჰის შუამავალს!

„დღეს ახალი დღეა, ასე რომ, სიახლის თქმაა საჭირო!“

სიზმრების ახდენის ყველაზე მოკლე გზა – უძილობაა.“

რჩევები ებელისგან

შეიძ ებელის უბალო რჩევები

„შვილო!

ბატონი ხარ! ამის შემდეგ გაბრაზება – ჩვენ, სიმშვიდე – შენ, უკმაყოფილება – ჩვენი, გულის მოგება – შენი; დადანაშაულება – ჩვენ, მოთმინება – შენ, სისუსტე – ჩვენ, შეცდომები – ჩვენ, ყურადღების მიუქცევლობა – შენ, ჩხუბი, კონფრონტაცია, უთანხმოება, გაუგებრობა – ჩვენ, სამართალი – შენ, ბოროტი თვალი, ცუდსიტყვაობა, უსამართლო კომენტარები – ჩვენ, პატიება – შენ!“

„შვილო!

ამის შემდეგ დაყოფა – ჩვენ, გამთლიანება – შენ, სიზარმაცე – ჩვენ, ყურადღების მიქცევა, მცდელობა, ფორმირება – შენ!“

„შვილო!

მძიმე ტვირთი, ძნელი საქმე შენს ძალაზეა დამოკიდებული. ღმერთი შეგეწიოს, შენი მეთაურობა დალოცვილი ყოფილიყოს, სამართლის გზა მომგებიანი ყოფილიყოს, მისი შუქით გაგაბრწყინოს, შორეული გაგაგებინოს, შენ ტვირთის ტარების ძალა მოგცეს, იმის ჭკუა და გული, რომ არასწორი ნაბიჯი არ გადაგადმევინოს!“

„შვილო!

ძლიერი, ჭკვიანი და მჭერმეტყველი ხარ, მაგრამ თუ არ გეცოდინება ესენი როგორ და სად გამოიყენო, დილის ქარი წაიღებს და გაფანტავს, გაბრაზება და ვნება გაერთიანდება და ჭკუას დაამარცხებს. ამის გამო,

სამსახურის ხარისხი მსახურის გულის თავისებურებასთან არის დაკავშირებული. სულიერ სიწმინდესთან ერთად გულის მგრძობელობა ვითარდება. ეს დონე სამსახურზეც აირეკლება.

მუდამ მომთმენი, მედგარი და ნება-სურვილის ბატონი უნდა იყო!“

„მომთმენება ძალიან მნიშვნელოვანია. ბატონმა მომთმენება უნდა იცოდეს. დროზე ადრე ყვავილი არ გაიშლება. უმწიფარი მსხალი საჭმელად არ ვარგა, რომც შეჭამო მკერდში დარჩება!“

„ერმა საკუთარი ცოდნით უნდა იცხოვროს. მას ზურგი არ შეაქციო. ყოველთვის იგრძენი მისი არსებობა. საზოგადოების მაორინტირებელიც და მაცოცხლებელიც – ცოდნაა.“

„შვილო!

არსებობენ ადამიანები, რომლებიც განთიადისას იბადებიან და საღამოს, ეზნის დროს კვდებიან.“

„ქვეყანა ისეთი დიდი არ არის, როგორაც მას შენი თვალები ხედავს. ყველაფერი დამალულია, შენი ღირსება და სამართლიანობა დღის შუქზე გამოჩნდება.“

„დედ-მამას პატივი ეცი! იცოდე, რომ ბარაქა დიდებთან ერთადაა!“

„ნათლად ილაპარაკე! ყველაფერს ნუ იტყვი! დამალვა უფრო სასარგებლოა, თუმცა აუცილებელი საკითხები დაინახე, არ თქვა; იცოდე, ნუ იტყვი! სადაც უყვარხარ (მოსაბეზრებლად) არაა საჭირო ხშირად ნუ მიხვალ და ნუ წახვალ, რადგან სიყვარულსა და ავტორიტეტს ზიანს მიაყენებ!“

„ყველაზე მეტად ეს სამი პიროვნება შეგეცოდოს: უვიცებს შორის მყოფი მეცნიერი, გაღარიბებული მდიდარი და ავტორიტეტდაკარგული პატივცემული ადამიანი!“

„არ დაგავიწყდეს რომ, მაღალჩინოსანთა ადგილი, დაბლა მყოფებივით უსაფრთხოდ არ არის!“

სამსახურის სურვილი, რომელიც ღმერთის სიყვარულით იკვებება, თუკი გულში ადვილს დაიკავებს, მარადიულ მგზავრობას უზრუნველყოფს. ჰაჯჯაჯი, რომელიც ზალიმის შეუბრალებლობის გრძნობისგან თავს დააღწევს, იუნუსის ღმობიერების ტყავში გაეხვევა. ცოდნა, კულტურა და ზნეობა, რომლებიც სულის პატრონებია, მას დამატორობელ მარადიულობასთან შეახვედრებენ.

„იყო ჭემ-
მარიტ მსახურე-
ბაში – ეს არის
უზარმაზარი
სიკეთე უდიდესი
აღლაჰისგან
თავისი მსახური-
სადმი.“

„სამართლიანი ბრძოლის ნუ შეგეშინდება! იცოდე, რომ ცხენთაგან კარგს – არაბულას, ვაჟკაცთაგან კარგს – მამაცს (უშიშარს, გამბედავს, გმირს, თავდადებულს) ეტყვიან.“

„ყველაზე დიდი გამარჯვება საკუთარი თავის ცნობაა. ადამიანი საკუთარი თავის მტერი თვითონ არის. მეგობარიცა და სულის მცნობელიც თვითონ არის.“

„ადამიანი ერთხელ თუ დაჯდა, ადგილიდან იოლად ვეღარ ადგება. ყოველი გაუნძრევლობისას დუნდება, მოღუნებული ლაპარაკს იწყებს, ლაპარაკი ჭორაობაში გადადის. როგორც კი ჭორაობა იწყება, სასიკეთო აღარაფერია. მეგობარი მტრად იქცევა, მტერი კი – სასტიკად...“

„ადამიანის ძალა ერთ დღეს თავდება, მაგრამ ცოდნა ცოცხლობს. ცოდნის შუქი თვალებიდანაც კი შინით ჟონავს და ნათელს უერთდება.“

„ცხოველი კვდება, კეზი რჩება, ადამიანი კვდება, ნაწარმოები რჩება. წასულისთვის კი არა, უკან დარჩენილისთვის უნდა ვიტიროთ! დამრჩენელმაც დატოვებული ადგილიდან უნდა გააგრძელოს!“

„გაჩერების, დასვენების უფლება არ გვაქვს, იმიტომ, რომ დრო არა გვაქვს, ვადა ცოტაა!“

„სიყვარული დაუთმობლობის საფუძველი უნდა იყოს. სიყვარული დუმილშია. ყვირილი კი არ აქრობს სიყვარულს.“

„ვინც წარსული არ იცის, მომავალიც არ ეცოდინება. ოსმან! წარსული კარგად იცოდე, რომ მომავალს საღად შეხედო. უნდა იცოდე, საიდან მოდიხარ, რომ არ დაგავიწყდეს, სად უნდა წახვიდე.“

მოკლედ, ქველმოქმედების საუკუნეები ამგვარი მიღწევებით, ე. ი. ვარდებისგან ჩამოწვეთილი ნამებით

მოიზილა, სისხლიან ქვეყანაში ენით აღუწერელი სუნი მიმოფანტა და სამყაროს წყობილებაში თავისი მოვალეობის ღამაზ ღირსეულ წყაროდ იქცა. განსაკუთრებით, პირველი სამი საუკუნის განმავლობაში, გენიალური მოღვაწის ბარაქით, სულ ერთი ვარდის მიწაში გამოძჟღავნდნენ. ვარდი ხომ წმინდა მუჰამედ შუამავლის სიმბოლოა. ის ხომ თავისი ზნეობით უპირველესი ვარდია. გარეგნულად და შინაგანად ყოველი მდგომარეობით ვარდების მეფეა.

„ღმერთო დიდებულო! ჩვენც გვარგუნე ამქვეყნად მისი სრულყოფილი ზნეობის ის მცირე ნაწილაკთაგანი, რაც სამარადჟამოდ შეგვმოსავს მისგვარი დიდსულოვნებით!“

ამინ!

*„ისე როგორც
სული მიწის
ქვეშ არ იხრ-
წნება, ასევე ის
ქმნილებები,
რომლებიც გუ-
ლის ნაყოფია,
მარადიულია.
გულთამპყრო-
ბელი ადამი-
ანები სიკვდი-
ლის შემდეგ
განკითხვის
დღემდე
პერიოდშიც
აგრძელებენ
სამსახურს და
ჩვენ შორის
ცხოვრობენ.
მათი სიცოცხ-
ლე ცოცხალი
ადამიანების
სიცოცხლეზე
უფრო გრძე-
ლია!“*

სარჩევი

წინასიტყვაობა	5
ნაწილი 1	
საქველმოქმედო ფონდების ხელახრა	
საქველმოქმედო ფონდები	13
ნაწილი 2	
მოწყალეობის სახეები	
ზეკათი და მოწყალეობა	37
ა - ზეკათი	37
ზეკათის მნიშვნელობა პიროვნებისა და საზოგადოებისთვის	41
ზეკათის გადაუხდელობისას სამწუხარო დასასრული	48
მიწისგან მიღებული მოსავლის გადასახადი: ოშური	63
ბ-მოწყალეობა	66
ა-მნიშვნელობა	66
ბ-მოწყალეობაში დელიკატურობა	79
ზეკათი	89
პირობები, რომელთა მიხედვითაც ზეკათი ფარდია	89
ქონება და მისი ის რაოდენობა, რომელიც ზეკათის მიცემას საჭიროებს	92
ადგილები, სადაც გადაიხდება ზეკათი	94
ადგილები, სადაც ზეკათის გადახდა არ შეიძლება	95
ოშური - მიწის მოსავლის ზეკათი	95
რეპორტაჟი ქველმოქმედების, ზეკათისა და მოწყალეობის შესახებ სიმდიდრეა ანაბარია	99

ნაწილი 3
მსახურების ეთიკა

მსახურება	119
ისლამი ადამიანის გამაცოცხლებელი	129
სამსახურში ჯავშარიტების შემცნებისა და გულმოდგინების ფორმა	145
სულგრაძობისა და თანაგრძობის ფორმა მსახურებისას	158
სამსახურის დაღიანება და ხრიტარიტები	171
1. სამსახურის მნიშვნელობის შექცევა	173
2. გულის მორალური ხასიათით შექცობა	178
ა) გული მუდამ ალლაჰთან ერთად უნდა იყოს	181
ბ) გული ალლაჰისა და მისი შუამავლის სიყვარულით უნდა იყოს აღვსილი	182
გ) გული სულიერი ძმების მიმართ რწმენით უნდა იყოს აღვსე	187
დ) გული, ღმერთის გამო, მის მიერ შექმნილი ყველა არსებისადმი, სიყვარულით, თანაგრძობითა და გულისხმიერებით უნდა იყოს აღვსე	194
3. გულწრფელობისა და გულმართლობის დაცვა	195
4. გულისხმიერი, ღმობიერი და მიტყვებელი უნდა იყოს	200
5. რჩევა - დარიგებით მოქმედება	207
6. კარგად უნდა იცნობდეს მას, ვისაც სამსახურს უწევს	210
7. წონასწორობის დაცვა	214
8. ყურანის სწავლებასთან დაკავშირებულ სამსახურისთვის უდიდესი მნიშვნელობის მინიჭება	223
9. საკუთარი თავის ინტელექტუალური და სულიერი განვითარება	231

ა. ცოდნის სრულყოფა.....	232
ბ. სულიერი სრულყოფა.....	233
გ. პროფესიის სრულყოფა.....	235
10. უნდა იცოდეს, რომ ნაკლი – ვნებისგან, წარმატება კი ღმერთისგან მომდინარეობს.....	237
11. სამსახურის გაწვევისას მაგალითად უნდა იქცე.....	243
12. აღფრთოვანების შენარჩუნება სამსახურში და მედგრად ყოფნა.....	244
ზოგირითი ნაწილი ალის ბრძანებებიდან.....	251
რჩევები წმინდა ედუარდისგან.....	258